

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

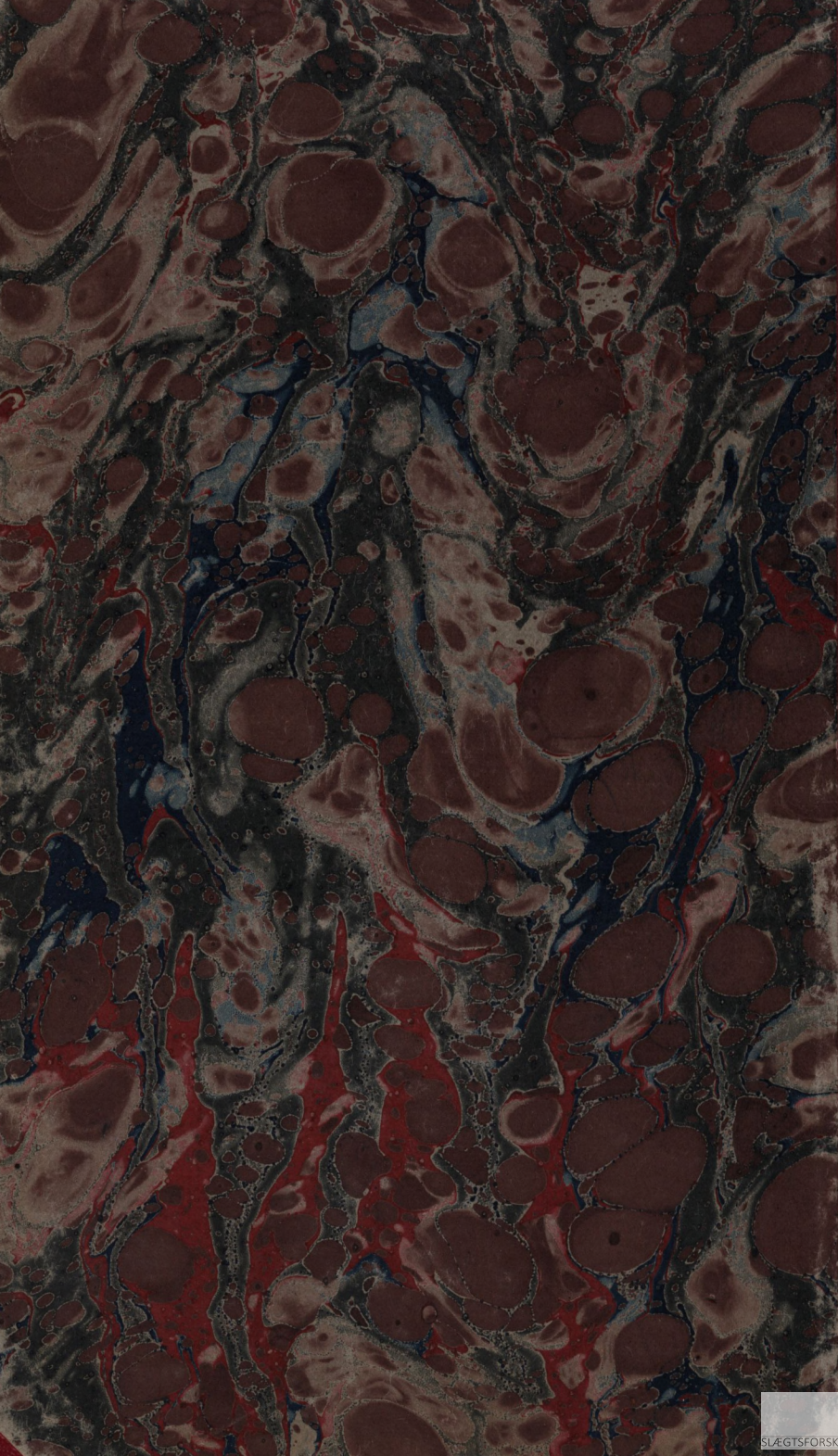
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN PALUDAN

SLÆGTEN PALUDAN

Paa Grundlag af trykte og utrykte Kilder

ved

L. F. la COUR

DET danske Folk, taget under et, Kvinder og Mænd, unge og gamle, kan, alt eftersom man lægger det ene eller det andet til Grund, deles paa mange Maader, hvad vi selvfølgelig ikke her skal gaa ind paa; men én Skillelinje kunde man drage, nemlig mellem dem, der bærer et Familienavn, de har taget i Arv fra Fædrene eller gennem de senere Aartier har søgt at skaffe sig, og dem, — og det er Hovedparten —, der nøjes med Navne paa —sen, dannet ved at Ordet —søn i sin Tid er bleven knyttet til en Faders Fornavn. Oprindelig var dette sidste det almindelige, saa vi ofte i Middelalderen og Tiden nærmest derefter ser baade Adelsmænd og gejstlige kalde sig ved deres Fornavn og Efternavnet dannet paa denne Maade, og det, selvom de virkelig havde et andet Efternavn, som de — om man saa maa sige — gemte til højtidelige Lejligheder. Dog var der tidlig adskillige, som altid brugte — og derigennem bevarede — deres virkelige Slægtsnavn, hvorved de udskilte sig som en Del for sig og saaledes viste, at de stod i Forhold til hverandre paa en anden og snævrere Maade end til alle deres øvrige Landsmænd.

Slægtsnavne her i Danmark — som andre Steder — er blevet til paa mange forskellige Maader; om talrige af dem er det umuligt at angive deres Oprindelse, men saare mange lader sig nemt forklare. Meget hyppigt ligger der til Grund Navnet paa et Sted, hvortil Medlemmer af Slægten i sin Tid har været knyttet paa en saadan Maade, at de har følt sig opfordret til at kalde sig derefter. Dette er saaledes uden al Tvivl Tilfældet med den Slægt, vi her beskæftiger os med. Den ældste kendte kaldte sig og blev kaldt Kjær, og der kan sikkert ingen Tvivl være om, at han — eller vel snarere hans nærmeste Forfædre — har hørt hjemme paa eller

været knyttet til et Sted, der hed Kjær. Imidlertid lader det sig ikke gøre at sige, hvilken af de forøvrigt forbavsende faa Gaarde og Landsbyer, der bærer Navnet Kjær, denne Slægt oprindelig er udgaet fra. I Vestjylland – og der er meget, der taler for, at det er en Slægt, som er jysk i sin Oprindelse – findes der enkelte Gaarde, som hedder Kjær, saaledes i Skodborg Herred, Tørring, Humlum og Møborg Sogne, i Hjerm Herred, Gørding Sogn, i Bølling Herred, Borris Sogn og i Hammerum Herred, Herning Sogn, og den Mulighed er i hvert Fald tilstede, at Slægten stammer fra et af de Steder. Ganske vist er det ikke udelukket, at der i sin Tid har været andre Gaarde eller Byer, der bar det Navn, ligesom man heller ikke maa se bort fra, at der andre Steder i Jylland findes enkelte Gaarde og Landsbyer af samme Navn, der mulig ogsaa kunde komme i Betragtning, men foreløbig maa man fastholde, at der ikke kan siges noget som helst om, hvorfra Slægten stammer. Derimod kan man temmelig sikkert gaa ud fra, at den – som vel forøvrigt de fleste Slægter – oprindelig har hørt Landet – og ikke Byen til; det tyder Navnet i hvert Fald paa.

Om Slægten gennem Generationer har baaret Navnet Kjær, ved vi ikke. Ved den Tid, den træder ind i Historien, støder man ved Siden deraf paa den latiniserede Form Paludanus, senere forkortet til Paludan, ganske i Tidens Smag, og det er dette Navn, som adskillige af Slægtens Medlemmer ved deres Indsats paa det ene eller andet Omraade har gjort anset og kendt.

I en Afhandling, som et af Slægten Paludans nulevende Medlemmer har skrevet, henviser han til følgende Ord hentet fra Dr. Fr. Langes Bog »Slægter«: »Stamtavler, der med utvivlsom Sikkerhed foreligger for enkelte Slægters Vedkommende, og som fører dem tre eller fire Hundrede Aar tilbage i Tiden, standser, saa vidt mig bekendt, altid ved en eller anden Skikkelse, der allerede har naaet et vist Højdemaal af social Betydning; hvad der ligger forud for ham, er Tavshed«. Der kan ingen Tvivl være om, at hvad der her er sagt, gælder for mange Slægter, ogsaa for den, der skal

gøres til Genstand for den følgende Skildring. Trods ihærdige Anstrengelser har det hidtil ikke været muligt at naa længere tilbage i denne Slægt end til Koldingborgmesteren Søren Sørensen Kjær (eller Paludan), der døde 1582, og vi maa derfor tage vort Udgangspunkt fra ham.

DE ÆLDSTE SLÆGTLED.

1. SLÆGTLED.

Af Slægtens nulevende Medlemmer har en anden — ganske vist i et privat Brev — skildret Slægtens Stamfader, Søren Sørensen Kjær (Paludanus), i følgende Ord, og vi tillader os at gengive dem, da det, efter vor Mening, ikke kan siges bedre:

»Han staar for os som Slægtens Ophav, dukket op, som han er, af det ukendte Mørke, som en fuldt færdig Mand, i Besiddelse af hele sin Tids Dannelse, en Mand med Udsyn, initiativrig og idérig, Psalmedigter, skoleinteresseret og Kongens betroede Mand«.

I de følgende Linjer skal vi søge at godtgøre Rigtigheden deraf.

Desværre er det ikke meget, man ved om hans Liv og Livsforhold.

Han er født omkring 1520, antagelig i Ribe; det slutter man af, at han paa Ligstenen, der lagdes over ham, kaldtes Ripensis; han har sikkert søgt den lærde Skole og derigennem faaet en akademisk Uddannelse, hvad hans Skribentvirksomhed tydelig bærer Vidne om; han har en Tid — som man mener — været Slotsskriver i København; derfor betegnes han i Lyskanders Forfatterlexicon som Danici regni olim notarius. Men andet ved man ikke om ham før Aar 1548, da han altsaa stærkt har nærmet sig de 30. Ved den Tid ansattes han som kgl. Tolder ved Kolding Toldsted og blev derigennem Indehaver af en saare betydningsfuld og betroet Stilling, der medførte, at han ikke alene stod for Opkrævningen af de mange Toldafgifter, som skulde erlægges, men ogsaa ofte fik Fuldmagt til at udbetale større og mindre

Summer paa Kronens Vegne af Toldindkomsterne. Der findes i de endnu bevarede Kopibøger flere Kongebreve, hvorved han fik overdraget saadanne Hverv. Der kan absolut ingen Tvivl være om, at han ved sin Virksomhed har vundet Anseelse og Tillid baade paa højeste Steder og blandt den Bys Borgere, i hvis Midte han virkede. Dette sidste fremgaar ogsaa af, at han 1548 valgtes til Byens Borgmester og beklædte denne Stilling gennem en lang Række af Aar, lige til sin Død. At han har været virksom som Byens Leder, er sikkert; flere Vidnesbyrd har vi derom; han stod i nær Forbindelse med Enkedronning Dorothea, der levede paa Koldinghus, og det er sikkert hans Skyld, at Byen, paa Dronningens Henstilling til Biskop Hans Tavsens, fik en ny Lærer eller Rektor, da den hidtidige »agter Skolen og dens Kald for ingen Del og er en ret Dranker«. Ligeledes var det ham, der paavirkede Enkedronningen, saa hun i Aarene 1560–66 lod opføre en ny Skolebygning, hvortil Byen i høj Grad trængte; da der i Kolding Kirke ikke fandtes et tilstrækkeligt Antal Kirkestole, var det ham, der sørgede for, at de blev skaffet tilveje. Ganske vist er det kun enkelte Smaatræk, der her kan nævnes, men hvis Kolding Raadstuebog havde været bevaret fra den Tid, vilde man utvivlsomt paa mange Steder have kunnet læse om Beslutninger og Handlinger, der skyldtes Borgmesterens Energi og Foretagsomhed. At man ogsaa paa andre Maader havde Tillid til ham og hans Dømmekraft, kan man bl. a. se af, at han 1550 – altsaa som en forholdsvis ung Mand – sammen med en Række fynske Stormænd, Prioren ved St. Knuds Kloster, Borgmesteren i Odense foruden en Borger sammesteds blev sat til at afgøre en Trætte mellem Iver Krabbe til Østergaard, som var Embedsmand paa Koldinghus, og Kapitlet i Viborg, en Trætte, der drejede sig om at skaffe en Præst til at prædike i Viborg visse Dage i Ugen.

Men det var ikke alene i det praktiske Liv, Søren Kjær virkede. Han var, som gentagne Gange nævnt, ogsaa stærkt interesseret i Folkets aandelige Liv og optraadte selv som Forfatter. Med Hensyn til hans Skribentvirksomhed vides det, at han har »udsat paa Danske« i hvert Fald tre Dramaer, som har været opført ved forskellige lærde Skoler i Jylland;

om han har oversat flere, ved vi ikke. De tre, vi har Meddelelser om, har til Emne Jephta, Abraham og Nabal, men desværre er ikke en Linje levnet af Søren Kjærs Gengivelse af de to første. Det formenes, at de fandtes indtil Københavns Brand 1728, men er da sammen med talløse andre uerstattelige Sager gaaet op i Luer. Derimod findes der af det tredie Drama, det om Nabal, bevaret en dansk Oversættelse (i Gl. kgl. Saml. 794 Fol.), men nogen absolut Sikkerhed for, at denne er Søren Kjærs Oversættelse, har man ikke. Afdøde Overbibliotekar Birket Smith, der i sin Tid var vor kyndigste Kender af de gamle Skolekomedier, ansaa det for det sandsynligste, og til denne Anskuelse har ogsaa Professor Julius Paludan sluttet sig. Her er ikke Stedet at gennemgaa dette Drama i Enkeltheder, men vi maa indskrænke os til at nævne, hvad ogsaa andre har gjort opmærksom paa, at Oversætteren (hvem han nu end har været) jævnlig har følt sig opfordret til at gengive Teksten meget frit, idet Emnet har sat hans egne Tanker i Bevægelse, saa at han enten har udvidet Originalens Ord eller ligefrem føjet Linjer eller Partier til. Og man kunde ved en nøjere Gennemgang af disse Tilføjelser, disse Udvidelser af den oprindelige Tekst, utvivlsomt finde Bidrag til at lære Oversætterens Personlighed og Karakter at kende, men ogsaa dette vilde nemt føre for vidt. Vi nøjes med at fremdrage de fire Linjer, hvori Davids Kærlighedserklæring til Abigael er indsluttet:

*Gud velsigne dig, min kiereste quinde,
 ieg elsker dig aff hierthe och sinde.
 Som mit lifff haffuer ieg dig kier,
 Du skalt nu altid vær mig Nær.*

Der vilde vel i og for sig ikke være noget urimeligt i at tænke sig, at Søren Kjærs Forhold til hans egen Hustru har foresvævet ham, da han i udvidet Form gengav den latinske Tekst med disse Ord.

Der er en anden Ting, som man ogsaa har gjort opmærksom paa, og som lige her skal nævnes, at Oversætteren i sin Gengivelse hyppig har gjort Brug af gamle danske Ordsprog og folkelige Talemaader, hvad der giver Oversættelsen et hjemligt Præg og desuden bærer Vidne om Oversætterens Sans for Folkets Minder.

Forøvrigt er det ikke meget, vi har at bygge vor Dom paa, men ved at sammenholde Oversættelsen med Originalen naar man let til det Resultat, at Søren Kjær, hvis han er Oversætteren, som dramatisk Talent ikke har staaet tilbage for den oprindelige Forfatter til Skuespillet.

Hvis den Meddelelse, der er kommen til os gennem Lyskander, at Søren Kjær ogsaa har skrevet et Værk, han kalder Annales Coldingenses, hvorved selvfølgelig maa forstås en Skildring af Koldings Historie eller af Begivenheder, der har været knyttet til denne By, vidner det ogsaa om Forfatterens historiske Sans og Interesse. Men heller ikke af dette Værk er saa meget som en Linje bevaret.

Det eneste, vi med Sikkerhed kender af Søren Kjærs literære Efterladenskaber, er hans Salmer. Han har i hvert Fald skrevet to saadanne, og bægge har de gennem mere end 200 Aar været brugt i vore Kirker. Den ene begynder: Verden hvad du est svigefuld; den anden: Rejs op dit Hoved, al Kristendom. Bægge er de første Gang trykt i Hans Thomissens danske Psalmebog 1569, men er skrevet nogle faa Aar i Forvejen, henholdsvis 1563 og 1564, altsaa paa en Tid, da Syvaarskrigen rasede. Man synes gennem Salmedigterens Ord at kunne spore den mørke Baggrund, paa hvilken de er bleven til, og de giver Udtryk for den Tanke, som dengang var stærkt fremme og ogsaa senere med Mellemrum har været udtalt, at Verdens Ende er nær forestaaende. Tegnene er der. Svig, Mangel paa Kærlighed, Mistro, Falskhed, Foragt for de gamle hersker og raader, saaledes siger han i den første Salme, og Tegnene er ikke blevet mindre og færre, da han skrev den anden: Der er sket Tegn i Sol og Maane, mangt et Skib er omkastet og Folkene druknet, Orlog og Krig, Tvist og Oprør hører man om i mange Lande, Pesten raser, Dyrtid og andre Plager, Hunger og Kummer sender Gud som Straf for Menneskenes Ondskab. Men Kristus har advaret os. Derfor er det ikke mere, end vi kan vente. Og saa ender han med et Vers, om hvilket det er bleven sagt, at det havde fortjent. . . »ikke at gemmes paa Hylden, men være med i Menighedens levende Sang«:

*Forgange skal baade Himmel og Jord,
aldrig forganger Guds hellige Ord,
det vil evindeligt blive.
Thi lader os af ret Hjærtens Grund
det høre og gemme i allen Stund,
at vi maa evige leve.*

Søren Kjærs Salmer synges ikke mere i vore Kirker, thi det maa man fastholde, at denne sidst nævnte Salme er et og Grundtvigs med sin tilsvarende Begyndelseslinje («Rejs op Dit Hoved, al Kristenhed») noget helt andet. Den sidste er ikke en Omdigtning af den første, men Søren Kjærs Begyndelsesord har, som der er bleven sagt, haft Magt til at give Genlyd i vor største Salmedigters Bryst. Og naar Søren Kjær er bleven berømmet som en lærd Mand og en god Poet i sit Modersmaal, da er det ikke uden Grund, han er bleven berømt.

Om hans Hustru ved vi kun, at hun hed Anna Knuds-
datter Thuresen, og at hun døde 8 Dage efter sin Ægtemand.

Søren Kjær døde selv 23. Marts 1582. Over ham og hans Hustru satte Sønnen Johannes en Sten, der endnu fandtes 1730, og hvis latinske Indskrift mulig kunde gives saaledes:

*O tørre Ben, hører Jehovas Ord!
Livets Begyndelse er Graad, dets Midte Arbejde
og Død dets Ende; foragt derfor dette og søg
Du Menneske Guds Rige!*

Over Søren Paludan fra Ribe, fordem denne Stads Borgmester og kongelige Tolder, som i 33 Aar var en ufortrøden Dyrker af Fromhed og videnskabelig Dannelse, men 23. Marts 1582 ved en blid Død forlod Menneskeheden og hans elskede Hustru Anna, Datter af Knud Turesen, som fordem var en udmærket Borger i denne Stad (hun blev udløst af de dødeliges Lænker otte Dage efter sin Husbonds Død) har deres sorgfulde Børn sat (dette Minde) til Vidnesbyrd om deres taknemlige Sind overfor dem, der i saa høj Grad fortjente det.

De havde i hvert Fald to Børn.

2. SLÆGTLED.

Dorthea Sørensdatter Paludan, Datter af ovennævnte Søren Sørensen Kjær (Paludanus) var født c. 1555 og døde $27/3$ 1599. Hun holdt $29/3$ 1573 Jaord og blev $31/5$ s. A. gift med Kannik og Sognepræst ved Roskilde Domkirke Morten Pedersen (Alban eller Hvid). Med hvad Hjemmel han kaldes med disse Tilnavne, ved vi ikke; selv brugte han dem ikke. Han var født i Grenaa $10/11$ 1537, var utvivlsomt bleven Student fra Aarhus Skole, havde studeret først i København og derefter i Wittenberg og opnaede 1562, altsaa 25 Aar gl., Stillingen som Læsemester (Lektor) i Sorø Kloster. Som saadan skulde han »læse udi den hellige Skrift for de unge Brødre og de andre unge Personer«, som opholdt sig sammesteds. Han var en kundskabsrig og historisk interesseret Mand, der benyttede den Tid, han var i Sorø, til at indsamle Stof til et Skrift om Hvideætten, »Biskop Absalons og Hr. Esbern Snares Herkomst og adelige Stamme etc.«, der dog først udkom 1589, længe efter at han selv havde forladt Sorø. Da Abbeden (Klosterforstanderen) i Sorø, Oluf Lauridsen Karsemose, $21/6$ 1565 døde, valgte Kongen, Frederik II, ham til dennes Efterfølger, hvad der ogsaa tyder paa, at han har været anset og agtet. 7 Aar efter kaldedes han til Sognepræst ved Roskilde Domkirke. Som Præst her udgav han 1582 et Skrift om en Komet, der Aaret i Forvejen havde ladet sig til Syne, og det passer godt til den store Vigtighed, han i sine Antegnelser tillægger saadanne Himmelsyn, men Skriftet eksisterer næppe mere. $30/10$ 1572 havde han faaet Løfte paa et Kannikedømme i Roskilde, men først $1/8$ 1582 indfriedes Løftet. Som Præst virkede han i 16 Aar, men $19/3$ 1588 udgik der kongeligt Brev til Sjællands Biskop, Dr. Poul Madsen, at da Kongens Rejse ofte falder til Roskilde og til den derved liggende Bistrupgaard, hvorfor han gjerne ved Domkirken vil have en Prædikant, som han kan have Lyst til at høre, skal Biskoppen forhøre sig om en duelig, vellærd Mand, hvis Mæle og Prædiken han kan vide behager Kongen, og indsætte ham til Prædikant ved Domkirken i Magister Morten Pedersens Sted. Kongen tillader dog, at Mag. Morten maa beholde sit Kannikedømme

i Kapitlet som en anden residerende Kannik og venter derfor, at han vil lade sig nøje med denne Kongens Vilje.

Imidlertid ser det ud, som Kongen selv har taget Sagen i sin Haand, idet han har drøftet Forholdene ved Roskilde Domkirke med Rigets Kansler Niels Kaas, og ^{26/3} 1588 giver Biskoppen Anvisning i Overensstemmelse dermed. Hvad Grunden nu kan have været til, at Morten Pedersen er bleven kasseret, kan vi ikke oplyse. Han er ikke falden i Unaade, og det er heller ikke Mangel paa Lærdom, der er Skyld deri. Kongen nævner ham i aabent Brev ^{30/3} 1588 »os elskelige, hæderlig og højlærd Mand, Mester Morten Pedersen«. Men mulig har hans Røst ikke været saaledes, at Kongen fandt Behag i den. Han lægger derfor ogsaa Biskoppen paa Sinde, at han skal finde en Mand, hvis Mæle Kongen vil synes om. Nok er det, Mester Morten Pedersen fritages for sin Tjeneste og faar indtil videre til Underholdning Vindinge Sogn med al Præsterente og Rettighed, idet han dog skal »gøre eller lade gøre Sognefolket udi samme Sogn den tilbørlige Tjeneste inden Kirken og uden, som en kristen Sjælesørger bør at gøre«. H. F. Rørdam mener dog, at han forblev i Embedet. Han døde 16. Juni 1595 i sit 59. Aar og ligger med sin Hustru, der, som ovenfor nævnt, døde 27. Marts 1599, begravet i Domkirken.

Johannes Sørensen Paludan var fornævntes Broder. Forøvrigt er det saare vanskeligt — for ikke at sige umuligt — at bringe de forskellige Oplysninger, vi har om ham, i Harmoni med hverandre. Om det engang vil lykkes at fremdrage nye Oplysninger, som kan bidrage til at klare de Gaader, der nu synes uløselige, maa Fremtiden afgøre. Hvornaar han er født, ved vi ikke, altsaa heller ikke, om han var yngre eller ældre end sin Søster. Det første, vi hører om ham, er, at Jon Jensen Kolding, der var Præst (rimeligvis Kapellan) i Kolding og mulig under Rektor Jens Sørensen Harthes Udenlandsrejse i Aarene 1576—78 har bestyret Rektoratet for ham, 1572 udgav en Ecloga til ham, men denne er vistnok tabt. 7 Aar efter blev han, i 1579, gift med Maria Kneus, en Datter af Provst, Magister Hans Kneus i Harthe-Bramdrup. Da han tre Aar senere mistede sin

Hustru, lod han lægge en Ligsten over hende med den nedenfor gengivne Indskrift, hvori han bl. a. meddeler, at den Ulykke ramte ham tre Maaneder efter at de havde holdt Bryllup, at han blev blind. Ikke desto mindre finder vi ham 1580 studerende et Sted i Tyskland og 2 Aar senere i Basel, hvor han skrev et Epigramma til Anders Krag's Bog Rameae scholae. Det er jo ikke nemt at forstaa, at den, der 1579 er bleven berøvet Synet, i de følgende Aar kan drive Studier ved fremmede Universiteter. 1583 er han vendt hjem, thi ^{15/9} d. A. ægtede han, efter hvad P. Hegelund meddeler, Marine, Hr. Hans Kastens Datter, som imidlertid døde 1587, og han var saaledes anden Gang Enkemand. ^{19/11} 1586 fik han ved kongeligt Brev Kongetienden af Smidstrup Sogn og ^{3/8} 1590 af Ullerup Sogn. I dette sidste Brev, der er udstedt paa Koldinghus, hedder det, at Kongen har erfaret, at Mag. Hans Kier i Kolding har studeret forskellige Steder i Udlandet for bedre at kunne tjene sit fædrene Rige i Kirken eller Skolen, . . . og at »mange, som har Forstand derpaa, mener, at han vilde have kunnet anvendt sine Studier nyttigt i Kirkens eller Skolens Tjeneste, hvis Gud ikke havde paalagt ham det besværlige Blindheds Kors«. Den her anførte Sætning viser, at Hans Kier [= Johannes Paludan] aldrig har været Præst eller, hvad man i sin Tid har ment, Rektor i Kolding Skole. Det sidstnævnte Brev nævner, at han som Følge af den Ulykke, der havde ramt ham, var bleven bragt i stor Borg og Gæld og fortsætter: For at han ikke skal lide Armod og for at belønne hans gode Vilje, da han ikke har brugt sin Fædrenearv, som han nu i sin Modgang skulde have hjulpet sig med, til Unytte, men til Forfremmelse i boglige Kunster, har Kongen bevilget, at han indtil videre maa oppebære Afgiften af Kronens Korntiende af Ullerup Sogn i Eld Herred. 3. Gang giftede han sig (uvist naar) med Anna Iversdatter, som vi ellers ikke kender, men hun blev Moder til nedenstaaende Søn Hans Hanssen Kjær. Hvornaar han døde, ved vi ikke.

Paa den ovennævnte Ligsten, der desværre ikke længere eksisterer, fandtes, ligesom paa den over Faderen, Søren Sørensen Kjær, en lang Indskrift paa Latin, den første Linje dog paa Græsk; den kunde maaske gengives saaledes paa Dansk:

Du Menneske, husk paa den fælles Skæbne.
 Kvinden, som bar med Taalmod de svære Byrder, hun modtog,
 hviler i denne Jord nær ved de Helliges Ben.
 Lille af Vækst hun var, men herlig af Aand, og Marie
 var hendes Navn, hun var blid, ej for nogen til Sorg.
 Højest hun stræbte at være til Gunst for sin elskede Husbond,
 ham hvem hun ejede kun gennem trende Maaneder uskadt.
 Snart blev Synet ham røvet, men begge Kaar var hun voksen.
 Hvad hendes Gudsfrygt bød hende, mægted' hun virksom at gøre:
 Blev hans Fælle i Liv og lindred' hans grufulde Kummer.
 Ak! hvor ofte rammer en sorgfuld Skæbne de gode!
 Kysk hun var, men svækket hun blev, da hun anden Gang fødte.
 Vandred' til Stjærnerne op som Kristi lovede Brud.

Hvis det, som jeg ønskede heftigst blandt jordiske Ting, var blevet til Virkelighed, enten at jeg havde opnaaet at dø før Dig, dyrebareste Hustru, eller at jeg i det mindste var gaaet bort sammen med Dig . . . men da Gud vilde sætte en Grænse for Dine Ulykker, vil jeg ikke misunde Dig den Lyksalighed, Du har opnaaet, men jeg, elendige vil begræde min Ulykke saalænge, indtil vi begge i Himlen nyder den evige Lyksalighed, efter at disse mine Ben er samlet med Dit Hylster. Farvel for stedse, og vent paa mig, der brænder af glad Længsel efter Dig.

12. Februar A° 1582 døde Maria, Kneus' Datter, i sit Ægteskabs fjerde Aar, da hun havde levet 25 Aar 9 Maaneder. Johannes Paludanus, Sørenes Søn, har mod sit eget Ønske ydet sin Sjæls Halvdelen denne sidste Ægteskabs-, Kærligheds- og Troskabs gave.

3. SLÆGTLED.

Hans Hansen Kier, Søn af foregaaende Johannes Sørensen Paludan. Han var født i Kolding ca. 1600, blev Student . . . . og ansattes 1621 — i en Alder af 21 Aar og uden at have taget Baccalaurgraden — som Rektor ved Kolding Skole. I Universitetsmatriklen meddeles, at Johannes Paludanus, scolæ Coldingensis rector, tog Baccalaurgraden 1622, og fra samme Aar har vi et Kongebrev, dat. ^{12/12} 1622, hvori det tillades »Hans Kier, Skolemester i Kolding« at fortsætte sine Studier i Ulandet 2—3 Aar mod i sit Sted at underholde en dygtig Person, »saa Ungdommen ikke bliver forsømt paa Grund af hans Fraværelse«. Andet Sted fra ved vi, at han studerede i Tyskland fra Juni 1623 til Mikselsdag 1624, da han maatte vende hjem paa Grund af Vikarens Sygdom. I Universitetsmatriklen nævnes endvidere, at Magistergraden blev tildelt Johannes Paludanus Col-

dingensis, scholae patriae rector. Han fratraadte Rektorem bedet 25. Januar 1626, blev derefter Præst i Ringkøbing Rindom, 1629 Provst i Hind Herred og døde ^{28/8} 1652. En smuk, høj og anselig Mand af Person, som hans Skilderi i fuld Corpus oppe i Koret [i Ringkøbing Kirke] udviser... Han og M. Søren Bornemann i Lønborg blev skemtvis kaldede jyske Bisper for deres myndige og mandige Væsen, Lærdom og Veltalenhed (Giessing Jubell. II, 1. 266).

Han var gift med Karen Jensdatter, Datter af Borgmester og Tolder i Ringkøbing Jens Olsen, ikke, som Wi-berg angiver, af Formanden Jens Iversen Borch. Hun døde ^{12/9} 1677 og ligger, sammen med Manden, begravet i Ringkøbing Kirke. Over dette Ægtepar er der ophængt et stort og pragtfuldt Epitaphium med følgende Indskrift:

Vivo ego. Vos etiam vivetis.

1 6 5 2.

Her hviler udi Herren Hæderlig oc Høylærd Mand, M. Hans Hansen Kier, fordum Sognepræst her udi Menigheden oc Rindum udi 26 Aar oc Provist udi Hindherred i 23 Aar, som saligen hensoff den 28. August 1652 udi hans Alders 52. Aar, med sin kiære Hustru, Hæderlig og Gudfrygtig Quinde Karen Jensdatter, som udi Herren saligen døde den 12. Sep. 1677 udi hendes Alder 63 Aar, efter at de kiærlige lefuede tilsammen udi 26 Aar, imidlertid med XI Børn, V Sønner VI Døttre aff Gud Welsignede.

Gud dennem samptlig med alle troende paa Dommens Dag en glædelig Opstandelse forlene.

Ved Omtalen af dette Epitaphium skriver en af den afbildedes Efterkommere, Bibliotekar Hans Aage Paludan (Edda 1926 S. 375): »Det er ingen anden end Søren Kjærs Sønnesøn... den alvorlige Mand, som man ser der paa Billedet, med den ene Haand paa Brystet, den anden holdende Psalmebogen (og den ene Finger mellem Bladene som Mærke). Han knæler med sin Familie, Hustruen . . . med store, alvorlige Øjne, — Ansigterne underlig langstrakte som paa El Grecos næsten samtidige Billeder — og bagved Børnene med foldede Hænder og i hvide Halskraver, Lokkerne fyldige; og ved Siden to smaa Piger knælende med hinanden i Haanden, i Ligklæder, meget smaa og meget hvide. Vi har i dette Epitaphium en hel Tidsalders Tro, Haab, Frygt og Resignation ligesom symboliseret.«

4. SLÆGTLED.

Paa Epitaphiet i Ringkøbing Kirke siges, at Hans Hanssen Kjær og Karen Jensdatter i deres Ægteskab havde 11 Børn, 5 Sønner og 6 Døtre. Af disse sidste er imidlertid de to døde som Børn, hvad Maleriet viser (de er i Ligklæder, meget smaa og meget hvide), og der bliver altsaa 4 tilbage, som vi kender ved Navn og kan gøre Rede for. Dog har vi ikke nogen Sikkerhed for deres Aldersorden, da vi ikke kender deres Fødselsaar. Af Sønnerne har vi kun Navnet paa en, Resten er det hidtil ikke lykkedes os at efterspore.

I Ringkøbing Raadstueprotokol 1673—82 Fol. 53—54 findes i Anledning af Skifte efter Thomas Jensen Ringkøbing († 1677 i Haarlem i Holland), en Broder til Karen Jensdatter, 5 Børn af ovennævnte Ægtepar omtalt i følgende Række:

Major Severinus Paludanus udi Tjeneste hos de Herren Staaten udi Holland.

Margrethe Hansdatter, Hr. Hans Gregersens udi Søvel [ø: Sevel].

Lisbeth Hansdatter, Hr. Christen Simsens til Lunde og Outrup.

Maren Hansdatter, Hr. Søren Anchersens udi Ringkøbing.

Vibeke Hansdatter, Hr. Augustin Millers til Bork.

Derimod har det formentlig ikke sin Rigtighed, naar Wiberg (II, 622) oplyser, at Sognepræst til Ringkøbing-Rindum Christen Andersen Agerholm (1640—1725) skal have været gift med en Datter af M. Hans Hansen Kjær (Paludan), Karen Hansdatter Kjær. I Præsteindberetninger 1766—68 til Biskop Tønne Bloch i Ribe (Landsarkivet i Viborg) findes en 4 Foliosider stor Levnedsskildring af bemeldte Christen Andersen Agerholm, hvori det meddeles, at han ¹⁰/₆ 1686 havde Bryllup i Ringkøbing med Dorothea Bertelsdatter Taulow, og det nævnes, at han havde været 46 Aar i den enlige Stand, 39 Aar i Ægtestand, 40 Aar en Medtjener ved Kirken og 22 Aar Rektor udi Skolen. Døde Anno æt. 85. Da han var født ⁴/₅ 1640 i Dalgaard, Agger-

holm By, Vandet Sogn, og, som sagt, havde Bryllup 1686, bliver der ikke Plads til noget tidligere Ægteskab, og da hans Hustru først døde 1751, kan der heller ikke være Tale om et senere. I Skiftet efter Thomas Jensen Ringkøbing hører man heller ikke om nogen Søsterdatter af ham ved Navn Karen, men kun om de 4 ovennævnte, Margrethe, Lisbeth, Maren og Vibeke.

Af disse fire har Nr. 2, Elisabeth Hansdatter Kjær, størst Interesse for os, idet hun ved at ægte Niels Lauritsen Rindom, Sognepræst til Lunde-Outrup, blev Moder til Hans Nielsen Paludan (der altsaa tog sin Moders Navn i dets latiniserede Form), fra hvem Navnet Paludan ubrudt er gaet i Arv til Efterkommerne*). Desværre har vi intet at berette om hende, bortset fra en Oplysning, der findes i Viborg Landstings Skøde- og Pantebog Nr. 25, 1689–90, Fol. 63 a, og som gaar ud paa, at ... Søren Andersens [hendes Svoger, gift med Søsteren Maren], Augustinus Miller [en anden Svoger, gift med Søsteren Vibeke] foruden hun selv, Kirsten Kjeldsdatter, sal. Thomas Andersen Vinders [en Kusine, Datter af Anna Jensdatter og Kjeld Jensen i Ulfborg] og Mag. Søren Sevel paa sin Søster Vibeke Knudsdatters Vegne ^{27/3} 1689 sælger til Arnoldus Dyssel, Ko. Ma. Assessor udi Commerce Collegio [senere Amtmand og Etatsraad] og hans Arvinger en Del Bøndergods, liggende i Vendsyssel, Børglumherred, Sejlstrup Sogn, Alstrup By.

Elisabeth Hansdatter Kjær havde, uvist naar, Bryllup med Niels Lauritsen Rindom, der rimeligvis var født i Isager i Rindum Sogn, som ligger tæt udenfor Ringkøbing; han blev dimitteret fra Ribe Skole 1634 og nævnes i Universitetsmatriklen Rindomensis. I nogle Aar var han Rektor i Ringkøbing, men blev 1645 efter Sognepræsten i Lunde-

---

*) Da den Slægt Paludan, der skal gøres til Genstand for Omtale paa de følgende Sider, altsaa nedstammer fra Elisabeth Hansdatter Kjær og Niels Lauritsen Rindom, saaledes at denne sidste egentlig burde betragtes som Slægtens Stamfader, vil der i Slutningen af dette Arbejde blive optaget en saa fyldig Redegørelse for hans og hans Paarørendes Liv og Virken, som det er muligt at skaffe til Veje paa Grundlag af de endnu eksisterende Arkivalier.

Outrup Christian Christensen Høsts Død dennes Eftermand og giftede sig med Datteren i Præstegaarden, Birgitte Christiansdatter Høst, eller, som det rettere maa siges, han giftede sig med Datteren og fik da Embedet med hende. I dette Ægteskab fødtes en Datter, Kirsten Nielsdatter Rindom, der senere ægtede Præsten i Vorgod. ^{15/2} 1645 ordineredes han af Biskoppen i Ribe. Han skal have lidt meget under Svenskekrigen, da Fjenden hærgede stærkt i Jylland. Efter 1650 at være bleven Enkemand ægtede han snart efter Elisabeth Hansdatter Kjær (Paludan) og døde 1676. Efter sin Mands Død giftede hun sig med hans Efterfølger som Sognepræst i Lunde-Outrup, Christen Simensen Warde, der var født i Varde som Søn af en Glarmester, ^{25/11} 1676 var bleven Rindoms Eftermand og døde ^{2/2} 1684; en gammel Beretning gaar ud paa, at da hendes Datter, Birgithe Nielsdatter Lunde, ikke vilde have ham, fordi han havde rødt Haar og Skæg, tog Elisabeth Hansdatter ham selv, idet hun sagde til Datteren: »Efterdi Du ikke vil kalde ham Din Mand, skal Du kalde ham Din Fader«.

Hvor mange Børn der har været i Ægteskaberne mellem Elisabeth (eller Lisbeth) Hansdatter Kjær og hendes to Mænd, Niels Lauritsen Rindom og Christen Simensen Warde, ved vi ikke. Kirkebøgerne, hvorfra Oplysninger herom skulde hentes, findes ikke mere. I Aal Kirkebog 1691—1726*) Fol. 9, hvor Hans Nielsen Paludan har indført sin Søn Jens' Daab ^{20/6} 1697, nævner han blandt Fadderne: Min Broder, Laurids Lunde, og man kunde fristes til at tro, at han var den ældste, da han formentlig er opkaldt efter Farfaderen, der maa have heddet Laurits. I samme Kirkebog Fol. 15, hvor Datteren Ingeborgs Daab ^{27/7} 1699 meddeles, staar, ogsaa blandt Fadderne, opført Anders Lunde, Rector Scholæ Coldingensis, der ligeledes var en Broder, og endelig ved vi, at Sognepræst Rasmus Rasmussen Lassen i Lunde-Outrup (1651—1726), Rindoms og Wardes Eftermand, var gift med ovennævnte Birgithe Nielsdatter Lunde, Søster til Hans Nielsen Paludan; ogsaa disse to optræder som Faddere, Hustruen: Søster Birgithe af Lunde Pr. (∴ Præstegaard) ved Jens' Daab, Husbonden: Hr. Rasmus i Lunde ved Ingeborgs

*) Den ældste, der eksisterer.

Daab. Det synes altsaa, som Hovedparten af Lundepræstens Børn har foretrukket at bevare Navnet paa deres Fødested som deres Slægtsnavn, hvorimod Sønnen Hans Nielsen valgte at optage sin Moders Navn og lod sig kalde Hans Nielsen Paludan, og, som allerede nævnt, har alle hans mandlige Efterkommere i det store og hele baaret og bevaret Navnet Paludan. Vi skal derfor, foreløbig med Udeladelse af hans Søskende, vende os til ham og haaber paa de følgende Sider at kunne gøre Rede for alle hans Efterkommere af Navnet Paludan foruden selvfølgelig hans Sønner Niels Lunde og Niels Heebo, idet vi medtager alle mandlige og ugifte kvindelige og, hvad de gifte kvindelige angaar, dem selv, deres Mænd og Børn.

DE YNGRE SLÆGTLED.

Medens vi paa de foregaaende Sider har beskæftiget os med, hvad vi har kaldt De ældste Slægtled, strækkende sig fra Borgmesteren i Kolding Søren Sørensen Kjær til Elisabeth Hansdatter Kjær, gift med Sognepræst til Lunde-
Outrup Niels Lauritsen Rindom, gaar vi i det følgende over til sidstnævnte Ægtepars Søn, som vi blandt dem, der til Stadighed har baaret Navnet Paludan, betegner som

1. SLÆGTLED.

- [1] Hans Nielsen Paludan (eller Kjær). Hvornaar han er født, kan vi ikke opgive, men det maa antagelig have været 1650–52, og i det hele taget er det desværre kun saare faa Oplysninger, vi har om ham. De Kilder, hvoraf der kunde øses, mangler. Han skal være bleven Student 1670 og maa, hvis dette er rigtigt, hurtig have tilendebragt sine Studier ved Universitetet, thi ^{19/11} 1673 blev han kaldet til Kapellan (med Successionsret) i Aal hos sin (senere?) Hustrus Morfader Peder Clausen Fanøe og har antagelig nogle Aar derefter (men hvornaar, vides ikke) ægtet Anna Nielsdatter Heebo, der var Datter af Ejeren af St. Hebo i Janderup Sogn, Niels Nielsen og Hustru Elisabeth Peders-

datter Heebo, den i sin Tid yndede Psalmedigter. Præstegaarden skal være brændt 1687, medens Præsten var i Kirke, men naar der føjes til i den gamle Beretning, at hans Hustru laa med det 15de Barn og blev reddet ved, at en Karl tog hende ved Haaret og trækkede[!] hende ud af Sengen, men hun rendte ind i Ilden igen efter sit Barn, er det i hvert Fald fejlagtig med Hensyn til Barnets Numerbetegnelse, idet det ikke var det 15de, men det 5te Barn, den senere Præst i Kalundborg Peder Paludan, der netop da var kommen til Verden¹⁾. Hans Nielsen Paludan blev senere Provst og mistede sin Hustru, der i hvert Fald havde skænket ham 12 Børn, ^{17/1} 1700. Selv døde han ^{3/1} 1709.

Os bekendt er alle skriftlige Efterladenskaber fra hans Haand forsvundet med Undtagelse af de Tilførsler, han har gjort i Aal Kirkebog, bl. a. om hans 2 yngste Børns Fødsel og Daab. Derimod findes der i trykt Skikkelse et Par Hyldestdigte, der er indsat dels i hans Svigermoder Elisabeth Pedersdatter Heeboes Aandelig Brude-Harmonie, indeholdende en sød og kierlig Samtale imellem Brudgomen Kristus og Bruden den Christen Kirke, Kbhvn. 1689, dels i hans Nabopræst Jens Nielsen Hoes: Evangelisk Pædagog, ... en kort og eenfoldig Indgang til oc Indhold over de aarlige hellige Dages Evangelier og Texter. Kbh. 1704.

Skønt Hans Nielsen Paludan ikke gennem disse Digte paa nogen Maade hæver sig op over, hvad der almindelig ydedes i lignende Tilfælde, skal vi, da det mulig er det eneste af hans aandelige Produktion, der er levnet, standse et Øjeblik ved dem.

I Digtet, hvori han hylder sin Svigermoder for hendes poetiske Arbejder, begynder han at tale om Magnetten, der med sine »skjulte Drage-Liner« trækker »det tunge Jerne-Malm« op af Jordens Indre og sammenligner dermed Kristus, der som Brudgommen vil drage alle til sig »fra det daarlig Jordens Spil«.

¹⁾ Blandt Indberetninger til Biskop Bloch (i Læget Vester Horne Herred, i Landsarkivet for Jylland) findes et Ark, hvorpaa Peder Hanssen Paludans Søn og Efterfølger Efterfølger som Sognepræst i Kalundborg Hans Jacob Paludan har skrevet nogle Linjer om sin Fader, som han betegner som Forældrenes 3die Søn og 6te Barn. Er denne sidste Opgivelse rigtig, maa der have været en Datter, som vi ikke har Kendskab til, og som derfor heller ikke bliver nævnt her.

Hans Kys, hans Kærlighed, hans Kors, hans Blodestrømme
er ret magnetisk Kraft, det alt vi maa indrømme,
med kærlig Drag og Dræt at løfte Hjærtet op
fra jordisk Skum og Skarn til høje Himmelstøp.
Hans Læbers Naade Klang drog til ham Folkehobe,
der han gik her omkring i Kødets synlig Kaabe.

...

Men over alt hans Blod slig penetrabel Dyd
indholder, Hjærtet at tildrage ham med Fryd.

Han vender sig dernæst direkte til Forfatterinden, sin Svigermoder,
og siger:

Hjærtelskte Moder, selv af Brudgommen opdragen
og i hans Himmellyst og Liflighed indtagen,
I mangel mangel Sjel med Eder drager hen
ved denne Brudesang til Eders bedste Ven.

og senere:

I lærer Salomon paa danske Rim at tale

...

Hav, Hjærtmoder, Tak, tak tusindfold! Gud glæde
den, der os lærer saa i Aandsens Lyst at kvæde.
Ak, at i fyrig Aand vi all' istemme maa
at synge her og hist vor Gud Halleluja.

Til Nabopræsten, hvis Evangeliske Peeg-Finger ikke falder i vor
Smag, men i sin Tid var vel anset, saa den oplevede flere Oplag, ven-
der han sig i Slutningen af sit Æredigt med disse Linjer:

Ærværdig Autor, en Guds Kirkes blanke Stjerne
udsender her en Glimp udaf sin lærde Hjerne
til Menighedens Lys, til manges Sjaeletrøst.
Des være Gud hans Liv, hans Lys, hans evig Lyst.

Naar Sognepræsten i Jandrup 1751–70 Jens Kristian
Hammer meddeler om Hans Nielsen Paludan, at han var
sin Svigermoders »Revisor om ikke Provisor«, er det ogsaa
et Vidnesbyrd om, at de har været aandelig beslægtede.

I Ægteskabet mellem Niels Nielsen Heebo og Lisbeth Pedersdatter
Heebo har der i hvert Fald været 3 Børn, men om Aldersordenen kan
vi ikke udtale os: Peder Nielsen Heebo († 1718 som Studiosus), Anna
Nielsdatter Heebo, g. m. Hans Nielsen Paludan, og Maren Nielsdatter

Heebo, g. m. Hans Sørensen Winter, Sognepræst i Jandrup. Af Skiftet efter Peder Nielsen Heebo ^{22/2} 1719¹⁾ fremgaar bl. a., at Hans Nielsen Paludan var skyldig til sin Svigermoder Lisbeth Pedersdatter Heebos Bo 450 Sldr. i Henhold til en Panteforskrivelse, »mod hvilket Pantebrevs Kasserung han sin købte Part udi Store Heebo afstaar«. Store Heebos Bygninger var brøstfældige og behøvede en temmelig stor Reparation, og da man befrygtede, at en saadan større Reparation kunde fremkalde Irring [?: Uenighed] mellem de interesserede [?: Hans Nielsen Paludan paa sine Børns Vegne, Hans Sørensen Winter paa sin Hustru Maren Nielsdatters Vegne og paa Peder Nielsens Vegne næstpaarørende Slægt Niels Nielsen Arensberg, Sognepræst til Grimstrup og Orre, saa og Sr. Anders Nielsen paa Søvig], var man i sin Tid enedes om, at Hans Sørensen Winter skulde antage og beholde Gaarden med alt Tilliggende, ogsaa den Del, der var tilfaldet Peder Nielsen, idet Hans Sørensen Winter blev Peder Nielsens Formyndere og lovede »om Gud giver hannem [?: Peder Nielsen] Helbred, at han med Forstand sin tilfaldne Arvepart kan antage«, da at betale ham, hvad der tilkommer ham, men hvis Peder Nielsen skulde dø, da skal Hans Sørensen Winter svare Anne Nielsdatters Børn [altsaa Hans Nielsen Paludans Børn] den halve Kapital.

2. SLÆGTLED.

12 Børn [2–13] af Hans Nielsen Paludan [1].

- [2] 1. Maren Hansdatter Paludan, f. 1679, d. 1729, begravet ^{24/5}; »hendes Sagtmodighed og udmærkede Taalmodighed« mindedes man længe.

Hun ægtede ^{3/7} 1711 Hans Hansen Friis, født ^{29/5} 1686 i Vilslev Præstegaard som Søn af Hans Mortensen Friis og Else Bagge. Han gik i Ribe Skole, blev Student 1705, theologisk Kandidat ^{26/4} 1708. Efter i 2 Aar (1708–1710) at have været Hører ved Ribe Skole kaldedes han til Sognepræst for Grimstrup og Aarre Menigheder ^{12/4} 1710, blev ordineret ^{23/5} af Biskop Muus og indsat ^{1/6} s. A. Han skal have udstaaet meget formedelst svare Sindslidelser og mørk Tungsindighed. Efter sin Hustrus Død levede han som Enkemand i 18 Aar og døde ^{8/9} 1747, efter at han havde været Præst for Grimstrup og Aarre Menigheder i 37 Aar. Provst Maturin Castensen prædikede over ham over Texten i Joh. Kap. 19, V. 25: »Jeg ved, at min Forløser lever« med Indgangsord Hebr. 13 V. 23: Vider at den Broder Timotheus er givet løs.²⁾

¹⁾ Se Gejstlig Skifteprotokol for Vester Horne Herred 1719–57, Fol. 4b o. flg.

²⁾ Paa Grundlag af Skads Herreds Provsti, Sager enkelte Sogne vedrørende 1634–1812 (Landsark. i Viborg).

- [3] 2. Niels Hansen Lunde (Nicolaus Joh. Lundius) blev født Christi Himmelfartsdag ^{20/5} 1680 i Aal i Ribe Stift; han gik i Ribe Latinskole, hvorfra han blev demitteret 1699 og fik da Professor juris Chr. Reitzer til Privatpræceptor; 1700 blev han Baccalaureus, studerede Theologi uden dog at afslutte sit Studium med en Embedseksamen; i det mindste findes hans Navn ikke i de endnu bevarede, iøvrigt ikke fuldstændig førte Eksamensprotokoller. I Aarene 1708–11 var han Alumne paa Borchs Kollegium, altsaa samtidig med Ludv. Holberg, som opholdt sig der 1709–14, og han fyldestgjorde i den Tid det Krav, der stilledes til Alumnerne, nemlig hvert Aar at levere en Disputats. Fra hans Haand foreligger der tre, naturligvis affattede paa Latin og behandelende Spørgsmaal af theologisk og filosofisk Art: Quæstio philologico-sacra cum subnexis responsibus (1708), Theses de magis (1709) og Lemmata quinque (1710). Han lagde sig ogsaa efter Lovkyndighed – juridisk Eksamen var ikke indført den Gang – og fandt snart Beskæftigelse »ved Pennen«; herved kom han i Forbindelse med højtstillede og udmærkede Mænd, som fik Øje for hans Evner og Dygtighed og hjalp ham fremad.

^{13/6} 1713 skrev Stiftsøvrigheden for Sjællands Stift, Geheimeraad Otto Krabbe og Biskop Christen Worm, til Frederik IV¹⁾:

Som der nu omsider, efter vore idelige paaforordringer samt ved Eders Majts. General Fiscals tiltale, ere indkomne til os mangfoldige Kirchers og fattiges regnskaber her af Stiftet, og fleere ere i vente, hvilche det os er umueligt nu paa eengang at efterregne og mangle [d: revidere], saa vi fra vore ordinaire Embedsforretninger ingenlunde kand hafve saamegen tiid til overs, som til dem at revidere udkræfves, saa ere vi hermed allerunderdanigst begiærende, at Eders Kongl. Majst. allernaadigst vilde tillade os at antage een person, som vi beqvem eragte til samme mengde regnskaber at efterregne, samt ved antegnelser at mangle og at de nuværende MagistratsPersoner og vedkom-

1) Nr. 273. Sjæll. aabne Breve ^{20/10} 1713.

mende, som ved deres mutvillighed og ophold har forvuldet, at saamange aars resterende Regnskaber nu først indkommer, maae blive tilholdne noget vist i penge, som Vi efter regnskabernes stoerlighed kunde determinere, til saadan een person for hvert aars regnskab at betale. Saasom vi dog, naar de ere manglede, dennem selv vilde decidere paa det vi eengang efter ønske kunde faa stiftets sager i rigtighed.

Derpaa resolverede Kongen: Dette maa ved Lands Lov og Ret forblive.

Samme Dag (¹³/₆) ansøgte Niels Hansen Lunde om at blive »Kirkeskriver her i Siellands Stift og Roskilde Dom Kirkes Værge, saasom samme Tienester formedelst Christopher Zegaes Fratrædelse er bleven ledige«, og Stiftamtmanden og Biskoppen fremsatte følgende Udtalelse:

Supplicantens Dygtighed til de Embeder, han her gjør allerunderdanigst ansøgning om, er os saa vel bekiendt, at Vi understaae os hannem Eders Kongl. Majt. allerunderdanigst paa beste maader at recommendere forsickrede at det bliver ei alleene os til Lættelse i Vore Embeder, men endog Domkirken i Roeskilde samt Eders Kongl. Majt.s beholdne Kirker her i Stiftet til Fordeel saafremt hand allernaadigst bliver bøn hørt.

Paa Ansøgningen skrev Kongen: Naar den forrige først af tienesten er afsat, saa ville Vi videre derpaa resolve.

²⁰/₁₀ 1713 gav Fr. IV ham Embedet »eftersom Vi allernaadigst have forløvet Christopher Zega fra hans Kirkeskriverbestilling her i Siellands Stift og Forvaltningen over Roskilde Domkirkes Gods«.

Lunde maa have været bedre i Stand til at magte Embedet, thi ¹³/₆ 1718 blev han tillige Borgmester i Roskilde efter Hans Jacobsen Korlp.

Som saadan optraadte han med megen Sikkerhed. En Søndag i April 1719 lod Borgmesteren Magistraten kalde sammen i sit Hus efter Højmessens og udtalte da, at det havde forbavset ham at se, at Markedskræmmere byggede Kramboder paa Torvet og udi Gaderne for at holde Mar-

ked, hvad der stred imod Kongens Lov om Sabbathens Helighed. Han foreholdt Byfogden Niels Knudsen som Politimester at hindre slig Overtrædelse. Denne undskyldte sig med, at han intet havde erfaret derom førend igaar Aftes. Borgmesteren sendte da Bud efter Stadscapitainen og befalede ham at lade Borgercompagniet ved Corporalskaber holde Vagt for at hindre Sabbathsovertrædelse af fremmede Markedsfolk¹⁾. — 2 Aar efter, i 1721, var der nogle Borgere, som havde klaget over Skattetaksten, hvorfor han skrev²⁾:

. . . saa holder Magistraten det synderligt, at saadanne folch, hvoraf de fleeste ikke Eengang kand skrive deres Naufn, Mindre forstaae sig paa Byens constitutioner, Lowen og forordninger, will og tør tage sig fore at vilde omdømme Byens Vesen efter deris begreb, Ligesom de af Hans K. Maj. ikke vare forsiunede med saadanne Øfrigheds Mend, som kunde forstaae sig paa at gjøre deris Embede, efter deris aflagde Eed, saaledes som de for Hans Majest. agte at forsvare; Sa[a]ldane af borgerskabet maa Vijde, At Magistraten saavel i Byens skatte Taxt, som i andet Byens Huusholdning vedkommende, har at rette sig efter Kongens Lou, og og ikke efter deris Indfald. Magistraten, som befinder det beklaget. At Nogle i blandt disse selvkloge Hofveder saa lenge forføre andre Eenfoldige stakkeler til at drikke ofver med dem paa Byens Væsen at indrette, indtil nogle ere ferdige at gaa baade fra deris Næring og Huus og Gaard, vil derfor give disse det Raad, At de Vare paa deris fattige Næring og Haand Verck at de deraf kunde hafve Brødet for dem og deris, hellere End at spille den Kostbare Tid og omkostninger paa unyttige Sammenkomster og ofverlade Resten til dem som ere sadte til at tage Vare paa sligt.

I Slutningen af Niels Hansen Lundes Tid indtraf den slemme Ildebrand, som 13. April 1731 ødelagde en Del af Byen og det gamle Raadhus. Ogsaa Borgmesteren mistede ved Ildsvaaden sin Gaard og alt, hvad han ejede, melder

1) J. Kornerup: Roskilde i gamle Dage. S. 35.

2) Se Roskilde Raadstueprotokol 1718—36, Fol. 35 a—b.

Giessing. »Men Gud hjalp ham paa Fode igien, saa han opbyggede en prægtig Gaard«, som gennem lange Tider var til Prydelse for Byen.

Et Resultat af Ildebranden var ogsaa den ejendomme-
lige Brevveksling, han kom i med Pastor B*, som paa Al-
mindelig Bededag ^{20/4} 1731, Ottendedagen efter Ildebranden,
omtalte i sin Prædiken for det kongelige Herskab bl. a.,
hvorledes Guds Hævn og Straf hænger over Stæder og
Byer, og det især for Sabbathens Overtrædelse. — Derom
har vi et tydeligt Bevis i Roskilde, som nylig er afbrændt.
Ikke saasart havde Borgmester Lunde faaet dette at vide,
førend han tilskrev Hr. B* et latinsk Brev: mishager hans
Foredrag om Roskilde By, som for Sabbaths Overtrædelse
skulde have lidt saa stor en Ildsvaade, anker paa, at han
saaledes vilde disrecommendere den fattige afbrændte By
hos det kongelige Herskab, som kunde maaske fatte Tro til
hans Tale, og spørger: om Hr. Pastor tror, at disse vare
Syndere fremfor andre? Luc. 13, 4—5. Denne latinske Brev-
veksling er værd at læse og viser, at Lunde skrev en net
og flydende Latin, viser og, at han havde Nidkærlighed med
Forstand¹⁾.

Han døde ^{9/7} 1734 og blev begravet i Domkirken. I
Skifteprotokollen, der blev optagen ved hans Død, nævnes
Dagligstuen, den store Stue, Sengekammeret, det lange Kam-
mer, Skriverstuen, den østre store Stue Vest for Porten m.
fl. Han ejede en betydelig Mængde Sølvtoj, Guld- og Sølv-
penge, en Sølvkaarde, en Mængde smukke Møbler, som f.
Eks. et »Tresur« af sort Eg, indlagt med Ibentræ . . . ,
Lænestole og højryggede Stole med rødt, forgyldt Læder,
6 højryggede Gyldenlædersstole med Billedskærerarbejde . . .
Spejle, Lampetter og Taburetter med rødt Plysch, fint Por-
cellæn og Glas m. m. Borgmesteren ejede ogsaa en lille
Malerisamling og et Bibliotek, som indeholdt 23 Folianter,
55 Kvarter, 69 Oktaver og 47 Duodezer af juridisk, theolo-
gisk, historisk og æstetisk Indhold. . . . Man skulde saa-
ledes formode, at Borgmester Lunde har været en velhavende
Mand; da Boets Gæld var betalt, blev der imidlertid kun 483

¹⁾ Giessings Jubellærere II, 1, 346—47.

Rigsdaler tilbage i Kontanter, men der var flere gode Ejendomme, den store Gaard paa Algade og et under Bygning værende Hus i Frue Kirkestræde.

Til den Gravsten, der lagdes over ham, forfattede Biskop Chr. Worm, »som kendte hans Fortjenester og inderlig elskede ham«, følgende Indskrift:¹⁾

Her gjemmes udi Jorden hvad Jorden i Dagenes Ende skal gjengive til Himmelen af den ædle og velfornemme nu salig Mand Niels Lunde, fordm Stiftsskriver i Sjællands Stift, Borgermester i Roeskilde og Domkirkens Verge, som begyndte at leve Aar 1680 Christi Himmelfartsdag, men led af at døe d. 9. Juli 1734. Til hans magtpaaliggende Embeder bragte hand en sund Fornuft, et redeligt Hjærte, Kirkens og Fattiges Midler trifvedes under hans Forvaltning, thi de handledes med rene Hænder; Retviished sad jevnside hos ham i Raadstuen, og Stadens Velstand, hvis Øvrighed hand var, laae ham mere paa Hjærtet end hans egen. I sit første lyksalige Ægteskab, det hand Aar 1714 indgik med den ædle og gudfrygtige Jomfrue Maren Larsdatter Weyle, saae han sig Fader til en Søn og 3 Døttre. I sit andet, hvilket Himlen Aar 1724 stiftede mellem ham og den velædle Jomfrue Johanne Bjørnsen fandt han den uskyldige Fornøjelse, hvilket Gud hjemler dem, der elske hannem. Han gik den rene Vej imedens hand levede. Hand gik det rette Maal, da han døde. Ingen Enkes Graad, ingen Faderløses Taare skal foruroelige hands Aske. Men de Embeder hand betjente, takker Hannem, det staaer derhen om de vist finder hands Lige som han i de Førsteføddes Forsamling allerede har fundet sine Lige.

De oprigtige skal boe for dit Ansigt. Ps. 146, 14.

2 Aar efter hans Død fremkom Tobaksplantør Isak Maillon med en skammelig Beskyldning mod Borgmester Niels Lunde, der gik ud paa, at han skulde sammen med den ligeledes afdøde Domprovst, Mag. Paulin i deres Egenskab af Fattiginspektører have bortsolgt de Fattiges Jorder og Huse, stukket Pengene i deres egne »Tasker« samt udrevet Blade af Protokollen og hæftet andre ind. Magistraten skrev

¹⁾ Steen Friis: Roskilde Domkirke S. 222–23.

$\frac{4}{12}$ 1736 til Stiftsbefalingsmanden og Biskoppen bl. a., at det ikke havde tænkt sig det muligt, at nogen 2 Aar efter Borgmester Lundes Død havde kunnet beskyldte en saa ær- lig Mand som han for at have fornærmet [3: gjort Uret mod] de Fattige, forkommet og forødt deres Midler. I Bre- vet vises derpaa Punkt for Punkt det ugrundede i alle Be- skyldningerne¹⁾,

Han ægtede 1 $\frac{27}{6}$ 1714 Maren Weile, født $\frac{7}{11}$ 1684, død $\frac{23}{4}$ 1722, Datter af Provst, Sognepræst i Hammer og Lundby i Præstø Amt, Mag. Laurids Gregersen Weile († 1699) og Hustru Anne. 2 $\frac{27}{10}$ 1724 Johanne Bjørnsen, født ca. 1703, død $\frac{26}{5}$ 1760 i København, Datter af Høje- steretsadvokat Bertel Bjørnsen og dennes 2. Hustru Anne Dorthea Møller († 1740).

- [4] 3. Niels Hansen Heebo blev født $\frac{4}{5}$ 1682²⁾ i Aal, kom i Ribe Latinskole og dimitteredes derfra 1702, tog 1703 Baccalaurgraden, havde Professor Chr. Reitzer til Privatpræ- ceptor, absolverede $\frac{7}{8}$ 1704 theologisk Embedseksamen, og prædikede $\frac{23}{8}$ for Dimis, hvorom han fik Vidnesbyrd af de to theologiske Professorer Joh. Wandal og Joh. Bartholin:

Iblandt de sande Propheternis Børn, saavit vi seer, kand vi regne hæderl. Niels Hansøn Heeboe, hvilken vi har befunden ej allene vindskibelig i sine Studier, vant til Bibelens Læsning, og, med et Ord, at han vel er undervist af Andre, før hand kommer til at under- vise Andre. Vi har og hørt ham prædike publicque i Kirken ikke uden Ziirlighed og Veltalenhed, hans Præ- dichens Materie og Indhold var stiiilet baade paa Lær- dom og Formaning. Og som dette nu er saaledes, for- sichrer vi os derforuden om hannem, at hand i Frem- tiden intet efterlader, hvad enten den reene Religion angaar eller og til hans videre profect kan udkræves paa det hand ved Guds Bistand lykkeligen kand naae det Maal, som hand ønsker, hvortil vi og ønsker ham af faderlige Hjerter ald Velsignelse fra Lysenes Fader.

¹⁾ J. Kornerup: Roskilde i gamle Dage, Side 39 o. flg.

²⁾ I Edsbog for Ribe Stift 1682—1768 Fol. 56 har han selv skrevet: Niels Heeboe natus Ao. 1682.

1711 døde Sognepræst i Bredsten, Terkel Jensen Horsens, og Niels Heebo indsendte da $15/3$ en Ansøgning, hvori han skrev: »Gud veed, det var en sehr stor Kongl. Naade og een af Eders Majestets priiselige Velgierninger, om Eders Majest. for denne Gang Allernaadigst vilde ansee mig som Een af en Salig Præstemands 10 uhiulpne Børn; Jeg har desuden ved 9 Aar Studeret her ved Universitetet, arbeidet ved private Informationer, holden publice Disputatzer i Collegio Elerziano, og efter min altid slette Tilstand dog ved Guds Bistand anvent ald min Tid paa det, hvorved at tiene Gud i Hans Meenighed«. Han blev anbefalet af Universitetets Rektor Professor Reitzer, som tilføjer: Jeg vil derfor ønske, at han maa naae det, som han søger; ja, jeg ønsker det saa meget mere, som han er fattig, og hvis han blev hiulpen, kunde derved hielpe paa sine mangfoldige Sødskende.

Hvad der maaske mere end Anbefalingen hjalp ham til at faa Embedet, var en Ansøgning fra Menigheden i Bredsten:

Stormægtigste Allernaadigste
Arfve Herre og Konge.

Saasom vor Herre nyeligen har bortkaldet Voris gode Siælesørger Hr. Terkel Jensen Horsens, fordum Sogne Præst til Bredsten Meenighed i Tyrrild Herridt i Riberstift Da som vi i disse tiider har os allermeest at fortrøste ved Guds ord og vor Konges Naade, alt saa vilde voris allernaadigste Arfve Herre og Konge i naade optage det vi samptlige Sogne-Mænd i bem^{te}: Bredsten sogn indflyer til Eders Majestet med voris allerunderdanigste Bøn og Begiering, At Eders Maj. allernaadigst Vilde forunde os Een Student, Niels Hanssøn Heeboe til vor Præst igien, udi voris afdøde sal. Siælesørgeris sted. Vi hafve hørt alt got om Hansnem og at hand er berømt for sine prædichener og skikkelig i Lif og Lefnet, Vi og derforuden kiender ham og hans Folk af Guds fryct og got rycte hos alle. Vi ere derfor uforgribelig Allerunderdanigst bedende Eders Kongl. Maj. vor Allernaadigste Arfve-Herre dog af sær Naade vil ansee vi fattige Folckis Allerunder-

rede Penge og lover endvidere sin Datter 100 Rixdlr. og hendes sl. Moders »livklæder«. Faderen vil drage faderlig Omhyggelighed for hende uden nogen Afgang i bemeldte hendes Capital¹⁾. 2. Gang giftede han sig med Ingeborg Pedersdatter Arensberg. Da han faa Aar efter (1724) selv dør, og der holdes Registrering i Boet, viser det sig, at den samlede Gæld var 1337-2-1, medens Boets beholdne Midler var 757-2-7, saa at der var et Underskud paa 580-0-10, hvorfor Enken og Datterens Formynder, Borgmester Niels Lunde fragik Arv og Gæld²⁾.

- [5] 4. Christen Hansen Paludan, blev født i Aal 1686, gik, ligesom sine Brødre, i Ribe Latinskole, hvorfra han blev Student 1704, tog Professor Ole Worm til Privatpræceptor, blev Klokker ved Vor Frue Kirke i København, ejede en lille Ejendom Matr. Nr. 246, der brændte ved Københavns store Ildebrand 1728, boede senere paa Østergade, begravet ^{15/9} 1735. Det synes, som om hans økonomiske Forhold har ændret sig i Tidernes Løb, og man fristes til at tro, at det var Københavns Ildebrand, der var Skyld heri for ham som for mange andre. Vi kan nemlig se i Vor Frue Kirkes Gravbog, at Klokkeren Christian Hansen Paludan i April 1721 har købt en Grav af Kirken, udenfor Jærnværket i Korets Omgang ved den nordre Side, at han i Juli har ladet den mure 2 fuldkomne Kister bred og 4 Sæt Kister dyb med Gevelft og Lufthul ud til Kirkegaarden, og at han ^{23/7} 1721 har ladet sin 1ste Hustru og deres Søn Hans udtage af Kapellet og her nedsætte, ligesom at han ^{3/6} 1725 lod sin ^{5/4} Aar gamle Datter Anna Marie nedsætte her. Men senere hører vi, at der er forundt ham fri Jord paa Kirkegaarden af Patronen.

Han ægtede ^{20/10} 1717 i København Anna Margrethe Low, f. ca. 1697, død ^{17/8} 1720 i København, begravet ^{23/8} i Egekiste, Datter af Hans Low i Vimmelskafte, og efter hendes Død giftede han sig ^{6/8} 1721 i Holmens Kirke med Anna Marie Usgaard, født 1702, begravet ^{5/9} 1748 fra Skidenstræde, 46 Aar, Datter af Tømmerhandler Jørgen Hansen Usgaard.

1) Tørrild Herreds Panteprotokol 1685—1774 Fol. 190 b o. flg.

2) Smst. Fol. 205 b o. flg.

Paa det kgl. Bibliotek findes opbevaret: Et ringe Rim /
 Insinueret Brudgommen / Den Hæderlige og meget Vel-
 lærde Mand / Seignr Christen Hansøn / Paludan / Klokkere
 til vor Frue Domkirke i Kiøbenhavn / og Bruden / Den
 Dydædle Jomfrue / Jfr. Anna Marie Jørs / gens Datter
 Usgaard / Paa Deris Bryllups Høytiid celebreret den 6.
 Augusti / Ao MDCCXXI / Af det Høytelskede Brude
 Pars / Tienstærbødigste V. [ø: Ven] og B. [ø: Broder] J. Low.

Deraf gengiver vi følgende 3 Vers:

Lyksalig er det Barn / som før i flæng har kaldet
 Eenhver / hun saa / Mama, det er i Dag saa faldet /
 Hun faaet har *Mama*, hvis Mildhed og Forstand
 Et vel optugtet Barn af hende giøre kand.

Hr. *Brudgom* med sin *Brud* Gud lad velsignet blive /
 Helbred / Fornøyelse / hvad meere her i Live /
 Lyksalihhed[!] i Dag jeg Jer at ønske har
 Det Himlen sende selv det Himmelønskte Par.

Den Rytter / som vi saae per force ind at giæste
 I dette Huus i Fior med sine bleege Heste /
 Gid hand ey tiere begiær her Stolderom /
 Hands forrige Visit os gandske slet bekom.

- [6] 5. Peder Hanssøn Paludan blev født 31. Marts 1687 i Aal, men da Præstegaarden 5 Dage efter at han var kommen til Verden, brændte, bragtes han til sin Mormoder, Lisbeth Pedersdatter paa Store Heebo ved Jandrup og var hos hende, indtil han var 7 Aar. Derefter sattes han i Kolding Latinskole, hvor hans Farbroder, Anders Nielsen Lunde, da var Rektor, og af ham dimitteredes han 1703 til Universitetet. Ligesom sine ældre Brødre tog han Professor Chr. Reitzer til Privatpræceptor, drev theologiske Studier en Række af Aar, men vendte 1712 tilbage til Kolding for at blive Hører ved Latinskolen. ²/₈ 1714 tog han theologisk Embeds eksamen og blev ²⁰/₄ 1716 kaldet af Sognepræsten i Vorødingborg og Kastrup, Provst, Magister Jacob Bartholomæi Hansteen – hans senere Svigerfader – til at være dennes

»Capellan og Medarbejdere i Ordet« og ordineret ²⁹/₄ s. A. af Biskop Worm. 1723 søgte han om at faa kongelig Konfirmation paa denne Kaldelse og slutter sin Ansøgning med at bede Kongen om »ikke i Unaade optage, at jeg saadant hidindtil af Uvidenhed haver forsømt«.

Sagen blev sendt til Biskop Worms Erklæring, og han skriver: Sognepræsterne i Wordingborg og Castrup Menigheder hafve af Arildstid haft ret at kalde Medtjenere til bemeldte Menigheder, i Henseende til at de lønnes af Sogne Præsterne for den Tieneste de Søndage og Helligdage til Froe Prædichen og Aftensang saa vel som alle Onsdage forrette i Wordingborg Kirke, men i Castrup Kirke alle Søndage, Helligdage og Maanedes Bededage. Paa deslige Kaldsbrefve er hidindtil af Medtjenerne aldrig søgt nogen Kongl. Confirmation«. Han siger dernæst, at Paludan »er Een af de bedste Prædikantere her i Stiftet, hand fører et ustraffeligt Lefnet, ærer sin Proust og Sogne Præst som sin Fader, men elskes af ham som en Søn. Maaskee siden Prousten er svag og til Aars, hand befrygter, ifald hand ofverlevede hans Død, at Eftermanden skulde disputere den liden ham for hans svære Arbejde og møisomme Tieneste tillagde Indkomst, naar hans Kaldsbrefv ei befandtes af Eders Kongl. Majst. allernaadigst at være confirmeret«. 23. Juli 1723 gav Fr. IV den ønskede Konfirmation.

Da Sognepræsten ved Vor Frelzers Kirke paa Christianshavn, Magister Hans Trojel, var bleven sat i Fængsel paa Livstid paa Munkholm 1725 paa Grund af sin løgnagtige Paastand, at et vist Parti tænkte paa, naar Kongen engang døde, at ophæve Souveræniteten og derved havde tænkt paa Dronningens paarørende (Familien Holstein) og paa Dronning Anna Sophie selv, søgte Paludan, sammen med 18 andre, Embedet, og der anføres da, at han »haver Attest fra Etatsraad Schøller og Oberste Golkovski, at hand er flittig udi sit Embeds Forretning og udi Lærdom og Forhold opbyggelig, samt haver haft megen Besværlighed ved Guarnisonens Betiening, som hand troeligen haver underviist og omvendt adskillige fra den Rommerske Religions Vildfarelse.« 18. Maj 1731 blev han Sognepræst i Spjellerup og Smerup. I Gratialprotokollen, hvori alle de 39 Ansøgere om Embedet

er anførte, staar der, at han er »Capellan i Vordingborg, som er et af de besværligste geistlige Embeder i Landet, hvilket hand nu i femten Aar upaaklagelig har forestaaet. Anno 1729 mistede han ved ulykkelig Ildebrand sin Ejendomsgaard med alt hvad derudi var, og geraadede med Hustru og Børn i yderste Armod, som med ham inderlig allerunderdanigst sukke om Forløsning. Supplicanten har haft den Naade i en Prædiken paa Wordingborg Slott for Prinsesse Charlotte Amalia at lade høre de hannem af Gud forlente Gaver, og fortrøster sig til, at Hendes Kongelige Høyhed taler Supplicantens Tarf og Trang for Hands Kongelige Majestet«.

Han maa aabenbart have gjort Indtryk paa de kongelige Herskaber, hvad man kan se af, at han, inden der var gaaet et halvt Aar fra hans Kaldelse til Spjellerup og Smerup, ^{1/11} 1731 blev udnævnt til Hofprædikant og Confessionarius hos hendes kongelige Højhed Prinsesse Sophie Hedevig ved Menigheden paa Charlottenborg og røgtede dette Hverv til ^{21/1} 1733. Imidlertid var han ^{29/12} 1732 bleven ansat som Sognepræst i Kalundborg, blev 1738 Provst og døde ^{3/3} 1753 der.

Vi kan i nogen Maade — men dog kun tildels — danne os et Indtryk af ham som Prædikant, da der findes bevaret i Trykken en Tale til Forsamlingen paa Landemodet i Roskilde ^{16/10} 1743: De Helliges Frimodighed og Trods i Guds Gierning¹⁾, og vi skal her gengive et lille Afsnit deraf, idet vi begynder med

Bønnen for Prædiken.

Gud være vort Alfa og Omega, vor Begyndelse og Ende! HERre Gud vor Vaaning og Boelig stedse og altid, som selv boer i et Lys, til hvilket ingen kand komme, men har dog været saa naadig, at tiltænke os Boeliger hos dig, førend du tænkte paa at skabe denne Verden til en Boelig for os, der at være til Huuse, imedens vi ere af Bye fra dig, thi det var det evige Liv (hvortil du havde udvaldt os i din Søn, førend Verdens Grundvolde bleve lagte), som du skabte os til, da du gav os det timelige Liv, fordi du vilde, at vi i Tiden skulde legge Grunden til Evigheden, bygge der, hvor vi altid skulde leve, og leve her, som vi altid skulde døe. Vi, dine Pillegrime og Borgere, ere i Dag gaene ind i dit Huus paa din Miskundhed, at vi ville tage os en sød Forsmag paa vort rette

1) se Sermones ad clerum eller Prædikener ved de aarlige ProvstæModer [?: Møder] i Siællands Stift, IV 1746 p. 59—90.

Fædernelands den tilkommende Verdens Kræfter, deraf at samle os Kræfter til frimodeligen at legge Haand paa vor Saligheds Verk og Gierning: at opbygges paa vor allerhelligste Troe: Thi vi vide meget vel, ach! levende GUD, at den levende GUDs Meenighed er alleene dit Huus her paa Jorden, og at man intet Huus kand bygge dig, om det end var af det puureste Guld og Ædelsteene, uden af levende Steene, det aandelige Huus, det hellige Præstedømme, der er Huus for dig, og de skulde finde Huus hos dig.

Derfor bede vi dig, at du, som kand opvække Abraham Børn af Steene, og [o: ogsaa] vil oplive os, at vorde levende Steene til en Hellig Tempel i HERRen, og opbygges paa Propheternes og Apostlenes Grundvold, saa JESUS Christus selv er den fornemmeste Hiørne-Steen, udi hvilken den gandske Bygning er tilhobe sat, og voxer efter hver Partes Kraftighed i sin Maade til sin egen Opbyggelse i Kiærlighed! Saa vide vi at Helvedes Porte skal ikke faae Magt over den Bygning, hvor du er, HERR! derinde, og selv residerer. Saa troe vi, at den Stad, vi vente hos dig, hvis Byggemester og Forarbejder du selv er, haver Grundvold; saa vente vi, at naar vort jordiske Tabernakels Huus bliver nedbrudt, da have vi en Bygning af dig, et Huus, som er gjort uden Hænder, evigt i Himlene. Helligste Fader, hellige os da i denne din Sandhed, dit Ord herom er dog Sandhed, og lad det lykkes for os til vor egen Opbyggelse i Troen til dig; Lad det lykkes for os dine ringe Redskaber, at din Meenighed maa bekomme Opbyggelse ved vores Udleggelse, paa det at vi, som handle retsindligen i Kiærlighed, maa opvoxe til hannem i alle Maader. Der er Hovedet, som er Christus! indtil vi tilsidst vorde den nye Himmel og den nye Jord, i hvilke Retfærdighed boer, og vor GUD igien bliver vor Vaaning og Boelig stedse og altid i hans Himmel og Herlighed. Amen! Fader vor etc.

Hvad selve Prædikenen angaar, er den, som Tilfældet ofte var i de Dage, dannet ved en Sammenføjning og Sammenstilling af Skriftsteder baade fra det gamle og det nye Testamente. I »Indgangen« behandler han Guds myndige Befaling til Gideon, og derefter Guds fyndige Bestalling til Gideon, idet han peger paa de to Ord fra Dommernes Bog: »Da vendte Herren sig til hannem og sagde: »Gak bort i denne din Kraft«, og derefter: »Se, haver jeg ikke sendt dig!« Men i den egentlige Prædiken, der er bygget over Neh. 2 V. 20: Da svarede jeg dem og sagde til dem: »Gud i Himmelen han skal lade det lykkes for os; og vi ere hans Tienere, vi ville gøre os rede og bygge; men I have ikke Del eller Ret eller Ihukommelse i Jerusalem«, taler han om De Helliges Frimodighed i Guds Godhed og De Helliges Trods imod Menneskenes Ondskab og indleder den med

dette Vers: Dit Ord lad mig blant alle, bekiende af Hu og Agt, og mig din Tienere kalde, ey frygte Vold ey Magt, hvad mig kunde snart omvende bort fra din Sandhed klar, men mig paa sidste Ende skik i dine Engle-Skar!

Men længere henne (S. 88) hedder det:

Ræt til den aandelige og himmelske Jerusalem kand ikke nogen hiemle os bedre, end den, som selv har Ræt til den, nu var det JEsu menneskelige Natur, som Faderen efter sit ævige Forsæt, havde givet Hedningene til Arv, og Verdens Ende til Eyedom, Psal. 2, 8. og fordi Menneskens Søn blev berættiget til Menneskens Børn, som sin Arv, saa ere igien Menneskens Børn berættigede til ham, som deres Arv. HErren er min Arves Deel. Psal. 16, 5. Ingen Ræt som Arve-Ræt, og ingen Ræt som Børne-Ræt. En Fader kand arve sin Søn, en Søn kand arve sin Fader, Sønnen arver i Huuset ævindeligen, Joh. 8, 35. Ere vi Børn, saa ere vi og Arvinger, det er Guds Arvinger og Christi Medarvinger, Rom 8, 17. De, som formedelst Christum have Tilleedelse udi en Aand til Faderen, ere ikke meere Giæster og Fremmede, men de Helliges Med-Børn, og Guds Huusegne. Eph. 2, 19. Det er en Ræt, som alle Diævl i Helvede, ikke kand disputere, de sande Troende, siden JEsus blev et Menneskes Barn, at han vilde gjøre os til Guds Børn, og formedelst sin Død, der fyldestgjorde Dødens Dom, der blev fældet i Paradiis, afskaffede den, som havde Dødsens Magt og Ret over os, det er Diævelen, Ebr. 2, 14. Vi vil ey have brudt den Ræt, Thi vi ere blevne din Byrd og Æt. Des takke vi dig i Ævighed Ræt hiertelig for din Godhed.

Og han ender Prædikenen med disse Ord:

JEsus Christus i deres Hierte og Mund, Han er den rette Grund, Hvorpaa jeg allentund Maae stadelig paabygge. I saadan Iuhummelse har vi ey nødigen at være bange, han vil ikke have det: Saa sagde HErren, som skabte dig og beridde [d: beredte] dig: Frygt dig ikke, thi jeg igienløste dig, jeg kaldede dig ved dit Navn, du est min, Esa 43,1, Han er jo den rette Vey, Lys og Port, Han er Sandhed og Livet, Gud Faders Raad og evige Ord, Som han os haver givet, Derpaa vi os altid med Trods Maae visselig forlade, At ingen kand os af hans Haand, Med Vold eller Magt udtage.

Til saadan de helliges Frimodighed og Trods, hielp os kiære HErre Gud! Amen.

Da Provsten H. J. Spend i Raklev døde ^{28/10} 1738, skete der, som Sæd og Skik var i de Dage, Henvendelse fra Bisshoppen, P. Hersleb, til Præsterne i Arts Herred med Anmodning til dem om at afgive deres Vota, hver for sig udtale sig om, hvem de ønskede til hans Eftermand. Da

Svarene var indgaaet, viste det sig, at alle var enige om at udpege Peter Hansen Paludan i Kalundborg til Provst, idet de nærede de samme Tanker, som Sognepræsten i Raklev Peder Møller ^{7/11} 1738 gav Udtryk, at ingen »efter mine ringe tancker i Henseende til Nidkierhed, Juris og Ecclesiasticam Prudentiam er saa beqvem som Sogne Præsten for Callundborg Peder Paludan«. At denne Enstemmighed blandt Præsterne glædede og tiltalte Biskoppen, kan man se af følgende Skrivelse, som han ^{11/11} 38, umiddelbart efter at have modtaget Svarene, sendte »til Provst og Præsterne i Artz Herred«.

Til Provst og Præsterne i Artz Herred.

Jeg har haft en dobbelt Fornøjelse ofver at læse de Velærværdige Brøders vota til Provstewallet udi afgangne Provsten Sl Hr. J. Spends stød baade ved at see dend eenighed iblant brødrene, at de alle ere af et sind, alle har voteret paa en eneste mand, saa og at Deres tancker ere just kommen overens med mine, som dog ingen af Dem kunde vide, hvilket ræt har glædet mig; og efterdi da Velærværdige Hr. Peder Paludan ved alles enstemmige vota, undtagen hans eget, er foreslaget til Herredets Provst, saa icke alleneste jeg gifver, men ræt med fornøjelse gifver dertil min approbation. Jeg gratulerer da baade Provstiets cleresie med denne Deres Formand og Provst, saa og Deres Velærværdighed Hr. Provsten med denne, skønt byrdefulde, ære og ønsker Dennem paa begge sider megen naade lykke og velsignelse med hverandre i al Deres Embedsforretning. Altsaa ville Deres Velærværdighed at lade denne skrifvelse gaa omkring til Herredsbrødrene til notification, at De fra nu af tiltræder Provste Embedet og antegne Sig de Ting, som derhen hører, indtil, om Gud vil, ved næste Landemode Embedet Dennem solemniter kand blifve confereret.

Jeg forblifver

[P. Hersleb]

Faa Dage efter, ^{15/11} 1738, henvendte han sig i en særlig Skrivelse til Provst Paludan og modtog derefter fra ham følgende Svar.

Høiædle Høiærværdige

Naadige Herre!

Deres Høiædle Høiærværdigheds Naadige og meere end Faderlige Tancker for mig uværdige, som hidindtil icke Hafver Haft den lycke at være dem bekiendt, Hvilcke Deres Respective af 15 passato nocksom udviiser og ligger mine Elskelige Herretz Brødre og mig for øjne. I at hafve tiltænkt mig forud det vigtige og betænkelige Prouste-Embede Her i Artz Herredt som mine kiære Herredtz Brødre, dem Gud Hafver befavtet med større Forstand og Velstand end Jeg der er iblandt de sidste som er Kommen Her ind i Herredet, gierne Har villet undslaae sig

for, kand ikke andet end opmuntre mig till, underdanig og ganske devoit taknemmelighed, saalænge Jeg er till, for saadanne Deres Høiærværdigheds bevaagne tancker /: hvori den Gud, som bøjer sinnes Hierter, som hand vill, maae hafve sit raad :/ og af alle mine Kræfter og yderste fliid, med alt det Jeg af hans Naade er, at arbeide derfor. At Deres Høiærværdigheds min Naadige Herres tancker for mig ikke i aldt skal feile; Den troefaste Gud, som Hafver kaldet mig till saadanne Embeder, som Hafver udfordret dobbelt arbeide, Hafver og deelt Naade ud til mig at gaae dem nogenlunde igiennem Hid, Hand er endnu troefast, som mig kaldede til dette, som og det skall gjøre! Jeg Hafver tilbeedet mig mine Elskelige kiære Med Brødrers forbønner og suck for mig till vor Herre, og Raad og Lycke og jeg er aldeelis forsickret om at de ere færdige at række mig Samfunds Høire Hænder, naar Jeg behøfver deres Biestand, men fromme Herre slaae icke Haanden af dem eller mig, naar noget skulle forefalde saa dubieus og entricat Hvoraf vi icke self vidste at udrede os, saa frygter Jeg icke for arbeide saa længe Gud forleener Helbred nogenlunde. Det er mig nu fornemmelig om at gjøre at Deres Høiærværdighed maa lefve till saa mange af sine Børns og min med mines Tarfv trøst og vederkvægelse at Jeg icke atter skulle blifve Faderløøs! Hvorom Jeg uafsladelig skall Holde an Hos min Gud i bønnerne for Deres Højærværdigheds og kiære Families Stedsevarende Velgaaende og Sande Lycksalighed.

Callundborg
d. 18. Novbr. 1738.

Peder
Hansen Paludan.

Han var to Gange gift, idet han ^{28/10} 1716 i Vordingborg ægtede Cecilie (ell. Sidsel) Cathrine Hansteen, født 1688, død ^{1/11} 1722, Datter af Sognepræst til Vordingborg—Kastrup, Provst, Magister Jacob Hansteen og Elise Cathrine Clausdatter Friis. Peder Paludan fik ^{6/11} 1722 kgl. Bevilling til, at hans Hustrus Lig maatte henstaa nogle flere Dage over den i Frd. af 1682 tilladte Tid og at lade Ligkisten med sort Bay overtrække, men ^{12/11} 1722 blev hun begravet »med stor Lig Procession, nedsat i sal. Magist. [c: hendes Faders] muret begravelse i Choret.« Efter hendes Død ægtede Peder Paludan 1724 Margrethe Weile, født 1684, døbt ^{16/11}, død ^{15/12} 1749, hans Broderkones Søster, Datter af Sognepræst i Hammer og Lundby i Præstø Amt Laurids Gregersen Weile († 1699).

[7] 6. Hans Paludan blev født i Aal 1691, kom ligesom sin Broder Peder i Huset hos sin Farbroder, Magister Anders Lunde i Kolding, der dimitterede ham til Universi-

tetet 1707, blev Sekondlieutenant i Garden til Fods ^{19/6} 1715, nævnes i Skiftet efter Peder Nielsen Hebo ^{22/9} 1719 »velbestalter Lieutenant ved den Kong. Foed Garde«, Premierlieutenant ^{1/7} 1710, Kaptain i Rømelings gevorbne Infanteris regiment ^{7/2} 1730, død ^{15/1} 1731 iflg. Giessing paa Frederikshald.

Han ægtede 1730 Margrete Marie Toppe, født Vind, født 1699 paa Øllingsø, levede 1748 i Korsør, død ^{27/5} 1766, Datter af Erik Vind til Øllingsø (død 1710) og Edel Urne Nielsdatter Mund (døbt ^{2/12} 1675 i Rønnebæk).

Hun havde været gift 1. med Major i Infanteriet Johan Mathias Toppe, født i Mecklenburg, død ^{27/2} 1729, og blev gift 3. ^{15/7} 1735 i Græshave Kirke med Kaptain i Infanteriet Palæmon Laurberg, der døde som Borgmester i Korsør 1741, begravet ^{15/8}.

I Ægteskabet med Hans Paludan var der ingen Børn.

- [8] 7. Anker Paludan (Ansgarius Johannis Paludanus), født 1692 i Aal, han er rimeligvis opkaldt efter Sognepræsten i Kolding Provst Ancher Anchersen, der 1693 blev Biskop i Ribe, gik i Ribe Latinskole, hvorfra han blev dimitteret 1710, han fik Professor Math. Anchersen, Biskoppens Søn, til Privatpræceptor, † 1710¹).
- [9] 8. Lisbeth Paludan, f. _____, død 1707.
- [10] 9. Anna Elisabeth Paludan, f. _____, død 1753, gift ^{1/5} 1732 med Gæstgiver i Vordingborg Diderik Fuglsang, født ^{16/2} 1702, † ^{23/8} 1763, Søn af Byfoged og privilegeret Vinhandler Jørgen Diderichsen Fuglsang og Karen Thøgersdatter Hvass. [Diderik Fuglsang g. 2. ^{7/9} 1753 med Nicole Hammer].
- [11] 10. Inger, f. _____, død _____, gift med Konsumptionsforpagter i Vordingborg Henrik Smith, f. _____ død.
- [12] 11. Jens Paludan blev født Onsdagen 16. Juni 1697 og døbt 3. Søn. eft. Trin. ^{20/6}, baaret af Jomfru Helvig

1) Giessing II, 1, Tab. 1, S. 344.

Hvass¹⁾); blandt Fadderne var hans Farbroder, Købmand og Sagfører i Varde Laurids Lunde, og hans ældste Søster Maren Hansdatter Paludan. Han var kun 3 Aar, da han mistede sin Moder, og efter Faderens Død (1709) kom han i Huset hos Sognepræsten i Jandrup-Billum Hans Sørensen Winther, der var gift med hans Moster, Maren Nielsdatter Heebo. 1712 blev han sat i Ribe Skole, hvorfra han dimitteredes 1716. Han havde først Justitsraad og Professor Chr. Reitzer til Privatpræceptor, men da denne blev Stiftamtmand i Trondhjem, vendte han sig til Etatsraad og Professor Hans Gram. ¹⁹/₄ 1717 tog han Examen Philosophicum og ¹²/₅ s. A. Baccalaureigraden. Fra 1718–23 laa han paa Borchs Kollegium, hvis Inspector han var det sidste Aar, og her skrev han i Aarens Løb 5 Disputatser, den første 1719: De Qvæstoribus Romanis og de fire sidste: De templo St. Lucii Roschildensis. Da hans ældste Broder, Niels Lunde, var Væрге for Domkirken, havde han let Adgang til at benytte dennes Arkiv, som senere blev ført til København, og da dette gik tabt ved Københavns Ildebrand 1728, er disse Afhandlinger af meget stor Betydning. Hans udpræget historiske Interesse har ogsaa givet sig til Kende gennem det Haandskrift, han har efterladt sig: Monumenterne og Inscriptionerne i St. Bents Kirke og paa Landstinget i Ringsted, nedtegnet 1732 (Thott Fol. Nr. 720). Fra sin Ungdom havde han ved idelig Studering i den hellige Skrift opofret sig til at prædike Guds og Jesu Christi Naades Ord (Giesing). ⁷/₅ 1722 blev han Cand. theol., og ²/₁₁ 1723 kaldtes han af Biskop Worm til Rektor ved Latinskolen i Ringsted og blev ²³/₁₁ indsat af daværende Sognepræst Mag. Eric Christian Lemvigh, ved hvilken Lejlighed han holdt en Tale:

1) Utvivlsomt Hedevig Elisabeth Hvass, der 1669 eller 1670 ægtede Anders Nielsen til Søvig († vistnok 1710). At hun i Aal Kirkebog vexelvis kaldes Fru og Jomfrue kan ikke forundre, naar man bemærker, at hun, hvor hun underskriver med sin Mand, ogsaa kaldes »Erlige og velbaarne Jomfru« . . . Jomfrunavnet var en Adelstitel, som man vedblivende har tillagt hende, maaske af den Grund, at hun som Anders Nielsens Hustru efter Datidens Skik ikke antog hans Efternavn og heller ikke, selv om hun havde gjort det, kunde nævnes Fru (F. Hvass: . . . Meddelelser om Personer . . . af Navnet Hvas II, 41 Note 29). Der meddeles ogsaa her, at hun i Jandrup-Billum Kirkebog nævnes som Fadder 1681, 1688 o. fl. Steder: Jomfru Helvig, nogle Steder helt ud: Jomfru Hedevig Huas.

De utilitate scholarum ex reformatione. Hans Arbejde ved Skolen [gennem 11 Aar] velsignede Gud, saa han aarlig Tid efter anden skikkede duelige unge Mennesker til Akademiet og har oplevet den Glæde at se nogle af dem beklæde Embeder i Kirken og Skolen (Giessing). 1732 søgte han om at blive Sognepræst i Kalundborg, og der anføres da: »Biskop Worm attesterer, at hand ey allene er dygtig til dette Embede [Rektoratet i Ringsted], men at hand endog fører christeligt og ustraffeligt Liv og Lefnet«. Der var 53 Ansøgere, og han fik ikke Embedet, som blev givet til hans Broder Peder, som ikke havde søgt det. Ikke længe efter blev han dog Sognepræst, idet han ¹²/₂ 1734 kaldtes til Thorslundemagle-Ishøj i Smørum Herred ved København. I det Referat, der var forelagt Kongen, staar der: »Jens Paludan, Rector i Ringsted Skole, hvilket Embede hand paa ellefte Aar har forestaaet og nu efter saa mange Aars Møye og Bekymring ved det besværlige Skole Arbeide sukker inderlig om dend Naade til Forfremmelse, som Forordningen tilsiger alle troe Skole Tienere. Biskop Worm giver Supplicanten det Skudsmaal, at hand er en meget skikkelig vellærd Mand, der troeligen har forrettet sit Embede, hvilket vedkommende Sognepræst i Ringsted ligeledes attesterer«. Han blev ordineret ²/₂ 1734 i St. Nicolai Kirke, da Vor Frue Kirke ikke var genopbygget efter Branden. I denne Kreds, Thorslundemagle-Ishøj, virkede han i næsten 48 Aar med samme Redelighed og Iver som i Skolen og forrettede med sjælden Munterhed, Styrke og Værdighed dette Embede uden Hjælp, indtil han var 80 Aar. Hans Brodersøn Hans Jacob Paludans Søn, Johan Paludan, Sognepræst i Fanefjord, skriver om ham: »Han besad den fasteste Karakter, den beundringsværdigste Sagtmodighed, det ærligste Hjærte, det roligste Gemyt og en fuldkommen Aands Nærværelse i alle Ting«. Efter et almenyttigt, virksomt og hæderligt Liv døde han ²⁰/₅ 1782 i Thorslundemagle og stedtes til Hvile i Kirken, Syd for Alteret. Hans ældste Søn, Hans Paludan, Sognepræst til Storøen i Bergens Stift, lagde en Sten over ham.

Da Giessing indsamlede Materiale til sit Værk om Jubellærerne, fik han ogsaa af Jens Paludan en kortfattet Skildring af hans Livsomstændigheder, som endte med de

Ord: »Herrens store og hellige Navn være evindeligt højt lovet og velsignet for al den Naade og alt det Gode, han i saa mange Aar har givet mig og mine rigelig at nyde! Han være og blive endnu for Jesu Skyld min og mines Gud evindeligt og altid«.

Kort efter at han var død, udgav hans Svigersøn, Professor juris i Sorø Lauritz Laurberg Kongslew, et kortfattet Tillæg til Beskrivelsen over Jens Paludans Levnet i Giessings Jubellærere, da han mente, at Paludan gennem sine Oplysninger til Giessing ikke havde villet beskrive sig selv og Giessing ikke vel kunde beskrive den levende, hvorfor der i Skildringen i Værket om Jubellærerne fandtes »intet eller lidet om hans Siele-Evner, intet eller lidet om den Brug, han gjorde af disse«. Og for at bøde herpaa, greb Kongslew til Pennen.

Han betragtede ikke Jens Paludan som lærd, men siger om ham, at han agtede det for mere »at være klog uden Lærdom end Lærd uden Klogskab«. Han forstod »at udse sig Kilder og af Kilderne at øse med Forsigtighed«. »I meget tilstod han sin Uvished, i alt at han kunde feile: Her var intet af den stolte, Intet af den selvkloge Mine, som dræber, hvor den vender sig«. Med Hensyn til hans Skolevirksomhed havde Paludan engang selv udtrykt sig saaledes:

Jeg ansaa mig som Fader for mine Disciple. Meget forskellige maatte disses Tænkemaader og Evner være. Jeg undersøgte dem, jeg afdeelede dem i Klasser, efter Forstand og Hierte, Lyst og Ulyst etc. Nogle fandt jeg ikke at kunne undvære den sædvanlige Skole-Revselse, nogle ikke at kunne taale den, nogle ikke at bære den. Hos nogle fandt jeg, at Belønninger udrettede alt; hos andre, at Frygt maatte kaldes til Hjælp. Som Fader var mig Discipulens Hierte og Forstand, Opførsel og Underviisning, hine som disse, i høi Grad dyrebare«.

Jens Paludans Præstegerning, som Kongslew personlig havde lært at kende, kan han kun yde Ros. Han skriver derom:

»Den Letsindighed, der her [?: ved Gudstjenesten] handler aleene for at tilendebringe Handlingen, den kaldte han Bespottelse mod den Høie og Foragt mod Meenigheden. For mange syntes Nidkiærheden i hans Forretninger undertiden overdrevne: Lovenes allernøiagtigste Efterlevelse i visse Ting, der i en vis Forstand kan

kaldes ligegyldige, og det paa hans høie Alder, og det i Ting, hvor Praxis billigede Afvigelsen, ja hvor Loven selv tillod Undtagelse: Var dette Feil? var dette Overdrivelse? Kan man tiene sin Gud for ivrig? Dog — lad ham endog heri have feilet! saa skal du dog, i hvo du est, bifalde min Lidenskab dette Udraab: Hvor ærværdig feilede han!

Som Mand, som Fader og Huusfader var han æret og elsket. . . . Til det 80de Aar var han virksom for Verden, derefter fast aleene for Gud.

Han var to Gange gift, idet han ^{26/8} 1726 ægtede Charlotte Helene Wichmann Hasebard, født ^{15/3} 1710, død ^{28/7} 1753, Steddatter af Krigsraad Jørgen Langfeldt til Ringstedskloster, og efter hendes Død havde han ^{4/2} 1755 i Thorslunde Bryllup med Mette Christence Lønborg, født ^{26/1} ell. ^{30/1} 1726, Datter af 1ste residerende Kapellan ved Aarhus Domkirke Hans Hansen Lønborg (1691—1753) og dennes 1ste Hustru Anna Rasmusdatter Rodenburg (c. 1690—1738).

I Anledning af hans 2. Ægteskab havde hans fire ældste Børn, Hans, Helene, Anna og Anna Christine forfattet et Bryllupskvad: Guds Forsyn / Tydelig seet / Da / Brudgommen / Velærværdige Herr Jens Paludan / Sogne-Præst til Torslundemagle og Iishøy Menigheder / Og / Bruden / Den Dydædle og Gudelskende Jomfrue / Jfr. Mette Christence Lønborg / Fuldbyrdede / En kiærlig Ægte-foreening / I Torslundemagle Præste-Gaard / den 4. Februarii 1755, hvori det bl. a. hedder:

*Vil vi os tænke om fra vores første Tide
Og indtil denne Stund, da skal vi faae at vide,
Hvad vi har selv begyndt, det intet var bevendt,
Hvad Gud var Auctor til, mangfoldig Frugt har sendt.*

*Den Mand er derfor klog, som Davids Regel lærer;
(Thi den er meer end god, og meget Got hiembærer:)
Han lærer derfor saa forsøgt og klogelig:
Din Sorg paa Herren kast! Han skal forsørge dig.*

*Vor kiære Fader har altid den Regel øvet
Og at det har sig saa, Han altid haver prøvet,
I Med- og Modgangs Tiid Han haver troet fast:
Gud skal forsørge Dig, Din Sorg paa hannem kast.*

*I Ægteskab har Gud for Hannem naadig sørget;
 Fordi Guds viise Raad Han troelig har adspørget,
 Og skjønt, at Han har tabt, Guds Forsyn haver viist
 At udi Tabet selv var intet dog forliist.*

*Thi, gav han Hannem først en brav og dydig Kone
 Til Hielp, til Raad og Trøst, ja meer, til Ziit og Krone,
 Da Gud tog Hende bort, han gav ham Een igien,
 Som udi ingen Dyd vil eftergive den.*

....
*Hvo veed, om vi har kiendt vor brave Moders Dyder?
 Som blandt Udvalde nu i Himmelen sig fryder,
 Mon vi har skjønnnet paa, hvad vi med Hende fik?
 Maaske (men alt for seent) da Hun fra os bortgik.*

*Hvo veed? om ikke Gud, som Jomfrue Lønborgs Dyder
 Til fulde kiender, han dermed just Hende fryder,
 I det Hun gives os; thi hendes Dyder bør
 Af dennem kiendes best, som Dyd har eyet før.*

....
*Lad Kiærligheden selv Den brave Jomfrue lære,
 Hvordan i Kiærlighed Hun Moder os skal være,
 Saa Hun af Kiærlighed udviser Kiærlighed,
 Og vi af Kiærlighed udviser Lydighed.*

I ovennævnte lille Skrift af Professor Kongslew skriver han om Jens Paludans ægteskabelige Forhold: »Den egentlige Bestyrelse af Huus og Gaard overlod han sin Ægtefælle, især i de sidste hans Leve-Aar. Saa lykkelig var han, at han kunde. Ogsaa følede han sin Lykke. . . . Begge hans Ægtefæller bleve Mødre, begge bleve Mødre til Børn, som alle have glædet ham. Af disse hans Ægtefæller har den Efterlevende størst Fortieneste. Det var ved hendes Æmhed, Gud gjorde ham gammel i Fred: Det var hendes Kierlighed, der oprettede Manden Tabet af Konen, og Børnene Tabet af Moderen. Sand Erkiendtlighed skrev dette«.

[13] 12. Ingeborg Paludan blev født ^{20/7} 1699 og døde; naar; vides ikke.

I Aal Kirkebog 1691–1726 Fol. 15 har Hans Nielsen Paludan indført følgende: Lørdagen d. 27. Juli [1699] Igiens

fød ved doben voris 5 Datter men 12 Barn; Ingeborg kaldet efter sin Sl. Søster¹⁾); fød til Verden Natten imellem Torsdagen og fredagen till forne d. 20. Juli, ved 12 Slet; Døbt af Hr. Knud i Henne; overværende som Faddere: Hr. Rasmus i Lunde [o: Rasmus Rasmussen Lassen, g. m. Hans Nielsen Paludans Søster, Birgitte Nielsdatter Lunde], Hr. Hans i Janderup [o: Hans Sørensen Winther, g. m. Maren Nielsdatter Heebo, Søster til Hans Nielsen Paludans Hustru], Anders Lunde, Rect. Sch[olae] Cold[ingensis], Anne Stephansdatter S. Niels Nielsens [til Endrupholm] bb. [o: bar Barnet]; Anne Knudsdatter af Henne Pr. [o: Præstegaard; Datter af Knud Jørgensen Colding, Sognepræst i Sevel, og Margrethe Hansdatter Kiær af Ringkjøbing-Rindum; g. m. Knud Mikkelsen Guldager, Sgpr. i Henne] og Kiersten Christophersd. af Hoe Pr. [o: Præstegaard; g. m. Jens Nielsen Hoe, Sgpr. i Ho].

TREDIE SLÆGTLED.

4 Børn (14–17) af Maren Paludan, g. Friis (Nr. 2), 4 Børn (18–21) af Niels Lunde (Nr. 3), 1 Barn (22) af Niels Heebo (Nr. 4), 10 Børn (23–32) af Christen Hansen Paludan (Nr. 5), 7 Børn (33–39) af Peder Hansen Paludan (Nr. 6), 8 Børn (40–47) af Jens Paludan (Nr. 12).

Maren Paludan (Nr. 2) og Pastor Hans Friis' Børn.

- [14] 1. Anne Hansdatter Friis, døbt 18. Januar 1713 i Hjemmet, fremstillet i Kirken »næstfølgende Søndag qvinqvagesima«, død 1719, begravet 27. Januar.
- [15] 2. Hans Hansen Friis, døbt 7. November 1714, Student, tog Philosophisk Eksamen, Sogneegn i Aarre, død 17. September 1784 i Aarre Annexgaard, begr. 24. Septbr.

---

¹⁾ Dette er vi ude af Stand til at forklare. Vi har ialt opført 12 Børn af Hans Nielsen Paludan, deraf 5 Døtre, hvad han jo ogsaa her opgiver, at de har haft, men ingen af de ældre Døtre var døde, da Ingeborg blev født, og ingen bar dette Navn, saa vidt vi ved, før hende.

- [16] 3. Hans Christian Hansen Friis, døbt 21 p. Trint. [3: 17. Oktbr.] 1717, blev først informeret af Faderen, kom 1729 i Varde latinske Skole, 1731 overflyttet til Ribe, Student 1736, dimitteret af Rektor Christian Falster, 1737 Examen Philosophicum, 1744 Candidatus theologiæ, Degn i Grimstrup=Aarre s. A., »i hvilket Embede han med al Flid antog sig Skoleundervisningen og holdt Skole for Børnene», personel Capellan hos sin Fader ^{11/8} 1747, ^{8/9} s. A. Sognepræst for Grimstrup=Aarre, ^{22/2} 1768 Provst i Skads Herred, tog Afsked som Provst 1784, som Præst 1785 med 150 Dlr. som aarlig Pension; 1786 flyttede han til Varde og døde der 1799. »Det bliver med al Billighed denne brave Oldings Ros, at han har vandret i Redelighed og Guds Retsindighed og været en Israelit, i hvilken der ikke har været Svig og derfor været elsket af sin Menighed og alle Retsindige«¹⁾.

G. m. Ella Lauridsdatter Lund af Aastrup, født 1708, død ^{8/3} 1776.

- [17] 4. Morten Hansen Friis, f. 5. Aug. 1720, døbt 11. Aug. s. A., død 11. Juli 1733 som Discipel i Ribe Skole.

Niels Lunde [Nr. 3] og Maren Weiles Børn.

- [18] 1. Christiane Kirstine Lunde, døbt 8. Maj 1715 i Roskilde Domkirke. Biskop Worm var Fadder, og Bispinden bar; død; naar, vides ikke.

Gift 10. September 1733 i Roskilde med Mathias Hansteen, Søn af Provst, Magister Jacob Bartholomæus Hansteen (1652–1727) og Elise Cathrine Clausdatter Friis (1670–1725), f. 27. Juli 1704 i Vordingborg, Konsumptionsforpagter i Næstved 1737–41, adj. og succ. Byskriver 5. Juli 1743, Raadmand 1745–50, succ. Postmester 26. Marts 1745, under hvilken Dato han maatte betale 200 Rdl. til St. Peders Kirketaarns Reparation for Ekspektance paa Postmesterembedet²⁾. Han byggede det nuværende Missionshotel i 1745–46 og fik flere kgl. Privilegier, bl. a. i 1735 paa at hente Bygge-

¹⁾ Paa Grundlag af Skads Herreds Provste=Sager, enkelte Sogne vedkommende 1634–1812 (Landsark. i Viborg).

²⁾ Rasmus Nielsen: Næstved Købstads Historie. 3. Del, S. 42.

materiale, hvor det var at faa, og i 1752 paa alene at handle med Vin og Fransk Brændevin – Apotekeren dog undtagen. Dette Privilegium blev overdraget til hans Datter, der var gift med Niels Lyngge, og denne grundlagde Hotel »Vinhuset« i 1778. Postmester 1753, død i Decbr. 1753¹⁾. Hans Søstersøn, Depechesekretær Laurits Klingberg, skriver i sin Selvbiografi²⁾: Min Morbroder i Næstved, Raadmand Mathias Hansteen, tog sig af mig i min Barndom, opfødte mig og lod mig lære at læse og lidt at skrive og regne i den der værende publiqve danske Skole. Hverken var hans eller mine Forældres Kaar saaledes, at jeg kunde holdes til at læse videre...

- [19] 2. Anna Elisabeth Lunde, født 18. Februar 1719 i Roskilde, døbt ²⁵/₂ s. A. i Roskilde Domkirke. Hendes Farbrødre Hans, Christen og Jens Paludan stod Faddere ved hendes Daab; død 26. Februar 1779 i København, bgr. ³/₃ s. A.

Gift 30. Oktober 1739 i Holmens Kirke med Peter Reiersen, Søn af Justitsraad, Bogholder i Søetaten Jens Reiersen (1670–1732) og Cathrine Winecken (1688–1737), født 17. December 1713 i København, Bogholder ved det almindelige Varemagasinet 1738–68, tillige Kontrolør ved den kongelige Silkefabrik 1746, Kommerceraad 1755, tillige Direktør ved Varemagasinet 1759, Justitsraad, død 4. Septbr. 1773.

Om Peter Reiersen og hans Hustru skrives der³⁾: Peter Reiersen er, som det ses, lidt efter lidt kommen godt frem. Men i første Række kom han dog aldrig, og hans Hus har da heller næppe nogensinde haft det Sving, som hans Forældres formentlig havde. Hans Hustru, Anne Elisabeth, f. Lunde, tilførte ham næppe Formue. Da Gjælden i hendes Faders, Roskilde-Borgmesterens Bo var betalt, var der ikke overvættets meget tilbage. Og hun selv har næppe været en saa fremtrædende Person, som Svigermoderen, Cathrine Reiersen, f. Winecken, gør Indtryk af. Det var da heller ikke hende, men Manden, der her førte Listen over Fadderne ved deres sexten Børns Daab, en Liste, der da ogsaa har et helt andet Udseende end Svigermoderens.

1) Samme Værk, 4. Del, S. 44.

2) Pers. Tidss. 7 R., 3. Bd., S. 225.

3) C. Nyrop: Niels Lunde Reiersen, S. 12.

- [20] 3. Hans Lunde, døbt 12. November 1720 i Roskilde. Student fra Roskilde Skole 1738, fik Professor Hans Gram til Privatpræceptor, Baccalaureus 1738, Auditor i Søetaten 1750, adjungeret og succederende Kommissariatsskriver 1764, Justitsraad 1770, Etatsraad 1774, 3 Civil Deputeret 1774, død 25. Marts 1781 i København.

Gift 31. December 1773 i Ejby med Anna Cathrine Sletting, Datter af Sognepræst til Ejby og Dalby Niels Sletting (1716–78) og Helene Cathrine Larsdatter Weybek († 74), døbt 16. September 1751, død i Ejby 13. August 1818 (hun blev gift 2. Gang 4. Juni 1782 i Holmens Kirke med kongelig Agent, Vinhandler i København Johan Klingberg, født 1733 i Næstved, død 1817 i København). Ingen Børn.

- [21] 4. Christine Lunde, født 12. Februar 1722 i Roskilde, død 19. September 1791 i København.

Gift 4. September 1743 i Helliggeistes Kirke med Andreas Reiersen, Broder til foranførte Peter Reiersen, født 5. November 1716 i København, Student fra Københavns Skole 1735, Cand. theol. 8. Juli 1738, Sognepræst i Mou 2. Marts 1742, i Ringsted og Benløse 2. Juni 1769, Provst i Ringsted Herred 1775, Sognepræst i Hillerød og Herlev samt Slotspræst i Frederiksborg 4. November 1778; foruden nogle kirkehistoriske Arbejder har han skrevet en Del aandelige Sange; døde 9. April 1785 i Hillerød.

*Niels Hansen Heeboe [Nr. 4] og Susanne Giødesdatter
Schierns Barn.*

- [22] 1. Anna Nielsdatter Heeboe. Ved Skiftet efter hendes Moder, Susanna Giødesdatter Schiern, der tog sin Begyndelse med Registrering ^{23/7} 1721, benævnes hun »det umyndige Barn«¹⁾.

G. m. Johan Pedersen Arensberg, f. ^{15/12} 1703, St. Ribe 24, C. 26, Sognepræst til Hveisel-Givskud ^{21/3} 1732, ordineret ^{18/7} s. A., † 1749.

I Givskud Kirkebog 1722–54 findes ikke blandt døbte optaget noget Barn af J. P. Arensberg og Anna Heeboe, saa Ægteskabet har mulig været barnløst.

¹⁾ Tørrild Herreds Panteprotokol 1685–1774, Fol. 190 b.

Academiae, og Søn Johann Low Studiosus; Barnets Farbrøder Jens Paludan og Morbroder Hans Usgaard, dets Mor-moder Sara, Sl. Jørgen Hansen Usgaard Tømmerhandlers Enke i Laxegaden bar Barnet, Kirstine Hans Lows supra holdt det over Daaben, Jomfr. Hanne Michele Storm hos Stiftsprovsten og Sognepræsten Mag. Morten Reenberg holdt Christen Huen.

Død 28. December 1724, begr. 3. Januar 1725.

- [27] 3. Hans Paludan, født 15. Oktober 1724 i København, døbt 17. Oktober s. A. Fadderne var: Magnificus Academiae Rector, Justitsraad og Professor Dr. Johan Buchwald, Professor Andreas Frølund, Rector Scholæ Metropolitanæ, Professor Hans Gram, samtlige Assessores i Consistorio, Anne Dorothe Møller, Højesteretsprokurator Bertel Biørnsens Enke i Brolæggerstrædet bar Barnet, Elisabeth Biørnsen, Hr. Nicolai Henrich Wittmachs, tysk Garnisonspræst i Store Kongensgade, holdt det over Daaben, hendes Søster Ms^{lle} Johanne Biørnsen, hos sin Moder supra, holdt Christen Huen.

Død 10. Juli 1726 i København, begravet 12. Juli s. A.

- [28] 4. Anne Paludan, født 23. November 1725 i København, døbt 25. Novbr. s. A. Fadderne var: Conferentsraad Caspar Bartholin, Hans Højærværdighed Summus Theologus D. Hans Bartholin, Justitsraad Thomas Bartholin, Fru Etatsraadinde Sl. O. Rømers Else M. Bartholin bar Barnet, Frk. Else Bartholin Summi Theologi supra hans Datter holdt Christen Huen.

- [29] 5. Sara Paludan, født 27. Februar 1728 i København, døbt 29. Februar s. A. Fadderne var: Cantor Scholæ St. Johann Herman Froschell, Nicolaj Ebbessøn, Vinhandler paa Nørregade, Kirkens Værge, Jochum Friderich Buss, Brygger paa Vestergade, Maren, Nicolaj Grims kongelig Fontainemesters i Vimmelskafte bar Barnet og holdt det over Daaben, Barnets Faster Anne Elisabeth Paludan, ugift, holdt Christen Huen. Mag. Kaasbøll døbte det.

Fik Postkassespension ^{27/3} 1749, levede 1793 i Karrebæk (se Niels Lunde Reiersens Testamente), begravet 19. April 1795 i Karrebæk.

- [30] 6. Charlotte Paludan, født 27. November 1729 i København, døbt 29. Novbr. s. A. Fadderne var: Captain Lieutenant David Dørch ved Søetaten, Jacob Borris, Guldsmed i Vimmelskaftet, Nicolaj Grim, Fontainmester og Branddirektør ibid. Ole Hansen Aagaard, Købmand fra gl. Torv, Mad. Hanne Michele Storm, Hr. Christian Reenbergs, Nederste Capellans ved St. Nicolai Kirke bar Barnet og holdt det over Daaben og Md^{sle} Thyre Sophie Kölichen, Mag. Kölichens, nederst Capel. ved Vor Frue Kirke, hans ældste Datter, holdt Christen Huen.

Død 15. August 1730, begravet 17. August s. A.

- [31] 7. Anne Margrete Paludan, født 20. April 1731 i København, døbt 23. April s. A. Fadderne var: Professor, Mag. Anchersen, Sognepræst for Trinitatis Menighed, Magister Kölichen, Øverste Medtjener her ved Kirken, og Mag. Kaasbøll, Nederste Medtjener her ved Kirken, Frøken Else Worm, Biskoppens Datter bar Barnet og holdt det over Daaben, og Jomfru Maren Dorschæus, Sal. Stiftsprovst, Mag. Johannes Dorschæi Datter, holdt Christen Huen.

Gift m. Købmand i Kalundborg Søren Iversen Milling.

- [32] 8. Charlotte Paludan, født 6. Juli 1732 i København, døbt 8. Juli s. A. Faddere var: Borgmester Michael Worm, Biskoppens Søn, Hr. Peder Paludan, Hendes Kongl. Højhed Prinsesse Sophie Hedevigs Confessionarius, Barnets Farbroder, Mons. Biørn Berthelsen Studiosus, Margrete Weile, bemeldte Hr. Peder Paludans bar Barnet og holdt det over Daaben, Mad^{sle} Sara Usgaard, Barnets Moster hos dets Forældre holdt Christen Huen.

Fik Postkassepension ^{31/3} 1749.

Peder Hansen Paludan [Nr. 6] og Margrethe Weiles Børn.

- [33] 1. Hans Jacob Paludan blev født 30.¹⁾ September 1717 i Vordingborg og blev døbt 4. Oktober, ved hvilken

¹⁾ Saaledes skriver han i sin »Autographia« (findes i P. Paludan: Beskrivelse over Staden Kallundborg; i Privateje), medens Sønnen Johan Paludan opgiver 29. September i sin Levnedstegning af Faderen.

Lejlighed hans Farbroder, Lieutenant Hans Paludan, var blandt Fadderne. Om sin Barndom har han selv udtalt: »Jeg glæder mig over og takker Gud for, at mine Forældre have opdraget mig med nogen mere end almindelig Stræng-
hed. Jeg anseer det som et Middel af Forsynet, ved hvilket jeg uformærkt blev vant til Lydighed og Taalmodighed og Tilfredshed med Lidet. En kælen Opdragelse gjøre disse Dyder vanskelige og svække desuden saavel Siælens som Legemets Kræfter. At jeg, Gud ske Lov! hidindtil ikke haver været syg, er maaskee til deels en Virkning af den Haardførhed, til hvilken jeg i mine unge Dage blev anført«. Indtil sit 9. Aar var han i sine Forældres Hus under Student R. Others Opsigt. Derefter kom han (1726) i Ringsted Latinskole, hvor hans Farbroder, Magister Jens Paludan, var Rektor. Da denne 1734 blev Præst, dimitterede han ham privat til Universitetet. I 6 Aar laa han paa Regensen og var de to sidste Aar Inspektør. I disse Aar skrev han, som Datiden fordrede, forskellige Disputatser, som han dernæst forsvarede. 1736 kom saaledes »Dissertatio historico-antiquaria de procuratoribus Cæsarum apud Romanos«. Ofte var saadanne Disputatser forsynede med nogle venlige, trykte Udtalelser af Medstuderende, og en af hans lærde Venner, Henrik Wissing Ørsted, der siden døde som Præpositus honorarius i Laurvig, skrev her følgende meget rosende Linjer:

Scande bonis avibus Cathedram Doctissime Præses
perge novas laudes accumulare Tibi
sic patris et patruï sequens vestigia clari,
sic certe clarus, carus et esto bonus.
Gratulor ergo Tibi patris propriisque decoro
dotibus et rursus gratulor inde Tibi

der maaske kunde gengives saaledes paa Dansk:

Tag, Du højlærde Præses, med Lykke Din Plads paa Katedret,
vedbliv i kommende Tid samle Dig nyvunden Ros!
Gaar Du blot i Din Faders, Din ansete Farbroders Fodspor,
bliver du sikkert som de anset, elsket og god.
Derfor Lykønskning jeg bringer til Dig, der er prydet med Gaver
som Du har arvet, som er Dine egne; jeg hilser Dig atter.

Saavel hos sine Foresatte, som blandt sine Medstuderende var han bekendt for sin store Flittighed og Fremgang i Kund-

skab, hvad der ogsaa viste sig i, at han de følgende Aar udarbejdede andre Disputatser, saaledes baade 1737, 1739 og 1740, idet han til disse tre hentede sine Emner fra det gamle Testamente.

^{30/1} 1738 blev han theologisk Candidat og opholdt sig derefter i København som Lærer, bl. a. (gennem 10 Aar) i Justitsraad, Viceborgmester Hans Foghs Hus, til han ^{23/2} 1753 blev personel Kapellan i Kalundborg hos sin Fader, ordineret dertil ^{16/3} af Biskop Ludvig Harboe. Det synes, som hans nærmeste har undret sig over den lange Tid, der hengik (15 Aar), inden han søgte Embede. I hvert Fald skrev hans Broder Laurits i sit Bryllupsdigt til ham:

*Den Broder . . . . ,
ved hvis Indtrædelse i Embedet der faldt
Bedrøvelse og Sorg, som Hjærter kunde kvalt.*

Ordet »faldt« maa utvivlsomt forstaas som »ophørte«.

Da hans Fader kort efter døde, vilde han gerne, som rimeligt var, selv have haft Embedet, men han holdt det for ubilligt (og det er et Vidnesbyrd om hans Uselvskhed) at søge det, hvis hans Ven, den residerende Kapellan Hr. Amundin, attraaede det; da dette var Tilfældet, opgav han at søge, men i et fælles Andragende bad de om, at Amundin maatte blive Sognepræst og Paludan residerende Kapellan, hvad de styrende gik ind paa, og ^{20/7} 1753 fik han sin Udnævnelse. I 20 Aar arbejdede nu disse to sammen i den største Fordragelighed, til Pastor Amundin døde 1773. Uden at Hans Jacob Paludan anede det mindste derom, søgte den største Del af Menigheden, som var kommen til at skatte og agte ham, om at faa ham til Sognepræst, og 29. April s. A. kaldedes han dertil. Sine to ældste Sønner, Peder og Johan, der gik i Roskilde Skole, meddelte han Udnævnelsen ved følgende Linjer:

Eders Ønsker for mig, mine kiære Sønner! om at træde i den gode Broders salig Provst Amundins Sted, haver Gud bønært. Hvorledes kan jeg og I, mine Børn, værdig nok takke ham, vor Fader og Forbarmer i Christo for denne Naade. Han haver hjulpet mig hidindtil og hjælper mig endnu. Kaster ogsaa I eders Sorger paa ham, holder eder nær til Herren, og han skal sørge for eder. Beder for mig, at jeg maae faae nye Styrke og Kraft til mit nye Embede, og om det er hans Villie, at jeg

maa leve saa længe med eder, at ogsaa I kunne have godt deraf — Jeg ønsker eder begge Sundhed for Legemet, Fred og Glæde for Sielen, som eders hulde og elskende Fader.

Det blev imidlertid ikke nogen lang Tid, han fik Lov at virke som Sognepræst, kun 9 Aar. 1776 blev han af Biskoppen udnævnt til at være Provst i Arts Herred og indtog altsaa nu de samme to Stillinger, som hans Fader før ham, men 6 Aar efter døde han $\frac{2}{5}$ 1782.

Hans Søn Johan skildrer hans Ydre saaledes: »En maaelig Høide, faste og velbygde Lemmer, Magerladenhed, en frie og let Gang udmærkede ham« og fortsætter: »... lige som han vandt alles Kierlighed og Tillid ved det ydmyge, det Blide og Rørende i hans Udseende, saa havde det Alvorlige og Ærværdige i hans Væsen og Person tilveiebragt ham en vis almindelig Høiagtelse, som ingen vovede at nægte ham«.

Han ægtede $\frac{18}{9}$ 1754 i Thoroslundemagle Anna Elisabeth Lønborg, født $\frac{18}{10}$ 1730, død $\frac{8}{2}$ 1762, Datter af 1. reside- rende Kapellan ved Aarhus Domkirke Hans Hansen Lønborg (1691–1753) og Anna Rasmusdatter Rodenburg (c. 1690–1738). Ved dette Bryllup havde Brudgommens Broder Laurits skrevet bl. a. følgende Linjer:

*En Broder, som sin Tid majsommelig har ført
og sildig bleven er af Himmelen bønhørt*

*Den Broder ser jeg nu at føres til en Brud,
Hvis Sind jeg tænkte var af Verden fløttet ud;
Han føres til en Brud! hvor skal jeg det forstaae?
Og fra et fremmed Land! da her var nok at faae.
En Brud, hvis blotte Navn Han har ei længe kjendt,
Min Broder! hvo har dog til denne Brud dig sendt?
Jeg tør ej længe ved [?: behøver ej] at spørge; thi jeg har
Forsikring om, at Gud selv din Ledsager var;
Hvorfor? thi alle maa bekiende, at Din Brud
Er værd at være Dig beskikket til af Gud.*

*Gudelskend Brude=Par; saa vist som Gud har føiet,
At til hverandre De har Sind og Hierter bøiet,
Saa vist skal Kierlighed hos Dennem tage til,
Saa vist Velsignelse Gud Dem og give vil.*

Da Anna Elisabeth Lønborg døde, $\frac{8}{2}$ 1762, var hendes næstældste Søn Johan, kun 6 Aar gammel, og han kan derfor ikke have haft noget stærkere Indtryk af sin Moder; han nøjes derfor med i Levnedsbekrivelsen af sin Fader at skrive — og disse Ord kan ogsaa staa som et Vidnesbyrd om hans lidt svulstige Maade at udtrykke sig paa:

Hastigere og gladere henglede ikke fordem Jakobs Dage de første syv Aar, i hvilke han tjente for sin Rakel, end min Faders de 7 Aar, i hvilke han eiede Sin; men saa gruelige maa og Patriarkens Følelser have været, da han jordede hende efter Benjamins Fødsel, som denne fromme Egtemands og Faders, der maatte se sig berøvet sin Udvalgte efter Fødselsmerterne for det 7de Barn. Hun døde den 8de Febr. 1762. 3 Sønner og 2 Døttre lever af dette Egteskab.

Efter hendes Død ægtede han $\frac{4}{10}$ 1763 i Køge Frederikke Jacobsen, født $\frac{10}{10}$ 1738 i Køge, døbt $\frac{17}{10}$, død $\frac{14}{4}$ 1795, Datter af Borgmester i Køge Ebbe Jacobsen (1686—1743) og Anna Weybel, født Roed (1698—1762).

Om denne, Hans Jacob Paludans 2den Hustru, skriver hendes Stedsøn, Johan følgende: »Jeg siger det derfor tydeligt, at ingen Mand haver heldigere valgt sit andet Ægteskab; thi hendes sande og usminkede Gudsfrygt, hendes sædelige Væsen, hendes gode Hierte, omhyggelige Omgang og fornuftige Huslighed erstattede ham den i Graven hvilende Elskeliges Dyder. . . . Med et Ord, at være den Dag i Dag er, den samme fromme, venlige, medynksfulde gode og store Moder, som den første, det er et Exempel, som jeg endnu ikke haver seet eller læst, og som aldeles tilintetgjør hos os Stedmoderen, det for mange saa frygtelige Navn. — Vi kalde Dig Moder, thi Du fortjener det, og vore Hjerter udbrede sig til Dig i høist fortient Tak og Velsignelser«.

[34] 2. Else Cathrine Paludan, døbt 1. November 1718 i Vordingborg, død sammesteds 1731, begravet 10. Maj s. A. »nedsat i aaben Begravelse i Koret«.

[35] 3. Anna Elisabeth Paludan, døbt 5. April 1720, død sammesteds Juni 1726, begravet 21. Juni s. A. »ved Daaben«.

- [36] 4. Lauritz Paludan, døbt 10. Juli 1725 i Vordingborg, Anna Sal. Mag. Lauritz Weiles bar Barnet, Mag. Oluf Slettings Kæreste (fra Ejby) stod hos. Blandt Fadderne var Rector Scholæ i Ringsted Jens Paludan, Mons. Mathias Hansteen og Jomfru Karen Friis Hansteen.
Begravet 3. Juli 1726 »i ovenmeldte Grav ved Fonten«.
- [37] 5. Anna Cecilia Paludan, døbt 13. November 1726 i Vordingborg, begravet 15. Marts. 1730 »i Koret i Kirken«.
- [38] 6. Lauritz Paludan, døbt 4. Januar 1728 i Vordingborg. Etatsraad Schiølers Frue bar Barnet, Frøken Schiøler stod hos. Kom i Frederiksborg Latinskole, hvis meget ansete Rektor, Magister Johannes Schröder 1747 dimitterede ham til Universitetet; hans øvrige Liv er ukendt; han nævnes som Fadder ved sin Brodersøn Peder Paludans Daab ^{20/7} 1755 og skal være død 1758.
- [39] 7. Cathrine Maria Paludan, døbt 22. Marts 1729 i Vordingborg. Blandt Fadderne var Lieutenant Hans Paludan, Melchior Folsach d. ældre og d. yngre. Hun døde i Havrebjærg 27. Juli 1801.
Gift med Ulrik Frederik Torm, Søn af Etatsraad Erik Jensen Torm, senere Politi- og Borgmester i København (1684–1764) og Anna Kirstine Ravn († 1734), født 22. Febr. 1721 paa Frederiksberg, Student fra Frederiksborg Skole 1739, tog Attestats ^{17/1} 1743, blev Sognepræst til Gjerlev-Bakkendrup ^{25/2} 1746 (ord. ^{8/6}), til Stillinge ^{19/9} 1755 og Provst for Løve Herred 1764, men frasagde sig Provstegærringen 1772. Død i Stillinge 7. Oktbr. 1781.

*Jens Paludan [Nr. 12] og Charlotte Helene Wichmann
Hasebards Børn.*

- [40a] 1. Jørgen Langtved Paludan, hjd., begravet 22. Marts 1727¹⁾
- [40b] 2. Anna Kirstine Paludan, begravet 21. Juni 1729 i St. Bendts Kirke i Ringsted¹⁾.

1) Se Side 59.

[40c] 3. Ædle og højlærde Rectoris Scholæ Paludans liden Datter begravet 6. Decbr. 1729 i St. Bendts Kirke i Ringsted¹⁾

[40d] 4. Hans Paludan, født 2. Januar 1737 i Thorslunde, Student fra Københavns Skole 1759, Lærer i Religion ved Søkadetakademiet 1761, Cand. theol. 25. Septbr. 1765, var dernæst Huslærer i Finnaas Præstegaard hos Pastor Peder Harboe Hertzberg, blev Sognepræst til Storøen med Anneks-erne Fitje og Valestrand i Bergens Stift 15. April 1768. Han var meget afholdt af Almuen og sine Foresatte for sin Due-lighed og Retsindighed. Han døde 11. Septbr. 1792.

Gift 1. 31. Maj 1768 i Thorslunde med Christine Løn- borg, født 16. Marts 1735 i Aarhus, død 6. Januar 1784, Datter af Hans Hansen Lønborg (1691–1753), Øverste Ka- pellan til Domkirken i Aarhus og hans første Hustru Anna Rasmusdatter Rodenburg (c: 1690–1738), altsaa Søster til hans Faders 2den Hustru. Hun havde inden sit Giftermaal været Kammerpige hos Hofdamerne.

2. med Megtele Catharina Fleischer, født 5. April 1739 i Kingservik, død 10. Marts 1819, Datter af Sorenskriver over Hardanger og Voss Johan Sechmann Fleischer († ¹⁷/₈ 1789) og Cathrine Knudsdatter Geelmuyden.

Til Hans Paludan og Christine Lønborgs Bryllup knyt- ter der sig den ikke helt almindelige Omstændighed, at Brudeparret lykønskedes i et Digt af selve Johannes Ewald, i Adresse-Contoires Efterretninger 10de Aarg. (1768) Nr. 54 Onsdagen d. 1. Juni, altsaa Dagen efter, at Bryllupet havde staaet. Vi ser os ikke i Stand til at udrede, om der har været personligt Bekendtskab (eller Venskab) mellem Digteren og Brudgommen (eller Bruden). Enkelte Ting synes at tyde derpaa. Saaledes tiltaler Ewald Paludan i Vers 5 og 7 som »min Damon«, ²⁾ og gentagne Gange nævner han ham som »min Ven«. Mulig har de gaaet til theologiske Øvelser samtidig, Ewald blev theologisk Candidat 1762, Paludan

¹⁾ Ringsted Kirkebog; om der har været flere Børn, kan ikke afgøres, da Kirkebogen ikke er vel ført, og da man først efter at Side 47 var rentrykt er bleven opmærksom paa disse 3, undlader man at give dem særligt Løbenummer, men kalder dem 40a, 40b og 40c, saa at Hans Palu- dan bliver 40d.

²⁾ Damon og Fintias, to Pythagoræere i Syrakus, var bekendte for deres trofaste Venskab.

1765, eller de har truffet hinanden paa Valkendorfs Kollegium, hvor Ewald havde Ophold 1762–67. Forøvrigt mener A. D. Jørgensen at turde fastholde¹⁾, at »Største delen af Ewalds poesier var .... betalte lejlighedsdigte ...., de fleste har et større eller mindre element af selvstændig digterisk inspiration ... hvert digt har sin fuldt udprægede ejendommelighed og sin selvstændige skønhed«, men han følger ganske vist til: »Det ældste virkelig beændede digt i denne række er fra Sommeren 1770«. Det synes altsaa, som A. D. Jørgensen – hvis han har kendt det her nævnte Lykønskningsdigt – har fundet, at det faldt udenfor Kredsen af de »virkelig beændede«, og det er ikke utroligt, at mange vil naa til den samme Opfattelse. Dertil bidrager maaske ogsaa, at det indeholder forskellige ret dunkle Linjer, men alligevel finder vi det passende at gengive det her²⁾. Det er jo de færreste i vort Land, der er bleven lykønsket af Danmarks store Digter.

*Bort vilde Latter! – Kiendetegn paa Daarer! –
Bacchanter rase – Glæden fælder Taarer. –
Den kildres kun, den glædes ey som leer. –
Skrig følesløse Pøbel! – støy din Glæde! –
Men under Skyggen skal min Muse græde. –
Den larme mindre, men den føle meer!*

*Naar Zephis ser sig elsket af den Høye,
da spiller Taarer i det kiælne Øye. –
Da flyr hun Verden for at føle Gud. –
Kuns du min Friestad, Helligdommens Skygge,
hvorunder ingen vilde Lyster bygge,
Kuns du var værd at skiule Himlens Brud. –*

*Naar Mentor ædel, som en anden Skaber,
seer, at det raae sig meer og meere taber,
Og Mennesket opvoxer ved hans Haand –
Da – Himmel! – Philomele, troe Veninde;
Du ene saae de fromme Taarer rinde,
naar Engle delte Glæden med hans Aand.*

¹⁾ A. D. Jørgensen: Johannes Ewald S. 200. ²⁾ Texten gengives efter Johannes Ewalds Samlede Skrifter, udgivet af V. Kuhr I Side 134–35.

Og naar Arist løsriver sig fra spæde
 som rundt omkring ham stamle Tak og Glæde,
 Og Moderen opløfter Hænderne. –
 Da gaar han bort i lange Trin og stræber
 til Skyggen – Glæden zitrer i de fulde Læber. –
 Han lukker Øyet for at kunde se. –

Og du min Damon, naar du henrykt tænker
 paa Dydens Baand og paa de kiælne Lænker,
 Som knytte dig til din Lyksalighed;
 Da er kuns Skyggen og de stille Dale
 og Maanen og aarvaagne Nattergale
 De Vidner, som din fulde Glæde ved.

Derhen min Muse! – Stille Vestenvinde! –
 Og stille rislende skal Bækken rinde! –
 Og Echo du skal tie til min Fryd! –
 Men saligt Chor af Aander vær tilstede,
 og føl det at min Muse føler Glæde
 Og græder Venskab og belønnet Dyd! –

Da skal det staa med Taarer i mit Øye:
 Min Damon er belønnet af den Høye. –
 Min Ven – og Himlen føle det: min Ven –
 Da svare Cherub med de gyldne Toner
 Min Ven – og alles Ven af sin Forsoner,
 Og Almagts Tordner buldre det igien! –

Saa voxte fordum Sionitens Glæde;
 Op til sin Gud og til sit rette Sæde,
 Saa skal min Harpe kuns for Engle slaae.
 Men naar du selv i Glæden kan fornemme
 En kiælen Cithar og en afbrudt Stemme;
 da sig, det er min Ven jeg hører paa. –

*Min Ven! – saa synger jeg for tætte Skygger. –
 En værdig Hyrde! – Gud hans Hytte bygger! –
 Hans Hiord! – hans Chloris! – hans Lyksalighed!
 Men da skal Clio slaae de høye Strænge;
 Høyt skal jeg raabe: Lad den vare længe!
 Gud! – lad den evig evig blive ved! –*

- [41] 5. Helene Margrethe Paludan, født 1738 i Thorslunde, død 15 August 1793 paa Ødemark. Hendes Svigersøn, Stiftsprovst Tryde skriver om hende (Selmer Nekrol. Saml. II, 511): Prof. Kongslevs Hustru, Helene Paludan, var sin Mands Aandsbeslægtede. Kun paa En af 5 Børn (2 Sønner, 3 Døtre), disse Linjers Forfatters uforglemmelige Hustru, Kirstine Dorothea, gik denne aandelige Energi og Livfuldhed over.

Gift 19. August 1772 i Thorslunde med Laurits Laurberg Kongslev, født 19. August 1737 i Nørhøi i Thy, Søn af Sognepræst Troels Christensen Kongslev og Kirstine Dorothea Lauridsdatter Laurberg. Han blev Student fra Aalborg 1755, var i flere Aar Huslærer, først hos sin gamle Rektor, Ludvig de Hemmer i Aalborg og dernæst – paa hans Aabefaling – hos Enkefrue Majorinde Buchwald til Gudumlund og forberedte sig samtidig til den theologiske Embedseksamen, som han derefter underkastede sig. Han var en Tid Hovmester for en Lieutenant Benzon fra Sohngaardsholm, der opholdt sig ved Sorø ridderlige Akademi, blev 1768 Repetent ved Akademiet, en Gærning, der var ham saa kjær, at skønt han Aaret efter blev kaldet til Præst for Hammer og Horsens, frabad han sig det. Senere søgte han om Embedet som matematisk Professor ved Odense Gymnasium med den Motivering, »at jeg i 16 Aar har lagt mig efter de matematiske Videnskaber og i de sidste 8 Aar har gjort samme til mit Hovedstudium«. Han fik dog ikke Embedet, men da Professoratet i Jura ved Sorø Akademi samme Aar blev ledigt ved Jon Erichsens Befordring til Rentekamret, søgte han om dette, anbefalet dertil af flere af Professorerne ved Akademiet. Han var ganske vist ikke juridisk Kandidat, men den Vanskelighed blev overvundet ved, at Embedets Besættelse blev opsat, til han 16. Maj 1772 havde taget

juridisk Embedseksamen, hvorefter han 4. Juni s. A. fik det nævnte Professorat. I sin Familiebibel skrev han senere: »Kongen gav mig det paa deres [?: Professorernes] Anbefaling, og mig paaligger nu den Pligt at vise, at ingen af dem har fejlet i Valget. Jeg har hidindtil i mit Embede følt en Styrke, som jeg ikke havde turdet haabe, og jeg har følt min Faders sidste Velsignelse opfyldt paa mig«. I de følgende Aar udarbejdede han »Den danske og norske private Rets første Grunde«, hvoraf dog kun to Dele, der behandlede Personret og Tingsret, udkom inden Forfatterens tidlige Død. »Det var hans Hensigt at fortsætte med en Fremstilling af Strafferet og Proces, men Døden hindrede ham i Fuldendelsen af det livlig skrevne og vel gennemtænkte Værk.« (Jul. Lassen i Biogr. Lex.) Han døde 4. April 1783 i Sorø, knap 46 Aar gammel, og »efterlod mange og skjønssomme Disciple, blandt hvilke her nævnes de afdøde Hædersmænd, Geheime- raad Bülow paa Sanderumgaard og Konferentsraad Wormskjold, Deputeret i det kongelige Rentekammer, der i mere end Ord lagde deres Hengivenhed og Taknemmelighed mod deres tidligt bortrevne Lærer for Dagen« (Stiftsprovst Tryde i Selmer: Nekrol. Saml. 2den Aargang S. 510).

[42] 6. Anna Paludan, født 1740 i Thorslunde, død 1. Maj 1805 i København.

Gift 27. August 1765 i Thorslunde med Caspar Peter Müller, født 25. Juli 1736 i Fruering, Søn af Sognepræst til Fruering og Vitved Niels Mikkelsen Møller (^{29/3} 1697–1737) og Gertrud Kirstine Hansdatter Lønborg (^{28/11} 1701–/11 70), Fæster af Stokholtegaard, Godsforvalter ved Sorø Akademi, død 17. Marts 1776 i Sorø.

Efter sin Død blev han beskyldt for at have besveget Sorø Akademi, i hvilken Anledning der rejstes en vidtløftig Sag, som sluttede først 12 Aar senere ved en Højesteretsdom med det Udfald, at Beskyldningen viste sig ugrundet. Men han efterlod en ret betydelig Gjæld, hidrørende navnlig derfra, at han paa egen Bekostning havde udflyttet Stokholtegaard og sat den i god Drift. Hans Enke klarede denne Gjæld, solgte sit Arvefæste paa Gaarden og levede i de første Aar i stor Fattigdom¹⁾.

¹⁾ C. Søltoft: Stamtavle over Slægten Paludan=Müller S. 3.

Stiftsprovst Tryde skriver om hende¹⁾):

Nogle Aar før Enkefru Kongslevs Død²⁾ var en Søster af hende, som havde været gift med Forvalter ved Sorø Akademis Gods C. P. Müller, blevet Enke med 4 Børn, 1 Søn og 3 Døtre, og kun tillagt en Pension af 36 Rdlr. Hun var imidlertid saa heldig ved de særdeles gode Vidnesbyrd, hun kunde fremlægge, at blive ansat som Kammerfrue hos den daværende Kronprinsesse Louise Augusta, der paa samme Tid eller kort efter blev formælet med Prindsen, senere Hertugen, af Augustenborg³⁾, og erholdt, foruden fri Bolig og formodentlig frit Brændsel paa Slottet, 200 Rdl. i Løn. Med denne tarvelige Indtægt sørgede hun ikke alene for, at hendes egne Børn fik Undervisning og Dannelse, men antog sig ogsaa sin Søsters Børn efter dennes Død, understøttet i denne sin Bestræbelse af sin Broder, den fromme, ærværdige Pastor J. L. Paludan, residerende Kapellan ved Trinitatis Kirke, der tillige tog den yngste af Kongslevs Søstre i sit Hus. Den, der ledede disse Børns, baade sine egne 4 og Søsterens 5 Børns, Anliggender, Undervisning, Anbringelse i forskellige Familier — thi tidligt maatte saavel hendes egne som Søsterens Døtre tage ud som Lærerinder og Opdragerinder i formuende Familier — vedblev Kammerfrue Müller at være, hendes Bolig var den Arne, hvorom de samledes, hendes Raad det, som altid adspurgtes. Omkring hendes med den største Tarvelighed dækkede Aftensbord fandtes altid en Kreds af yngre af begge Kjøen, hvis Munterhed bevægede sig indenfor den strengeste Sædeligheds og Anstændigheds Skranker, men som dog fandt sig her saa usigelig vel, fandt et vederkvægende Familieliv, og den hele skyldfri, utvungne Selskabeligheds Glæde, som jevnaldrende unge Mennesker kunne skjenke hverandre. En Aften hos Tante Müller, som hun kaldtes i Familien, blev foretrukket for mangt andet Selskab og efterlod altid Følelsen af en ren og tillige aandelig opvækkende Nydelse. Hun nød ogsaa megen Tillid og Agtelse hos Prinsen, siden Hertugen, og hans Gemalinde, ja hos Frederik den Sjette, dengang Kronprinds, der i lang Tid daglig besøgte sin Søster Louise Augusta ved hendes Toilette, efter den Tids Skik, og han underholdt sig oftere med den gamle, men forstandige, klart og rigtigt dømmende Kammerfrue. Hendes Bestræbelser for sine og Søsterens Børn lønnes med den skønneste Velsignelse. Hendes Søn døde som Biskop, den ædle, ærværdige Paludan Müller i Aarhus, hendes ældste Datter blev gift med nuværende Konferentsraad Rothe, Etatsraad Tyge Rothes yngste Søn, den anden med afdøde Amt-

1) Selmer: Nekrologiske Samlinger II, 512—13.

2) Dette maa bero paa en Misforstaaelse eller Fejlhuskning af Stiftsprovst Tryde. Der skulde sikkert staa Professor Kongslevs Død. Anna Müller, f. Paludan, blev nemlig Enke 1776, Professor Kongslev døde 1783, medens Professorinde Kongslev først døde 1793.

3) 27/5 1786; det skal, efter hvad der meddeles (C. Søltoft: Stamtavle over Slægten Paludan-Müller, S. 3), have været paa Amtmand [fejlagtig for Rentekammerdeputeret] Peter Wormskjolds anbefaling, at Anna Müller, f. Paludan, blev Kammerfrue hos Prinsesse Louise Augusta.

mand Selmer i Vejle, og den yngste med Søsterens ældste Søn, vor Kongselev. Foruden denne Hædersmand, i hvis Hus hun døde og som gjorde hende saa megen Glæde, blev lignende Løn for hendes kjærlighedsfulde Omsorg hende ogsaa til Del fra de øvrige Sødskende. Hans Broder var den elskelige, af mange endnu med Kjærlighed erindrede, Malermester og Lærer ved Kunstakademiet Caspar Peter Kongslev, og alle 3 Søstre bleve lykkelige Hustruer og Mødre; — men alle følte de sig i en stor Kjærligheds og Taknemmeligheds Gjæld til den kjærlige, forstandige Tante.

I »Adressecomptoirets Efterretninger« for 6te Mai 1805 har hendes Halvbroder, Pastor Johan Lønborg Paludan i Anledning af hendes Død [1/5 1805] skrevet blandt andet, at hun »hædede sig til et guddommeligt Forsyn«, og at hun forenede »kvindelig Blidhed med mandig Bestemthed, kvindelig Ømhed med mandig Styrke; hendes Uheld overvandt ikke hendes Mod, forbitrede heller ikke hendes Sind«.

- [43] 7. Anna Christine Paludan, døbt 21. Februar 1744 i Thorslunde, opholdt sig ved Faderens Død 1782 hos sin Broder Hans i Norge, død 6. April 1829.

Gift 1. Febr. 1788 i med Johan Widing Heiberg, født 17. Juli 1737 i Bergen, Søn af Provst, Sognepræst ved Nykirken i Bergen Gabriel Heiberg (1708—68) og Cecilia Cathrine Widing (1713—80), undervistes hos Faderen, som holdt Huslærer, først Ludvig Heiberg, senere Knud Grove. Student 1755, Cand. theol. 18. Marts 1760, blev 12. Juni 1762 personel Kapellan hos sin Fader i Gloppe og 15. Marts 1765 dennes Eftermand mod aarlig at betale 100 Rdl. til Seminarium Fredericianum i Bergen, døde 13. Oktbr. 1800. (Han gift 1. ca. 1766 med Anne Marie Stub, født 29. Aug. 1742, død 18. November 1784, Datter af Sorenskriver i Nordfjord Lars Stub og Gjertrud Poulsdatter Schonevig).

I 1ste Ægteskab 8 Børn, i 2det ingen.

Jens Paludan [Nr. 12] og Mette Christence Lønborgs Børn.

- [44] 8. Charlotte Paludan, født 10. December 1755 i Thorslunde, død 23. August 1843 i København.

- [45] 9. Johan Lønborg Paludan, født 11. September 1757 i Thorslunde, døbt ¹⁵/₉, Student fra Roskilde 1776, var Alumne paa Valkendorfs Collegium, Cand. theol. 17. Jan. 1782 under Professorerne Balle, Jansen og Hornemann, opgav hele den hebræiske Bibel og erholdt bedste Karakter,

opholdt sig derefter nogle Aar hos sin ældre Halvbroder, Præsten paa Stordøen i Bergens Stift, hvis ældste Søn, Jens, han 1785 dimitterede til Universitetet. Han vendte tilbage til Danmark 1785, og da han af Konsistorium, der havde Kaldsret til Præsteembederne i Taarnby, var kaldet til residerende Kapellan der, blev han ordineret $\frac{3}{9}$ 1788 og fik kongelig Stadfæstelse 26. Septbr. »Det lille Embede paa Amager, som senere er blevet nedlagt, afgav kun et saare knapt Levebrød for min Fader«, skriver hans yngste Søn¹⁾, »dog blev Livets Nødtørft givet de Nøisomme, der siden ofte med Glæde tænkte tilbage paa det landlige Opholdssted«.

30. Juni 1791 blev han atter kaldet af Konsistorium til residerende Kapellan ved Trinitatis Kirke i København, fik kongelig Stadfæstelse 15. Juli og forblev i dette Embede, til han gik af. »Den Opgave, som Fader arbejdede paa at løse ... var ... at modarbejde Tidens herskende Laster, Sandseghed og Ringeagt for alt det Høiere. Som han selv var besjælet af en inderlig Fromhed, saaledes udtaler denne sig ogsaa i hans Prædikener, i Ydmyghed, Tillid og Hengivenhed. Egentlig Veltalenhed besad han vistnok ikke, men hans Tale fandt dog stedse ikke faa Tilhørere«, skriver Sønnen videre²⁾.

Da Sognepræsten ved Trinitatis Kirke, Christian Holst, døde 3. Oktober 1807, søgte Paludan dennes Embede. Kancelliet indstillede 5 af Ansøgerne, deriblandt Paludan, om hvem det siger: »Han har i 19 Aar været Embedsmand og kunde stifte megen Nytte i denne Meenighed, hvor han er kiendt og yndet. Han er en duelig og agtværdig Religionslærer. Af Fattigvæsenet har han Fortjeneste og er meget fortrinlig anbefalet af Biskop Balle«. De andre indstillede var Slotspræst Mich. Fred. Liebenberg, den senere Stiftsprovst H. G. Clausen, 1. residerende Kapellan ved Vor Frue Kirke Lorenz Nic. Fallesen og den senere Biskop Nic. Øllgaard. Kancelliet skrev: »Disse 5 Mænd ere alle saa værdige og duelige, at ikkun den, efter Cancelliets allerunderdanigste Formeening, maatte ønskes Fortrinet, der, med øvrige lige Egenskaber, har tient længst«. Embedet blev givet

1) Johan Lønborg Paludans Minde, Hans Venner helliget, Kbh. 1840 S. 10.

2) Smst. S. 10.

til Fallesen, om hvem Kancelliet anførte: »Ved den store Ødelæggelse, som overgik Frue Kirke tilligemed en stor Deel af Sognet, ere hans Kaar blevne saare forringede. Som værdig Mand fortienet han god Befordring og som fortrykt Mand, der har havt sin store Deel i vore fælleds Lidelser under fjendtlig Overmagt, trænger han dertil«; han var lidt ældre end Paludan og havde 5 Aars længere Anciennitet. Som en Trøst indstillede Kancelliet samtidig, at Paludan og Clausen »maatte som et Beviis paa deres Majestæts Naade gratis forundes Rang med Sognepræster i Kiøbenhavn«, og dette bevilgede Chr. VII 8. Januar 1808. Fra 1799 til 1818 var han i Direktionen for Københavns Fattigvæsen »under den ædle Mallings Præsidium; men da hans Stemme kun lidet agtedes, da han efter Samvittighed ikke altid kunde billige Directionens Fremgangsmaade, og da han maatte prøve adskillige Ubehageligheder, udtraadte han atter af Direktionen; dog vedblev han at bære den samme virksomme Omhu for de Fattige«¹). Desuden var han Medlem af Skolekommissionen og de specielle Direktioner for Trinitatis Sogns Arbejdsanstalt og Opfostringshuset; var ogsaa Meddirektør ved de Massmannske Søndagsskoler og af Selskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Kunster og Haandværker. Han købte en Ejendom paa 5 Blegdam paa Østerbro, hvor han med Familie laa paa Landet om Sommeren. I Litteraturen er han kun optraadt med et Par Afhandlinger og nogle Prædikener, deriblandt: Mine Følelser, yttrede i Tak og Bøn til Gud og i Tak og Bøn til Menigheden. En Prædiken holden i Trinitatis Kirke efter 25 Aars Embedstid i 1816. — 19. Juli 1822 tog han Afsked, da en stadig tiltagende Svækkelse af Synet, der endte med fuldstændig Blindhed, gjorde ham Forretningerne byrdefulde, og 28. September 1840 døde han i København.

Gift 22. September 1788 i Vor Frelzers Kirke paa Christianshavn med Anna Paludan [Nr. 94], født 24. September 1760 i Kalundborg, død 2. Maj 1827 i København, Datter af hans Fætter, Provst Hans Jacob Paludan i Kalundborg.

Stiftsprovst Tryde udtaler i sin Tale ved hans Kiste bl. a. følgende:

1) Johan Lønborg Paludans Minde, S. 12.

Han begyndte sin Embedsstand i tarvelige, saare indskrænkede Kaar, men han indtraadte i den med sit fromme, ydmyge, nøjsomme Sind; han delte, endog da han kun havde lidet, gærne med andre, og der kom Velsignelse over hans daglige Brød, og han vidnede selv ofte med stille taknemlig Glæde: »Mig fattedes aldrig, hvad jeg behøvede til mig og mine til et Liv i Tarvelighed«. Han indtraadte i en stor udbredt Virksomhed i den store Stad paa en Tid og under Forhold, hvor Forkyndelsen af kristelig Tro var udsat for megen Anfægtelse, og hvor det var vanskeligt for Religionslæreren at bevare sig i værdig Agtelse; han kaldtes til Deltagelse i flere betydelige borgerlige Foranstaltninger; han satte aldrig stor Tillid til sine Kræfter og Evner, stillede sig aldrig selv mellem de første, men fuldbyrdede sin Gærning ydmyg, kærlig og stille i Tillid til Gud, og Fromhedens Velsignelse var over den; ved den vandt han manges Hjærter, bøjede manges Sind, virkede mæglende, formildende, forsonende ind i mange Menneskers Livsforhold. — Gud krævede dyre Ofre af ham; 5 haabefulde Børn maatte han give Herren tilbage, og, da Aftenskygger allerede voksede stærkt omkring ham, bortkaldtes den trofaste Ledsagerinde, der havde været hans Ungdoms Lyst, hans Manddoms Støtte, hans Alders Trøst og hans Kærligheds Glæde alle Dage; men Fromheden i hans Sind udgød en stille Mildhed over alle disse Sorger og lod ham, midt under deres Bitterhed, føle og smage Herrens Kærlighed. — Hans Øjnes Lys udslukkedes; i 20 Aar har han levet i et fuldkomment Mørke, og Naturens Skønhed, som hans milde Sjæl saa inderligt havde elsket, skulde aldrig mere fryde ham, og det Blik var for alle hans jordiske Dage udslukket, som den fromme Bedende saa gærne hævdede mod den høje, lyse Himmel; men Fromheden i hans Sjæl bevarede ham den indre Klarhed, og han forblev rolig, mild og stille; thi Guds Rige var inden i ham.

Og efter Talen lød det Vers, hvis Rigtighed mange sandede:

Lyksalig Du, som gik til Hvile!
 Du hørte kærligt Armod's Bøn;
 Thi vorder hist, hvor Engle smile,
 Guds rige Paradis Din Løn.
 Farvel, vor Fader og vor Ven!
 Bag Stjærnerne vi ses igen.

[46] 10. Anna Margrethe Paludan, født ^{27/9} 1759 i Thorslunde, † ^{17/11} 1847.

[47] 11. Anna Elisabeth Paludan, født ^{10/12} 1762 i Thorslunde, † ^{21/5} 1829 i Vollerup. Gift 1785 med Johan Paludan, der døde 1821 som Sognepræst i Fanefjord (se nedenfor Nr. 91).

- [47b] 12. Niels Paludan, født $2\frac{1}{3}$ 1764 i Thorslunde, død $16\frac{1}{9}$ 1766 smst., begr. $19\frac{1}{9}$ s. A.

FJERDE SLÆGTLED.

11 Børn (48–58) af Christiane Kirstine Lunde, g. Hansteen (Nr. 18), 16 Børn (59–74) af Anna Elisabeth Lunde, g. Reiersen (Nr. 19), 10 Børn (75–84) af Christine Lunde, g. Reiersen (Nr. 21), 5 Børn (85–89) af Kirstine Paludan, g. Becker (Nr. 24), 15 Børn (90–104) af Hans Jacob Paludan (Nr. 33), 14 Børn (105–18) af Cathrine Marie Paludan, g. Torm (Nr. 39), 3 Børn (119–21) af Hans Paludan (Nr. 40d), 5 Børn (122–26) af Margrete Helene Paludan, g. Kongslev (Nr. 41), 5 Børn (127–31) af Anna Paludan, g. Müller (Nr. 42), 9 Børn (132–140) af Johan Lønborg Paludan (Nr. 45), 11 Børn (141–151) af Anna Elisabeth Paludan, g. Paludan (Nr. 47).

Christiane Kirstine Lunde [Nr. 18] og Mathias Hansteens Børn.

- [48] 1. Maren Hansteen, døbt $3\frac{1}{12}$ 1734¹⁾.
- [49] 2. Jacob Hansteen, døbt $5\frac{1}{12}$ 1735, begr. $28\frac{1}{7}$ 1736¹⁾.
- [50] 3. Jacob Hansteen, døbt $2\frac{1}{3}$ 1737¹⁾
- [51] 4. Niels Lunde Hansteen, døbt $19\frac{1}{8}$ 1739, begravet $2\frac{1}{2}$ 1740²⁾.
- [52] 5. Niels Lunde Hansteen, døbt $9\frac{1}{11}$ 1740²⁾.
- [53] 6. Johanne Hansteen, døbt $18\frac{1}{5}$ 1742²⁾.
- [54] 7. Bartholomeus Hansteen, døbt $8\frac{1}{5}$ 1743²⁾, Lieutenant i Rytteriet, nævnes 1771 i Præstø Skifteprotokol Pag. 627. G. $7\frac{1}{11}$ 1781 m. Agathe Margrethe Jacobsen.
- [55] 8. Engel Maria Hansteen, døbt $21\frac{1}{8}$ 1744, begravet $4\frac{1}{12}$ 1744²⁾.
- [56] 9. Peter Hansteen, døbt $29\frac{1}{4}$ 1746²⁾.

¹⁾ Iflg. Christonje Kirkebogsuddrag (Landsark. f. Sjælland).

²⁾ Næstved St. Peders Kirkebog 1680–1802.

[57] 10. Melchior Folsack Hansteen, døbt $18/4$ 1747²⁾, Skovrider, g. $27/10$ 1775 i Lundby³⁾ m. Maren Harboe (1746–1821).

[58] 11. Engel Marie, døbt $7/8$ 1748¹⁾.

Anne Elisabeth Lunde [Nr. 19] og Peter Reiersens Børn⁴⁾.

[59] 1. Jens Reiersen, f. $16/12$ 1740, død $17/1$ 1741.

[60] 2. Niels Lunde Reiersen, f. $16/2$ 1742, død $20/7$ 1795, Legatstifter, Etatsraad, ugift.

[61] 3. Jens Reiersen, f. $2/6$ 1743, død $23/9$ 1749 (døvtum).

[62] 4. Catharine Reiersen, f. $9/10$ 1744, død $19/10$ 1744.

[63] 5. Catharine Reiersen, f. $14/10$ 1745, død $/11$ 1745.

[64] 6. Catharine Marie Reiersen, f. $28/8$ 1747, død 1819 (døvtum).

[65] 7. Hans Reimert Reiersen, f. $24/7$ 1749, død 1782, Kaptajn=Lieutenant i Sætaten.

[66] 8. Hedevig Elisabeth Lovise Kirstine Reiersen, f. $12/7$ 1750, død $3/6$ 1816, g. $11/11$ 1767 m. Chr. Fred. Pontoppidan, f. $25/12$ 1738, død $20/6$ 1817, Kontreadmiral.

[67] 9. Peter Reiersen, f. $15/8$ 1751, død 1803, Amtsforsvalter og Stiftsskriver i Roskilde, Kammerraad, g. $22/7$ 1781 m. Catharine Hedevig Rosted, f. $11/12$ 1754, død $25/5$ 1843 (ingen Børn).

[68] 10. Johanne Elisabeth Reiersen, f. $13/11$ 1752, død $4/4$ 1811, g. 1. $6/6$ 1777 m. Niels Lunde Reiersen, født 1748, død $11/8$ 1781, Kancellisekretær; 2. $2/10$ 1785 m. Frederik Wium, f. $30/3$ 1740, død $24/2$ 1799, Etatsraad. — I 1ste Ægteskab 2 Børn.

1) Ifølge Christonje Kirkebogsuddrag (Landsark. f. Sjæll.).

2) Næstved St. Peders Kirkebog 1680–1802.

3) Pers. Tidss. I, 157.

4) Efter C. Nyrop: Niels Lunde Reiersen, Stamtavle 1.

- [69] 11. Catharine Christiane Reiersen, f. og død $13/12$ 1753.
- [70] 12. Frederik Christian Reiersen, f. $1/1$ 1755, død $21/1$ s. A.
- [71] 13. Catharine Christiane Reiersen, f. $7/2$ 1756, død $3/6$ 1789, g. $7/1$ 1785 m. Jean de Coninck, russisk Konseul, f. $17/7$ 1744, død $25/4$ 1807 (2 Børn).
- [72] 14. Søn, f. $22/7$ 1757 (dødfødt).
- [73] 15. Nille Marie Reiersen, f. og død $26/12$ 1758.
- [74] 16. Jens Reier Reiersen, f. og død $20/2$ 1761.

Christine Lunde [Nr. 21] og Andreas Reiersens Børn¹⁾.

- [75] 1. Anna Dorothea Reiersen, f. $3/2$ 1745, d. $4/1$ 1826, g. m. Bastian Hammond, f. $22/3$ 1732, død $13/11$ 1809, Justitsraad og Postkontrolør i København.
- [76] 2. Jens Reiersen, f. $26/8$ 1747, død $13/7$ 1827, Provst og Præst i Nibe, g. m. 1. Rosine Basse (1745–83), 2. Christine Elisabeth Haugaard (1758–1829).
- [77] 3. Niels Lunde Reiersen, f. 1748, død $11/8$ 1781, Cancelliraad og Admiralitetssekretær, g. $6/6$ 1777 m. Johanne Elisabeth Reiersen (1752–1811) [hun g. 2. Oktbr. 1785 m. Etatsraad Frederik Wium, Depescheseekretær i Generalkommissariatskollegiet (1740–99)].
- [78] 4. Hans Henrik Peter Reiersen, f. $27/5$ 1750, død $29/7$ 1805, Amtsforvalter i Vordingborg, ejede Marienberg og Snertinge ved Vordingborg, efterlod sig betydelig Formue. G. $28/5$ 1784 m. Birgitte Christine Bernth (1766–1828) [g. 2 m. Oberst Grüner].
- [79] 5. Hedevig Sofie Reiersen, f. $16/7$ 1752, død $25/4$ 1805, g. 1778 m. Carl Christian Clauswitz, f. $20/12$ 1734, død $29/5$ 1795, Etatsraad og Iste Secretær i udenl. Departem. under Bernstorff.

¹⁾ Se Den Reiersenske Families Stamtavle, Kbh. 1877, S. 21–29.

- [80] 6. Catharine Marie Reiersen, f. $\frac{3}{1}$ 1756, død i Christiansfeld 1824.
- [81] 7. Christiane Cathrine Reiersen, f. $\frac{1}{12}$ 1759, død i Aarhus 1825, g. m. Kammersekretær Frederik Ulrik Bertelsen, død i Aarhus.
- [82–84] 8.–10. 3 Børn døde som smaa.

Kirstine Paludan [Nr. 24] og Michael Hansen Beckers Børn.

- [85] 1. Maria Anna Margrethe Becker, f. 1752.
- [86] 2. Hans Gracchus Christian Becker, f. 1753.
- [87] 3. Hans Low Becker, f. 1755.
- [88] 4. Anna Margrethe Kirstine Becker, f. 1756.
- [89] 5. Michael Hansen Becker, f. 1760.

Hans Jacob Paludan [Nr. 33] og Anna Elisabeth Lønborgs Børn.

- [90] 1. Peder Paludan blev født i Kalundborg 12. Juli 1755 og døbt 20. Juli. Han blev baaren over Daaben af Mad^m. Paludan fra Thorslundemagle [Barnets Moster, se S. 45], Mad^m. Torm [Barnets Faster, se S. 58] fulgte med. Faddere var Velærværdige Hr. Holst i Rørbye, Mons. Lauritz Paludan [Barnets Farbroder; se S. 58], Jomfru Maren Lønborg [antagelig Barnets Moster] og Jomfru Anna Paludan fra Thorslundemagle [Barnefaderens Kusine, se S. 63]. Han gik i Roskilde Skole og dimitteredes derfra 1773. Aaret efter tog han først Baccalaurgraden og $\frac{29}{5}$ theologisk Embedseksamen. $\frac{5}{1}$ 1780 kaldtes han til Sognepræst i Tømmerup ved Kalundborg og blev fem Aar senere (1785) residerende Kapellan ved Frelsers Kirke i København. $\frac{22}{3}$ 1794 døde Sognepræsten i Asminderød og Grønholt samt Slotspræst til Fredensborg Slot, Professor, Dr. Lauritz Smith. Da Biskop Balle et Par Dage efter indberettede det til Danske Kancelli, tilføjede han: »Formodentlig søger Hr. Paludan paa Christianshavn dette Kald, og at han er en værdig Præst og duelig Mand samt ellers i trange Omstændighe-

der, behøver jeg ikke at bevidne«. I den Ansøgning, Paludan indsendte om Embedet, skriver han selv: »Jeg har her paa Christianshavn med en Familie af syv Børn ikke haft mange glade Dage, da Embedet er af den Beskaffenhed, at frivillige Gaver, der aftage med Næringsstandens Aftagelse, udgiøre allene disse Deres Majestæts Embedsmænds Levebrød. Alligevel har Gud styrket mig til at arbeide og ei lade Modet falde under Bekymringer, ... med Glæde erfarer jeg at være yndet her af den ganske Menighed, men Evner er ikke som Villien hos disse gode Folk til at befrie mig fra daglige Bekymringer«. Samtidig sendte han til Dronning Juliane Marie en Skrivelse, hvori han anfører: »Jeg har den Lykke at være kiendt af Deres Majestæt og det kongelige Huus, at være den Ældste i en Familie, som Deres Majestæt saa idelig, saa inderlig god allernaadigst har antaget Sig«. Biskoppen skrev paa Paludans Ansøgning: »Velærværdige Hr. Paludan har i mange Aar været mig vel bekiendt baade som Akademisk Borger og som Præst. Stedse har jeg agtet ham højt for sin Duelighed, Fliid, Lærdom og Veltalenhed, samt derhos elsket ham for sin retskafne Tænkemaade og værdige Opførsel. At han udmærker sig som lærerig Taler og som god Skribent, er vitterligt overalt. Hans Omstændigheder giøre det nødvendigt for ham, at han maa trage efter Befordring, og hans Fortienester giøre ham dertil værdig«. Som han selv nævnte i sin Ansøgning, var hans økonomiske Kaar stadig daarlige, og for at raade Bod paa Fattigdommen maatte han arbejde flittigt med sin Pen. Dels leverede han Bidrag til Tidsskrifter og skrev Anmeldelser af udkomne Bøger, dels udgav han i Trykken en stor Mængde Prædikener (»Gudelige Taler«, 2 Bind 1785; »Religionstaler«, 2 Bind 1788; »Passionsprædikener«, 1789, 2. Oplag 1799; »Magazin for lidende« – mest Oversættelser – 2 Bind 1790–92; »Nye Samling af Prædikener«. 3 Bind 1793). Endvidere er han Forfatter til den bekendte Beskrivelse af hans Fødeby (Beskrivelse over Staden Kalundborg 1788), hvortil han benyttede et af Faderen efterladt Manuskript. Om hans homiletiske Skribentvirksomhed siger A. Jantzen (Biogr. Lex. XII, 536): Man maa lade Paludan, at han var en saare flittig asketisk Skribent. Men naar han

som Anledning til sin Prædikensamling 1793 nævner sin Lyst til at fremme Læsningen af religiøse Skrifter i Husene paa en Tid, da Kirkegangen saa stærkt aftog, og han derfor ikke længer kunde »talende og offentlig« gavne mange ved sine Foredrag, lyder dette lovlige naivt. Til de begavede og taktfulde Homileter kan Paludan ikke henregnes, selv om Pastor Fallesen i sin Nekrolog over ham giver ham den Ros: »I mine Tanker har ingen mere nærmet sig Bastholm i aandelig Veltalighed end han«.

Paludans Skribentvirksomhed var, som nævnt, meget omfattende, idet han blandt andet udsendte en Række Prædikensamlinger. I Fortalen til Gudelige Taler over de aarlige Aftensangs-^sTexter (Kbh. 1784) siger han: »At der er Forskiel mellem Talerne, at nogle er bedre og andre ringere, det seer jeg selv lige saa klart, som det endog uden min Tilstaaelse kunde sluttes og formodes, — min Trøst er, at man dog elsker et frugtbart Træ, skjønt ikke alle Greene bugner af Frugter«. Det er ikke her Stedet kritisk at gennemgaa de forskellige Prædikener og ved Bedømmelsen af de enkelte at naa til et Resultat om, hvilken man bør give Fortrinet, men blandt Mængden har vi valgt af ovennævnte Samling (Gudelige Taler): Christi Opstandelses Vished som en vigtig og frugtbar Sandhed for hans Navns Bekiendere, [Tale] paa anden Paaskedag. Texten er hentet fra Apostlenes Gærninger 10. Cap., 34—42 V., og efter at denne er aftrykt, indsættes en kortere »Forklaring«¹⁾, hvorefter Bønnen følger (bogstavret):

Nei, Herre! Du skal ikke tillade den Hellige at see Forraadnelse, Du skal vise ham Veien til Livet, til Mættelse af megen Glæde for dit Ansigt, til evig Fryd hos din høire Haand. Nei, det var ikke mueligt, at Graven kunde holde Dig, vor ophøiede Forløser! Du forlod dette Mørke, seierrig fremtraade Du fra Forraadnelsens Gjemme, og denne Din Mee-nighed er i Dag forsamlet for at siunge Dig høie Takkesange, Hiertets Lovsange, for Din Opstandelse. O Du! vor Hoved og Herre! o Du, vor Frelser og Ven! tag imod den Ære, som Dine Forløste offre Dig; alle

1) Om disse »Forklaringer« skrives der: For at vække Folks Opmærksomhed for Prædikenen og lære dem bedre at følge Gangen i den, søgte man paa at lade trykke en kort Indholdsangivelse, der omdeltes i Kirken blandt Tilhørerne. Det var en tydsk Maner, som Pastor Fr. G. Resewitz ved Petri Kirke først havde indført, men den blev optaget af flere. (L. Helweg: D. da. K. Hist. eft. Ref. II, 225). — Hvorvidt Paludan har ladet sine Forklaringer trykke til den ommeldte Brug, vides ikke.

Munde tilbede Dig, alle Knæ bøie sig for Dig, alle Hierter være Dig opofrede; thi Du er seierrig, og værdig at tage Prisen og Æren, og Kraften i al Evighed. Fra vort Støv til Din Faders høire Haand, fra vor Hytte til Din Trone opsende vi vore glade Taksigelser; thi Fryd er os aabnet ved Din Opstandelse; det er fuldkommet, hvad Du paatog Dig at udføre for os; og ligesom Graven tabte sit Bytte, ved Din Opstandelse, saa skal den heller ikke rose sig af at beholde os. Hisset! ak! hisset skulle vi herliggjorte samles med Dig i Himlene. Med disse Betragtninger ville Du velsigne vor nærværende Paaskefest! Amen.

Hovedpunkterne af Prædikenens første Halvdel er følgende:

Den hele christelige Religion . . . staar og falder med det Spørgsmaal: Er Christus virkelig opstaaet fra de døde?

Det bliver fornødent 1) at bevise, hvor vist og tilføreladeligt det er, at Jesus er opstanden fra Graven, og 2) at fremstille den Nytte, Christne have deraf til deres Trøst og Gudfrygtigheds Befordring.

Vor Vished om denne Sandhed [at Christus virkelig er opstaaet] hviler dels paa Guds egne Løfter om at opreise ham, dels paa Jesu Venners enstemmige Udsigende; dels paa Jesu Fjenders mistænkelige Opførsel.

I det samme Capitel [Cap. 53] hos Esaias, hvor det hedder, at han [d: den lovede Messias] bar vore Sygdomme og tog vore Piner paa sig, finde vi og, at det er spaaet: naar han haver givet sit Liv til et Skyldoffer, skal han . . . forlænge sine Dage, og Herrens Velbehagelighed skal lykkes ved hans Haand. At forlænge sine Dage, efterat have været død, det kan vel ikke være andet end at opstaa fra de Døde . . . Saa maa Jesus være opstandet, eftersom Gud, der ej kan lyve eller skuffe, havde lovet det ved Profeten Esaias. Endvidere er dette Løfte givet Menneskene paa Herrens Vegne ved David: Du skal ikke lade din Hellige se Forraadnelse . . . Paulus har vist [Ap. 9, 13], at det ikke kan passe paa David . . . men paa Christum, som ikke saa Forraadnelse; paa ham, som Gud oprejste fra de Døde. Det var altsaa tydelig forudsagt og lovet, at den tilkommende Messias engang skulde opstaa af Graven, og eftersom ingen af Herrens Ord kan falde til Jorden, saa maa dette og være opfyldt, saa er vor Jesus ikke længere i Graven, og vi glæde os med vore Forfædre, at han er opstanden.

afspærrede Adgangen til Amalienborg og besvarede Pøbelens Angreb med voldsomme ikke ganske ublodige Indhug. Det hele havde et højst ubehageligt Præg, ikke blot af Opløb, men af Revolte, men tabte sig dog allerede næste Aften, især ved Anvendelse af Brandsprøjter, i alm. Afslappelse og Modløshed, som varede hele Krigstiden igjennem.

I den følgende Tid betød Studenterforeningen ikke meget for mig, skjøndt jeg af og til i Perioder var Medlem og bl. a. var med til et mislykket Forsøg paa at starte et Studenterblad sammen med senere Højesteretssagfører Shaw, Literaten Vilh. Møller o. fl., men jeg deltog ikke i det daglige Liv og knyttede ingen synderlige Forbindelser. Mine første Studenteraar var i det hele triste, idet min Fader længe laa paa Hospitalet af haarde Stenlidelser, som man dengang ikke forstod at operere, og jeg befandt mig ilde i Kbhvn. og stadig længtes tilbage til Horsens, hvor jeg i de sidste Aar af min Skoletid havde ført et muntert og selskabeligt Liv. Vistnok havde jeg endel Slægt i Kbh., men mest ældre Familier, hvor jeg ikke følte mig hjemme. indtil min Fætter Crone fra Helsingør blev udnævnt til Politidirecteur i Kbh. I hans gæstfrie og livlige Hus blev jeg i Aarenes Løb som hjemme, og efterhaanden traadte jeg ogsaa i Forbindelse med forskellige hidtil ukjendte Medlemmer af Familien og tilbragte hos dem nydelsesrige Ferier omkring i Landet, paa Herregaarde, i Præstegaarde og Kjøbmandshuse, hvor jeg havde rig Lejlighed til at lære Natur og Menneskeliv at kjende paa de forskjelligste Egne undtagen Vesterhavskysten og, mærkeligt nok, Nordsjælland, som jeg først mange Aar efter lærte nøje at kjende. Trods Sorgen over Krigens Udfald, som dog naturligvis mindre trykkede Ungdommen, mindes jeg dog Tredserne som en i det hele lykkelig og idyllisk Tid med almindelig Velstand og storartet Gjæstfrihed, hvor man ikke kjendte til Bolignød, Skattetryk eller Klassehad.

I Kbh. derimod indskrænkede min Omgang sig til Familien og Studenterkammerater fra Horsens. Dengang levede Provinsstuderterne ikke som nu overvejende i Pensionater o. s. v., men i oftest tarvelige lejede Hybler i Gaderne og Stræderne omkring Universitetet hvor vi efter en spartansk

vi Halleluja! velsignet være denne Dag for os og vore Efterkommere! velsignet for alle Christne fra nu af og til al Evighed; thi Løven vandt af Juda.

I Prædikenens anden Del hedder det bl. a.: Er det sandt, at Døden ei kunde holde ham, saa kunne vi og haabe en glædelig Udgang af vore Grave, for at indgaa med ham til evig Herlighed . . . at vore Legemer engang, ligesom hans, skulle opstaa . . . O glæder eder, mine Ben! fryd dig min Aske! Jesum skal jeg følge i en herlig Opstandelse. Vel saaes dette Legeme i Forkrænkelighed, men det skal opstaa i Uforkrænkelighed, vel saaes dette skrøbelige Legeme, men det skal opstaa et herligt, et aandeligt Legeme. . . .

Dog, mine Venner! lader os ikke fordybe os saaledes i det Tilkommende, at vi glemme det Nærværende. Det glæder og opliver os at se frem til den tilkommende Lyksalighed; men lad os ikke glemme Midlerne til at opnaa den. Dette haver Paulus og erindret os om, ved at tænke paa Jesu Opstandelse. Ligesom Christus er oprejst fra de Døde, formedelst Faderens Herlighed, saa skulle vi og vandre i et nyt Levned. . . . lader os berede os daglig for ei at blive anstukne af det, som er mere end Forraadnelse, af Synden. . .

Styrk [os], høit ophøiede, vældige Frelser. Velsigne vor Fest med Aandens ubdragelige Glæde! Amen.

12. April 1794 gav Kongen ham Embedet som Sognepræst i Asminderød og Grønholt samt Slotspræst til Fredensborg Slot, og dermed oprandt der lysere Tider for ham; men her levede han kun 5 Aar. Efter langvarige og smertelige Lidelser døde han 24. Oktober 1799, kun 44 Aar gammel, efterladende sig Enke og 9 uforsørgede Børn.

Gift 1780 i Frederiksberg med Margrethe Benedicte Thillerup, Datter af Sognepræst Jens Thillerup (/s 1720 –^{1/4} 1780) og Ellen Marie Poulsdatter (1725–^{5/1} 1802), født 5. December 1762 i Magleby ved Skælskør, hvor hendes Fader da var Sognepræst, død ^{28/7} 1833 i København.

Hendes Søn, Jens Jacob Paludan, omtaler i sine Ungdomserindringer sin Moder, der var 17 Aar gammel, da hun blev gift, som »en meget smuk Blondine med lys Forstand og en ualmindelig kraftig Villie«, og det var maaske denne

sidste, der medførte, at hun, efter hvad han paastaar, var noget haard i sin Opdragelsesmetode («Riset blev ikke spaeret, og min Moder var som oftest den, der revsede mig for Barnagtigheder, som aldeles ikke fortjente Straf . . . indtil jeg var 12 Aar, var der ikke mange Dage, uden at jeg blev haardt straffet for Drengestreger og Ingenting»). Men senere i sit Liv fik han et ændret Syn paa sin Moder, og han skriver om hende¹⁾:

»I de følgende Dage fik jeg at vide, hvorledes min kraftige Moder havde gaaet sin egen kloge Gang imod Onclers og Tanter Raad. Hun havde omtrent 400 Rigsbankdaler aarlig Pension, og da hun havde gaaet fra Arv og Gjæld eller opgivet sit Boe til Creditorerne, havde hun knap det allernødvendigste Boehave. Nu raadedes hun fra alle Sider at flytte ind i en lille Hytte paa Fredensborg eller i al Fald faae og benytte den Naade at boe paa Slottet sammesteds, men hendes Aand var ikke af den almindelige Slags. At hun skulde flytte ind i et lille Hus paa Fredensborg og der sulteføde sine 6 smaae Børn, . . . at hun skulde see sin Afkom groe op uden at lære noget, maaskee blive Tjenesttyende og Kræmmerdrenge, nei det vilde hun ei. Imod Familiens Raad og Ønske leiede hun en første Sals Etage ved Vestervold i Kjøbenhavn med to Værelser til Gaden og to til Gaarden for 120 Rbd. courant aarlig, meublerede den tarvelig, leiede det eenne Værelse ud til Logerende, brugte en mager løst streng Oeconomie for sig og Sine, som lykkedes over Forventning. Hun var da en Kone paa ikke fuldt 40 Aar. Iblandt andet Held gik hun en Søndag ud at spadser med sine yngste Børn, alle sortklædte i dyb Sorg. I Frederiksberg Allee mødte hun Kronprinds Frederik [Kong Fr. VI] og hans Gemalinde Prindsesse Marie. De studsede over den unge smukke Enke med de mange Børn, tiltalte hende venligt, spurgte om hendes Navn etc. og lovede, at hun skulde høre fra dem. Det skeete Dagen efter. Min Moder blev tilsagt at møde hos Kronprindsessen, som spurgte, hvad hun kunde gjøre for hende. »For mine Sønner udbeder jeg mig underdanigst den Naade at faa Hjælp til Opdragelse.« Den fik hun rigelig, den ædle Prindsesse betalte Skoleløn for Tvillingerne, lod dem senere blive Søecadetter, hjalp vor Moder, var venlig imod hende, og hun skal altid staae for os alle som en lysende Engel.

Af en Sang, skrevet til hendes Fødselsdag 5/12 1823, da hun fyldte 61, af Sophus Zahle, dengang Sognepræst til Assens og Klakring, senere Hof- og Slotspræst († 1837),²⁾ hidsætter vi det sidste Vers:

¹⁾ Kommandør Jens Jacob Paludans Ungdomserindringer. Kbh. 1908. S. 95–96.

²⁾ Sophus Zahle var gift med Wilhelmine Catharine Louise Böttger, der var Datterdatter af Margrethe Benedicte Thillerups Søster, Beate Wilhelmine, som var gift med Secretair og Panteskriver, siden Justitsraad Rasmus Hansen (1814).

*Ja, gamle Moder, from og god,
 Med Ære staa Du mellem Dine,
 Hvor Mængden faldt, Du frejdig stod,
 Og hørte rolig Stormen hvine.
 Gid end Du længe blandt os staae
 Mens Aar oprinde og forgaae.*

- [91] 2. Johan Paludan blev født 22. September 1756 i Kalundborg; han blev først undervist af sin Fader, derefter af en Huslærer, Joh. Chr. Linsted, »der var en god Latiner og iøvrigt havde gode Kundskaber; men dennes ublide Adfærd virkede saa stærkt paa hans af Naturen bløde Gemyt, at han fik et Anstrøg af Tungsindighed, som ikke nogentid siden ganske forlod ham«. 1) 1771 kom han i Roskilde Latin-skole, hvorfra han blev dimitteret 1775; det følgende Aar tog han 2den Examen. I København underviste han i flere Skoler, men dyrkede ved Siden deraf de skønne Videnskaber og deltog adskilligt i Selskabeligheden. Desuden kom han ofte til Thorslundemagle for at gæste sin Faders Farbroder, den gamle Jens Paludan, med hvis yngste Datter »Lise« (Anna Elisabeth Paludan, f. ^{10/10} 1762 † ^{21/5} 1829) han forlovede sig, da hun var 15 og han 21 Aar gammel. For hurtigere at kunne gifte sig, slog han ind paa Theologien, og da Faderen blev sygelig, fremskyndte han sin Examen og fik den 23. Januar 1782. Kort efter blev han Alumne paa Valkendorphs Kollegium, men kom s. A. til Hørsholm som Hovmester hos Kammerherre Linstow, Hofmarschal hos Prinsesse Charlotte Amalie. I dette Hus levede han i 3 Aar i Herlighed og Glæde, og da han afgav sin lille Elev (der siden som Søofficer sank med Fregatten Hvide Ørn) blev det ham af de højmodige Forældre paalagt ei at forlade deres Hus, førend han blev befordret. Men naturligvis søgte han Kald og maatte derfor, som mange andre Kandidater, der ønskede Ansættelse, tage til Søllerød for at prædike for Bolle Villum Luxdorff, der var 1ste Deputeret i det danske Kancelli og laa paa Landet her om Sommeren. I sin Kalender har Luxdorff givet deres Prædikener et Skudsmaal, der naturligvis er meget forskelligt; nogle roser han og mener, at de vil blive gode Prædikanter, andre finder han kun ringe.

1) Møen beskrevet af J. Paludan. Kbh. 1822. I, 513.

Men han taler aldrig om, at der er nogen, hvis Prædiken ikke er ortodoks, før i Jan. 1784, da en Kandidat Paludan [?: Johan Paludan] prædikede for ham i Søllerød. Herom skriver han: »Dette er den eneste Prædiken, jeg i mine Dage har hørt, hvori der var ikke et eneste Guds Ord, men vel en Mængde unyttige, oratoriske eller Smagens Blomster. Kort sagt, det var en maadelig hedensk eller stoisk Deklamation.«¹⁾ Alligevel blev han 15. Juli 1785 residerende Kapellan i Stubbekøbing og Maglebrænde og ordineredes 19. August i Vor Frue Kirke af Biskop Balle; allerede Aaret efter, 21. Juli 1786, opnaaede han Forflyttelse til det residerende Kapellani i Asminderød, Grønholt og Fredensborg. Han blev, efter sine egne Optegnelser²⁾, protegeret af adskillige fremragende Personligheder, men havde ogsaa som Følge heraf ikke faa Fjender, der gjorde ham Opholdet i Fredensborg uudholdeligt. Derfor søgte han snart bort derfra og blev 5. September 1788 Sognepræst i Fanefjord paa Møen. I sin Ansøgning anfører han: ». . for at undgaa dræbende Nærings-sorger har jeg maattet anvende mine fra Embedet frie Timer til unge Menneskers Education og Undervisning. End ikke dette kan fritage mig fra Græmmelse og Sorger for Livets Ophold, og skulde jeg (hvilket mine Svagheder ikke gør usandsynligt) maaske hastigen forlade dette Liv, saa er der intet af Kaldet til Pension for min Kone og mine Børn.« Biskop Balle skrev, at han »haver allerede som Studiosus Theologiæ ved sine gode Talenter og sin heldige Flid tildraget sig min Opmærksomhed. Som Præst haver han ej alene bestyrket, men ogsaa forøget min Højagtelse, da han med den rosværdigste Agtpaagivenhed paapasser alle Embedets Pligter og forretter samme med en redelig Lærers omhyggeligste Troskab. Især er han velbegavet til at forkynde Guds Ord af Prædikestolen, hvor Gudsfrygt forenet med Veltalenhed gør hans Foredrag baade lærerigt og behageligt. I Forhold og Vandel pryder han den sande evangeliske Lære, som det sømmer sig en retskaffen Evangelie Tjener. Jeg ønsker at beholde ham stedse iblandt Stiftets Lærere«. Hans Prædikemaade maa øjensynlig have ændret sig, siden

1) Kirkeh. Saml. 5 R. 3. Bd. S. 368.

2) Citeret i Uddrag i et Brev fra Dr. E. Bull til S. Elvius, dat. 19/8 1892.

han prædikede for Luxdorph. Konfessionarius Bastholm anførte paa Ansøgningen: »... residerende Kapellan til Fredensborg Slotskirke, Hr. Paludan, er mig bekendt for en Mand, der ved sit grundige, lyse og smukke Foredrag paa Prædikestolen udmærker sig endog blandt gode Talere; Hans Embede pryder han med en christelig Vandel og Nidkærlighed for Sandhedens og Gudfrygtighedens Udbredelse blandt sine Tilhørere« -- men han tilføjer »de Omstændigheder, i hvilke Han er sat, ere af den Beskaffenhed, at det meget er at befrygte, at Hans Nidkærlighed efterhaanden vil tabe sig, hvis han længe skal vente paa en allernaadigst Forflyttelse«. Dette tyder paa, at Forholdene ikke vare ganske hyggelige i Fredensborg, hvad vi ogsaa har nævnt ovenfor.

I Fanefjord virkede han i 33 Aar, fra 1788 til sin Død 1821, og om hans Gerning der udtaler Pastor Børge Dinesen Pontoppidan (1776–1854), der var Kapellan paa Bogø, men forøvrigt faa Maaneder efter blev Sognepræst i Damsholte, sig i sin Mindetale over ham ^{18/1} 1821, idet han bl. a. siger¹⁾:

Mange – mange ere de, som ved dine kraftfulde og aandrige Taler, ved dine kundskabsrige Skrifter, ved din tro og nidkære Embedsførelse, af Dig har modtaget Næring og Føde og Husværelse for Aand og Hjærte. Mange af dem ere gangne foran Dig, og møde Dig nu hisset hos Gud med Tak og Velsignelse for hvert Sandheds, Trøstens og Haabets Ord, Du har talet, for hvert Raad, for hver Advarsel, Du gav dem, og Mange af dem, som endnu leve i denne Guds Menighed, bede Gud idag ved din Grav, at han vil velsigne Dig i sin Evighed, for det Lys, Du tændte i deres Forstand, den Kraft, Du vakte i Villien til at trage efter Hellighed og Fuldkommenhed. – Ja! Gud glæde din Siel! – min uforglemmelige Ven! for hver Gang Du ved Dine vise Raad ogsaa ledte mig, den yngre Embedsbroder – for hver Gang dit muntre Vid glædede mig og Flere, og forskønnede vort Samfunds Glæder; – Gud lønne Dig for alt det Gode, Du har stiftet paa Jorden! Du er nu hos Gud, og nyder Løn for dit Arbejde herved – Du Sandhedens og Oplysningens oprigtige Ven! Du er nu i Frihedens evige Land, hvor intet Baand skal paalægges den forklarede Sandhedsforsker, hvor intet Magtsprog skal standse din Virksomhed. –

1813 var Paludan bleven Medlem af Det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog og udfoldede i det hele taget en ikke saa lille literær Virksomhed.

¹⁾ Hr. Johan Paludans Erindring, vedligeholdet iblandt hans Venner. Kbh 1821, S. 17–18.

I Aarene 1802–5 havde han udgivet »Samlinger for Theologer, efter Tidernes Fornødenhed og den nyere Literaturs Aand«, som i sin Tid var temmelig udbredt, men forøvrigt nærmest var et pastoraltheologisk Pulterkammer, hovedsagelig Bearbejdelser efter tyske Skrifter. Hans betydeligste Arbejde var »Forsøg til en antiqvarisk, historisk, statistisk og geografisk Beskrivelse over Møen« I–II, der blev udgivet efter hans Død af hans Søn, Hans Jacob Paludan, 1822–24. I en Prædiken, han holdt Nytaarsdag 1821, kun ti Dage før sin Død, siger han: »Jeg lovede ved min Indtrædelse at forblive her, til Gud kaldede mig til sig, og jeg er tilfreds med den mig beskikkede Deel af Jordens Goder. Dersom jeg har udrettet Noget, da er det alt sket ved ham, som gjorde os dygtige til at være det Nye Testaments Tjenere. – Det ved jeg med en god Samvittighed, at jeg ikke har været en dorsk og søvnagtig Lærer«. 10. Januar 1821 døde han i Vollerup Præstegaard (Præstegaarden i Fanefjord Sogn) og blev begravet 18. Januar paa Fanefjord Kirkegaard.

Gift 1784 med Anna Elisabeth Paludan [Nr. 47], født 10. December 1762 i Thorslunde, død 21. Maj 1829 i Vollerup, Datter af hans Faders Farbroder Jens Paludan og hans Moders Søster Mette Christence Lønborg.

I Ny danske Tilskuer Nr. 93 ^{22/12} 1808 findes optaget et længere Digt af ham: Erindringen og Forliset paa min Lises Fødselsdag d. 10de Decbr. 1808, hvoraf vi hidsætter følgende:

Forfatteren udtaler i en Henvendelse til Tilskueren som sin Mening, »at en underlig Undseelse tilbageholder mangan en ellers brav Mand fra at sige det offentlig, hvor agtværdig og fortient hans Elskede er«, og da han er klar over »at være forenet med En af de Bedste«, føler han sig opfordret til at delagtiggøre Læserne i sine Tanker og tilsender derfor Ny danske Tilskuer det nævnte Digt. Først taler han om Barndomshjemmet, dernæst om Skoletiden, hvorom han siger:

Selv Skolen var Elysium; – jeg hørte
Den milde, muntre Lærers, Lysholms¹⁾, Røst:
»Got! brav, min Dreng!« som om en Sanger rørte
Sin Harpes Strænge, bankede mit Bryst.

¹⁾ Christopher Lysholm (1715–73), Rektor i Roskilde 1761–73.

Saa nævnes Studentertiden, om hvilken han udtaler:

Jeg dansed fro og sorgfri mine Veie
slet ingen Taage mørknede min Sti.

Da svævede fra gyldne Iris-Bue
Guldlokket Amor for mit Øje ned;
En reen, en hellig Kiærlighedens Lue
Tog venlig hos den anden Ild sit Sted
Min Lise! Du, blid som min Morgenstjerne
Jomfruelig som Vaarens Blomst, Du kom,
Du skønne Siæl! — Saa inderlig, saa gierne,
Saa gandske var jeg hos Dig om og om.
Det Ideal, forhen en flygtig Tanke skabte,
Sit falske Trylleri i Virkelighed tabte.

Jeg saae Din Dag. — Du Bedst! Du alene
Blev Maalet for al min Tilværelse;
Dit Navn jeg skrev paa Blade, Træer, Stene;
Dryaderne endnu det der kan see.
Thors Lunde, Linstows Skove, Enroms Have,
Hirchholmens Marmor-Milepæl det bær;
Steg jeg paa Bierget, gik jeg i det Lave,
Du fulgte mig i lyse Anelser.
Med Nattergalens Slag jeg blandede de Sange,
Der digtedes for Dig i Høsterkøbets Vange.

Saa følger Brylluppet og et langt Ægteskab.

En heel Snes Aar og længere jeg smagte
Viisdommens, Kiærlighedens Himmelbrød.
Min Lise! Du os Navn og Afkom bragte,
O gyldne Tid ved ømme Sorger sød!
Som Mage, Fader, Embedsmand var Hæder;
Var Sundhed, Velstand, Ro mig Væld til rene Glæder.

Men Tiderne er nu anderledes.

Det er forbi, — forbi de favre Dage,
Forbi — min Ungdoms lykkelige Vaar.

...

Og Du, mit Fædreland! saa grusomt sønderrevet;
Din Skiebne har min Tro, mit Haab, min Sol fordrevet.

Intet af det, der tidligere frydede og opløftede ham,
Studiet i Videnskabens Bøger, Harpens Klange eller Philo-
sophien, har Magt til at trøste eller glæde.

Hvem skulde og de svundne Tider fryde
I et saa rædsomt Nu, da Blod og Taarer flyde.

Men saa har han Hjemmet, sin »stille Hytte«, som Til-
flugt.

Og du, min hulde, gode Huusgudinde
I tre og tyve Vintre, — Lise! Dig,
Du blide Siæl, Du ædle Danneqvinde
Jeg synger for — o, Du skal høre mig.

Og han skildrer nu sin Ungdoms Elskede, saaledes som
hun har været gennem de mange Aar:

Og det var ei, hvor Bækken speilklar rinder,
Hvor glade Fugle slaae i højen Chor,
Hvor Sangen toner under grønne Linde,
Hvor Dands og Strengelæg og Jubel boer,
Det var ei der, hvor helst Du vilde være,
Men der, hvor Hielp — hvor Husets Tarv det bød.
Du sande Hustru! dette er Din Ære,
At Pligt og Kald saa tro Du stedse lød.
Hver huuslig Sorg, hvert Vanhelds Slag, hver Smerte,
Taalmodige! Du bar med fro og roligt Hierte.

Ei heller var det Flitterglands, som fryder
Forfængeligheds Barn; — ei Dagens Rei,¹⁾
Du hengav for — de moderlige Dyder,
Den ømme Sorg for Dine Smaa; O nei!
At pleie dem, det skiænkede Dig Glæde;
Og naar Du fik uddraget Sorgens Piil
Af deres og mit Bryst, saaes Taarer væde
Dit fromme, himmellyse Øies Smiil.
Ja, Trøstens Engel Du saa tidt var i vor Kummer,
Ved Dig kom Sielero, kom Sorgens Glemsel-Slummer.

Han slutter endelig med Tak, bl. a. gennem de Ord:

. . . før skal veires hen i Støvet Marmorfielde,
Før tørres Bunden i det store Hav,
Før jeg forglemmer, hvad det var at eie
En Hustru tro, blid, dyderig som Du.
. . .
Du var — og er — og bliver den alene
Som blomsterstrøer min Vei, som skaber Glæder rene.

Nogen større digterisk Evne kan man ikke sige de fore-
gaaende Linjer bærer Vidne om, men de kan — sammen med

¹⁾ Forældet Ord; betyder Tummel, voldsom Bevægelse o. desl.

det lille Citat, vi har uddraget af hans Levnedsskildring af Faderen (se S. 57) – bidrage til at give os et Indtryk af ham, som han var – eller dog visse Sider af hans Karakter.

- [92] 3. Hans Paludan blev født 8. Juni 1758 i Kalundborg og døbt 11. Juni s. A. baaret af Mad. [Amtsforsalter] Salten, medens Mad. Rauberg stod hos. Faddere var Borgmester Langemach, Tolder Stub, Jomfru Inger Marie Lønborg [Barnets Moster] og Jomfr. Anna Paludan [antagelig Datter af Jens Paludan i Thorslundemagle, senere gift med Godsforvalter Caspar Peter Müller]. Han blev Exam. jur. 21. Februar 1786, Kopist i det københavnske Kontor i Rentekammeret 2. Juli 1790, Fuldmægtig i 2. Revisionskontor for umyndiges Midler, »Østifternes Pupilkontor« 11. Januar 1795, 2. Kommissær i Stempletpapirskontoret 26. Juli 1799, Kammerraad 1. Oktober 1813, død 6. Oktober 1820 i København.

Hans Brodersøn, Generalmajor Julius Paludan, skriver i sine Erindringer om ham¹⁾:

» . . . Hans Paludan, Stempelpapirskommissær, Faders Broder . . . var en godmodig, velvillig Mand, godt lidt af mange og ikke uden Lune og anden Begavelse. Jeg har saaledes fundet hans Navn blandt Salmedigterne, ogsaa andre Vers skrev han, som oftest paa Melodien: »Langt mer end Guld er Druen værd« eller »Druen voxer paa vor Klode«; disse sidste var navnlig dedicerede til hans Velynder, Raadmand Bech [Peder Bech (1757–1818), Etatsraad, Borgmester], Svigerfader til Orla Lehmanns Fader og Justitiarius Lowzow«.

I Evangelisk-kristelig Psalmebog har han skrevet Salmerne Nr. 69: Din Visdom os, o Herre! leder og Nr. 474: Godheds Gud! den Spæde stammer, af hvilke den sidste i sin Helhed lyder:

Godheds Gud! den Spæde stammer
 Dig sin Lovsang: du anammer
 Ogsaa den med Velbehag.
 See da og med naadigt Øie
 Til min Tak, du Evighøie!
 For din Godhed Dag fra Dag.

¹⁾ Pers. Tidss. 4. R. 2. Bd. S. 193.

Efter Nattens trygge Hvile
 Kan jeg glad og styrket ile
 Nu til Dagens Gjæringer.
 Giv at jeg maa stræbe efter
 Saa at bruge mine Kræfter,
 At din Ære fremmes her!

Giv, jeg meer og meer erkiender
 Alt det Gode, du mig sender,
 Huuslye, Føde, Klædebon!
 Uden Ende er din Naade,
 Mig til Siels og Legems Baade;
 Altid aaben er din Haand.

Fader! skulde jeg da ikke
 Og det bedske Bæger drikke,
 Naar du det vil række mig?
 Jo! jeg vil i Fryd og Smerte
 Ved et dig hengivent Hjerte
 Vise, at jeg elsker dig.

De i P. Paludans »Magazin for Lidende« (III H. S. 165–68, 173–76 IV 158–63) indførte Digte, undertegnede H. P., er uden Tvivl af ham; saavel som Digtet »Landreisen« i Iris 1793, III, 153–55.

Gift 1. 29. Maj 1799 i St. Nikolaj Kirke i København med Jacobine Cathrine Krag, døbt 19. Januar 1767 i St. Nicolaj Kirke i København, død 14. Maj 1816 i København, Datter af Overvisitør ved Københavns Toldkammer Jacob Krag (1714–86) og Woldborg Cathrine Rauberg (1734–1806).

2. 28. Juni 1817 i Garnisons Kirke i København med Vilhelmine Sophie Christine Höhling, født 22. November 1764 i København, død 6. September 1838 smstd., Datter af Major Samuel Christopher Höhling (1725–1808) og Else Christine Quist (1735–1807). — Ingen Børn.

[93] 4. Christiane Caroline Paludan, døbt ²²/₉ 1759, begravet ⁶/₆ 1760.

[94] 5. Anna Paludan, født 24. September 1760 i Kalundborg, baaret til Daaben af Provstinde Høst; Mad^m. Bruun stod hos. Faddere var Amtsforvalter Salten, Apoteker Bech, Seigⁿ. Jens Feilberg og Jomfru Anne Malene Clausen; død 2. Maj 1827 i København.

Gift 22. September 1788 i Vor Frelzers Kirke i Kbhvn. med sin Faders Fætter, Præst ved Trinitatis Kirke i København Johan Lønborg Paludan, født 11. September 1757 i Thorslunde, Student fra Roskilde 1776, Cand. theol. $17/1$ 82, l., r. Cap. i Taarnby $26/9$ 88, o. $3/9$, Enekapellan ved Trinitatis Kirke $15/7$ 1791, Rang med Københavns Sognepræster $8/1$ 1808, tog Afsked 19. Juli 1822, død 28. September 1840 i København.

[95] 6. Cecilie Cathrine Paludan, født 29. Januar 1762 i Kalundborg, døbt $31/1$, baaret af Provstinde Amundin, Mad^m. Chr. Langemachs stod hos. Faddere var: Seign. Hans Langemach, Forvalter Grønberg paa Vesterbygaard, Stud., Mons. Hans Paludan Smidt og Jomfru Inger Maria Lønborg [Barnets Moster].

Gift 14. Januar 1783¹⁾ i Kalundborg med sin Moders Fætter, Christopher Lønborg, født 15. Februar 1753 i København, Søn af karakt. Konduktør ved den danske Fortifikationsetat, Sekondlieutenant ved det sjællandske hvervede Infanteriregiment Frederik Hansen Lønborg (1706–1754) og Anna Magdalene, f. Fischer (1719–1780), døbt i Garnisons Kirke smst. $19/2$. 1763 $26/11$ Landkadet, 1771 $1/4$ Page, 1772 $1/4$ Sekondløjtnant i Delmenhorst gev. Inf. Reg. med Anciennitet fra Marts 1771. Forsat 1772 $1/10$ til Kronprins Frederiks Regiment. 1779 $3/6$ Kaptain i fransk Tjeneste, gjorde 1779–81 Felttog med i Nordamerika under General Rochambeau, 1782 $21/8$ dimitteret. 1785 $25/2$ Premierløjtnant i dansk Tjeneste med Anciennitet fra $10/10$ 1783. 1788 $22/8$ Kaptajn og Kompagnichef ved Jægerkorpset paa Sjælland. 1801 $22/2$ reserveret Majors Anciennitet. 1803 $12/6$ karakt. Major, 1804 $4/12$ virkelig Major. 1808 $30/3$ reserveret Oberstløjtnants Anciennitet. 1808 $5/4$ virkelig Oberstløjtnant og Kommandør for Korpset. 1811 $30/4$ Kommandant i Nyborg. Død 1827 $4/6$ i Nyborg²⁾.

[96] 7. Christian Carl Paludan, født 29. Januar 1762, døbt 31. Januar s. A., begravet 4. Juni 1763.

¹⁾ Marquard har 1784 (Pers. Tidss. 5. R., 4. Bd., S. 173).

²⁾ Pers. hist. Tids. 5. R., 4. Bd. S. 173.

Hans Jacob Paludan [Nr. 33] og Frederikke Jacobsens Børn.

[97] 1. Anna Elisabeth Paludan, døbt 28. August 1766, død 1842.

[98] 2. Ebbe Jacobsen Paludan, født 8. November 1767, døbt 15. Novbr. s. A., baaret af Hr. Slettings Kæreste fra Egbye; Mad^m. Stub stod hos. Faddere var Niels Sletting og Søn Stud. Mons. Ole Sletting af Egbye, Jomfru Elsebeth Sletting og Jomfru Lisbeth Rauberg. Han blev Student 1787 og theologisk Kandidat 17. Juli 1798. Skibspræst 3. Maj 1799, Sognepræst til Sønder Kirkeby^sAlslev 27. November 1801, død 15. Novbr. 1815, 47 Aar.

Professor Wimmer skriver i De danske Runemindesmærker II, 438: At opmærksomheden blev henledet paa denne runesten [p: Sdr. Kirkeby^sStenen, Falster] — den eneste, der kendes paa Falster — skyldes pastor E. Paludan, som opdagede indskriften straks ved sin ankomst til Sønder Kirkeby i året 1802. Nogle år senere (1809) tilstillede han den kgl. kommission for oldsagers opbevaring en meddelelse om stenen, ledsaget af en meget omhyggelig tegning, der var udført af artillerikaptajn Stanley efter et udkast, som discipel i Nykøbing kathedralskole J. H. Bredsdorff (den senere berømte naturhistoriker og sprogforsker) havde gjort det foregaaende år under et besøg hos pastor Paludan.

Gift 28. Maj 1802 med Cathrine Marie Dorph, født 7. Juli 1777, død i Stege 16. April 1853, Datter af Foged paa Møen og Byskriver i Stege Peder Hegelund Dorph og Ida Margrethe Hansdatter Schjern af Halsted^sAunede.

[99] 3. Christiane Caroline Paludan, født 30. April 1769, døbt 3. Maj s. A. død 3. Februar 1859, 89 Aar gammel.

Gift 7. Maj 1802 i Elmelunde med Engelhard Robsahm, født 1762 i Norge, blev Student fra Helsingør 1780, var en Tid Huslærer hos Pastor Johan Paludan i Fanefjord, i hvis Hus hans tilkommende Hustru opholdt sig, Kordegn i Stege 1800, død 7. Oktober 1831.

Generalmajor Jul. Paludan skriver¹⁾: . . . Robsahm, der

1) Pers. Tidss. 4. R. 2. Bd. S. 203.

ligesom hans Hustru, Tante Christiane, var en stor Original, [var] forresten yderst elskværdig, godmodig og agtværdig.

- [100] 4. Anna Margrethe Paludan, døbt 9. Juni 1771, begravet 11. Oktober s. A.
- [101] 5. Holger Frederik Paludan, født 8. Maj 1772 i Kalundborg, døbt 13. Maj s. A. Fru Kammerherreinde von Osten bar ham, og Madm. Gottlieb stod hos. Faddere var Konferentsraad Cederfeld, Ritmester Decau, Jomfru Fride-riche Bech og Jomfru Clausen. Han blev dimitteret fra Aarhus Latinskole 1791, tog 2den Eksamen 1792, studerede derpaa Theologi og prædikede flere Gange paa forskellige Steder. Da Telegrafen skulde oprettes under Krigen 1801, lod han sig examinere paa Holmen og blev samme Aar ansat som Telegrafbestyrer ved den permanente Telegraf i Korsør. $\frac{8}{6}$ 1809 blev han virkelig Krigsraad, og i Statskalenderen 1812 finder man ham som Bestyrer af den permanente Telegraph i Korsør og Overinspektur for Telegrapherne fra Korsør til Agersø. Man maa mindes, at der selvfølgelig er Tale om optisk Telegraf, der indførtes i Danmark omkring Aar 1800 med 23 Stationer paa Strækningen København, over Fyen og Jylland til Slesvig. I den følgende Statskalender (1813) nævnes den for Telegraph-Bestyrerne fastsatte Uniform, der bestod af: Mørkeblaa Kiøle, lyseblaa Krave og Opslag med Guldgaloner, hvide Underklæder [ø: Vest og Benklæder], gule Knapper, og Paludan betegnes her som Krigsraad og Telegraph-Inspecteur, Bestyrer af den permanente Telegraph i Korsør og Overbestyrer for Telegraph Stationerne ved Korsør og paa Agersø. Første Gang han benævnes Over Telegraph-Inspecteur, er i Statskalenderen 1817, og dette fortsættes uændret til 1834. I 1817 blev han tillige Postmester samt Opsynsmand ved Befordringsvæsenet i Korsør. I 1834 udnævntes han til Justitsraad med Rang i 5. Kl. Nr. 3 og virkede endnu en Række af Aar. Men 1843 maatte han trække sig tilbage fra sine Embeder paa Grund af Apopleksi. I Statskalenderen 1846 staar begge Stillingerne, som Bestyrer af Telegraphen i Korsør og som Postmester, ledige, medens hans Søn, Carl Emil Paludan, opføres som Aspirant ved Bælttelegrapherne og [ansat] ved

Befordringsvæsenet; først i 1847 udnævntes Eftermanden, Niels Christian Petersen, som Postmester, og Emil Paludan bliver Bestyrer af Telegraphen i Korsør. Den gamle Telegrafbestyrer, som havde røgtet sit Embede siden Aarhundredets Begyndelse, levede imidlertid nogle Aar længere, og i denne Periode fejrede han og hans Hustru deres Guldbryllup (^{27/5} 1852), i hvilken Anledning bl. a. Korsør Sølaug hædrede Guldbrudeparret ved at tænde Lys paa Skibet i Kirken, et Vidnesbyrd om, at de var agtede og ansete Folk i Korsør. Holger Frederik Paludan døde 15. Maj 1855 i Korsør og jordedes paa Korsør Kirkegaard.

Nogle Dage efter (^{24/5} 1855) stod følgende Digt at læse i Berlingske Tidende:

Ved

Justitsraad H. F. Paludans Gravhøi paa Korsør Kirkegaard.

End skuer jeg en blomsterdækket Grav
Og Fredens Genier omkring den smile,
Her Døden brød en Oldings Vandringsstav
Og vinked ham til alle Godes Hvile.

Er kun vor Vandring her en Prøvestand,
Da lukked han med Sjælero sit Øje,
Og krones Haabet om et bedre Land,
Med aabent Blik han mødte i det Høie.

Held den, der grubler ei paa Skjebnens Raad,
Men følger Dydens evig gyldne Lære,
»Den sande Tro Du vise ved din Daad,
Og Salighed din Lod skal hisset være«.

Med denne Tro Du blev som Olding graa,
Med den vi saae Dig blid i Graven segne,
For hist engang det store Maal at naae,
Der venter Dydens Børn i Lysets Egne.

Lang var Din Bane, mange Dine Fjed,
De fire Snese Aar Du saae henrinde,
Men evig stadig var Dit Hjertes Fred,
Ved Siden af en evig tro Veninde.

Sov, Olding, sødt i Gravens dybe Skjød,
Din skønne Vandel os Exempel være,
At vandre trofast gennem Liv og Død
Til egen og en kjærlig Styrers Ære.

Hans Aage Paludan skriver ^{28/6} 1935 til Forfatteren af dette Arbejde: Af min ... Oldefader Holger Frederik Paludan [og hans Hustru] har jeg ... et Par (ret karakterløse) Pastelmalerier hængende: han i lyserød Postuniform, hun med et fantasifuldt kulørt og diaphant [?: gennemsigtigt] Hovedsæt. Men nogen Tradition om ham kender jeg ikke udover hans Stolthed ved at være Telegrafbestyrer ved Bæltet, vistnok i Telegrafens allerførste Dage; og at han var en Hustryran, der selv indtog sine Maaltider à parte paa Kontoret, derefter gik ud i Porten og raabte, saa hele Gaarden rystede: »Kaffe!«

I et Brev fra hans Søn Hans Jacob Paludan til sin Hustru Sophie Paludan, f. Lønborg, dat. Allinge [skal være Korsør] 8. Juni 1843, inden Brevskriveren og hans Broder Emil drager til Hamburg for der at træffe deres Broder Frederik, skrives der: »Fader var jo ikke synderlig tilfreds med at fungere for Emil, men finder sig deri og er dog ganske munter«, og senere: »Her er pænt og net i Haven, hvor alt staar udmærket«.

Og Fr. Paludan indfletter i sine (skrevne) Erindringer af mit Liv følgende Linjer: 1855, 14. Mai [skal være 15. Mai] døde min gamle Fader, 84 Aar gammel, træt af Alder og efter at have været apoplektisk siden 1847. Vi mindes med Tak til ham det kiærlige retskafne Sind, der var i ham, og som gik gennem al hans Færd. Han tilhørte den gamle Tid og kunde vanskelig gaae ind paa alt, hvad Nutiden bragte med sig.

Gift 27. Maj 1802 med Dorothea Cathrine Schjøtt, Datter af Gaardmand Lars Christiansen Schjøtt og Karen Larsdatter, født 26. Aug. 1781 i Suserup, Lynges Sogn, død 3. Marts 1866.

Om Hjemmet i Korsør siger Fr. Paludan i sine ovennævnte Erindringer af mit Liv: ... min Moder havde ofte haardt ved at skaffe Klæder og med at lappe paa dem, idet 3 uvorne Dreng skaffede hende meget Bryderi, da Embedet var saare lille, kun 600 Rdl. aarlig i Begyndelsen. Jeg erindrere ofte at have truffet hende grædende af Sorg over Udkommet, og det er en Sandhed, at kun hendes mageløse Flid og Omhu for os Børn gjorde, at vi dog altid saae ud som andre Folks Børn, altid anstændige i Tøjet.

Og under 3. Marts 1866 skriver han: [Den Dag] mistede vi den kjærligste velsignede Moder.

- [102] 6. Lars Paludan, døbt $^{23/7}$ 1773, død ung.
- [103] 7. Jens Paludan, født 10. Marts 1775, døbt 17. Marts, begr. 9. Juni s. A.
- [104] 8. Jens Paludan, døbt 2. Juni 1776, begravet 16. Juni 1778.

Cathrine Maria Paludan [Nr. 39] og Ulrik Frederik Torms Børn.

- [105] 1. Anna Torm, døbt $^{21/2}$ 1748¹⁾.
- [106] 2. Helena Torm, døbt $^{26/3}$ 1749, begravet $^{24/4}$ 1749¹⁾.
- [107] 3. Margrethe Kirstine Torm, døbt $^{23/7}$ 1750¹⁾, død $^{1/5}$ 1796 i Aarhus. G. m. Landinspektør over Aarhus Stift Andreas Haar († $^{9/8}$ 1797, 53 Aar).
- [108] 4. Erich Torm, døbt $^{18/11}$ 1751¹⁾, Landmaaler med kongelig Bestalling.
- [109] 5. Anna Torm, døbt $^{7/3}$ 1753¹⁾.
- [110] 6. Peder Paludan Torm, døbt $^{23/7}$ 1754¹⁾, exam. jur. 1781, Overretsprokurator i København, † $^{28/5}$ 1808, gift $^{26/11}$ 1790 i Kbh. m. Nille Marie Busch (begr. $^{31/5}$ 1797 i Kbh., 33 $^{1/2}$ Aar gl.).
- [111] 7. Frederica Sophia Torm, døbt $^{20/8}$ 1755, begravet $^{9/3}$ 1757¹⁾.
- [112] 8. Frederica Conradine Torm, døbt $^{7/10}$ 1756¹⁾.
- [113] 9. Frederich Conrad Torm, døbt $^{11/10}$ 1759²⁾.
- [114] 10. Frederich Conrad Torm, døbt $^{3/2}$ 1761²⁾, stud. theol., vist død $^{2/10}$ 1784, 24 Aar (Richter).

¹⁾ Gerlev-Bakkendrup Kirkebog (Landsark).

²⁾ Stillinge Kirkebog (Landsark.).

- [115] 11. Immanuel Torm, døbt $^{30}/_6$ 1762²⁾, Landmaaler, Stiftslandinspektør, død i Nykøbing p. M. $^{10}/_2$ 1835. G. m. Agnete, f. Laurberg.
- [116] 12. Christiana Sophia Torm, døbt $^{15}/_9$ 1763²⁾.
- [117] 13. Ulrich Friderich Torm, døbt $^{24}/_{11}$ 1766²⁾.
- [118] 14. Cathrine Marie Torm, døbt $^9/_{10}$ 1771, begravet $^{16}/_1$ 1772²⁾.

Hans Paludan [Nr. 40d] og Christine Lønborgs Børn.

- [119] 1. Jens Paludan, født paa Stordøen 1769, døbt 15. Marts, blev 1792 Lærer ved Waisenhuset i København, 27. Marts 1796 residerende Kapellan til Rakkestad, 3. Januar 1806 Sognepræst til Høland, 1816 Provst i Nedre Romerike og 12. Juli 1820 Sognepræst til Eker, † 29. Septbr. 1830.

Bataillonslæge Joh. Lie skriver i sine Optegnelser¹⁾:

»Julen mellem 1818 og 19 reiste ... jeg til Heyerdahls i Høland, hvor jeg da lærte ... den kjære Provst Paludan – min Bedstefader Gills Eftermand – at kjende. – Han blev siden forflyttet til Eger, hvor han døde som en særdeles elsket og højagtet Mand«.

Gift 3. Septbr. 1796 med Dorothea Cathrine Hertzberg, født 16. Oktober 1765, død 15. September 1848, Datter af Sognepræst i Finnaas, Provst Peder Harboe Hertzberg, født 4. Juli 1728 i Daviken, død 1. Januar 1802 i Finnaas, og Christiane Winding, født 10. Septbr. 1737 i Kingservik, død 22. Juni 1801.

- [120] 2. Anna Christence Paludan, døbt 8. April 1772 paa Stordøen, død 23. Juli 1797 i København.

Gift med Hans Lemming, Søn af Købmand Jacob Severin Lemming (1732–76) og Charlotte Kirstine Bjergager. Født 24. September 1759 i København, Kadet 1771, Sekondlieutenant i Flaaden $^{27}/_{12}$ 1780, var 1780–81 med Fregatten Bornholm i Vestindien, tiltalt og ved Generalkrigsretsdøm tildelt en Reprimande af Retten i Anledning

1) Pers. hist. Tidss. 6 R., 3. Bd., S. 105.

af hans Forhold [Fregatten strøg Flaget for 3 engelske Kapfregatter], Premierlieutenant ^{6/3} 1789, Kaptajnlieutenant ^{8/1} 1796, Kaptajn ^{24/12} 1800, var Næstkommanderende paa Blokskibet Danebroge under Slaget paa Københavns Rhed ^{2/4} 1801, fik ^{2/4} 1802 Guldmedaille for sin Deltagelse i Slaget, ^{9/10} 1809 Kommandørkaptajn, afskediget ^{20/9} 1815, død 26. Juli 1829 i København.

Han gift 2 1798 med en Søster til hans Svoger, Provst Jens Paludans Hustru, Johanne Christine Hertzberg, født 29. Oktober 1769 i Finnaas, død 14. Februar 1846 paa Eker.

- [121] 3. Charlotte Helene Paludan, døbt 3. Oktober 1775 paa Stordøen, skal være død som ung.

*Margrethe Helene Paludan [Nr. 41] og
Laurids Laurberg Kongslevs Børn.*

- [122] 1. Troels Kongslev, født 7. Februar 1775 i Sorø, privat dimitteret 1791, juridisk Kandidat 1795. Han var allerede 1792 bleven Volontær i Rentekammerets danske Kancelli, 1796 blev han Kopist i jyske, 1798 Fuldmægtig i sjællandske Renteskriverkontor, fra 1799 i Kammerkancelliet, 1810 Kommitteret i Rentekammeret, 1824 Deputeret sammesteds og Medlem af Finansdeputationen, 1840 Generaldecisor for Rentekammerets Regnskabsvæsen. 1805 blev han Kammerraad, 1812 Justitsraad, 1814 Etatsraad, 1831 Konferensraad, 1836 Kommandør og 1841 Storkors af Danebrog. Han døde 23. Januar 1844 i København. »Med en dyb Indsigt i alt, hvad der vedrørte hans Embede, en skarp Dømmekraft og en klar Fremstillingsevne forbandt han en flersidig Dannelse, en nobel Karakter, en overordentlig Beskedenhed og en medfødt Skyhed for uopfordret at træde frem og tilvende sig Opmærksomhed«. (G. Kringelbach i Biogr. Lex.).

Gift 3. Juni 1802 med sin Kusine, Nicoline Müller [Nr. 131] Datter af Anna Paludan og Godsforvalter Caspar Peter Müller, født 7. Januar 1776, død 6. April 1845.

- [123] 2. Caspar Peter Kongslev, født 17. April 1776 i Sorø, kom efter sin Konfirmation til København, hvor

han blev sat i Malerlære og samtidig begyndte paa Kunstakademiet (1790). 1795 blev han Elev af Modelskolen, fik 1797 den mindre og 1801 den store Sølvmedaille; hans Forsøg paa at vinde den mindre Guldmedaille (1803) lykkedes derimod ikke. 1806 konstitueredes han som Informator ved Ornamentalskolen og tog Borgerskab som Malermester. 1810 fik han kgl. Ansættelse som Informator og virkede med Flid og Nidkærhed i denne Stilling til sin Død 2. Januar 1846. »Han synes efter alle Vidnesbyrd at have været en sjælden elskelig og mild Personlighed, der lod sit Hjertes Gaver tilflyde den talrige Kreds af unge, der, dels som hans Elever i Ornamentalskolen, dels som hans Lærlinge i Værkstedet, voksede op og for en Del naaede det Kunstens Maal, hvorefter han ogsaa i sin Ungdom havde sigtet« (Weilbachs Kunstnerlexikon).

Gift c. 1807 med Johanne Frederikke Hoffmann, f. c. 1786, død 6/6 1809.

- [124] 3. Charlotte Helene Mette Christence Kongslev, født 19. August 1778 i Sorø, død 26. December 1830. I Harhoffs Breve (Soransk Tidsskrift VI, 140) staar der under ^{28/11} 1810: I Torsdags er Simonsen i Alsted [Rasmus Simonsen ejede den Gaard i Alsted, der efter ham kaldes Simonsborg] reist til Aalborg for at hente sig en Kone, bestaaende i en Jfr. Kongslev, Datter af afg. Professor Kongslev her ved Akademiet.

Gift med Rasmus Simonsen, f. c. 1750, død 17. December 1818 i Alsted, 68 Aar.

- [125] 4. Kirstine Dorothea Kongslev, født 23. Februar 1780, død 21. Juni 1839. Gift 14. August 1807 med Eggert Christoffer Tryde, Søn af Sognepræst Holger Tryde (1740–1800) og Maria Margrethe Clausen (1754–1829), født i Fensmark 8. December 1781, Student fra Borgerdydskolen 1799, Cand. theol. 1804. Han blev 1807 Sognepræst i Fensmark og Rislev, 1812 i Glumsø og Bavelse og 1829 i Raklev og Provst for Arts og Løve Herreder, men endnu samme Aar Sognepræst i Herlufmagle og Tybjærg og Provst for Tybjærg Herred. 1838 kaldtes han som Sognepræst til Vor

Frue Kirke i København og Sjællands Stiftsprovst, 1854 blev han kgl. Konfessionarius og fik Rang med Biskopper. Ved sit 50 Aars Jubilæum 1857 blev han Kommandør og Æresdoktor i Theologi ved Universitetet. Han døde 23. November 1860 i København.

Han kan ikke karakteriseres smukkere, end Fru Heiberg har gjort det, naar hun siger: »Hvad Tryde var som Præst i de mange Aar, han havde virket, tilkommer det vægtigere Stemmer end min at bedømme. Men Hovedsagen til sit Kalds Udøvelse havde han, en usigelig Kjærligheds Fylde. De unge trak han til sig, og de havde altid i hans Hus et Hjem, hvor de bleve modtagne af en Ven, en Fader. . . . Mange fandt ham alt for anerkjendende mod alt. Nu vel! der er nok, som ikke anerkjender noget.« (L. Koch i Biogr. Lx.)

- [126] 5. Anna Kongslev, født 11. September 1781 i Sorø, død 6. December 1852 i Næstved.

Gift 1803 med Andreas Peter Meden, født 11. Oktober 1771 paa Petersholm v. Vejle, Søn af Birkedommer til Grundet Birk Johan Meden († 1806) og Mette Kirstine Terkilsen, Student fra Frederiksborg 1790 (Udmærkelse), Alumne paa Valkendorfs Kollegium 1792, fik 1793 Accessit for historisk Prisopgave: »Hvad har Amerikas Opdagelse havt for en Indflydelse paa Menneskeheden i Europa«. Cand. theol. 1794, resid. Kapell. i Tikøb-Hellebæk-Hornbæk $10\frac{1}{4}$ 95, o. $15\frac{1}{4}$, resid. Kapell. Aalborg Frue Kirke og Sognepræst til S. Tranders $18\frac{1}{6}$ 1802, R. af Dbg. $31\frac{1}{7}$ 1815, Sognepræst til Michaelis Kirke i Fredericia og til Erridsø $12\frac{1}{6}$ 1818, til Kippinge-Brarup $19\frac{1}{3}$ 1830, død 22. September 1831.

Anna Paludan [Nr. 42] og Caspar Peter Müllers Børn.

- [127] 1. Gjertrud Christine Müller, født April 1770, død September s. A.

- [128] 2. Jens Paludan Müller, født 7. November 1771 i Sorø, privat undervist hos sin Onkel, Professor L. L. Kongslev, flyttede med Moderen til København, privat dimitteret 1789, Cand. theol. 1793, Lærer ved Waisenhuset, 1799 Sognepræst til Tise i Viborg Stift, 1801 til Kærteminde

Drigstrup og 1819 Stiftsprovst og Sognepræst ved St. Knuds Kirke i Odense. 1830 udnævntes han til Biskop i Aarhus og forblev i dette Embede til sin Død 14. Maj 1845.

Han var ingen fremtrædende Biskop. Saa lidt som muligt blandede han sig i de kirkelige Stridigheder. Han var baade som Præst og Videnskabsmand bange for at komme ud i, hvad der var uklart. . . . Men inden for den Begrænsning, hvor han følte sig hjemme, stod han sikkert paa sine Fødder, og han gjorde et ikke ringe Indtryk ved sine Prædikener og endnu mere ved sin Person; han forenede Mildhed og Overbærenhed med stor Alvor. Krævede han stor Pligtopfyldelse af andre, krævede han den ikke mindre af sig selv. (L. Koch i Biogr. Lex.).

- [129] 3. Charlotte Christine Müller, født 7. Febr. 1773, død 5. Febr. 1814.

G. 7. Novbr. 1794 med Christian Rothe, Søn af Forfatteren, Amtmand Tyge Jesper Rothe (1731–95) og Hustru Karen Bjørn (1742–95), født paa Tybjerggaard ^{27/6} 1770, tog dansk-juridisk Eksamen 1788, blev 1790 Kopist i Rentekammerets sjællandske Landvæsenskontor, men avancerede næste Aar til Fuldmægtig. 1795 beskikkedes han til Sekretær i den store Hoverikommission, som han fulgte paa alle dens Rejser, var Chef for det sjællandske Landvæsenskontor, senere ogsaa for det fynske, blev 1809 1. Sekretær i Matrikelkontoret og 1811 Medlem af og Sekretær i den 1786 nedsatte store Landbokommission; han var i Landboreformperioden »en af dem, der maatte lægge Kræfter til, da Idéerne skulde praktiseres«, han købte og solgte flere større Godser, ejede Lerchenfeldt ved Kalundborg og Vennelyst paa Frederiksberg. 1805 blev han Kammerraad, 1812 Justitsraad, 1817 Etatsraad og 1840 Konferensraad. Han døde i København 31. August 1852. [Efter sin Hustrus Død ægtede han ^{27/2} 1815 Johanne Cathrine Marie Selmer (1789–1870)].

- [130] 4. Inger Marie Müller, født paa Bjernedegaard paa Sorø Gods ^{14/9} 1774, død i Vejle ^{29/6} 1828.

G. i Kbhvn. ^{7/5} 1800 med Johan Henrik Selmer, født ^{26/4} 1756 paa Gaarden Frog i Ringerige, blev allerede 1768 ansat som Underofficer ved Faderens Regiment og kom i

Begyndelsen af 1770 paa Militærskolen i Christiania, gik derfra til København som Stykjunker i Artillerikorpsset 1772 og blev Artillerilieutenant i Novbr. 1773, tillige Landmaaler 1784, Landinspektør 1785 og var i saadan Egenskab stadig beskæftiget ved Opmaaling og Udskiftning af de kongelige Ejendomme paa Bornholm og i Frederiksborg Amt; blev 1786 af Hensyn til disse Arbejder sat à la suite i Hæren, men oprykkede iøvrigt efter sin Tjenestealder til Kaptain af Artilleriet; ansat, efter at alle Udskiftningerne i det nævnte Amt var tilendebragt, 1792 ved de nye Indretninger paa de sorøske Godser; Amtmand over Bratsberg Amt ^{26/2} 1800, i Vejle ^{27/4} 1803, R. af Dbg. ^{28/1} 1813, afskediget efter Ansøgning i Naade og med Pension ^{20/5} 1820, Medlem af (og Formand i) Matrikelkommissionen indtil 1825, død i Vejle ^{21/1} 1831.

- [131] 5. Nicoline Müller, f. 7. Januar 1776, død 6. April 1845. Gift 3. Juni 1802 med sin Fætter, Troels Kongslev [Nr. 122].

*Johan Lønborg Paludan [Nr. 45]
og Anna Paludan [Nr. 94]s Børn.*

- [132] 1. Hans Jacob Paludan, f. 4. August 1789, døde 23. December 1796 af Skarlagensfeber.
- [133] 2. Elise Christence Paludan, f. 2. Marts 1791, døde 11. Oktober s. A. af Kighoste.
- [134] 3. Elise Christence Paludan, f. 11. August 1792, døde 31. August 1866, g. m. Kommandør Frederik August Paludan, f. 11. December 1792, død 3. Januar 1872 [Nr. 160].
- [135] 4. Jensine Frederikke Paludan, f. 29. Juli 1795, død 11. November 1796 af Skarlagensfeber.
- [136] 5. Hans Jacob Paludan, født 2. December 1797, død 19. Marts 1802.
- [137] 6. Jensine Frederikke Paludan, f. 27. Marts 1799, død 20. Januar 1856.

[138] Juliane Christine Paludan, død ung; opgives i Elvius' Ud-
kast, men vist urigtigt.

[139] Carl Paludan, født 8. Marts 1801, død 29. Marts
1802.

[140] Janus August Paludan, f. 29. Oktober 1803, Student
fra Metropolitanskolen 1821, cand. theol. ^{13/1} 1826, Sogne-
præst til Alrø ^{25/4} 1832, ord. ^{1/6}; til Nebsager-Bjerge ^{18/7}
1844, Provst for Bjerge og Hatting Herreder ^{2/12} 1852,
Sognepræst til Raarup, Bjerge Herred ^{21/2} 1854, død ^{8/2} 1869.

Gift ^{10/10} 1832 med Camilla Augusta Kipnasse, Datter
af Grosserer, Lieutenant i Livjægerkorpset Christian Frederik
Kipnasse og Bolette Margrethe Gjertrud Hage, f. 25. Decem-
ber 1809 i København, død 24. Juli 1864 i Raarup.

Ved hendes Jordefærd ^{29/7} 64 lød det om hende fra
Pastor C. Fog, Skjold: » . . hun var i fuldeste Forstand et
Hjertemenneske: af alle de Gaver, Herren havde betroet
hende, var Hjærtet den kosteligste; det var saa blødt og
varmt og elskeligt, det var saa omfangsrigt og vidt; det var
opladt baade for det Himmelske og Jordiske, baade for den
evige Herlighed i Christo Jesu Vorherre og for det timelige
Elende iblandt Menneskene«. Og fra anden Side (Pastor
J. C. Schmidt i Tyrsted) hed det: »Hun havde alt fra Ung-
dommen hørt i Aanden Herren . . . sige til hende: »Giv
mig dit Hjærte«, og hun gav ham det, helt og udelt, for-
saavidt det kan siges om noget Menneske«. ¹⁾

*Anna Elisabeth Paludan [Nr. 47]
og Johan Paludan [Nr. 91]s Børn.*

[141] 1. Jens Paludan, født 31. Marts 1785, Student fra
Vordingborg 1802, Cand. phil. 1803, Skolelærer i Ebbelunde,
Damsholte Sogn, Dannebrogsmænd, død 28. December 1872
i en Alder af ^{87³/4} Aar.

Gift 17. Oktober 1817 i Kallehave med Anna Sophie
Jensen, Datter af Skovrider paa Vallø Jørgen Jensen og
Bolette Frederikke Nyholm, født 28. Maj 1797, død 29.
September 1885 i Stege. Ingen Børn.

¹⁾ Taler ved Fru Provstinde Camilla Augusta Paludan, født Kipnasses
Jordefærd ^{29/7} 1864 i Raarup, Kbh. 1864.

- [142] 2. Christence Paludan, f. 2. Aug. 1786 i Stubbe-
købing, død 20. Okt. 1812 i Vollerup, ugift.
- [143] 3. Julius Frederik Paludan, f. 22. December 1787
i Fredensborg, Student priv. dim. 1805, tog April og Oktober
1806 philologisk og philosophisk Eksamen, Cand. theol. ^{18/7}
1810, var Huslærer paa en Herregaard paa Falster til Oktober
1812, drog dette sidste Aar til Norge som Huslærer hos
Kbm. Blehr i Brevik, blev ^{4/6} 1814 personel Kapellan i Laur-
vig, forestod 1815–16 Kongsbergs Sognekald i Vakancen og
var 1817–19 Sognepræst til Eker, ^{15/11} 1819 residerende Kapel-
lan til Nannestad, ^{14/11} 1822 Sognepræst til Aamot, ^{4/6} 1828
til Tønset. 1829 blev han Provst i Østerdalen, ^{17/7} 1837
Sognepræst til Nes paa Hedemarken, hvor han døde 16.
Novbr. 1851.
Gift 1. 26. Oktbr. 1820 m. Gurine Elisabeth Thesen,
Datter af Ritmester Johan Frederik Thesen og Karen Roll,
født 1797 i Trøgstad, død 25. Juni 1828.
2. 17. Decbr. 1830 m. Thomine Elisabeth Junghans
Aschenberg, Datter af Provst Svend Aschenberg (1769–1845)
og Gertrud Pauline Junghans († 1828), født i Mo i Tele-
marken 26. Juni 1800, død 23. August 1876.
- [144] 4. Anna Elisabeth Paludan, f. 13. Sept. 1789 i
Vollerup, død 26. Marts 1830.
- [145] 5. Frederikke Paludan, født 21. Juni 1791 i Volle-
rup, død 9. August 1869 i Damsholte.
- [146] 6. Hanne Jacobine Paludan, født 14. Juli 1793 i
Vollerup, død 20. Januar 1865 i København.
Gift ^{7/8} 1818 m. Christian Carl Paludan [Nr. 159], født
^{11/12} 1792, død ^{11/3} 1859.
- [147] 7. Christian Carl Paludan, f. 27. Decbr. 1795 i
Vollerup, død 21. Maj 1809 som Discipel i Latinskolen i
Nykøbing F.
- [148] 8. Hans Jacob Paludan, født 20. August 1797 i
Vollerup, kom 27. December 1809 paa Artillerikadet-Institutet
i København, blev Stykjuncker i Artilleriet 1. August 1811,

Sekondlieutenant 9. August 1813, karakt. Premierlieutenant 9. April 1820; hans Faders efterladte Manuskript »Beskrivelsen over Møen« afsluttede han og udgav det 1822–24. Han skriver derom: »Min Onkel Pastor J. L. Paludan tilbød sig at gøre Forskudet dertil, naar jeg vilde paatage mig det med Udgaven forbundne Arbejde«. I 1809 havde Faderen ansøgt om en Understøttelse paa 1000 Rdl. fra »Fonden ad usus publicos« for at kunne udstyre sit »forfattet vordende« Skrift med 2 Landkort og 16 Kobbere, men han fik Afslag derpaa; i 1823 ansøgte saa Lieutenant Paludan om et Laan paa 4–500 Rdl. Sedler til Udgivelsen af Værket; dette blev ikke bevilget, men da det oplystes, at han ved Arbejdet var kommen i en Gæld paa 300 Rbd., »hvis Afbetaling kun levnedede ham 6 Rbd. om Maaneden af hans Gage«, fik han ved kongelig Resolution af 19. Febr. 1826 »en Gratification af To Hundrede Rigsbankdaler Sedler til Afbetaling paa Gjeld, hvori han er geraadet«. 13. September s. A. blev han virkelig Premierlieutenant og 1. August 1829 karakt. Kaptain. Han havde gode kunstneriske Anlæg og gik derfor paa Kunstakademiet, hvor han 1822 vandt den mindre Sølvmedaille, udstillede 1822 paa Charlottenborg en Modelfigur (Tegning), og de følgende Aar en Del Landskaber, hvoraf fire blev købt til den kgl. Malerisamling (1828–30). Han besøgte ofte Norge, hvorfra Motiverne til adskillige af hans Landskaber er taget. Han døde 3. Juni 1830.

- [149] 9. Nicoline Paludan, født 17. Juni 1799 i Vollerup, døde 15. Novbr. 1841.
- [150] 10. Peder Paludan, født 29. Aug. 1801 i Vollerup, død 18. April 1802 smst.
- [151] 11. Emilie Vilhelmine Paludan, født 23. Sept. 1804 i Vollerup, død 30. Maj 1805 smst.

FEMTE SLÆGTLED.

11 Børn (152–62) af Peder Paludan (Nr. 90), 11 Børn (141–51) af Johan Paludan (Nr. 91), 9 Børn (132–40) af Anna Paludan, g. Paludan (Nr. 94), 8 Børn (163–70) af

Cecilie Cathrine Paludan, g. Lønborg (Nr. 95), 4 Børn (171–74) af Ebbe Jacobsen Paludan (Nr. 98), 8 Børn (175–82) af Holger Frederik Paludan (Nr. 101), 6 Børn (183–88) af Jens Paludan (Nr. 119), 3 Børn (189–91) af Anna Christine Paludan, g. Lemming (Nr. 120), 6 Børn (192–97) af Janus August Paludan (Nr. 140).

*Peder Paludan [Nr. 90]
og Margrethe Benedicte Thillerups Børn.*

- [152] 1. Jens Jacob Paludan, født i Tømmerup ved Kalundborg 23. April 1781. Da hans Fader 1794 blev Sognepræst i Asminderød og Grønholt, sattes han i Frederiksborg lærde Skole, hvorfra han 1798 dimitteredes med bedste Karakter. Det følgende Aar tog han 2^{den} Eksamen, men, da hans Fader imidlertid var død, opgav han Studeringerne, da han følte Ulyst til at vandre videre paa Videnskabernes Bane, og fulgte sin Ungdoms Lyst og Tilbøjelighed til at gaa tilsøs. Efter at have taget Styrmandseksamen lod han sig hyre med et Skib, som skulde afsejle til Nordamerika (Barken Cornelius, Kaptain Koefoed), men der ombord blev han saa ilde behandlet, at han, for at undgaa den Haardhed, han var udsat for og som grænsede op til Mishandling, ved Ankomsten til Savannah i Georgia forlod Skibet tilligemed en stor Del af Besætningen og begav sig ad Omveje gennem ubanede Strækninger til Charlestown i Syd-Carolina. Her blev han angrebet af gul Feber, kom sig imidlertid og tog Hyre paa et Skib, der skulde til Vestindien, for derfra at komme hjem til København. Undervejs blev han atter syg, og da man ansaa ham for død, gjorde man alt istand for at sænke ham overbord. Til alt Held blev Skibet netop da prajet af en engelsk Fregat (Krigen var da udbrudt mellem Danmark og England), en engelsk Læge kom ombord, undersøgte Paludan, erklærede ham for skindød og anvendte forskellige Lægemidler for at kalde ham tillive, hvad der lykkedes, og senere kom han sig helt. Med Skibet, som blev beslagnet, kom han ind til Portsmouth, hvor han holdtes tilbage som Krigsfange, til han blev løsgivet og med et Skib kom til Hamburg og derfra til København. Her lykkedes det ham, idet Kapt. H. C. Sneedorff talte godt for ham hos Kronprinsen, at

blive antaget som extraordinair Cadet, og 2 Aar efter (⁹/₉ 1803) fik han Officersattest og udnævntes til Secondlieutenant i Søetaten. Under Krigen 1807–14 var han ansat paa Kanonbaadsflotillen, dels paa Københavns Rhed, dels i Store Bælt. 1806–16 var han Lærer for Cadetterne, blev ²⁵/₄ 1809 Premierlieutenant, ²⁴/₉ 1815 Kaptainlieutenant og 1825 Kaptain. Fra 1817–31 forestod han Fortificationsarbejderne paa Trekroner, var 1831–39 ansat som Commandant paa Christiansø og blev 1837 Kommandørkaptain. I to Aar (1839–41) var han Overlods og Indrulleringschef i det jyske Distrikt og fristede i den Tid den tunge Skæbne at miste baade sin Hustru og to Døtre, der bægge var i deres Livs kraftigste Alder. 1841 blev han ved Kong Christian den 8des personlige Gunst og Godhed befordret til Overlods og Indrulleringschef paa Sjælland, hvilken Stilling han sad inde med i 10 Aar, til 1851, da hans Embede, tilligemed andre lignende, blev omreguleret og han blev sat paa Vartpenge. 1842 var han bleven Kommandør i Flaaden og modtog ved sin Afgang Dannebrogsmændenes Hæderstegn. 1828 var han bleven Ridder af Dannebrog. I Foraaret 1855 tog han Ophold hos sin Søn Harald Paludan, der Aaret i Forvejen var bleven Sognepræst i Hurup i Aalborg Stift, og her døde han, efter længere Tids Svagelighed og 6 Ugers haarde Lidelser, 18. Oktober 1856.

Der er skrevet om ham, at han besad en ualmindelig kraftig Aand i et stærkt Legeme og et ualmindelig kærligt Hjærte, og hans hele Liv var en Vandring i Kærlighed og Sandhed, Retfærdighed og Oprigtighed.

I Bogen: Kommandør Paludans Erindringer, der udkom mange Aar efter hans Død, i 1908, har han fortalt om sit Ungdomsliv »med saa meget Liv og Fylde, at det tegner det allerbedste Billede af ham og hans brogede Skæbne. Om de muntre . . . Drengaar, der grupperer sig om den latinske Skole og Friluftsliv i Frederiksborg; om den første Ungdomstid, da det stormer og gærer; da Bøgerne ikke længere kan holde Studenten fast, men han higer mod Eventyret. Om Trængselsaarene, da han – Studenten – gøres til simpel Matros og maa døje meget ondt ovre paa den anden Side Atlanten. Om Fryden og Stoltheden, da han

snart efter kan købe sig Uniformen som Sekondlieutenant i den danske Marine . . . [om] Livet i danske Orlogsmænd for hundrede Aar siden . . . noget af det værdifuldste i Memoirerne . . . om hans første unge og friske Kærlighed, Admiraldatteren Louise Grodtschilling . . . og endelig om Ulykkens Dag i 1807 [og de nærmest følgende Aar]¹⁾.

Gift 26. November 1808 i København med Frederikke Louise de Grodtschilling, Datter af Admiral Frederik de Grodtschilling (1731–92) og dennes 2^{den} Hustru Frederikke Louise Lütken (1747–1814), født 13. November 1783, død 26. Oktober 1839 paa Moesgaard.

[153] 2. Georg Flemming Paludan, f. 9. Oktober 1782, blev 1794, da Forældrene flyttede til Fredensborg, optaget i Huset hos en Ankersmed Lund paa Wildersplads, som i et og alt vilde sørge for ham. Han opdroges der meget simpelt, hvorved foranlediges hans senere maadelige Carriere i Livet.

Hans ældre Broder Jens Jacob Paludan skriver derom:²⁾

Begyndelsen var god, han havde en lille Hest og blev behandlet som et kjært Barn af Familien, men det varede ikke længe; han blev sat i en almindelig Almueskole og efterhaanden blev han et Slags Tjenestetyende i Huset. Hans Opdragelse blev aldeles forsømt, og hans livlige Munterhed forsvandt ved en ublid Behandling hjemme og i Skolen. Da han var confirmeret, blev han som et andet fattigt Barn sat i Tømmermandslære hos Kirkerup, [Tømmermester, Brandmajor Joh. Andr. Kirkerup († 1810)], hvor han kom i Huset og maatte formelig gøre Tjeneste om Vinteren i Kiøkkenet og Gaarden, hugge Rendestenen op, staa bag paa Karethen etc. Han gik paa TegneAcademiet med de andre Haandværksdrengene, hvor han lærte at tegne ret godt, arbejdede haardt om Dagen paa Tømmerarbejde, blev mishandlet af de raae for det meste tydske Haandværkssvende og lærte at hugge med en Økse. Det havde en ulykkelig Indflydelse paa hans heele jammerlige Liv, kuns Faa vare de, som overbar med ham i hans ældre Alders Svagheder, han var kastet

1) Kommandør Paludans Erindringer S. I—II.

2) Kommandør Jens Jacob Paludans Ungdomserindringer S. 46, 192.

ind i fra hans Ungdom. Længere hen vil jeg komme til at omtale denne kjære Broder, som jeg bebrejder mig ikke at have gjort nok for.

Min Broder Georg, som jeg holdt saa meget af, kunde jeg ikke taale at see som simpel Tømmersvend arbejde og slide iblandt raae og udnannede Folk, og med hver Dag synke dybere og dybere i Ulykken. Jeg bad ham derfor [Foraaret 1808] at frasige sig den Tjeneste, han havde hos Tømmermester Hallander, og indtil videre ansee mig som hans Forsørger. Jeg beskæftigede ham med Skriveri og Tegning, indtil han blev indlemmet i Livjægercorpset ved min Hjælp. Jeg udmunderede ham og glædede mig i Sandhed over den Metamorphose, der var foregaaet med ham, den smukke Uniform, det glade Ansigt — jeg var lykkelig ved at see ham. Han blev indquarteret paa Dragøe, hvor Corpset var stationeret, jeg maatte spæde lidt til hans Underholdning, da han kun havde 15 Sk. daglig.

Sekondlieutenant i 1. jyske Infanteriregiments 4. annekterede Bataillon ^{22/9} 1808, forsat til norske Livregiments 3. annekterede Bataillon som á la suite ^{12/5} 1814, virkelig Sekondlieutenant ^{8/9} 1814, sat á la suite ^{31/2} 1815, Afsked med 76 Rdlr. Pension ^{10/10} 1815, død ^{29/10} 1839; ugift. Om hans Skæbne i de sidste 20 Aar af hans Liv vides intet.

[154] 3. Frederikke Paludan, født 8. November 1784, død ugift 1804.

Jeg [∴ Generalmajor Julius Paludan] tror nok, at kunne sige, at Moder i hende havde sin bedste Støtte i disse sørgelige Dage [∴ ved Opbrudet til København] . . . saaledes som hun staar for mig i Erindringen, var hun kraftig baade paa Sjæl og Legeme, en praktisk, karakterstærk Natur.¹⁾ Var en Tid ung Pige i Huset hos daværende Justitsraad, Kommitteret i Rentekammeret Hans Nicolai Arctander (1757–1837), der var gift med Agnete Birgitta Brammer.²⁾ Hun vandt hurtigt Familiens Venskab, hvilket bl. a. viste sig derved, at Arctander . . . indbød hendes Moder til en Sommer at tage Bolig der [∴ paa Nymølle] sammen med Frederikke og

1) Pers. Tidss. 4. R. 2. Bd. S. 183.

2) Jens Jacob Paludans Ungdomserindringer S. 128 Anm. 1.

fire af hendes andre Børn. Det var vist i Sommeren 1803.¹⁾ Dog lader det ikke til, at det altid gik lige godt. I hvert Fald meddeler J. J. Paludan, at da han 1804 kom hjem fra et Middelhavstogt, fik han at vide, »at Frederikke var blevet behandlet højst udelicat af Fru Arctander«, og det har vel været Grunden til, at hun modtog et Tilbud om en lignende Plads hos Kaptain Peder Norden Sølling, der boede i Frederiksværn sammen med sin Hustru Amalie Abigael Sølling, f. Eskildsen (1772–1817). Hun naaede imidlertid aldrig Frederiksværn, da Jagten, hvormed hun rejste, led Skibbrud mellem Paternosterskærene i Nærheden af Gøteborg, og hun druknede.

- [155] 4. H a n s P a l u d a n, født 29. December 1785 i København, fik først Undervisning hos en Skolelærer i Veksebo, Asminderød Sogn, hvor han intet lærte, kom paa Herlufsholm og blev Student derfra 1803, Cand. jur. 16. Juni 1806, Kornet i Slesvigske Dragonregiment 11. April 1808, Sekondlieutenant 1809.

31. Decbr. 1812 blev der oprettet et Embede som Politifuldmægtig i Drammen, der paa eget Ansvar skulde forvalte Politiet paa den Side af Dramselven, hvor Byfogden ikke bor og iøvrigt assistere denne, hvor det maatte behøves, ligesom der ogsaa skulde ansættes tvende Politibetjente. Politifuldmægtigen blev lønnet med 800 Rd. og hver af Betjentene med 300 Rd. aarlig, og Lønningerne skulde udredes ved en Afgift af 1 Sk. pr. Pot Brændevin, som til Drammen indføres eller dér produceres, og $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Pot Vin, som dertil indføres«. 18. Maj 1813 fik Paludan Politifuldmægtigembedet. I Forestillingen til Kongen anføres, at hans Oberstlieutenant, Bibow, anbefaler ham som en særdeles retskaffen Mand, der med regelmæssig Conduite forener Iver og Troskab i sine Pligters Udøvelse«. 22. Maj fik han sin Afsked fra Hæren og udnævntes samtidig til Krigsassessor, blev 1815 eller 1816 Politimester i Drammen, 1824 ell. 1825 Ridder af Vasaordenen og 1828 Foged i Nedre Thelemarken og Bamble. Han døde 27. Juni 1842 i Skien.

¹⁾ Pers. Tidss. 4. R. 2. Bd. S. 183.

Gift ^{10/3} 1813 med Elisabeth Birgitte Falkenskjold Marcher, døbt 29. August 1786 i Aggersborg, død 14. Juli 1857 i Holeby Præstegaard, Datter af Sognepræst i Kjetterup og Gjøttrup Clemens Funch Marcher (1749–1808) og Mette Johanne Mackeprang (1755–1845).

- [156] 5. Ludvig August Paludan, født 1788 i København, døbt 30. April, døde meget ung, medens Faderen var Præst paa Christianshavn.
- [157] 6. Louise Paludan, født 23. Juli 1789 i København, død der 23. Februar 1821, gift der 1. August 1813 med Jesper Peter With, født 16. Marts 1791 paa Christianshavn (Søn af Skibsfører for det asiatiske Kompagni Mourits With (1747–1810), og Magdalene Margrethe Fenger (1770–1818), Student privat dim. 1808, Cand. jur. Jan. 1812, Kopist i København Politiret 28. Juli s. A., desuden Kopist ved Sættatens kombinerede Ret 18. Marts 1814, Auditør ved samme Ret 20. December 1815 til 24. December 1822, blev 25 August 1820 surnumerær og 13. November 1822 virkelig Landsover samt Hof- og Stadsretsassessor i København, Herredsfoged og Skriver i Bjerre og Hatting Herreder 1. December 1826, Ejer af Daugaarden, Hatting Herred 1827–1843, Stænderdeputeret for Jylland, valgt af de mindre Landejendomsbesiddere 1834–1847, virkelig Justitsraad 1840, Ejer af Stjernholm ved Horsens 1843, Medlem af den grundlovgivende Rigsforsamling, valgt i Vejle Amts 6te Kreds, Folketingsmand for Vejle Amts 5. Kreds 1849–1851, blev 1850 Formand for Gaardmands Hoveriafløsningen i 10. Landstingskreds, døde 5. Februar 1854 i Ørum i Bjerre Herred, hvor han ejede en Gaard.
- Han blev gift 2. 16. November 1822 med Laura Frederikke Mourier, født 19. Oktober 1799 i Kbh., død 28. Marts 1871, Datter af Justitsraad, Direktør i det dansk-asiatiske Kompagni René Pierre François Mourier og Christiane Frederikke Fabricius.
- [158] 7. Christian Carl Paludan, født 22. Maj 1791 paa Christianshavn, død der 12. Marts 1792.

[159] 8. Christian Carl Paludan, født 11. December 1792 paa Christianshavn (Tvilling), blev Søkadet 1805, Maanedslieutenant 1809, gjorde Tjeneste ved den norske Flaadefdeling, var ansat under Kaptain Johannes Krieger, der med 6 Brigger i 1810 i Skagerak erobrede en engelsk Konvoi paa 48 Skibe, Sekondlieutenant 21. Oktober 1810, Premierlieutenant 14. Sept. 1818, var i en Del Aar (1815—1826) i Koffardifart som Skibsfører, Kaptainlieutenant 17. Februar 1827, gjorde Tjeneste ved Søopmaalingen 1829—31, var fungerende Takkelmester 1831—33, Medlem af Direktionen for Stiftelsen Bombebøssen 14. Aug. 1833, fra 25. Jan. 1837 Formand for denne. Næstkommanderende ved Søkadetakademiet 1833, Chef for Søkadetkorpset 13. Febr. 1841, var 28. Oktbr. 1836 bleven karakteriseret Kaptain og blev ved Christian VIIIs Kroning 28. Juni 1840 Ridder af Dannebrog, Kommandørkaptain 31. Maj 1846 og fratraadte Chefposten ved Søkadetakademiet s. A., Dannebrogsmænd 3. Juni s. A. »Under Krigen 1848—50 forblev han, til Trods for sin ubestridelige Dygtighed og Erfaring, paa Grund af Uoverensstemmelse med den daværende Marineminister, Zahrtmann, i Uvirksomhed«. (C. With i Biogr. Lex.) Indtraadte i Centralkomiteen (4 Skillingsselskabet) 1848 og var Formand for den 3. Sektion for Saarede, Kvæstede og Faldnes Efterladte. Medlem af Kommissionen angaaende Pensioneringen af de i Krigen 1848—1850 Kvæstede og Faldnes Efterladte 4. Februar 1850, Kommandør 26. Februar s. A., Medlem af Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering, og for Invalideforsørgelsen 5. Maj 1851, Orlogskaptain (da Betegnelsen Kommandør afskaffedes) 24. Marts 1858, død 11. Marts 1859 i København, begravet paa Holmens Kirkegaard.

Gift 7. August 1818 i med sin Farbroders Datter Hanne Jacobine Paludan [Nr. 146], Datter af Johan Paludan [Nr. 91] og Anna Elisabeth Paludan [Nr. 47], født 14. Juli 1793 i Vollerup, død 20. Januar 1865 i København.

Ved hans Død skrev Bogbinder P. F. Friis, der var »meget søgt som Lejlighedsdigter af Stadens bedste Selskaber og Klubber« (Erslev Forf.lex.) et Digt, hvori det bl. a. hed:

Bombebøssens gamle Mand,
 Der med ham har pløiet Bølger,
 I hans Grav du takke kan
 Søllings, Lützens Efterfølger!

...

Alle ville mindes huld,
 Da »de Tappre« for os mødte,
 Og da Du med Hjertets Guld
 Samled Guld for dem, som blødte.

Og da Helsot slog vor Stad,
 Atter var din Daad den samme,
 Du stod forrest i den Rad,
 Hvoraf Axelstad kan bramme.

Slumre sødt, Du Sømand bold,
 Danmarks Søn Du elskelige,
 Dækt af Ærens blanke Skjold,
 Svøbt af Flagets Purpurflige!

Der er i Litteraturen opbevaret Meddelelse om et Par Tildragelser, som i meget minder om hinanden, og som tages som Vidnesbyrd om den nære, uforklarlige Forbindelse, der — trods mange Miles Adskillelse — skal have været mellem Carl Christian Paludan og hans Tvillingbroder Frederik August under de for den sidste saa skæbnesvangre Timer, da Kampen ved Eckernförde fandt Sted. Om den historiske Paalidelighed af de to Beretninger tør vi ikke udtale os, men hid sætter dem, da vi, som H. Schwanenflügel, finder det »sælsomt«. — De lyder¹⁾:

Morgenen efter den sørgelige Skærtorsdag 1849, før Efterretningen om Affæren i Eckernförde Fjord var naaet Hovedstaden, mødte Ingemann, der den Gang netop var i Kjøbenhavn, en Linjeofficer af sit Bekjendtskab. Denne kom ham i Møde med Sorgen malet i sit Ansigt, som om han nylig havde modtaget en Jobspost, og sagde: »Gud hjælpe os, kjære Ingemann! blot der ikke er hændet Orlogsskibene, som skulde operere ved Slesvigs Kyst for at støtte vor Hærs Bevægelser, en stor Ulykke. Min Broder, som er der om Bord, var hos mig ved Daggry, da jeg laa og blundede. Han bøjede sig over min Seng, sagde mig Farvel, og tilføjede: Slemmt var det med »Gefion«, men værre med »Christian VIII«. — Saaledes forholdt det sig jo ogsaa i Virkeligheden. Opad Dagen blev det sørgelige Budskab bragt til Kjøbenhavn.

¹⁾ H. Schwanenflügel: Ingemanns Liv og Digtning. Kbh. 1886. S. 269—70. — Vilh. Bergsøe: Krigen og Koleraen. Kbh. 1900. S. 111—12.

Og Bergsøe fortæller:

Om Formiddagen den 5te April, netop paa den Tid, da Bataillen fandt Sted, kom Braëm [Takkelmester, senere Kommandør] op til Paludan [C. C. Paludan], hvis Tvillingbroder var Chef for »Christian VIII«. Da Braëm traadte ind, gik Paludan heftigt op og ned ad Gulvet, vridende sine Hænder, og hilste ham med det Udraab: »Idag sker der en Ulykke«.

Braëm vilde have nærmere Besked, men Paludan kunde ikke give anden Forklaring, end at han bestemt havde paa Følelsen, at hans Tvillingbroder var stedt i Fare med det Skib, han kommanderede. At Broderen havde faaet Ordre til at løbe ind i Eckernförde Fjord, vidste Paludan aldeles ikke, han troede tværtimod, at Linieskibet laa under Rygen; men at Ulykken vilde komme, derpaa var han sikker – og det slog til.

[160] 9. Frederik August Paludan, født 11. Decbr. 1792 (Tvilling), blev 1804 Kadet, 1809 Maanedslieutenant, Aaret efter Sekondlieutenant, 1819 Premierlieutenant, 1827 Kaptainlieutenant, 1838 Kaptain, 1846 Kommandørkaptajn. Sine første Officersaar tilbragte han ligesom Broderen ved den norske Flaadeafdeling, hvorunder han foretog et Togt til Nordkap under daværende Kaptainlieutenant Joch. Müller. 1815–29 for han til Koffardis, gjorde derefter nogle Rejser paa Tømmerinspektion i Holsten og Preussen og førte 1833–34 Briggen »St. Jan« til Vestindien.

I de paafølgende Aar var Paludan Chef for forskellige Vagtskibe og 1843 for Korvetten »Flora« (Kadetskib); med dette og nogle andre Orlogsmænd, der blev ham underlagte, gjorde han et Togt til Tanger, hvor Forholdene den Gang var urolige. Ved Krigens Udbrud 1848 blev Paludan, der var anset som en særdeles duelig Sømand, udnævnt til Eskadrechef for Blokade-Eskadren paa Hertugdømmernes Østkyst. Forholdene medførte imidlertid, at Marinens Andel i Krigen dette Aar kun blev ringe, hvilket gav Anledning til nogen Kritik blandt Publikum. Det paafølgende Aar overtog H. G. Garde Eskadrechefsposten, medens Paludan fik Kommandoen over Linjeskibet »Christian VIII«. Med dette og Fregatten »Gefion« (Kaptain Meyer) samt Hjul-dampskibene »Hekla« (Kaptain Aschlund) og »Geiser« (Kaptain P. Wulff) fik han af Garde 4. April Ordre til at angribe og om muligt tilintetgøre de fjendtlige Strandbatterier ved Eckernförde Fjord. Angrebet fra Søsiden var oprin-

delig tænkt forbundet med et Angreb til Lands; sidstnævnte blev imidlertid opgivet, uden at dog Paludan derom erholdt nogen Underretning. I Henhold til ovennævnte Ordre løb han da med sine Skibe 5. April ind paa Fjorden til Trods for, at Vinden var østlig og altsaa uheldig for et Tilbagetog. Det sørgelige Udfald af denne Kamp er altfor bekendt, til at Enkelthederne behøver at nævnes her; Linjeskibet sprang i Luften, efter at Chefen havde overgivet sig og tillige med største Parten af Besætningen var kommen i Land, Fregatten »Gefion« maatte ligeledes overgive sig, og Dampskibene, der havde faaet mindre Haverier, maatte forlade Fjorden. Man har bebrejdet Paludan, at han foretog Angrebet, uagtet Vinden var ugunstig, og Krigsretten idømte ham ogsaa 4 Maaneders Fæstningsarrest i 2den Grad, ved kgl. Resolution nedsat til 3 Maaneders Fæstningsarrest i 1ste Grad; hertil er imidlertid at sige, dels at mange sammenstødende Uheld, for hvilke han umulig kunde gøres ansvarlig, sloge sig til, dels ogsaa at den Tids forkerte Opfattelse af, hvad Datidens Skibe kunde udrette over for Landbatterier, var ganske almindelig udbredt blandt Officererne. Paludan, der stod i den Formening, at hans Ordre var peremptorisk [?: endelig], handlede ogsaa under Indtrykket af, at Nationen fordrede, at Marinen skulde udrette noget, og opførte sig under Slaget som en koldblodig og modig Skibschef; at han alligevel blev dømt bag efter, havde vel snarest sin Grund i, at den offentlige Mening fordrede et Sonoffer. 1850 blev Paludan Militærguvernør paa Femern; det paafølgende Aar erholdt han Afsked; 1852 fik han Kommandørs Karakter og Stillingen som Overlods i østlige Distrikt. Han døde 3. Jan. 1872 i København, begravet paa Holmens Kirkegaard. (C. With i Biogr. Lex.).

Gift 17. Juli 1818 i med Elise Christence
 Paludan, [Nr. 134], født 11. Aug. 1792, død 31. Aug. 1866,
 Datter af Johan Lønborg Paludan (1757–1840), Præst ved
 Trinitatis Kirke i København, [Nr. 45], og Anna, f. Paludan
 (1760–1827) [Nr. 94].

[161] 10. Julius Ferdinand Paludan blev født i Asminderød 13. September 1794. Da han i sit 5. Aar havde

mistet sin Fader, flyttede hans Moder til København, hvor hun ved Slægtinges og særlig den daværende Kronprinsesse, senere Dronning Maries Hjælp med stor Omhu ledede sine 9 Børns Opdragelse. Paludan besøgte det Schouboeske Institut og var oprindeligt bestemt til Handelen, men det engelske Overfald 1807 bragte ham som saa mange unge Mennesker til at indtræde i Hæren. I sit 13. Aar blev han som Frikorporal¹⁾ optaget i det danske militære Institut. Ved sin Udnævnelse til Officer 1810 kom Paludan efter Frederik VI.s særlige Opfordring til Kongens »eget« Regiment, hvor han blev Premierlieutenant 1817, Kaptajn 1825. Ved Hærororganisationen af 1842 blev han Major i 4. Linjebataillon, men rykkede 1848 i Felten som Oberstlieutenant og Kommandør for 3. Bataillon. Han deltog i Kampen ved Dybbøl 28. Maj og Nybøl 5. Juni og var det følgende Aar en virksom Deltager i Slaget ved Fredericia, der skaffede ham Sølvkorset og Oberstchargen. Om Efteraaret 1849 afløste han Schlegel som Infanteriinspektør paa Sjælland, 1850 og 1851 havde han Tillidsposten som Chef for Generalkommandoen i Nørrejylland. 1855 blev han Generalmajor og Kommandør for 1. Infanteribrigade, Aaret efter Kommandør af Dannebrog og Medlem af den raadgivende Komite under Krigsministeriet, men allerede 1858 tog han sin Afsked. Paludan var en smuk statelig Soldat; hans administrative Dygtighed og repræsentative Evne blev ofte benyttede, hans Førervirksomhed paaskønnet; han var ualmindelig afholdt af foresatte og undergivne. Han døde 15. April 1879 i København. (Lesser i Biogr. Lex.)

General Paludan skriver i nogle skrevne Optegnelser i sin gamle Familiebibel bl. a. følgende:

Krigsaarene vare mig gunstige, og de derpaa følgende ikke mindre; det erkjender jeg med taknemmelig Paaskjønnelse, og denne bliver førstørret hvergang jeg i mit stille Sind tænker mig modsatte Eventualiteter. Jeg skal kun kortelig nævne, at jeg drog i Felten som Major, deeltog i flere Fægtninger og i Slaget 6. Juli 1849, vendte hjem til en Generalcommando : jeg blev Brigade-Commandeur, men ikke førend i Aaret 1855 Generalmajor.

1) Frikorporaler var tjenestefri, fik Lønning og fri Undervisning paa Militærinstituttet paa Gæthuset.

Om sin Afskedigelse skriver han smst.:

»Min Afskedigelse fra Militairetaten var ved Minister Lundbyes Foranstaltning bleven iværksat d. 28. Juni 1858«.

Og senere føjer han til¹⁾:

»Overbevis om, at man ved min Afskedigelse kun havde taget Hensyn til Lovens Ord, men ikke paa mindste Maade taget i Betragtning, at flere særegne Omstændigheder, som fandt Sted i min Tjenestetids sidste Aar, kunde give mig billig og retfærdig Adkomst til en bedre Stilling, begyndte jeg allerede straks efter min Afskedigelse, og stolende paa ministerielle (Lundbyes) men aldrig opfyldte Løfter om Medvirkning efter mit Ønske at ansøge om Revision af Forholdene i hiin Tid. — Sagen kom endeligen for Rigsraadet; men det Resultat, som den dels fandt der, og dels med Finansministeriet (Fenger) efter Conference mellem Sidstbemeldte og Krigsministeren (Thestrup) var = 0. — I anden Retning er jeg tilfreds med Resultatet og er inderlig taknemmelig for at jeg i det Hele er tilfreds og for at jeg med Sandhed kan nedskrive disse Ord«.

Lektor i Sorø C. J. C. Lauritzen (^{27/4} 1855—^{6/4} 1931), der var gift med Generalens Datterdatter, Johanne Petrine Knudsen, (Nr. 307) har i nogle maskinskrevne Optegnelser om Slægterne Paludan, Knudsen, Fischer m. fl. bl. a. udtalt følgende:

1858 blev han [=: General Julius Ferdinand Paludan] afskediget og nu flyttede Familien ud paa Blegdamsvejen i Nr. 84. Paa dette Tidspunkt var den ældste Datter, Mariane, gift med Knudsen og havde sit Hjem i Pilestræde. Ogsaa Petrine blev jo gift. Ejendommen, hvori Familien kom til at bo, bestod af en meget stor Have, der strakte sig fra Blegdamsvej til Sortedamsdosseringen, fra hvilken der ogsaa var Indgang gennem en Laage. Haven blev drevet som Gartnerhave. Gartneren boede i nederste Etage af Huset. Af Havens Herligheder maa navnlig mærkes et stort Pæretræ med en Bænk under. Mine Minder stammer fra den Tid, da begge Sønerne var døde, og da Døtrene Julia og Maria holdt Skole i de to Kvistværelser paa Loftet, medens der i det tredie boede en Student, som hjalp til med Undervisningen og til Gengæld boede frit. Jeg syntes godt om den gamle General, som paa en værdig Maade repræsenterede for mig det Slægtled, som var ved at forsvinde, Folk fra Fr. d. 6' Tid. Noget hidsig skal han have været, og det skønnede jeg jo ogsaa nok, men han var en elskværdig Vært. Husets Skikke var gammeldags og

¹⁾ Der har staaet noget andet, men dette er bleven erstattet med det her citerede, nedskrevet paa en fastklæbet Seddel.

stundom lidt barbariske. Saaledes var det om Vinteren stundom genevende, at der ikke maatte lægges i Kakkelovnen i Spisestuen, hvor der kunde være meget koldt. Generalen var jo fra sin Barndom vant til Nøjsomhed, og hans Pension kunde jo heller ikke række til saa meget. En Del af den store Gartnerhave var skilt fra det øvrige ved en Hæk. Indgangen lukkedes med en Stok, som med begge Ender var stukken i Hækken. Denne afsondrede Del var overladt Familien paa første Sal, og her tilbragte Generalen en stor Del af sin Tid med at passe sine Planter. Han havde fra sin Officerstid Ord for, at han interesserede sig for sine Folks Vel, og der er talrige Beviser paa, at de mindedes deres »gamle Lieutenant« med Taknemmelighed. Nu gik hans Omhu over paa Planterne. »Moder Johanne« (Min Hustru) fortæller om, at hun paa sine Sommerbesøg paa Blegdamsvejen gjerne vilde hjælpe Bedstefader i Haven, men hun tror egentlig ikke, han var saa henrykt derover, for hun rev for meget af Gruset af Gangene. I denne mindre Have var en Hængeask, som dannede et Slags Lysthus, hvori en Bænk var anbragt.

Nytaarsaften hos »Bedsteforældrene paa Blegdamsvejen« var en af Aarets Begivenheder for Familien Knudsen i Pilestræde. . . Programmet var: Juletræ og Uddeling af Gaver. Den sidste foregik ved et sindrigt System af Sedler, hvorved man sendtes fra den ene Stue til den anden at lede. Det var »Tanterne«, Julia og Maria, som opfandt og ordnede alt dette, og det var meget fornøjeligt. Senere spillede der Kommersspil. Ved Desserten, som bestod af Kager og Punch, ønskede Bedstefader »Glædeligt Nytaar«.

Gift 1. 15. September 1828 i Odense St. Hans Kirke med Johanne Petrine Bang, Datter af Købmand i Odense Johs. Basse Bang (1757–1817) og Ane Johanne Kirstine Degner (1766–1838), født 17. Oktober 1798, død 26. Marts 1832.

Blandt Familiepapirer er opbevaret et Ark, hvorpaa Brudgommens Moder, Margrethe Benedicte Paludan, født Thillerup, har nedskrevet – eller ladet nedskrive – Henvendelser til Sønnen og hans Brud, Johanne Petrine Bang i Anledning af deres Bryllup ^{15/9} 1828, og vi hidsætter dem her med deres »Duft« fra fordums Tider:

Til Julius.

Nyd hver Alders skyldfri Glæde.	Derfor skal Du Lønnen finde
Bliv hvad Verden kalder stor;	Nu i Kjærlighedens Favn,
Stor i Velstand, stor i Hæder	Hos Din unge tro Veninde
Glem blot ei Din gamle Moer.	Nyde Glæder uden Savn
Du har mangan Taare tvættet	O hvor glad skal jeg Dig skue,
Af din gamle Moders Kind,	Søge Glæden, hvor den boer,
Du har hendes Hjerter lettet	Bring den snart i egen Stue,
Oftede med Dit muntre Sind.	Glem blot ei Din gamle Moer.

Til Petrine.

Velkommen blandt os, kjære Pige	Elsk og som Søster mine Kjære,
Velkommen til Din Moders Bryst. —	Du er det jo ved Elskovs Pagt.
Dig kjærligt Blik og Haandtryk sig	De vil Dig Brødre, Søstre være.
At hun Dig møder ret med Lyst.	Og see! En herlig Grund er lagt
I Dig jeg seer min Søns Veninde	Til Din og Julius's Lykke
Og elsker alt som Moder Dig. —	I uforstyrret Enighed.
Lad mig da og en Datter finde	Hvorpaa I begge trygt kan bygge
Da bli'er min Alder lykkelig —	Et Tempel for Livsalighed.

Generalen skriver i Familiebibelen:

Den 5te November 1831 Kl. 2 slet Eftermd. fødte min Kone os en Datter og efter denne Forløsning aftog min Kones Kræfter Dag for Dag, en hectisk Feber indfandt sig og efter forfærdelige Smertes og gruelige Lidelser hensov hun til den evige Hvile den 26de Marts 1832 Kl. 12³/₄ Eftermiddag. I 20 Uger og 2 Dage saae vi hende lide og vort Haab om Bedring maatte efterhaanden forsvinde; med Rolighed og Gudsfrygt saae hun sin Død imøde, skjøndt hun ingensinde mere end i sin sidste Tid ønskede at dele med os Efterladte de Himlens gode Gaver, der vare os beskjærede. — I Dødens Favn fandt hun den Ro, der ikke kunde blive hende til Deel her i Livet, vi maatte takke den Almægtige, der endte hendes Lidelser, medens vi sørge ved Tabet af hende, som var en kjærlig Ægtefælle, en øm Moder, en god Datter, en elsket og elskende Søster, en trofast og opofrende Veninde, en from og gudhengiven Christen, der nu hos sin himmelske Fader nedbeder Himlens bedste Velsignelse over os Alle.

Gift 2. 25. Oktober 1833 i Garnisons Kirke med Gotfredine Faber, Datter af Prokurator (senere Grosserer) Rasmus Faber og Anna Kirstine Henneberg (1762–1839), født 9. April 1798, død 10. Oktober 1882.

Generalen skriver i Bibelen:

En blidere Fremtid, end den jeg i mere end 1¹/₂ Aar havde forudset, straalende mig imøde, en nye Epøke i mit Liv oprandt, da jeg den 17. Juni 1833 blev forlovet med Gotfredine Faber, Hende, som umiskjendelig i lang Tid havde ladet os erkjende, at hun var den salig Hensoves ømmeste Veninde. — Jeg vidste, at jeg i hende vilde finde en kjærlig Kone og at mine Børn skulde faae en øm Moder. — Dog til at skrive hendes Ros er her ei Stedet.

[162] 11. Vilhelmine Paludan, født i Asminderød 27. Maj 1796, død 11. December 1872.

Generalen skriver:

De smaa Forhold i økonomisk Henseende, hvori vor Moder var flyttet her til Staden, da hun i 1799 var bleven Enke med 9 Børn, forværedes endmere først ved den af Bombardementet 1807 fremkaldte Ildebrand, idet alt hvad hun eiede, det er: hendes Bohave brændte i den Bolig, hvori hun boede, og siden ved de besværlige Krigsaaer fra 1807–14. — Den Undervisning, som før denne Ulykkestid var bleven min Søster til Deel, havde altid været tarvelig; men den blev det endnu mere i samme Tid, indtil den aldeles ophørte med Confirmationen. Uagtet den deraf følgende Mangel paa almindelig Viden, var hun i det Hele taget saare vel begavet og virksom i det praktiske Liv, som i Husholdningen. Det var maaske ogsaa denne hendes Egenskab, som især indtog hendes Mand for hende. Efter at de i 1818 vare forenede, fandt de begge i deres gjestfrie Hjem og hun, som efterhaanden Moder til 13 Børn, saameget at varetage, at hun, som i ingen Henseende var fordringsfuld, ikke havde Opfordring til offentlig at fremtræde, og derfor heller ikke kunde vente heri Livet eller efter hendes Død en offentlig Anerkjendelse af hendes Virksomhed her i Livet. — Men at en saadan desuagtet vistis hende ved hendes Jordefærd, er [det] mig en Tilfredsstillelse at kunne bemærke.

Og et andet Sted:

... den sidste Aften i hendes Liv sad hun ved sit Arbejde i sin huuslige Kreds, gik i Velbefindende til Ro og sov godt de første Timer af Natten; men henimod Morgenstunden angrebes hun af en Blodhoste og Kl. 6 om Morgenen var hun død.

Gift 26. Septb. 1818 med David Borgen, Søn af Bogholder hos Grosserer Harboe Marcus Peter Borgen (1766–1832) og Inger Thulstrup (1764–1807) født 21. November 1793, Grosserer, Sukkerraffinadør, Major (senere Oberstlieutenant) i det borgerlige Artilleri, kst. Kæmner i København ^{31/3} 1843 (Stillingens Betegnelse ændredes 1861 til Økonomiforvalter), afgik ^{31/12} 1866. R. af Dbg., død 1. Februar 1868.

Generalen skriver:

Den 1ste Februar 1868 Kl. 11 Fm. hensov min kjære Ven og Svoger David Borgen og befriedes fra de Lidelser, som navnlig i de sidste 2 Aar og 7 Maaneder af hans mere end 74 aarige Levetid vare ham paalagte. Han efterlod sig et smukt Minde med Hensyn til hans offentlige Færd; flere Udtalelser i forskjellige af Dagspressens Organer vidne noksom derom, og jeg forbigaar derfor her at omtale dette Minde yderligere; men han fortjener ogsaa at erindres kjærlig med Hensyn til hans private

og huuslige Forhold. — Snart, endnu i Løbet af dette Aar, vilde han have gennemlevet et halvt Aarhundrede i sit Ægteskab med min Søster, og mange hæderlige og elskende Børn, Slægtinge og Venner stode sørgende om hans Baare. — Ligesom han i denne indre Kreds var højagtet og elsket, saaledes var han ogsaa højagtet i de ydre Kredse, hvilket vistnok fandt det bedste Udtryk i det store Følge, der hædrede hans Jordfæstelse ved sin Nærværelse, idet han 8de Februar udførtes fra Trinitatis Kirke til Assistents Kirkegaard. Men sørg vi ved hans Bortgang, saa takke vi dog ogsaa Gud, som befriede den Afdøde for sine Lidelser og de Efterlevende for den Sorg og Qval at see ham lide uden at kunne yde ham den Hjælp, som de saa inderlig ønskede at bringe ham.

*Johan Paludan [Nr. 91] og Anna Elisabeth Paludan
[Nr. 47]s Børn.*

Se Nr. 141—151.

1. Jens Paludan, Skolelærer i Ebbelnæs (1785—1872) Nr. 141.
2. Christence Paludan (1786—1812) Nr. 142.
3. Julius Frederik Paludan, Præst i Næs (1787—1851) Nr. 143.
4. Anna Elisabeth Paludan (1789—1830) Nr. 144.
5. Frederikke Paludan (1791—1869) Nr. 145.
6. Hanne Jacobine Paludan (1793—1865), Nr. 146, g. m. Kommandør Christian Carl Paludan (1792—1859) Nr. 159.
7. Christian Carl Paludan (1795—1809) Nr. 147.
8. Hans Jacob Paludan (1797—1830), Kaptain, Kunstmaler Nr. 148.
9. Nicoline Paludan (1799—1841) Nr. 149.
10. Peder Paludan (1801—02) Nr. 150.
11. Emilie Vilhelmine Paludan (1804—1805) Nr. 151.

*Anna Paludan [Nr. 94] og Johan Lønborg Paludan
[Nr. 45]s Børn.*

Se Nr. 132–140.

1. Hans Jacob Paludan (1789–96) Nr. 132.
2. Elise Christence Paludan (1791–91) Nr. 133.
3. Elise Christence Paludan (1792–1866) Nr. 134, g. m. Kommandør Frederik August Paludan (1792–1872) Nr. 159.
4. Jensine Frederikke Paludan (1795–1796) Nr. 135.
5. Hans Jacob Paludan (1797–1802) Nr. 136.
6. Jensine Frederikke Paludan (1799–1856) Nr. 137.
7. Carl Paludan (1801–02) Nr. 139.
8. Janus August Paludan (1803–69) Sognepræst til Raarup, Provst, Nr. 140.

*Cecilie Cathrine Paludan [Nr. 95] og Christopher Lønborgs
Børn.¹⁾*

- [163] 1. Anna Frederica Lønborg, født 20. Oktober 1784 i Kalundborg, død 10. Juli 1819 i Nyborg, gift 15. Juni 1813 i Nyborg med Rasmus Crone, Regimentskvartermester og Auditør ved det sjællandske Rytteriregiment, 13. Maj 1809 Amtsforsvalter i Svendborg, 1817 virkelig Justitsraad, 2. Decbr. 1826 Afsked som Amtsforsvalter for Nyborg Amtstuedistrikt, død 16. Januar 1827.
- [164] 2. Lovisa Augusta Lønborg, født 11. Februar 1787, døbt 7. Marts i Garnisonskirken i København, død 19. Novbr. 1819, ugift.
- [165] 3. Hans Lønborg, født 25. Marts 1789, Sekondlieutenant i sjæll. Jægerkorps 27. Decbr. 1810, Premierlieutenant og Adjutant ved Korpset 24. April 1813, forsat til de vestindiske Tropper som Kaptain 16. Februar 1828, karakt. Major 1832, karakt. Oberstlieutenant 1842, fik Afsked 1844, ind-

¹⁾ Pers. Tidss. 5. R. 4. Bd. S. 173–74.

traadte atter i Hæren 1849, Kommandør for Depot^s og Reservekompagnierne med Obersts Karakter, R. af Dbg. 1851, død 1. April 1860. Gift 1846 m. Laurine Dorothea Scheel, Enke efter Grosserer Diderik Suhr. Hun døde 3. Novbr. 1864.

- [166] 4. Frederik Lønborg, født 28. Decbr. 1790, Fri-
korporal i sjæll. Jægerkorps, Fændrik 1806, Sekondlieutenant
1808, Premierlieutenant og Adjutant i Korpset 1811, Stabs-
kaptain 1814, Landmaaler 1815, Kompagnichef 1823, R. af
Dbg. 1829, Kommandør for den militære Højskole med
Majors Karakter 1835, Dbm. 1836, Oberstlieutenant 1842,
karakt. Oberst 1847, saaret i Affæren ved Hoptrup ⁵/₆ 1848
Kmd. af Dbg. 1849, atter Chef for Højskolen 1857, død 17.
Maj 1860. Gift 19. Novbr. 1818 med Christine Helene
Krüger, Datter af Kaptain og Landinspektør Krüger.
- [167] 5. Caroline Christiane Lønborg, født 20. Marts
1793 i Helsingør, død 12. Decbr. 1873 i Rørbæk. Gift 24.
August 1828 med Postmester i Ribe Christian August v.
Eyben, født 8. Sept. 1788 i Fredericia, død 18. Maj 1855 i
Ribe.
- [168] 6. Amalie Benedicte Lønborg, født 24. Febr.
1795, død 15. August 1849.
- [169] 7. Peter Lønborg, født 28. Novbr. 1800, død 2.
Marts 1801.
- [170] 8. Sophie Jacobine Lønborg, født 11. Febr. 1808,
død 1. Marts 1874; gift 1841 med Byskriver og Herreds-
foged paa Bornholm Hans Jacob Paludan [Nr. 176].

*Ebbe Jacobsen Paludan [Nr. 98] og Cathrine Marie
Dorphs Børn.*

- [171] 1. Ida Frederikke Paludan, født 6. Februar 1806
i Sdr. Kirkeby, død 19. September 1880. Gift 16. Septbr.
1826 med Joachim Heinrich Puttfercken, født 31. Maj 1797.
»Hans Vugge stod i den gamle berømte Handelsstad hin-
sides Havet, der beskyller vor Ø [ø: Møen], og han stam-
mer fra et agtet Handelshus. Men da Krigsbølgen . . . gik hen

over Landene . . . flyttede hans Fader Vandringsstaven hen til andre Steder og nedsatte sig i denne Stad [3: Stege]. Her fandt Sønnen et nyt Hjem og et nyt Fædreland, som han ganske hengav sig til, her skabte han sig en Fremtid og arbejdede sig frem til en lykkelig og hædret Stilling«¹⁾. Han blev Fuldmægtig hos Byfogden i Stege, Justitsraad Meincke, Tiendekommissær paa Møen ³/₆ 1834, Formand for Byraadet i Stege, Direktør i Møens Spare- og Laanekasse af 1827 ⁶/₈ 1844, Kammerraad ¹⁸/₉ 1846, R. af Dbg. ⁶/₁₀ 1856, døde 19. December 1876 i Stege.

Men Puttfercken var endnu mere, end det allerede meddelte lader forstaa. Han synes at have været den jævne Befolknings gode Forsyn. Var nogen i Bekneb eller Betryk, gik han til Puttfercken; og ingen gik uhjulpen fra ham . . . Derfor kaldtes han ogsaa »den gode Kammerraad«. Fr. Boisen . . . fortæller bl. a. følgende: »En Borger fra Stege var flyttet til Præstø, og da han trængte til gode Raad, spurgte han en derboende Mand: »Hvem er Puttfercken i Præstø?« Han troede, at det fremmede Navn var Titel for et Embede, der skulde sørge for alting og være Formynder for alle. Hans Bopæl i Stege var »Amtmandsgaarden«, der efter ham kaldtes »Kammerraadsgaarden« eller »Puttferckens Gaard«. Han døde 79¹/₂ Aar gammel Natten mellem 18. og 19. December 1876²⁾ »efter faa Timers Sygdom«.

Ved Guldbryllupsfesten ¹⁶/₉ 1876 overrakte en Adresse — af Borgmester Goos — paa Byraadets Vegne, hvori det bl. a. hed:

»Den Tjenstvilligheds Aand, hvoraf De stedse har været besjælet, har ogsaa været saa almindelig anerkjendt, at vi ikke tage i Betænkning at erklære, at det er en Ære for vort Borgerskab at tælle Dem i sin Midte«.

Kommandør Fr. Paludan skriver i sine efterladte Erindringer: Den 19. December 1876 døde vor trofaste ædle Ven Puttfercken i Stege 79¹/₂ Aar gammel 3 Maaneder efter en Fest for Guldbryllup, Noget af det Smukkeste, man kunde tænke sig. Hans Bortgang vil føles og savnes af

1) Ved Joachim Heinrich Puttferckens Jordefærd d. 27. December 1876. Side 6.

2) Møens Spare- og Laanekasse af 1827. 1827 — ³/₁₂ — 1927 (af H. L. Bisgaard) S.

Mange – forstandig, mild, hjælpsom, ædel og trofast, vare Egenskaber han besad i højere Grad end de Fleste, end Nogen! – Hvordan hans trofaste Hustru vil bære dette, forstaar jeg ikke.

[172] 2. Hanne Petrine Paludan, født 8. Juli 1808 i Sdr. Kirkeby, opholdt sig i sin Broder, Sognepræst Paludans Hjem i Vestenskov paa Lolland, hvor hun afgik ved Døden 18. November 1882, begravet paa Stege Kirkegaard 25. Novbr. s. A.

[173] 3. Sophie Amalie Christence Paludan, født 30. Novbr. 1811 i Sdr. Kirkeby, død 6. Novbr. 1835, ugift.

[174] 4. Hans Jacob Peder Dorph Paludan, født 22. September 1814 i Sdr. Kirkeby, Student fra Vordingborg 1832, Cand. theol. $\frac{9}{7}$ 1840, personel Kapellan i Hammer-Lundby hos Provst Jørgen Hjort Lautrup $\frac{14}{11}$ 1844, o. $\frac{7}{2}$ 1845, Sognepræst og Skolelærer paa Nyord $\frac{30}{10}$ 1846, til Holeby-Bursø $\frac{20}{8}$ 1855, til Vestenskov-Kappel $\frac{10}{9}$ 1871, død 24. Marts 1883 paa Kommunehospitalet i Kbh.

Gift 27. Januar 1847 i med Marie Louise Paludan [Nr. 207], Datter af Foged i Nordre Thelemarken og Bamble Hans Paludan [Nr. 155] og Elisabeth Birgitte Falkenskjold Marcher, født 21. April 1819 i Drammen, død 9. Oktober 1884 i København.

Holger Frederik Paludan [Nr. 101] og Dorothea Cathrine Schiøtts Børn.

[175] 1. Clemming Christian Fogh Paludan, født 2. Marts 1803 i Korsør, Student fra Nyborg 1822, Cand. theol. $\frac{12}{7}$ 1833, personel Kapellan i Gjern-Skanderup $\frac{12}{10}$ 1834, ord. $\frac{17}{12}$, i Gylling $\frac{29}{11}$ 36. Sognepræst til Sal-Gullev $\frac{22}{4}$ 1837, til Nørre Næraa-Bederslev $\frac{10}{9}$ 1860, entl. $\frac{12}{6}$ 1871, død 28. Januar 1873 i Sindssygeanstalten ved Aarhus »ved en stille Død efter længere Tids Svagelighed«

Gift 1. Maj 1838 i med Louise Thura, Datter af Sognepræst til Gjern-Skanderup Ferdinand Thura og Karen Grønbech, født 8. Oktober 1793, død 11. November 1875 i Odense »uden foregaaende Sygdom«, 82 Aar. Ingen Børn.

[176] 2. Hans Jacob Paludan, født 29. Juni 1805 i Korsør, arbejdede fra 1. November 1816 til Foraaret 1822 paa Korsør Amtsstuekontor, tog dansk-juridisk Eksamen 18. April 1823, var derefter paa Skelskør Byfoged- og Vester Flakkebjerg Herredskontor, til han i 1825 blev Fuldmægtig ved Sorø Amtskontor, hvor dengang den senere Gehejmestatsminister Stemann var Amtmand. 16. Februar 1836 blev han Byskriver i Hasle, Herredsskriver i Nordre Herred og Birkeskriver i Hammershus Birk »med Forpligtelse til at tage Bopæl i Allinge for der og i Sandvig at fungere som Politimester, naar Herredsfogden ikke var tilstede og Sager af den Natur maatte forefalde, der udfordre en hastig Mellemkomst fra Politiets Side«. I Forestillingen anfører Stemann, at Paludan fra alle sine Stillinger har udmærket anbefalende Vidnesbyrd for særdeles Flid, Duelighed, Retsindighed og Nidkærhed i Opfyldelsen af sine Pligter og »at disse Vidnesbyrd ere saare vel fortjente, er mig personlig nøje bekendt – ligesom han i sin Stilling paa Amtskontoret aldeles havde opfyldt mine Forventninger og erhvervet sig min særdeles Tilfredshed og uindskrænkede Tillid«. Det tilføjes dernæst, at den daværende Amtmand har bevidnet, at »Paludan, der tillige hermed i 9 Aar har været Medlem af Sorø Birks Forligelsescommission, og i samme Tid udført den aarlige Revision af Amtets Kjøbstæders Hoved-Regnskaber, stedse har lagt sig for Dagen, at han med urokkelig Retsindighed forener gode, juridiske Kundskaber, utrættelig Flid og god Conduite, og at han derhos er meget ordentlig og arbejder med lige saa megen Iver, som Lethed og Udholdenhed«.

De første 5 Aar, Paludan tilbragte paa Bornholm, var han ugift og følte sig tit og ofte ene, men 1841 holdt han, som nedenfor nævnt, Bryllup med sin Kusine (sin Fasters Datter) Sophie Jacobine Lønborg [Nr. 170], og selvfølgelig medførte det en stor Ændring i Livsvilkaarene for ham.

Der er opbevaret to Breve, skrevet af hende til hendes Søsterdatter og nære Veninde, Cecilie Louise Beyer, født Crone,¹⁾ det ene kort efter Forlovelsen mellem Brevskriver-

¹⁾ Cecilie Louise Crone, født 30. Maj 1815, død 25. Septbr. 1900, gift 17. Juni 1836 i Næstved med Alfred Beyer, født 13. November 1807, Sognepræst, død 10. December 1881. Deres Søn var den kendte Forfatter og Politiker Frederik Bajer (1837—1922).

inden og hendes Kæreste, det andet et Aarstid efter at de har haft Bryllup, og vi kan ikke give Afkald paa at indflette dem her, (skønt de — og de efterfølgende Brevuddrag — egentlig fylder mere, end der kan forsvares), da de — forekommer det os — paa mere end en Maade har Interesse ikke blot til Belysning af den, der skrev Brevene, men ogsaa gennem de kulturhistoriske Oplysninger, de giver, og dertil kommer, at disse sidste paa en ejendommelig Maade kan tjene som Supplering af de Barndomserindringer, som Paludans og hans Hustrus ældste Søn, den senere Professor, dr. phil. Julius Paludan, har meddelt i Bornholmske Samlinger 1921.

I det første Brev, der er dateret Corsøer d. 6. Septbr. [1840] staar bl. a. følgende:

At ogsaa jeg har Leved en begivelsesrig Tid, kan Du vist tænke Dig — og skjøndt jeg nu seer et Ønske opfyldt, som jeg i mange Aar har næred, saa har det dog gjort et dybt og uforklarligt Indtryk paa mig — naar man i min Alder, og efter at have lært Verden at kjenne, fra en saa alvaarlig Side; indgaer en Forbindelse, saa føler man vist dens Vigtighed i hele sin Udstrækning. — At jeg er obfyldt af Taknemlighed mod Forsyned, der har lagt min Fremtid i en brav og fortreffelig Mands Haand, og derved atter gived mit Liv det Verd, som det efter min kjære Moders Død,¹⁾ saa ganske havde tabt i mine Øine, det behøver jeg vist ikke at forsikre Dig, eller Nogen, som kjenner mig, men den Lethed, og Henrykkelse, hvormed man i en yngre Alder seer ind i Fremtiden, og gaer henover de Vanskeligheder der kan møde — den har man desværre tabt — og der blander sig i Glæden, Alvaar og Eftertanke. Jeg er dybt gennemgreben af det inderligste Ønske, og den bedste Villie, for at skabe min kjære kjære Paludan! et hyggeligt Hjem, som han paa et afsides Sted, blandt Fremmede, saa længe har savned — men jeg besider langtfra, de gode Egenskaber, og Fortreffeligheder, som Du, og alle mine gode Venner ved denne Leilighed tillæger mig — dog haaber jeg, at de bedste Forsætter, og et Hjærte gennemtrænk af oprig[tig og uegennyttig Kjerlighed vil kunne udrette Noget. — At ogsaa jeg inderlig havde ønsked, at jeg ikke skulde skilles saalangt fra mine Venner, kan jeg jo ikke nægte — men Følelsen af, at kunne være saameget mere for min Paludan, haaber jeg vil skjenke mig en rig Erstatning i disse Savn. Dog den Overbevisning, at mine Venners kjerlige Tanker og Ønsker Ledsager mig ville give mig Mod til, med et Læt Hjerte, at begjønede en nye Bane. Sidst i denne Uge reiser vi til Kjøbh., da Paludans Permission kuns er paa en Maaned. — Strax kan jeg umulig følge med til

¹⁾ Cecilie Cathrine Paludan g. Lønborg [Nr. 95] døde 20. Marts 1840, hvad der ved en Fejltagelse ikke er meddelt S. 87.

Borenholm, og desverre skeer det nok ikke i Vinter, som, for hans Skyld, var mit Ønske, da hans Humeur og Helbred me[r]kelig lider ved det ensomme Liv — der er jo iøvrigt mange Grunde, som gjøre det rigtigere at vi blev til Foraared. Jeg kan aldeles ikke fatte hvorledes jeg skulde kunne skikke mig, som Kone nu paa en Studs; da jeg altid har arbeidet paa, at gjøre mig fortrolig med den Tanke, at døe som Pebermøe. — Men Ingen ved sig sikker, før han ligger isin Grav — Allinge er den Bye hvor jeg i Fremtiden skal residere, for at den ikke skal blive u n d e r min Forventning, gjør Paludan en temmelig simpel Beskrivelse om dens Befolkning og øvrige Bekvemmeligheder — men naar vi kuns kunne opnaae en temmelig god Bolig, saa jeg kan skabe ham og mig, et venligt Hjem, saa skal jeg nok kune finde mig i Ensomhed og see at gjøre mig lidt af [ø: ynde, sætte Pris paa] Folk, og kunne more mig enten med eller o v e r dem. Bliver jeg her i Vinter, kunne jeg have megen Lyst til at sætte min Plan i Udførelse, og besøge Dig i Vinter, naar Sygdommen¹⁾ er hæved, og Du igjen nyder Ro, ville Du ikke nok have mig? og spørg Jfr: om hun ikke, som hun har Loved ville lære mig at lave Mad, den Kunst forstaar hun, og jeg er derimod, med Skam at melle en Stymper. — Paludan forlader Landet [ø: Sjælland] om 14 Dage, og først naar han er kommet Hjem, kan han sige mig, om det er muligt at faae en Bolig strax, men jeg tror at han af Skaandsel for mig, ikke gjør det, da han finder det Synd at jeg mod Vinteren, . . . og saa hovedkuls skal forlade mine Venner. . . .

Eders hengivne Sophie.

Det andet Brev, dateret Allinge d. 11. Juli 1842, indeholder bl. a. følgende Linjer:

. . . jeg er ogsaa meget forsigtig med at opfordre Nogen [fra de andre Dele af Landet] til at besøge mig, da jeg aldeles ingen Fornøielser kan byde, som kan erstatte den lange, og besværlige Rejse — Jeg tvivler ikke paa, at det ville more mine Venner at see min rare hyggelige Bolig, men naar det er gjort, har jeg heller ikke Mere at opvarte med — og det er dog noget Lidet, for en saa drøi Tour som denne Sørejse som oftest er. — Naturen er paa enkelte Steder kjøn, og ualmindelig — men Mennesker, som kan skjenke En nogen Fornøielse er her aldeles ikke, og dette udfordres dog i serdeleshed, naar man er paa et Sted for at more sig. — Naar man er der fordie man har sit Hjem der, saa finder man jo ideligt Beskeftigelse der adspredt, og mig falder Tiden aldrig lang, især naar jeg er hjemme — Dog tænker jeg ofte paa Dit gode Raad, at tage mig iagt for aldeles at trække mig tilbage fra al Menneske-Omgang, om den ogsaa ikke kan skjenke mig nogen Nydelse — det gjør jeg heller ikke, jeg besøger alle disse gode Madamer saa ofte som Leiligheden byder, og jeg ville være højst ubillig, om jeg sagde andet end at de er

1) i Vester Egede Præstegaard hos Pastor Beyers, hvor Cecilie Beyers Halvsøster, Nicolette Andrea Crone, g. m. Kaptain i Søværnet Peter Urban Bruun, var død faa Dage i Forvejen (28/8 1840) af smitsom Sygdom (Tyfus).

yderst artige mod mig, ja endogsaa viser mig megen Forekommenhed — de har blandt Andet sendt mig de mest udmærkede Blomster i Potter, naar de stod i fuldt Flor, saa at jeg lige fra Foraared har havd et Bord med Blomster i min Haugestue, som har forbaused Alle der saae dem — det er jo Alt hvad jeg kan ønske, at de iøvrigt ikke er Folk, som dem jeg er vandt til at omgaas, kan de jo ikke for, og jeg lader mig heller aldrig mærke med andet end at jeg er vel, naar jeg er iblandt dem — Magister Adlers¹⁾ (Præsten i Hasle 2 Miile herfra) er en vakker Familie, der kommer jeg imellem, dog kuns sjelden i Sommer, da Fruen har faaed sin Førsteføtel Hun er en Frøken Kofoed fra Kjøb., en ryslig[?] lille Kone. — Et stort Bal har jeg været paa i Vinter, hvor jeg maatte dandse i min Brudekjole og Kappel; thi jeg er, siden jeg traadte ind i den Hel- ligeægtestand, altid en »Engel med Sæt«. ²⁾ Iøvrigt er disse saakaldede »Gilder« ikke morsomme, de bestaar af en umaadelig Mængde Menesker og Mad — Nogle pyntede i Linong og Silke og andre i Wergarn og sorte Uldstrømper, og skjont de, der hvor jeg har været, opførte dem ret anstendige, er denne Blanding dog ikke behagelig — Jeg havde selv et saadant Gilde — Nytaarsdag, som ente med Punch og Dands! Folk morede dem brilliant (uden at rose os selv!) men min Mand og jeg anstrengede os ogsaa til det yderste — og jeg tænker alt med en Slags Skrek paa naar vi til næste Vinter skal have et lignende, om vi lever? Thi en gang, og især den første gang, man i sit eget Huus har en saadan Fest, har det jo Nyhedens Interesse for os selv — men den falder bordt med Tiden, og Samlingen af Mennesker kan ikke sætte Liv i Tingen og jeg frygter den Fornøielse man skal nøde sig til, bliver maadelig — Mange slige Gilder har jeg ikke bivaaned, da vi jo har indskrenked vores Omgang til Enkelte af de Bedste her i Nærheden — Præsten som boer en 1/2 Miil herfra³⁾ er en stor tyk Bornholmer, han er allesteder min Bordkavalleer, han spiser saa han puster ved det, og jeg har nok af at see paa den Portion han lægger paa sin Tallerken. Hans stadige Conversation gaer altid ud paa, at jeg verken spiser eller drikker. ... Det merkeligste Besøg jeg har havt, var nylig da eet norsk Cadetskib gik her forbie, hvorfra nog[1]e af Officeerene og en lille Prinds kom i Land her, for at see Slottet, min Mand fulgte dem derop, og de kom her at drikke The, men det var i al Hast, saa jeg skal ikke prale med det Bekjenskab; thi jeg talte ikke ti Ord med nogen af dem. — Prindsen var en deilig Dreng paa 12 Aar. —⁴⁾

1) Adolf Peter Adler (1812–69) var 1841 bleven Præst i Hasle og Rutsker, men blev allerede 1844 paa Grund af Udtalelser (i Skrift), som man opfattede som Tegn paa Forfatterens Afsindighed, suspenderet og senere entlediget. Han havde (^{16/5} 1841) haft Bryllup med Margrethe Charlotte Amalie Kofod, Datter af dr. theol. Børge Poscholan Kofod, Sognepræst i København.

2) et Sæt kaldtes tilforn et Slags Hovedtøj, som Kvinder brugte.

3) Christian Frederik Mossin (1805–67), Sognepræst i Olsker-Allinge 1834, i Aaker 1846, Landstingsmand 1857–62.

4) Utvivlsomt den senere Kong Oskar II af Sverige (f. 1829).

Senere i Brevet staar bl. a.:

. . . det er ingen Rejse man kan indlade sig paa for 8 eller 14 Dage, og for en længere Tid, er her virkelig ikke værd at være, naar man ikke er nød dertil . . . thi naar jeg untager at det ville gjøre mig inderligt ondt at forlade min yndige Bolig, som jeg vist indetsted kan faae Magetil, saa tilstaar jeg, at jeg er ferdig strax til at, forlade Bornholm, og om jeg ogsaa skal blive her længer, bliver jeg aldrig bonden med noget Venskabsbaa[n]d . . . Den 18de i d. M: er det et Aar siden jeg kom hertil, om de Aar jeg skal være her, gaae som dette vil jeg takke Gud; skjøndt jeg jo ikke kan nægte jeg har uopfylte Ønsker! men Hvem har ikke det? disse høre jo endogsaa til, til vores Jordisketilværelse — og jeg skal derfor ogsaa stræbe at bære hvad Forsyned bestemmer. —

....

Din hengivne Sophie.

I de ovennævnte Barndomserindringer skriver Prof., dr. phil. Jul. Paludan:

Bornholm laa i de Tider hen som et ganske isoleret og temmelig ukjendt Land, der nærmest opfattedes som et Forvisningssted, ikke blot for politiske Forbrydere, men ogsaa for de Embedsmænd, som Forholdene nødte til at bosætte sig der, saa meget mere som Befolkningen »de fødte«, gjerne betragtede »de førte« med en vis Mistro, hvad der jo ofte er Tilfældet paa afsides Steder. Dog maa jeg sige, at min Fader i de 16 Aar, han virkede paa Øen, forstod at sætte sig i det bedste Forhold til Bornholmerne og, saa vidt jeg ved, efterlod sig et godt Minde der.

Og Sophie Paludans Udtalelse om den besværlige Overfart til Bornholm forstaar man bedre, naar man erfarer, hvad Professor Paludan skriver sammesteds:

Den regelmæssige Forbindelse med Kjøbenhavn besørgeedes ved en Paketbaad eller Postjagt, der overførte Post og nogle Passagerer. Med Stille eller Modvind kunde Turen vare flere Døgn, og om Vinteren kunde haardt Vejr og Islæg standse den i Maanedsviis, hvor man da var ganske uden Efterretninger fra den øvrige Verden.

1853 forflyttedes Hans Jacob Paludan som Herredsskriver til Vejle, hvor han virkede gennem 10 Aar, til sin Død. Efter hvad der meddeles os, omgikkes Familien Paludan meget venskabeligt med Orla Lehmann, som da var Amtmand der; der er endnu bevaret et smukt stort Drikkestel i vandblaat bøhmisk Glas, som han i sin Tid har foræret dem. 1857 blev Paludan Kancelliraad. Det skrøbelige Helbred, som han havde været tynget af gennem Aaringer — ligefra Bornholmertiden — bedredes ikke, tværtimod; hans Tilstand forværredes for hvert Aar, der gik, hvad man faar et rysten-

de Indtryk af gennem nedenstaaende Uddrag af Breve skrevet dels af ham, dels af hans Hustru; de giver os desuden et Indblik i de svære Forhold, som var en Følge af Krigen.

Af et Brev fra Fru Sophie Paludan til Fru Camilla Augusta Paludan, f. Kipnasse, dat. Veile, d. 16. Marts [1864]:

. . . selv er han yderst modfalden og beder ofte om Døden; skjønt han hænger fast ved Livet, men finder Smerterne uudholdelige — det er en tung Prøve for os begge, Gud give os Kraft til at bære den, saa vi kan blive værdige til hans Naade og Forbarmelse. At al den Skræk og Uro, som vi her har opleved i de sidste 8 Dage, har forøget min kjære Paludans ulykkelige Tilstand kan De nok tænke Dem kjære Fru Paludan! skjøndt vi jo baade høre og see mindre dertil end mi[d]t i Byen, saa er her jo dog paa Gaden, som i Huuset, en evig Støien; det ene Hold af Indkvartering trækker ud af Huuset og det andet ind — Østriger, Italienerne og Folk som man har ondt ved at forstaae, men som ideligt skal opvartes, hidentil er jeg paa grund af min Mands Sygdom forskaaned for Officere, der jo stiller endnu større Fordringer, vi har 6 á 8 Soldater afgangen [?: ad Gangen] — de ligger i Gjestekamret — de har hiden[d]til opført sig meget ordentligt, men uhyggeligt er det dog at have dem i Huuset.

Af Brev, dat. 8. April 1864 til Sønnerne Julius og Holger:

Her er vi jo nu mere fortrolig med Forholdene og finder os i, hvad der ikke kan være anderledens — Preussere og Østriger er hvad man altid sees, og høre om, næsten Alle bedre Huuse har 2 á 3 Officeere der have deres fleste og bedste Værelser, og skal opvartes hele Dagen, men naar de faar det, som de vil have det, er de dog ialmindelighed artige . . . Her har vi fremdeles Soldater i Gjestekamret, som vi daglig koger Suppe og Kaffe til, de bringer jo selv Kjød og Bønnen, de ere ialmindelighed meget skikkelige — kuns engang har jeg skjendes med en Preusser, han var ikke fornøied med at være saa Mange i et Værelse, og sagde: »At om han forlangde min smukkeste Stue, saa torde jeg ikke sige nei; for det var Krigs Tid,« men jeg forsikrede ham, at det skulle jeg dog vise ham, og sende Bud efter Schøde [vist Kontoristen], der fik en anden Indkvarteringssæddel til ham. Man kan dog hellerikke reendt lade sig sætte Stolen for Døren i sit eget Huus.

^{22/5} 1864 skriver Hans Jacob Paludan til sin Broder Frederik:

Jeg er bestandig bleven daarligere i Foraaret og mine Lidelser næsten ikke til at udholde . . . , saa jeg giærne kunde skrige høit uophørlig . . . Jeg kan ikke giøre et Skridt uden store Smerter, og Gigten er tiltaget i den sidste Tid . . . saa jeg næsten er en Krøbling. I mere end 3 Maaneder har jeg af og til og næsten uafbrudt lidt af Øienbetændelse . . . saaledes at jeg ofte næsten har været blind paa det venstre Øie og ideligt maatte have ny Igler og spanske Fluor paa Øine, Ryg og bag Øret.

Ogsaa hans Hustru er syg, plaget bl. a. af Gigt, og under alt dette har de Indkvartering. Han skriver:

Vi har 6 Ungarere og Italienerne, eller Østerrigere, og har haft det samme Antal siden Krigen begyndte, først Danske og siden afvexlende Preussere og Østerrigere. Dem skal der jo daglig koges for flere Gange . . . De første Østerrigere vi havde stial i en Nat alt vores saltede Flæsk, en stor Skinke paa 22 Pd., et Stk. Mellemlæsk og flere Oxetunger. Vi har seet saamegen Elændighed under Krigen, at man nok kan være bange. Preusserne have ofte været uforskammede, Østerrigerne ere mindre fordringsfulde. Officerer har vi hidtil sluppet for . . . men hvorlænge det varer, veed man ei. Vores Giæstekammer er jo reent ødelagt og tilsmurt i disse 3 Maaneder. Indtægter har jeg ikke faaet en Skilling af i de sidste 3 Maaneder . . . Sparecassen er lukket og mine Sparecassebøger er bortsendt . . . for at undgaa Plyndringer, som der saa ofte er gjort Begyndelse til, om ikke i vores Huus, saa i mange andre. 5 Manufacturboutikker staa endnu lukkede som beslaglagde, med Vagt udenfor. Vagten gaa endnu ved Havnen, hvor mange Vanskeligheder lægges i Veien for Samfærslsen og ligeledes ved Magazinerne.

26. August 1864 døde Kancelliraad Paludan.

Da hans Broder, Kommandør Frederik Paludan, havde faaet Meddelelse derom, skriver han ³⁰/₈ til sin Svigerinde bl. a.:

Vi have med tungt Hierte hørt din Søns Budskab om at vor kjære Jacob er ikke mere; uagtet opfyldt af Sorg over Tabet af en kjær, retskaffen, og jeg tør vel sige en i Hiertet ædel Broder, kunne vi dog efter hans store fleeraarige Lidelser ikke sige andet end: »Guds Villie skee!« og det vilde vist være Synd at ønske ham tilbage, dersom hans Fremtid skulde blevet som de sidste 2–3 Aar, fulde af Lidelser, maaskee uden Haab om Hiælp . . . Det var altsaa netop paa vor kjære gamle Moders Fødselsdag, noget der vil smerte hende at vide, ligesom det er tungt for den gamle Kone at overleve 3 voxne Børns Bortgang – Gud styrke Eder kjære Venner og give Mod og Kraft i disse haarde Dage.

Men Dødsfaldet havde ingen Indflydelse paa Indkvarteringen og alle de Vanskeligheder, den førte med sig. Derfor skriver Sophie Paludan i Brev til Sønnerne, dat. Fredag [rimeligvis 14. Oktober 1864] bl. a. følgende:

. . . I maae ikke troe at jeg slap med den Indkvartering /Min lille Feldvebel og 4 Mand/ som jeg sidst skrev – de maatte bordt, skjønt han gjorde flere Forsøg paa Contoret om at faae lov til at blive; da det ikke

kunne opnaaes kom han op for at takke mig »for al min Godhed imod ham,« vi var næsten røde da vi skildes — Jeg fik da en anden Feld: der skulle have Cancelli, med en Tjener — derpaa efter fik jeg Kvarter: seddel paa en Overlæge med Tjener — derpaa sende de mig en Tambor: major som Rundetaarn med tilsvarende Skjæk og 5 Musikkantere — men det blev mig forstærkt — Lægen har Sahlen, Feld: Gjestekamret, Tjeneren Faders Contor, jeg viste ham da Schode, og spogte om han syndes der kunne være 6 Mand, især dersom de Alle vare af hans Størrelse? det maatte han jo indrømme dær ikke kunne, men kom dog igjen, saa skulle jeg have ham med 1 Mand; Jeg maatte da lade slaae en 3½ Alen lang Seng sammen, og lade sye en dertil svarende Madrads, Sengklæder skaffede Vulff paa Magasinet — Schode var uheldigvis ikke hjemme den Dag, men jeg har nu bedt ham sige Bosen at jeg værken kan eller vil have en eneste Mand mere — den der bestilde Kvarter til Lægen, spurde jeg, om han spiste paa Gjestgivergaarden, hvortil han sagde Ja. Jeg sagde derfor strax da jeg tog imod ham at jeg viste [?: vidste], han spiste paa Gjest: Han saae mig noget mopset ud, og jeg gjorde derfor lige saa. Han saae noget forundret paa mig og svarede at han nødvendig ville spise ude af Huuset, om han ikke kunne faae det her, da jeg vægrede mig, talte han om Betaling; det lod jeg som jeg ikke hørde, men sagde, at hans Forpleining viste [?: vidste] jeg, jeg skulle kaage, naar han ville have det — Efter nogen talen frem og tilbage kom det ud at han ville have — Suppe »men den skulle være god,« Kjødet med Saues, Beefsteg »und eine Meelspeise, Omelet oder sowas« — men dertil svarede jeg Nei! »Kjødet skulle jeg tilberede, det vi[d]ste jeg, men om Meelspeise stod der intet skreved, og det indlod jeg mig paa ingen Maade paa, nu kunne han jo prøve, imorgen vil jeg kaage.« Dermed gik han. Den anden Dag fik han Suppe, Kjødet med Peberod og Beef — som nok maae have smagt ham; thi han spurde først Kesten om hun ikke nok ville kaage for ham /det kunne jeg høre ind i Stuen/ hvortil hun svarede »jo naar han var nødt med det han havde faaed idag kunne hun gjerne kaage — derpaa kom han igjen ind til mig, mere høfligt »Om han, før han gjorde nogen anden Bestemmelse maatte spørge, om jeg dog ikke ville kaage, han gik nødig ud at spise, da han var vandt til at sove tilmiddag, og naar Flere spiste sammen, kom man saa sildigt fra hinanden etc. etc. — Hvortil jeg sagde som Kesten »naar han ville have det som idag, skulle vi kaage, men Meelspeise fik han ikke!« — »Ja deri maatte han jo finde sig.« Han gik derpaa over til Politiken, forsikrede at det ikke ville vare saa længe, da Genl: Gablens havde skreven at Alt skulle være færdig til en hordig Afmarsch« — »Ja det har vi hørt saa tidt, den Snak troe vi ikke mere paa; Hr: Falkenstein havde jo faaed sin Kone til Aarhuus, det tydede ikke paa nogen Afrejse« svarede jeg, og saaledes blev vi ved om andre Ting, en liden Stund, og da han gik, var han ræt behagelig — Han faaer nu Kaffe om Morgenen Kl. 8, 3 Retter til Middag Kl. 1 og The med 2 Æg, Ost m. m. Kl. 7. — Feld: faar Suppe, Kjød og Beef. 4 Soldater faaer Suppe og Kjød, det er strængt . . .

Gift 1841 i København med Sophie Jacobine Lønborg [Nr. 170], Datter af Cecilie Cathrine Paludan [Nr. 95] og Christopher Lønborg, født 11. Februar 1808 i Heide i Holsten, død 1. Marts 1874 paa Frederiksberg.

[177] 3. Frederik Paludan, født 30. Marts 1808 i Korsør. I sine Livserindringer skriver han bl. a.: »Imedens ieg var lille Dreng, gik mine Ønsker for Fremtiden ej høiere end at blive Urtekræmmerdreng, men ieg slap dog herfor, idet en kjær Fætter, nuværende Commandeur Fr. [A.] Paludan, frelste mig herfor ved at tage mig tilsøes som Kahytsdreng med Skibet Danmark, han i flere Aar førte paa St. Croix for Etatsraad Hvidt. Jeg gjorde min første Fart 1821 i Efteraaret med ham, og da ieg 1822 kom tilbage, tog han mig kiærligt i sit Huus og forberedte mig til Antagelses Examen ved Søcadet Corpset, som ieg tog 1823 i Marts, og var da Søcadet og boede hos ham, hvor jeg stedse fandt et høiest kiærligt Hiem. Admiral Sneedorff var dengang Cadet Chef; hvor meget han virkede for den Opdragelses Anstalt, kiende alle Søofficierer fra hans Tid – han var med Liv og Siæl ved Academiet og han forstod sig paa at behandle Drengene. – Jeg var netop 15 Aar, da ieg blev Søcadet og blev Officier efter $4\frac{3}{4}$ Aars Forløb i December 1827 . . . Mine Cadet Aar mindes jeg ingenlunde med den Begeistring, hvormed Saamange omtale denne Periode af deres Liv. Jeg var meget 4 kantet i Manerer og maatte betydelig afslibes iblandt mine Kammerater, der saa vel forstaae den Kunst. Jeg maatte være meget flittig for at naae mine Jevnaldrende, og det skete ogsaa, især fordi min Sørtour, før ieg blev Cadet, gav mig meget forud for de Smaa, der først skulle lære at taale Søen – Jeg sprang ialt 22 Cadetter forbi under mit Academies Liv, og dette kostede mig naturligvis mangen Dragt Prygl af de Stærkere.«

I 1829, i Maj Maaned, blev Paludan kommanderet ombord i Orlogsbriggen St. Jan til Vestindien under Captltn. Schultz. »Mit Ophold paa St. Croix og i Vestindien,« skriver han, »var det moersomste Aar, ieg har levet, thi dengang var der endnu Velstand og Humeur iblandt Folket derude – senere er det Ene gaet bort med det

Andet og der er nu [3: 1850] temmeligt trist og megen Fattigdom. . . . I Efteraaret 1830 retournerede vi til København«.

Foraaret 1831 deltog Paludan i en Opmaalingstur i Bæltet under Captltn. C. C. Paludan og Aaret efter i en lignende under Captltn. Sletting. Paa denne sidste havde de ofte Lejlighed til at besøge Korsør, »hvor ieg altid glædede mig til at komme for at besøge Forældre og Venner, og vi havde stedse en venlig Modtagelse, hvilket endnu dengang var Tilfældet overalt, thi Søofficiererne vare vel seete overalt i Landet – senere har dette ved mange Tilfældigheder forandret sig noget«.

1832–35 var Paludan Skoleofficer ved Søcadetakademiet og gjorde som saadan Kadetskibstogtet med 1834. »Touren gik til Island ifølge med Linieskibet Dronning Marie under Comd. Capt. Schönheyder – han bragte Prinds Frederik¹⁾ til dette Land for under et Ophold der at tænke over Forhold herhjemme som han behandlede med Mangel paa Artighed – det var imod Frd. 6te og imod hans Datter Wilhelmine, der var Prindsens Gemalinde²⁾«.

^{28/10} 1836 blev Paludan Premierlieutenant og var i de følgende Aar med paa forskellige Togter, men gik derefter til Koffardis, idet han fik Tilbud om at føre et Skib for Etatsraad C. H. Donner i Altona. Decbr. 1839 forlod han Altona, førende Briggen Johan Christoph, med hvilket Skib han gjorde 4 Rejser, 2 til Bahia og 2 til Havana. »Paa den Sidste af disse laae ieg selv Syvende af Besætningen sygiland af den gule Feber, hvoraf 3 Mand døde og ieg kom endnu kun halvt restitueret tilbage til Altona i Foraaret 41«.

I Vinteren 41–42 var han Inspektionsofficer ved Artilleriet og blev i Foraaret 1842 kommanderet med Kadetskibet som Næstkommanderende under Kapt. C. Paludan! Da dette Togt var til Ende, foretog han en Tur til Rhinen og Frankrig for Udbyttet af sin Koffardifart, der havde givet ham 6–700 Rb. Overskud paa 4 Rejser, og blev efter sin Hjemkomst kommanderet til Altona Vagtskib. »Jeg vandt det Foraar

1) Den senere Kong Fr. VII.

2) De havde Bryllup ^{1/11} 1828, men Ægteskabet hævedes faktisk 1834. ^{4/9} 1837 fuldbyrdedes Skilsmissen.

Leilighed til at faa Medaillen for Druknedes Redning, der dengang morede mig meget; thi ieg følte at have frelst et Menneske fra at drukne uden at ieg derfor vil sige min egen Fare var større end den der altid er forbunden med at hiælpe et Menneske paa dybt Vand, der ikke kan svømme, og her var tilmed en stærk Strøm — men Fyren var saa [langt] væk da ieg fik ham op, at han ikke rørte sig, og tilkommende Fartøj tog os begge op. — Jeg omtalte ikke den Historie for noget Menneske, men den kom alligevel ud . . . og giennem Indstilling fik [ieg] Medaillen, paa hvilken ieg virkelig sætter den Pris at ieg saa temmelig har fortient den, og den er mig langt kiærere end Ridderkorset, for hvilket ieg som Saa mange intet har gjort andet end maaske ikke noget dumt«.

I Foraaret 1844 gik han som Næstkommanderende med Briggen St. Croix til Vestindien under Captl. C. v. Dockum, »med hvem ieg der tilbragte et meget behageligt Aar«. 1846—50 Næstkommanderende ved Søkadetakademiet, ^{27/11} 1846 Kaptainlieutenant og var 1847 som ældste Kadetofficer med paa Kadettogtet. »Vi gjorde et 8 Dages ret moersomt Ophold i Plymouth, der blev end behageligere ved at Prinds Wilhelm af Hessen var med som vordende Cadet og da han var i Familie med Kongehuset i England blev der vist os megen Opmærksomhed paa den Conto«. Under Krigen var Paludan 1848 og 1849 Næstkommanderende i Fregatten Thetis (Nordsø-Blokaden), 1850 i Linieskibet Skjold og derefter i Fregatten Dronning Marie (Østersøeskadsen). ^{28/10} 1849 var han bleven Ridder af Dannebrog. 1850—51 var han midlertidig Chef for Søkadetkorpset, blev ^{1/12} 1852 Kaptain og var 1852—53 Chef for Briggen Mercurius (Stationsskib i dansk Vestindien). »Denne Tour bragte Sorg for Alle ved Tabet af den Mængde Mennesker af guul Feber — 53 i Juni kom jeg tilbage fra Stationen der, 33 Mennesker mindre end vi gik ud med, og deriblandt 3 Lieutenanter og 3 Proviantforvaltere«. ^{1/7} 1853 blev han Dannebrogsmænd. 1856 var han Chef for Fregatten Rota som Exercerskib »og, havde den Glæde at aflevere et vel dresseret Mandskab, for hvilket ieg modtog Flaadeinspecteurs artige Udtalelse under hans 3 Dages Ophold ombord«. ^{24/3} 1858 Orlogskaptain, 1861

Chef for Fregatten Tordenskjold, ^{30/3} 1863 Medlem af Konstruktions- og Regleringskommissionen, »hvorfor jeg er Ministeren meget Tak skyldig«. 1863—^{22/2} 64 Chef for Fregatten Sjælland (Flagskib i Østersøeskadren), derefter Chef for Panserkorvetten Dannebrog indtil ^{10/7} s. A., saa Chef for Fregatten Niels Juel, ^{27/11} 1864 Afsked »tilligemed mange andre (12—13 Orlogscapt.)«, ^{16/6} 1869 kar. Kommandør; Marts 1868 var han bleven Direktør i kgl. Søassurance efter Kommandør Fr. Paludan, »Noget, hvorfor jeg takker Gud inderlig, da det er lidt Beskiæftigelse og lidt Pengefortieneste, saaledes at jeg nu er glad ved at være udenfor Marinen, der synes at være bestemt til [at] blive en Prøveklud under en Civilministers Forsøg.« Han døde 18. Oktober 1880 i København og begravedes paa Holmens Kirkegaard.

Gift 7. August 1846 i København med Louise Frederikke Paludan, [Nr. 208] Datter af Hans Paludan [Nr. 155] og Elisabeth Marcher, født 12. April 1821 i Drammen, død 26. November 1916.

Der er i det foregaaende gentagne Gange fremdraget Linjer af de »Erindringer af mit Liv«, som Kommandør Fr. Paludan har efterladt sig i Manuskript og som — forekommer det os — fortjente at udgives, hvad vi ogsaa har tænkt os Muligheden af. Kontreadmiral T. A. Topsøe-Jensen, der har haft Lejlighed til at gennemlæse dem, har i Brev til Forfatteren af dette Arbejde udtalt, hvad vi billiger, at de »i mange Henseender giver et godt Billede af Søetaten i Midten af forrige Aarhundrede, hvor Officererne fik megen Øvelse i Koffardifarten og de stadige Togter til Vestindien, og hvor man ser den Nøjsomhed og Pligtfølelse, der var betegnende for Tiden«.

Om Kommandøren selv udtaler Kontreadmiralen, at han »var en særdeles dygtig og paalidelig Officer, der har gjort god Fyldest som subaltern Officer og som Skibschef. Til højere Stilling egnede han sig dog vist ikke« og han føjer til, hvad man ikke kan undgaa at lægge Mærke til ved Gennemlæsning af Erindringerne, at »der indtræder en mærkelig Forandring i Paludans Karakter, der tydelig sætter sit Spor i hans Bedømmelse af Forhold og Personer. Denne Forandring skyldes utvivlsomt Fættrens ulykkelige Affaire

ved Eckernførde og dens Følger. Han mener, at Fætteren blev uretfærdigt behandlet, og synes selv fra samme Tidspunkt ogsaa at føle sig tilsidesat.

- [178] 4. Carl Emil Paludan, født ^{28/7} 1810 i Korsør. Efter at have været 5 Aar paa Korsør Amtstue som Dreng, tog han dansk juridisk Examen 1830, blev derefter Fuldmægtig ved By- og Herredskontoret i Skælskør til ^{1/1} 1835, da han blev ansat som Aspirant ved Belttelegraf. 1847 Telegrafbestyrer i Korsør, 1860 Kammerraad. Død ^{12/10} 1871 paa Kommunehospitalet i København. Ugift.

I sine skrevne Livserindringer har hans Broder, Kommandør Fr. Paludan, bl. a. meddelt følgende:

. . . hans Lig blev ført til Korsør og jordet ved de elskede afdøde Forældre d. 19. Oktober under kjærlig Deeltagelse af mange Venner, blandt hvilke Oberst Lützwow og F. Jacobsen vare ham sær trofaste baade i Liv og efter Død. — Det var et smerteligt Tab! en kiærlig mild godgjørende Sjæl var han . . . Gud være ham en naadig og kiærlig Dommer!

- [179] 5. Julius Paludan, født ^{28/12} 1813 i Korsør, Student 1835, tog 2den Eksamen 1836, blev theologisk Kandidat ^{26/4} 1842, døde ^{6/11} 1842 paa Frederiks Hospital i København.

I sine Livserindringer har Kommandør Fr. Paludan skrevet under 1842:

. . . jeg havde den store Sorg at miste min kiære Broder den 6. Novbr. 1842, og det var et meget tungt Dødsfald, thi han var livsglad og lykkelig og havde netop nu som Cand. skaffet sig en Carriere, og vilde ved sit verdensglade Sind have skaffet sig Venner hele Livet.

- [180] 6. Anna Cecilia Paludan, født ^{3/3} 1816 i Korsør, død ^{17/7} 1851 i Korsør. Gift ^{28/9} 1836 med Peter Frederik Jacobsen, Søn af Møller Engelbrecht Jacobsen og Charlotte Amalie Svendsen, født i Englerup¹⁾, Sigersted Sogn, døbt ^{16/9} 1809 i Sigersted Kirke, baaret af Mad. Henseman fra

1) H. Hjort Nielsen: Danske Prokuratorer med kongelig Bevilling 1660—1869. Kbh. 1935 S. 166 siger, at han er født i Ringsted, men Korsør Kirkeb. 1878—92 (Døde) angiver, at han er født i Englerup v. Ringsted, og i Sigersted Kirkeb. staar som døbt under ^{16/9} 1809 Peter Friderich Jacobsen, Søn af Møller Jacobsen, der sikkert har tilgiftet sig Møllen, idet samme Kirkeb. meddeler, at Møller Svendsens Enke af Englerup blev begravet ^{14/1} 1814, 66 Aar gl.

Baarse — Faddere var: Hr. Hensemans og hans tvende Døtre, Forvalter Nielsen paa Ringstedkloster, Skolelærer Thorsteinson af Ringsted og Selvejer Gentrup. Han kom efter Konfirmationen i sit 14. Aar paa Borgmesterkontoret i Korsør og forblev der, til han i Foraaret 1827 rejste til København for at læse til Eksamen. April 1828 Exam. jur. Gæstgiver og Forligsmægler i Korsør. ^{16/5} 1859 Prøveprokurator ved Underretterne i Sorø Amt med Forpligtelse til at have Bopæl i Korsør. ^{30/9} 1861 Prokurator ved samtlige Underretter i Sjællands Stift, København undtagen, Branddirektør, død ^{13/4} 1881 i Korsør.

[Han gift 2. med Søsteren Elise Christiane (1823–62), 3. med Anna Christine Sabroe.]

- [181] 7. Rosalia Nathalia¹⁾ Paludan, født ^{16/3} 1818 i Korsør, død ^{19/8} 1883 i Skælskør.

Gift ^{14/10} 1841 med Hans Carl Fog Nagel, Søn af Grosserer Peter Nagel (1782–1834) og Regina Frederikke Muus (1792–1870), født _____, død ^{19/11} 1872, 59 Aar gl.

Kommandør Fr. Paludan skriver:

19. Novbr. 72 døde min kjære Svoger H. C. F. Nagel, 59 Aar gammel, efter omtrent ^{1/2} Aars Nyresygdom og Hjertesygdom — han havde i Foraaret søgt Communehospital og reiste temmelig brav hjem, men Sygdommen udviklede sig hurtigt og han endte, tilintetgjort paa Sjæl og Legeme, saa at alle maatte bede Gud tage den kjære Ven, selv Natalie! Skjelskjørfoleket elskede ham, og han fortiente det af dem — Min Søster Natalie bar dette Stød med forunderlig Fred og Ro! Holger fortsætter sin Faders Forretning for Moderen — Gud holde sin Haand over hende og hendes fortræffelige 2 Børn.

- [182] 8. Elise Christiane Paludan, født ^{8/4} 1823 i Korsør, død ^{15/5} 1862 i Korsør. Gift 1. 26. Maj 1848 med Johan Christopher Schwarz, født i Slagelse, Søn af Stads-musicus og Musiklærer Schwarz i Slagelse. Student fra Slagelse 1830, Sekondlieutenant i Artilleriet ^{5/11} 1836, forsat til 1. Livreg. t. Fods ^{24/9} 1838, ansat i 2. Bat. ^{1/2} 1842, Pre-

¹⁾ I Korsør Kirkeb. kaldes hun ved sin Daab: Rosalia Nathalia, men ved sit Bryllup Rosalida Nathalia.

mierlieutenant ^{27/4} 1844, karakt. Kaptain ^{26/4} 1849, dødelig saaret under Fredericiaslaget ^{6/7} 1849, død i Billeshave ^{13/7} 1849. Ingen Børn.

2. 14. August 1852 i Tjæreby med sin ovennævnte Svoger Prokurator Peter Frederik Jacobsen († ^{13/4} 1881).

Jens Paludan [Nr. 119] og Dorothea Cathrine Hertzbergs Børn.

- [183] 1. Christiane Lønborg Paludan, født 1799, død 1863, ugift.
- [184] 2. Peder Harboe Hertzberg Paludan, født 1800, død 1837 paa Frederikshald, Infanterilieutenant, ugift.

Bataillonslæge Jon Lie skriver i sine Optegnelser om sin Slægt og sig selv¹⁾:

... Hans [?: Provst Paludan til Eker] Søn Peer, der alt var Lieutenant og flere Aar ældre end jeg²⁾, lærte jeg i Høland at kjende; han var godmodig nok til at trække mig til sig, og dette havde til Følge, at jeg fik ham meget kjær ... I mine Studenteraar gjorde jeg Bekjendtskab med hans yngre Broder, Ingenieurlieutenant Hans Paludan, som jeg oftere omgikkes her. Selskaber og Baller afløste hinanden ... og jeg maa tilstaae, at jeg denne Jul ikke savnede Gilstad eller Skogn.

- [185] 3. Hans Paludan, født 1802, Ingenieurlieutenant, Skovfoged paa Røraas, død 1839, ugift.
- [186] 4. Johanne [Dorothea] Christiane Paludan, født 1804, død ^{22/3} 1888 i Tvedten i Eidanger.
 Gift med Peter Christian Holst, Søn af Rektor Frederik Holst og Mette Elisabeth Lassen, født i Trondheim ^{27/4} 1798, Officer 1816, Premierlieutenant 1827, Kaptain i Artilleriet 1837, Direktør ved Kongsberg Sølvværk 1842–54, Stortingsmand for Smaalenenes Amt 1839 og 1842, for Kongsberg 1848 og 1851, Suppleant 1845 og 1854, død i Moss ^{14/12} 1873. Ingen Børn.
- [187] 5. Frederik Høgh Paludan, født 1805, død 1864, Skovfoged i Larvik. Gift med sin Kusine Anne Nicoline Christine Hertzberg, født ^{13/12} 1804, død

1) Pers. Tidss. 6. R. 3. Bd. S. 105.

2) Dette kan ikke passe, da Lie var født 1799, men Paludan 1800.

1869, Datter af Sognepræst til Kvindherred Peder Harboe Hertzberg (1775–1830) og Else Maria Knagenhjelm (1781–1821).

[188] 6. Mariane Jensine Paludan, født ^{13/1} 1810, død ^{5/11} 1845.

Gift ^{12/6} 1831 m. Hans Nicolai Wraamann, født ^{1/12} 1806, Søn af Købmand i Trondheim Asmus Wraamann, Student fra Trondheim Skole, Examen artium 1827¹⁾, Cand. theol. 1831, const. Adjunkt ved Bergens Skole 1831, Sognepræst til Borge i Lofoten ^{23/7} 1834, til Ulfstein paa Søndmøre ^{17/2} 1844, til Volden sammesteds ^{5/1} 1855, død ^{20/4} 1861 i Volden. [Han gift 2. Eliche Christine Trumpy, f. ^{29/4} 1809, † ^{1/1} 1861, Enke efter Sorenskriver paa Søndre Søndmøre Rasmus Martinus Blakstad].

*Anna Christence Paludan [Nr. 120] og
Hans Lemmings Børn.*

[189] 1. Peter Lemming²⁾.

[190] 2. Harald Lemming²⁾.

[191] 3. Lise Lemming²⁾.

*Janus August Paludan [Nr. 140] og
Camilla Augusta Kipnasses Børn.*

[192] 1. Johan Kipnasse Paludan, født paa Alrø 23. Juli 1834, døbt i Alrø Kirke 11. September 1834, »fremstillet ved Moderen, Md. C. A. Paludan, Jfr. H. G. Sparre, Pastor Rützou fra Assens, Pastor Ingerslev fra Ørting og cand. theol. Chr. Paludan [Nr. 175] fra Gjern Præstegaard«. Uddannedes som Landmand, gik frivillig med i Krigen 64 (Korporal), købte Hornskovgaard i Tvilum Sogn (v. Silkeborg) og, efter at have solgt den, Højgaard i Viborg Domsgogn, som han dog – paa Grund af Landbrugskrisen sidst i 70erne – maatte skille sig af med. Efter dernæst at have

¹⁾ Lampe (II, 235) har 1829.

²⁾ Det har hidtil ikke været muligt at finde Spor af Oplysninger om Kommandørkaptajn Lemmings tre Børn.

uddannet sig et Par Aar ansattes han som Forstassistent under Hedeselskabet med Station i Lemvig $\frac{1}{3}$ 1880. Nogle Aar senere traadte han imidlertid ud af Hedeselskabets Tjeneste og fortsatte derefter paa egen Haand i mange Aar som Plantør. Han døde 12. November 1914 i Lemvig, over 80 Aar gammel.

»Lemvig Folkeblad« skrev om ham ($\frac{14}{11}$ 1914) bl. a.: »Gamle Paludan, som han altid kaldtes i de sidste mange Aar, var et livfuldt og varmhjertet Menneske, som havde en egen frejdig og fornøjelig Maade at tage Livet paa. . . . Han havde til sine allersidste Aar . . . været et udpræget Friluftsmenneske. . . . Hans stærke varme Nationalfølelse var et fremtrædende Træk hos ham. . . . [Han] interesserede sig meget for Ungdommen. Frivilligt Drengeforebund og i det hele enhver Bevægelse, som vilde fremme den nationale Følelse, havde i ham en varm Tilhænger. . . . Som Plantør har han udført et stort Arbejde paa Egnen; han har anlagt mange Haver og Plantninger og bidraget meget til at vække Folks Interesse for Plantning . . . de, som havde Sans for Livets Poesi, vil mindes ham længst; thi de forstod ham bedst«.

Gift 22. August 1865 i Raarup Kirke med Emma Hansine Torp, Datter af Sejlmager Johan Ludvig Torp († 1852) og Lykke Christine Fich († 1885), født 8. April 1841 i Svendborg, modtog som Husmoder paa Højgaard Landhus-
holdningsselskabets Broncemedaille for Tilvirkning af Smør (fersk Smør), død 9. Februar 1911 i Lemvig.

- [193] 2. Otto Frederik Paludan blev født paa Alrø 9. Juni 1836 og døbt i Alrø Kirke 18. Juli 1836, fremstillet ved Enkefrue B. Kipnasse og Jfr. Sophie Kipnasse, begge fra København, Kammerjunker O. v. Reedtz fra Palsgaard, Provst Plesner fra Glud, cand. theol. Jeger fra København. Da han var 8 Aar gammel, forflyttedes hans Fader til Nebsager og 10 Aar senere til Raarup, og paa disse 3 forskellige Steder henrændt hans Barndom. Han gik 1848–55 i Horsens Latinskole, hvorfra han dog ikke blev Student, idet han dimitteredes privat (i 1857) af Manuduktør, Bibliotekar Gundorph, der i en Række af Aar ved Siden af sin Virksom-

hed som Underbibliotekar ved Universitetsbiblioteket forberedte og indstillede en Mængde Studenter til Universitetet. Under sin Studietid i København boede han dels hos sin Mormoder, Enkefru B. Kipnasse¹⁾, dels hos sin Onkel, Kommandør Fr. A. Paludan, der var gift med hans Fæster Elise Christence Paludan, og kom iøvrigt meget rundt hos sin store Familie, baade paa Faderens Side og hos Hagerne, til hvilken Slægt hans Mormoder²⁾ hørte. Desuden sluttede han Venskab med den senere Docent (fra 1869 med Titel af Professor) i Matematik ved Polyteknisk Lærestanstalt Frederik Kolling (1833–71) og den senere Viceadmiral Julius Meldal, og kom i Berøring med Ludvig Schrøder og Jens Nørregaard, hvad der fik Betydning for ham frem gennem Livet. Om Søndagen søgte han baade Grundtvig i Vartov og Frimodt i Johanneskirken og paavirkedes af dem begge, men mest Betydning for ham havde dog hans fromme Moder og hans Fader, hvem han bragte en bevæget Tak, da denne ¹⁵/₂ 1869 stedtes til Hvile i Raarup. ²⁹/₆ 1863 tog han theologisk Embedseksamen og blev det følgende Aar, ²²/₁₀ 1864, personel Kapellan hos sin Fader i Raarup, ordineret ⁷/₁₂ s. A.³⁾. Gennem 10 Aar virkede han her (fra ²⁸/₅ 1870 som Kapellan pro loco⁴⁾).

1) ¹⁹/₂ 55, ¹⁹/₁₀ 57 og ²⁴/₃ 59 boede han hos sin Mormoder, hvad Brevudskrifter udviser.

2) Bolette Margrethe Hage, født ²³/₁ 1785, g. m. Grosserer i Kbhvn. Christian Frederik Kipnasse (1785–1829), død ¹⁸/₈ 1868. Hun var Datter af Justitsraad Jens Friedenreich Hage (1752–1831) og hans 1ste Hustru Gertrud Heitmann (1766–1801) og gennem sin Farmoder, Bolette Margrethe Friedenreich (1729–1805) stammede hun og hendes Efterkommere ned paa Spindesiden fra Biskop Mathias Foss i Aalborg (1627–83), der var gift med en Broderdatter af den berømte Sjællands Bisp Jesper Brochmand.

3) Ved hans Indsættelse, der fandt Sted i Raarup Kirke ¹⁸/₁₂ 1864, sagde hans Fader i sin Indsættelsestale bl. a. følgende: Jeg takker [Gud] af et ydmygt Hjerte ogsaa for Dig, at jeg kan sige som Paulus om Thimotheus, at jeg kan glædes ved den uskræmte Tro, som er i Dig, som boede i Din Mormoder og i Din Moder, og som jeg er vis paa ogsaa lever i Dig — Du, Din hedengangne forklarede Moders Hjertesøn og udtrykte Billede [udhævet af os].

4) Det kan maaske forsvares paa dette Sted at indflette nogle Ord, som er hentet fra den Tale, Janus August Paludans Nabopræst og jævnaldrende, trofaste Ven, Pastor Jens Christian Schmidt i Tyrsted—Uth,

Under sin Virksomhed i Raarup som Faderens Kapel-
lan kunde han ikke undgaa at støde paa den ejendommelige
Retning, hvis Tilhængere almindelig kaldtes »de stærke Jy-
der«, og for hvem netop Raarup Sogn var en af Hoved-
borgene. Men et Vidnesbyrd om, at han havde formaaet at
vinde Menighedens Tillid, er det, at en Deputation rejste
til København, da Embedet ved Faderens Død ($\frac{8}{2}$ 1869)
blev ledigt, for paa Menighedens Vegne at bede om at
maatte beholde ham som Sognepræst, hvad dog ikke lykke-

holdt ved dennes Begravelse $\frac{15}{2}$ 1869, og hvori han tegner et Billede
af det Hjem, som under Sønnens første Præsteaar ogsaa var hans:

»Vi ere udgangne fra det Huus, fra den stille, den fredelige, den
hyggelige Præstebolig dernede »i Dalens Skjød«. Det Hjem, som hans
Smag, hans ordnende Sands havde smykket saa skjønt ude og inde,
hvor vi alt udenfor, naar vi nærmede os Huset, førend vi traadte ind
under dets gjæstfrie Tag, modtog et velgjørende Indtryk af den Aand,
som her rørte sig; hvor han, alsidig virksom, som han var, havde skabt
sig et lille Paradis paa Jord, et Eden, i hvilket hver lille Blomst, som
tilsmilede ham, hver moden Frugt, han plukkede af de Træer, han selv
havde plantet, som hvert kornrigt Neg, der blev ham hjembragt fra de
med hans Alt omfattende Omhu veldyrkede frugtbare Agre, vare ham
et talende Vidnesbyrd om, en synlig Aabenbarelse af den Guds velsig-
nende Naade, der ledsagede hans Gjerning, i det Timelige som i det
Aandelige, og aabenbarede sig for Troens Øie, som i det Store, saa og
i det Smaa. Og satte vi nu Foden over Dørtærskelen, da smilede os tro-
herttet Venskab og oprigtig Kjærlighed imøde i hver den vennsalige
Huusfaders Mine, i hvert Ord, som udgik over hans Læber. Da følte
man, at man befandt sig i et christeligt, et i Sandhed præsteligt Huus,
gjennemtrængt af hvad Apostelen saa betegnende kalder Evangeliets
Vellugt (2. Cor. 2, 14—15), et Huus, hvor Herren selv var draget
med ind i sin Tjeners Bo med sit Liv og sin Aand, og hvor Herren er
med og helliger Huuslivet, der medfølger altid en stille Hjemmets Glæde,
en Fred, der aldrig svigter, selv i Livets de mørkere Timer«.

Da Janus August Paludan døde ($\frac{8}{2}$ 1869), sendte Biskop Brammer
Sønnen, Faderens Kapellan et varmt Udtryk for sin Deltagelse (hvad vi
først nu er bleven kendt med), hvori det hedder om den afdøde, som
han benævner »Deres ærværdige, fromme, elskelige og elskede Fader«:
»I ham har jeg tabt en trofast Medarbejder, der holdt fast ved vor Kirke
og stod vildledende Aander imod uden at fornegte sin Kjærlighed til
vildfarende Brødre. — Han følte sig styrket først og sidst ved Guds Naade,
der er mægtig i vor Skrøbelighed, dernæst ved sine Børns Kjærlighed,
navnlig da hans dyrebare Hustru blev hjemkaldt før ham. Det fjerde
Buds Forjettelse vorde rigeligt opfyldt paa disse Børn! Det beder i Jesu
Navn Deres hengivne Brammer.

des. ²/₉ 1874 blev han derimod Sognepræst i Blære-Ejdrup i Aars Herred.

Om hans kirkelige Stade faar man et Indtryk gennem et Brev, som hans og hans Faders gode Ven, Carl Fog i Skjold, sendte ham ¹/₆ 1876, og hvori det bl. a. hedder:

Hjærtelig Tak for Dit rare, udførlige Brev ... Det eneste, hvorom Du udtaler Dig utilfreds, Biskoppens¹⁾ Besøg, var det, jeg mindst ventede, skulde blive en Aarsag til Ubehagelighed. Jeg havde tænkt mig, at Du og han gensidigt vilde tykkes vel om hverandre, at han vilde været glad ved Dig som Du ved ham, saa det forbausede mig at høre af Dig, at hans Besøg ikke synes at have tilfredsstillet enten ham eller Dig, og navnlig har hans Rettelser og Tilføjninger til Din Prædiken forundret mig. Det er dog et stærkt Stykke at paastaa, at før Forældrene saa i Børnenes Hjerter, er der intet saadet, det synes jo egentlig at forudsætte, at det ikke er Herren, der døber. Din Prædiken syntes jeg rigtig godt om; den er mig saa yndig jævn og enfoldig og evangelisk. Saa er den tilmed saa bibelsk, at den helt og holdent er bygget paa Skriftens egne Udsagn, en videre i det Enkelte udført Skildring af Lignelsens egne Ord [Marc. 4, 26—29] i Forbindelse med det andet Skriftord om at høre og bevare Ordet ... ; i den første er Forjættelsens Herlighed om Guds Kraft i Ordet til Salighed stærkt betonet, og i det tilføjede: salige ere de, som høre Ordet og bevare det! er den fornødne Mindelse om Ædruelighed og Alvor fra vor Side. Derfor finder jeg Din Prædiken aldeles ulastelig: Du har gjort det Ene: stærkt betonet Ordets egen Kraft, og ikke forsømt det andet, at minde om ikke at tage Guds Naades Ord forfængeligt, men bevare det. Havde Du endda udtrykt Dig saa forførdelig sangvinsk som Psalmisten selv, der virkelig drister sig til at sige at Gud giver sin elskelige Ven det i Søvn [Psal. 127,2], og ikke fulgt den gamle danske Oversættelses Frygtagtighed og Nøgternhed ved det indklamrede »som«, »som i Søvn«, saa kunde jeg endda forstaa Bispens Angst. Men Sagen er vel den, at han har skimtet »den røde Klud« i enkelte Udtryk som dette: »kun vi finde, at Ordet ved Daab og Nadver vokser op i os«; thi det smager af Grundtvigianisme og »den glade« Christendom, og paa den maatte der sættes en Dæmper ved hint om »Arbejdet med Frygt og Bæven«.

Da Kravet om større kirkelig Frihed rejstes og gav sig Udtryk gennem Askovadresserne 1881, var han ogsaa Underskriver af dem, hvad der ligeledes viser, hvor han følte sig mest hjemme.

I Blære var han kun en kort Tid, for allerede tre Aar efter at han var kommen dertil, søgte han Forflyttelse til

¹⁾ Peder Engel Lind (1814—1903), Biskop over Aalborg Stift 1875—88.

Torslev=Svendstrup i Østerhanherred og kaldtes ^{20/7} 1877. Her blev han, som han selv har udtalt, vel modtaget af Grundtvigianerne, som dog ikke fandt ham yderliggaaende nok, hverken i politisk eller kirkelig Retning, hvorimod Menigheden som Helhed sluttede sig tæt op om ham. Efter 7 Aars Virksomhed her blev han ^{10/5} 1884 kaldet til Sognepræst i Gunderup=Nøvling i Fleskum Herred, et Par Mil syd for Aalborg, hvor hans Præstegæmning kom til at falde gennem 28 Aar. Om Paludans nye Kald, saaledes som det var paa den Tid, skrev Thorvald Elmquist, der blev hans Nabopræst og inderlig gode Ven, til ham, inden han endnu var kommen dertil:

Gunderup har været et vanskeligt Sted; Sommer¹⁾, Bjørnbak²⁾ og Baptisterne have i Forening i en Række af Aar søgt at drage Folk fra Kirken; men gamle Bjørnbak er nu borte, unge Bjørnbak ganske uskadelig, Sommer i Amerika for bestandig og Baptisterne har tabt Størstedelen af deres Indflydelse, medens samtidig adskillige Tegn tyde paa, at en ny og bedre Tid er ved at oprinde for Gunderup, saa Folk begynde at drages til Kirken (ved Højers og A. Stubkjær's Møde i Gunderup i Febr. var Kirken stopfuld og Folk meget grebne).

Men utvivlsomt har der været Vanskeligheder af forskellig Art at overvinde, og det synes, som Paludan har berørt dette i et Brev til sin Biskop, Svane, i Viborg. I hvert Fald svarer denne ham ^{3/3} 1888 bl. a. følgende:

.. jeg fastholder Deres Ord: »jeg er ikke træt, jeg arbejder i Haab«. Og jeg siger derom, at jeg veed, at De arbejder ærligt og trofast, og Kjærligheden til de mange aandeligt forkomne Sjæle ikke er bleven kold hos Dem uagtet den sejge Modstand, og derfor vil Herren ogsaa bevare Dem fra at blive træt før Tiden, og han vil opretholde Haabet hos Dem. Hold ubrødeligt fast ved dette, at hvor Vorherres Evangelium, hvor skrøbelige Redskaber vi end ere, frembæres i en uskrømtet Tro, der gaaer hans Forjættelse, at det skal ikke vende tomt tilbage, i Opfyldelse. Det maa være saaledes, kan ikke være anderledes, men om vi skulle se denne Opfyldelse, det maa vi lade staa hen. Salige ere de, som ikke see og dog troe. Hvor ofte skeer det ikke, at En saaer og en Anden høster. Husk, at det er jo ikke vor Høst, men Herrens — efter hans Ord: Beder Høstens Herre, at han udsender Arbeidere i sin Høst.

1) Mogens Abraham Sommer (1829—1901), Lægprædikant og Politiker.

2) Lars Bjørnbak (1824—78), Skolelærer og Politiker.

Fra Gunderup satte han et stort Vækkelsesarbejde i Gang med Møder i Skolerne, og han hentede Hjælp dertil, hvor den var at finde, ogsaa fra Indre Missions Side. Men han nøjedes ikke med at virke indenfor Sognets Grænser; navnlig sammen med sin Nabopræst Thorvald Elmquist i Gudum, foretog han gennem flere Aar mange Foredragsrejser rundt omkring i Jylland, især for at lægge Folk Hedsningemissionens store Sag paa Sinde. Ikke mindst talte han om og for Santhalmissionen, som han nærede en dyb Kærlighed til. Efter at Thorvald Elmquist var bleven forflyttet til Flødstrup paa Fyen, skrev han ^{12/9} 1889 til Paludan:

... Tak for hver god og velsignet Stund i Samtale! Tak for hver Gang vi arbejdede sammen i vore Sogne. Hyggeligt og hjemligt staar det Altsammen for mig. Men særlig Tak for vore udmærkede og fornøjelige Missionsrejser. Deres Lige faar jeg næppe, og mit Haab er kun det, at de ikke helt maa være hørt op. Noget mere fornøjeligt kjender jeg ikke end dem!

1912 tog han Afsked og udnævntes ^{28/3} s. A. til Ridder af Danebrog. Han døde ^{2/10} 1917 i Nørresundby.

Hans ældste Barn, Camilla Augusta, g. Bülow, har, til Brug for dette Arbejde, draget sine Minder om Faderen frem i følgende Linjer:

Billedet af Fader staar i min Sjæl uden Plet eller Rynke. Han var en fin Natur, forædlet gennem omhyggelig Opdragelse i Barndom og Ungdom i sit Hjem og i den Kreds, hvori han færdedes som ung, og som var præget af gammel fin Kultur og af en from og virksom Kristentro. Hans Ydre var saa smukt, præget af den varme Aand, der boede i hans Hjærte, han var dybt alvorlig, ren af Hjærte, levende i Troen, en begejstret og beaandet Forkynder og den kærligste og mest forstaaende Fader i Hjemmet; — at han ikke gjorde sig mere gældende udad til, skyldes nok hans store Ydmyghed for Gud og hans liden Tro paa sine egne Evner. Han beherskede hele Menigheden, alene naar han gik fra Altret op til Prædikestolen med bøjet Hoved, men med et vidunderligt Udtryk, der viste, at han følte sig i sin store Mesters og kære Herres Tjeneste, og at han havde et Budskab fra ham at bringe — eller naar han gik op og ned ad Kirkegulvet og selv ledede Sangen med sin stærke Stemme og sang sine elskede Psalmer, saa hans Aand og Varme og indre Kraft tog alle i Kirken med. Hans Prædikener var ikke just lange; han havde altid et bestemt, han vilde have sagt, og hvori han lagde hele sin Personlighed. Han kunde tale, saa Prædikestolen rystede, naar han stred imod det ondes Magt og Menneskesindets Træghed, men han talte helst og oftest om Guds Kærlighed i Vorherre Jesus og om sine Erfaringer i

sit eget Kristenliv, og naar han saa havde faaet sagt, hvad han vilde, sluttede han temmelig hurtigt af. Han var en god Fodgænger, og saa længe han kunde, færdedes han tidlig og silde tilfods omkring i Sognene, besøgte Folk og talte med dem, baade syge og sunde, bedrøvede og glade, unge og gamle. Paa Konfirmationsforberedelsen lagde han stor Vægt, og den sidste Dag, naar han tog Afsked og bad med dem, var begge Parter altid dybt bevægede. Saa længe han havde Kræfter til det, blev han ved at samle de gamle Konfirmander hos sig i Præstegaarden. Han var elsket og æret baade i og udenfor sit Hjem.

I Tilknytning til, hvad Datteren her har sagt, indfletter vi Gengivelse af Prædikenopskriften til Palmesøndag 1910, men det er klart, at det kun er Hovedpunkterne eller Hovedtankerne, der her er nedskrevet. Selvfølgelig var disse nøjere udviklet eller udpenslet, da de — for mere end 25 Aar siden — lød i Gunderup Kirke.

Palmesøndag 1910.

Naar man kommer ind til et Menneske, der ligger for Døden, saa træder man sagte, saa taler man stille for ikke at forstyrre den døende; Døden fører Stilhed med sig.

Paa samme Maade gaar vi ind i den stille Uge, fordi Vorherre Jesus i de Dage beredte sig til sin Lidelse og Død; vi kan ikke nænne, at han skal se os raabende og støjende — i Fjas eller Dans, i Morskab og Fest, — vi vil helst være stille, som det nu passer enhver bedst, men som de, der mindes ham, hans Lidelse og Død.

Vi høre idag om en Kvinde, Marie, Marthas Søster, der havde paa Følelsen mere end nogen af de andre, at Herrens Bortgang nærmede sig, og saa vilde [hun] vise ham sin Kærlighed, mens han endnu var iblandt dem, ved at salve ham med sin meget kostelige Salve, hvorved hun da viste ham, at hun holdt intet for godt til ham til Tak for alt, hvad han havde givet hende, og hun var glad ved at kunne bringe dette frivillige Offer til ham. Vi kan jo aldrig gengælde, hvad han har gjort for os, men vi vil gerne tjene ham, saa godt vi kan.

Men hvad vi saa ofre — det nytter ikke, dersom vi ikke først ofre os selv. Offer for Gud er en sønderknust Aand. — Giv Herren dit Hjerte, det er det bedste, du har, hvor ringe det end er — det er det eneste, han forlanger.

Gør vi det, saa vil jo nok en og anden forarges derover og lade os høre ilde derfor, som Judas — det maa vi være beredte paa, men Herren siger og i Dag, at det humane og det kristelige godt kan følges ad; det sidste helliger det første. Naar Herren til Slut siger om Marie: »Hun gjorde, hvad hun kunde« — saa lad os se til, at dette Ord mere og mere kan komme til at passe paa os — for vi kan vel nok alle gøre mere, end vi gør — »bare vi, bare vi havde Kærlighed nok« — den for-

mere Herren ved sin gode Aand i vore Hjerter og gøre den kendelig i vort Liv, saa vi kunne tjene Herren ved at tjene hans Venner og gøre godt imod dem.

Gift 10. Juli 1867 i Søllerød med Sophie Frederikke Worm, Datter af Proprietær, Exam. jur. Jacob Christian Worm (1805–95) og Vilhelmine Andriette Justine Hastrup (1810–88), født 6. Juni 1844 paa Nørre Aldumgaard, Sten-
derup Sogn, død 1. Juni 1931 i Nørresundby. Begravet paa
Gunderup Kirkegaard ved Siden af sin Mand.

[194] 3. Anna Bolette Paludan, født 19. Maj 1838 i Alrø Præstegaard og døbt 13. Juli 1838 i Alrø Kirke, »frem-
stillet ved Fru Elise Christence Paludan og Søcaptain F. A. Paludan, begge fra Kjøbenhavn, Pastor Vogelius fra Hunds-
lund, Sognepræst Mynster fra Hornsyld i Bjerre Herred og Jfr. A. Plesner fra Glud Præstegaard«. Hun var gennem mange Aar – til sin Faders Død – en trofast og opofrende Støtte i Hjemmet. Pastor Jens Christian Schmidt omtalte hende i den ovenfor nævnte Ligtale over Provst Janus August Paludan som »en øm og kærlig Datter, trofast i Med-
gang og trofast i Modgang, glemmende sig selv over dem, hun elskede« og sagde, at hun »troede aldrig at kunne gøre Nok for at forskjønne deres Glæde, mildne deres Sorg og pleje de Lidende i deres Trængsel«. I 20 Aar var hun Hus-
bestyrerinde hos Bankdirektør Harald Schouby i Aarhus indtil hans Død 1895. En lang Række af Aar (fra 1895 til sin Død) var hun Formand for Aarhus Plejeforening. Hun døde 24. Januar 1910 i Gun-
derup og ligger begravet paa Gun-
derup Kirkegaard.

Hendes Broderdatter, Thyra Larsen, f. Paludan [Nr. 269] skriver om hende bl. a.:

Selv ugift nærede Fæster stor Interesse for sine Brødres Børn. For os to i Lemvig var det altid meget spændende, naar Julepakken fra Fæster ankom, og noget tilsvarende har uden Tvivl været Tilfældet i de andre Brødres Hjem. Op gennem Aarene holdt hun sig altid underrettet om, hvor Broderbørnene boede og færdedes. Selv har jeg kun faa Gange og i faa Dage haft Lejlighed til at være sammen med hende, men jeg bevarer alligevel et levende Indtryk af en bestemt og handlekraftig Personlighed. Sine sidste Aar tilbragte hun hos Broderen og Svigerinden i Gun-
derup Præstegaard, og hun ligger begravet paa Gun-
derup Kirkegaard. Hun døde 24. Januar 1910.

[195] 4. Hother August Paludan, født 5. Juni 1841 i Alrø Præstegaard og døbt i Alrø Kirke den 23. Juli s. A., »fremstillet ved Madame M. Rützou, Jfr. F. Paludan, begge fra Kjøbenhavn, Pastor Leunbach fra Katstrup, Pastor Weisner fra Præstholm og Pastor W. Paludan-Müller fra Beder«. Efter at have været i Tømrelære og besøgt Kunstakademiet fra 1857 blev han i December 1863 Elev af Arkitekturskolen, men forlod Akademiet i 1866 uden at have taget Afgangsprøve. I 1863 var han Konduktør i Viborg for N. S. Nebelong ved Ombygningen af Fængslet der, tog derefter til København for at fuldende sine Studier ved Akademiet, men forlod atter dette i 1866 for under Walther at lede Opførelsen af Hospitalet i Randers. Han levede nu nogle Aar som udøvende Arkitekt i Randers, vikarierede et halvt Aar for Julius Tholle som Konduktør ved Viborg Domkirkes Genopførelse (under N. S. Nebelong). Efter at han i 1872 var bleven Konduktør for Walther ved Opførelsen af Tinghuset i Viborg, tog han fra da af fast Bopæl i Viborg. Han udfoldede nu stor Virksomhed som Arkitekt, idet han dels opførte forskellige Bygninger i Byen selv, dels gav Tegning til Hovedbygninger til nogle Herregaarde i Omegnen, dels endelig ledede flere betydelige Restaurationsarbejder af Kirker og lignende, saaledes Taarnet ved Bejstrup Kirke, Skjern Kirke ved Randers, Grinderslev Klosterkirke m. fl. I en lang Aarrække var han tillige Lærer ved Byens tekniske Skole. Han led i flere Aar af Brystsyege, som efter kun faa Dages Sygeleje bortrev ham den 22. April 1888 (Weilbach Nyt dansk Kunstnerlexicon. II, 208—09).

Gift 1. ^{10/10} 1867 i Søndersogns Kirke med Elsigne Marie Topp, Datter af Urmager i Viborg Daniel Topp og Christine Cecilie Hauerbach, født ^{17/2} 1847 i Viborg, død 1885.

2. ^{5/11} 1886 smstd. med sin 1ste Hustrus Søster Abel Topp, født ^{4/4} 1856 i Viborg, død.

[196] 5. Carl Edvard Paludan, født paa Alrø 15. August 1844, døbt i Alrø Kirke ^{24/10} s. A., »fremstillet ved Fru Provstinde Plesner af Glud, Pastor Fog af Skjold, Pastor Møller af Gylling, Pastor Vogelius af Hundslund og Jom-

fru P. Mathea Eskildsen af Glud«, Student fra Horsens 1863, cand. theol. ^{25/1} 1870, uord. Medhjælper i Høve-Flakkebjerg 1870 hos Stifteren af »Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark«, Chr. Fr. Rønne, pers. Kapellan sstd. ^{3/9} 1870, ord. ^{23/11}, Sognepræst til Idom ^{2.8} 1875, til Søndbjerg-Odby ^{27/5} 1885, Provst for Hassing og Refs Herreder ^{14/1} 1896, Ridder af Danebrog ^{2/8} 1911, Afsked 1920, Dbmd. 1921, død 24. Januar 1926. Begravet paa Søndbjerg Kirkegaard.

Provst Paludan hørte til Santalmissionens gamle Venner og trofaste Støtter fra den første Tid. I Aarene 1909–13 var han Bestyrelsens Formand, og til sin Død var han den varmhjærtede Ven af Missionen. Poul Oldenburg, nu Biskop over Aalborg Stift og gennem mange Aar Santalmissionens Formand, skrev ved Provst Paludans Død i Santalposten (^{15/2} 1926) bl. a.: »Det, der prægede Provst Paludan i Samarbejdet, var hans fredelskende Sind. Han kunde ikke lide, at der i Forhandlingerne kom Retningsforskelle frem. . . . Han prøvede at mægle og havde Øje for de forskellige Gaver og deres Anvendelse. . . . Han skal æres for, at han trofast holdt ved i en Tid, hvor saa mange gav op og gav deres Interesser til andet Missionsarbejde. Det var en ædel Mands Færd, man havde for sig, naar man var sammen med ham«. Og i Kristeligt Dagblad mindedes han (af N. Dueholm) med følgende Ord: »... Der er mange Grene af Guds Riges Arbejde, som har nydt Hjælp af hans Grundighed og kærlige Forstaaelse, saaledes Søndagsskolesagen, Santalmissionen og Samfundene paa Thyholm og i Thy, men særlig Ungdomssagen, som havde hans fulde Kærlighed. Da han kom til Søndbjerg og Odby, begyndte han straks at samle de unge til Møder, Mænd og Kvinder sammen, og vi er mange, som kan føre vort aandelige Gennembrud tilbage til disse Møder. Derfor er der ogsaa i vore Hjerter en Tak til Gud for, hvad han gav os gennem Provst Paludan . . .«

Blandt de Familiepapirer, som har været os overladt under Udarbejdelsen af nærværende Skrift, findes ogsaa et Brev, dat. ^{9/9} 76, fra Johan Christopher Paludan [Nr. 250] til hans Broder, den senere Professor Julius Paludan [Nr. 248], og vi drister os til paa dette Sted at gøre et Uddrag

deraf, da det — hvad andre formentlig vil indrømme — er vel skrevet og allerede nu kan siges at have en vis kulturhistorisk — for ikke at tale om slægtshistorisk — Interesse. Brevskriveren er paa Rejse i Jylland for at se paa en Gaard og er naaet til Holstebro.

...Veien [fra Holstebro] til Idom gaar ind i Landet [ikke helt rigtigt, da den gaar Vest paa] gennem store Lyngmarker med enkelte Huse og Gaarde i de opdyrkede Pletter; man er paa de store Vidder, en jevn Flade mod Syd og Vest saalangt Øiet naaer, kun i Nord er der store mørke Bakker som for en Fremmed tager sig ud som Skov, men i Virkeligheden er høie Lyngbakker, Grændsen ind mod Kronheden. Forgjæves speider man efter Idom Kirke og Præstegaard, og det er ikke saadan at spørge om Vei, hvor Husene ligge langt fra Veien, og Veifarende ikke findes. Endelig er der da en Bonde, der vender en tarvelig Grønfare i det Haab, at det vil lykkes ham deri at faa nedlagt en Kjende Rug, hos ham hører jeg, at lidt vesten for »Gammelmark« (hver Bondesgaard har sit Navn) gaar en Vei nord i, den fører lige paa Kirken og Præstegd. Da jeg har gaaet lidt, seer jeg inde over Marken komme et Par Folk, foran en Mand, bagefter en Kvinde, og jeg kjendte strax Præsten, trykker Wendrich jun. ned over Øinene, knapper Regnfrakken til og skraaer ned paa dem, idet jeg et Stykke borte paa Jydsk anraaber og beder om Forlov at tale med Præsten. Det lykkes fuldstændigt, endnu længe efter at jeg havde naaet [dem], kjendte de mig ikke. Præstegd. ligger efter Forholdene hyggeligt paa en Skraaning med Idom Aa og Engdragene under sig og med Kirken og Skolen lige for sig paa Aaens modsatte Side. Af Træer findes i milevid Afstand kun dem i Præstens og Skolelærerens Haver. Præstegaarden er stor, ca. 140 Tdr. Ager og Eng og 200 Tdr. Hede og Mose, den er bortforpagtet. Forp. holder 5 Heste og ca. 30 Kreaturer samt svarer vel 1400 Kr., saa Jordene er lige tarvelige nok. Haven er kun lille, men vel beplantet, og nu har Edw. taget et Stykke ind, som gennemgraves og beplantes med Fyr og Gran, Ahorn, El, Pil og Poppel til Læbælte, indenfor Frugttræer og Buske. Han er Planteur og har desuden med Iver kastet sig over Dyrenes Røgt og Pleie, selv har han 5 Beder, en Griseso, to Fedesvin samt Masser af Høns, Ænder og Gjæs; vi studere ivrigt »Wolff Husdyrenes rationelle Fodring« og feder efter alle Kunstens Regler. Medens Dyrene hengive sig til den nødvendige Ro, tage Edv. og jeg vore Fiskestænger og vandre ned til Aaen, undersøge først Aalerusen og kunne saa i hele Timer følge Aaens Bugtninger ud mod dens Udløb, StoræAaen, angående efter Foreller. Og vi have fanget hver Dag, 3: Edv. hver Dag, jeg kun af og til, thi Forellen er umaadelig sky og vanskelig at omgaas. . . . . Baade Edv. og Sophie befinde sig vel her, omend navnlig Sophie nok synes, at her er noget ensomt. Til nærmeste Omgang er der 1½ Mil; i Sognet selv findes kun Bønder, ganske vist lutter flinke Folk, men man [kan] jo af og til trænge til at se Andre. Her findes 3 a 4 Nabopræster paa

Landet og i Holstebro, hvilke danne i Forb. med Edv. og Overauditeur Bekker [Hans Nobel Becher] i Holstebro et Convent, hvori der holdes Møde hver anden Maaned. Forøvrigt er her hyggeligt inden Døre, og stor Opmuntring giver jo ogsaa det lille Barn, en sød Pige paa 3 Aar, Camilla, bra' forkjælet, men artig af eneste Barn at være.

Idag have vi været i Kirke: Kirkegangen er god, naar man tager i Betænkning, at Sognet er sparsomt beboet, kun 400 Mennesker med Børn og Tjenestefolk, men jeg troer ogsaa nok, at Præstefamilien har forstaaet at gjøre sig afholdt i kort Tid, man hører da kun Ros fra alle Sider; det er nu en reen pecuniær Fordel, thi det er utroligt, hvad der bliver bragt af Fødevarer til Præstegaarden baade at Høje og Lave især i Slagtetiden. Der er i Edv.s Prædiken ikke noget Nyt eller Slaaende, men hans Tale er jævn og naturlig, bærer tydelig Spor af at være dybt følt og inderlig, ligesom den er fri for enhver Jagen efter Jævnhed og fri for al Affektation. Destoværre er hans Røst jo kun svag og kan ikke anstreges, hvorfor han har ondt ved at fylde Kirken, især naar som idag Vestenvinden suser om Bygningen, ryster Vinduerne og farer pibende ind af Dørsprækker. ...¹⁾

Gift 19. Juli 1872 i Gjesing med Anna Sophie Dagmar Clausen, Datter af Lærer Niels Knudsen Clausen (1815–1903) og Ane Cathrine Worm (1807–73), født 5. August 1843, død 1911.

Generalen skriver i sin Familiebibel:

I sine sidste Leveaar blev han [?: Fr. A. Paludan] kjærlig plejet af en ham tildels — idetmindste oprindelig — fremmed Omgivelse, og de af denne, der var tilstede ved hans Dødsleie, skyldes en venlig Erindring

1) Den nuværende Sognepræst i Idom, Frantz Lademann, som vi har forelagt den her gengivne Afskrift, idet vi samtidig rettede enkelte Spørgsmaal til ham, har venligst oplyst følgende:

Selvfølgelig har Forholdene ændret sig meget siden dengang. Bebyggelsen er gaaet en Del frem; fra 400 (som der nævnes i Brevet) til 700 Mennesker, og Hederne har jo maattet afgive sin store Del til virksomme Hænders Omsorg. — Hvad »nærmeste Omgang« angaar, saa er der stadig 1½ Mil, dersom det er »Præste-Omgang«, der menes. — I 1916 er den gamle Præstegaard solgt: . . . men Haven, som (senere) Provst Paludan dengang udvidede og beplantede med Træer, ligger her endnu, ca. 1½ Td. Land stor, og er fulgt med til den nye Præstebolig, bygget i 1906.

I det hele var Provst Paludan en Foregangsmand, for ikke at sige Foregangsmanden paa Plantningens Omraade i Idom, idet baade Kirkegaardens Beplantning og den første Plantage-Plantning gaar tilbage til ham.

Provst Paludan huskes endnu med Taknemmelighed af flere i Idom.

hos os Efterlevende, der elskede og agtede ham, som han omfattede med hele sin uskrømtede Kjærlighed. — I denne hans Omgivelse stod Frøken Sofie Clausen, Datter af Skolelærer Clausen i Gjessing pr. Randers, ham nærmest. Tildels fordi hun i mange Aar har været om ham, ogsaa hos [hans] afdøde Hustrue E. C. Paludan og hans ligeledes afdøde Adoptivdatter Emilie Wilhelmine Palu[dan], men tildels ogsaa fordi hun nu i nogle Aar har været forlovet med nuværende Kapellan p. p. Edvard Paludan, den Afdødes kjærlige og vistnok kjæreste Neveu — Brodersøn af hans afdøde Hustrue — indskrænker jeg mig til kun at nævne hende paa disse Blade.

[197] 6. Christian Frederik Paludan, født i Nebsager 16. Januar 1850, døbt i Nebsager Kirke 7. April s. A., baaren af Fru Lindahl, Skjerrildgaard. Faddere: Frk. Therese Borgen, Kbh., Pastor Boesen, Murermester A. Fussing, Horsens, Læge Rasmussen fra Hornsyld, stud. juris C. Borgen fra Kbh., Discipel Johan Kipnasse Paludan fra Nebsager. Han var Elev paa Rosenborg 1867–69, tog Havebrugs-eksamen 1871, og Aaret efter Eksamen i Plantedrivning og Sirlgartneri, var Undergartner paa Bernstorff i to Aar, rejste 1873 til Udlandet for sin videre Uddannelses Skyld, Håndelsgartner i Randers 1875, var 1883–88 Undergartner, 1888–1907 Slotsgartner ved Rosenborg Driveri og Blomsterhave, derefter (til 1923) ved Bernstorffs Slotshave. Formand for Almindelig dansk Gartnerforening 1906–09. »Det var i en for Foreningen meget kritisk Tid, og det skal derfor saa meget mere paaskønnes, at han ikke gik uden om Vanskelighederne, men gik ind i Bestyrelsen, ledede Arbejdet og førte Foreningens Skib videre frem« (Carlsen Skiødt i Gartnertidende 1933). Censor ved Landbohøjskolens Eksamen i Havebrug, Medlem af Københavns Borgerrepræsentation 1892–98, Medlem af Bestyrelsen for det kgl. danske Have-selskab og for Østerlandsmissionen, hvis Kasserer han var en Række af Aar. Ridder af Danebrog $\frac{8}{4}$ 1904, død i Gentofte 23. November 1923.

I. C. A. Carlsen-Skiødt skrev ved hans Død (Gartnertidende 1933 S. 669) bl. a.:

Slotsgartner Paludan var Æresmedlem af Alm. dansk Gartnerforening; dette var en Anerkendelse og Tak for den store Indsats, han paa mange Maader havde gjort i dansk Gartneri og Havebrug. Han var en af dem, som ragede op indenfor vor Stand, og selv om mange af de

ynge Gartnere ikke har kendt den gamle Slotsgartner, da han stod i sin fulde Manddomskraft, saa vil Slotsgartner Christian Frederik Paludans Navn være et af de Navne, der vil gaa over i Gartneriets Historie og blive staaende der.

Og Overgartner ved »Det kgl. danske Haveselskab« Carl Johan Hansen skildrede sine Minder om Rosenborg Blomsterhaver og Paludan som deres Leder i følgende smukke Linjer¹⁾:

Nu, da Budskabet spredes over Landet, at Slotsgartner Paludan ikke er iblandt os mere, vil mange mange Hjærter komme til at banke stærkere, og mange Hjerner vil standse den stride Strøm af Dagliglivets travle Tanker for at sende dem tilbage gennem Tider, der svandt, — ind i dyrebare Minders ophøjede Bo, for dør vil mange erfare med mig, der gemmes Kærnen af det, der blev givet os ved Paavirkning af Slotsgartner Paludan; — der er det Liv — og der vil det leve, saa længe Lysene faar Lov at skinne for os, der fik den gode Skæbne at komme Slotsgartner Paludan paa nærmere Hold; og blandt de mange er vi en stor Flok, for hvem dette skete, da vi som Gartnerelever kom til Rosenborg.

For hvem blev disse Aar ikke en sprudlende rig Tid — rig i sig selv vel fordi vi var unge og modtagelige for den Mangfoldighed, i hvilken vi her fik Del. Vi levede som i et Rige for sig — herinde i Chr. d. IV's gamle Have — omgivet af de høje Mure og Voldgrave, et Eventyr-rige, i hvilket den store Portnøgle lukkede os inde, naar Klokkeren om Aftenen slog 10, — og som næppe nogen Digter kan udmale saa romantisk, som det gemmer sig i vor Erindring — med de gamle Bygningers mange ejendommelige Rum fra Frøloft til Frugtkælder — med de numrererede Drivhuse, »Bakker«, »Kasser« og »Linier« — med den gamle Frugt- og Køkkenhave, hvor man kunde møde Svanen, — Espaliéernes lange Rækker, — den gamle Mørbær, — de ældgamle Laurbær og Myrter, — »Stjernen« og de andre sirlige Tæppebede foran Slottet, — den haandtrukne Karet, i hvilken udsøgte Blomster og Frugter Aaret rundt kørtes til Amalienborg, om Vinteren beskyttet ved Varmedunk mod Kulden, — Dekorationerne paa Slottet — for blot at nævne Stikord, der hver for sig kan sætte lange Tankerækker i Bevægelse, — Vagtparasdens ildnende Toner, der dengang til Hverdagsbrug ødselt sendtes ud over Byen og som friskt strømmede ind til os over Sølvgademuren; jo, der var Musik i Tilværelsen dengang, man var Gartnerelev paa Rosenborg.

Hver af os har sine særlige Rosenborg-Oplevelser — gemmer sine særlige Billeder, men frem gennem dem alle toner en rank, fribaaren Skikkelse, en Skikkelse, som hver af os gennem sin personlige Kontakt lærte at højagte — i hvis strenge Retfærdighedssans og Pligtfølelse vi

1) Gartnertidende 1933 S. 670.

følte os kørt i Tømme, — i hvis usigelig milde, livfulde Blik vi hentede vor Belønning.

I denne Skikkelse vil vi, der kendte ham, se det fuldendte Billede af den svundne Tids højt kultiverede, dygtige, alsidige Slotsgartner, og nu, da hans Livssol — lysende til det sidste — stille er gaet ned bag vor Horisont, vil der i os, der var hans Elever, ligge bundet en Mindernes Krans, — noget vil røre sig dybt i os, noget, der vist bedst faar banet sig Udtryk gennem det lille Ord — Tak.

Gift $\frac{4}{5}$ 1888 i Trinitatis Kirke i København med Caroline Elisabeth Kirketerp, Datter af Provst Rasmus Kirketerp (1814–73) og Louise Eline, f. Kirketerp (1827–), født 24. April 1856 i Øster Snede.

SJETTE SLÆGTLED.

6 Børn (198–203) af Jens Jacob Paludan (Nr. 152), 9 Børn (204–12) af Hans Paludan (Nr. 155), 6 Børn (213–18) af Louise Paludan, g. With (Nr. 157), 6 Børn (219–24) af Julius Ferdinand Paludan (Nr. 161), 13 Børn (225–37) af Vilhelmine Paludan, g. Borgen (Nr. 162), 3 Børn (238–40)¹⁾ af Julius Frederik Paludan (Nr. 143), 7 Børn (241–47) af Hans Jacob Peder Dorph Paludan (Nr. 174), 3 Børn (248–50) af Hans Jacob Paludan (Nr. 176), 4 Børn (251–54) af Anna Cecilie Paludan, g. Jacobsen (Nr. 180), 2 Børn (255–56) af Rosalie Nathalie Paludan, g. Nagel (Nr. 181), 3 Børn (257–59) af Elise Christiane Paludan, g. Jacobsen (Nr. 182), 1 Barn (260) af Frederik Høgh Paludan (Nr. 187), 8 Børn (261–68) af Mariane Jensine Paludan, g. Wraamann (Nr. 188), 2 Børn (269–70) af Johan Kipnasse Paludan (Nr. 192), 13 Børn (271–83) af Otto Frederik Paludan (Nr. 193), 7 Børn (284–90) af Hother August Paludan (Nr. 195), 4 Børn (291–94) af Carl Edvard Paludan (Nr. 196), 1 Barn (295) af Christian Frederik Paludan (Nr. 197).

¹⁾ Burde rettere have været indført under 5. Slægtled, da Faderen Julius Frederik Paludan hørte til 4. Slægtled (se S. 100), fordi dennes Moder Anna Elisabeth Paludan [Nr. 47] hørte til 3. Slægtled (se S. 68), medens hans Fader, Johan Paludan [Nr. 91] hørte til 4. Slægtled (se S. 79).

*Jens Jacob Paludan [Nr. 152] og
Louise Frederikke Grodtschillings Børn.*

[198] 1. Harald Paludan, født 16. September 1809 i København, hjemmedøbt ¹²/₁ 1810. Faddere var: Admiral Winterfeld, Admiral Bille, Commandeur Sneedorff, Kammerjunker Repstorff, Prem. Lieut. F. Grodtschilling, D^{to}. G. Grodtschilling, Sec. Lieut. Schultz, Hr. Pastor Paludan, Fru Paludan, Enke, og Fru Peschier, (Bremerholms Kirke). Student (privat) 1827, cand. theol. ¹⁷/₁ 1838, Overlærer ved Søetatens Skole ¹⁰/₁₀ 1843, uord. Kateket i Holmens Sogn ¹⁷/₈ 1850, Sognepræst til Hurup ⁹/₁₁ 1854, ord. ⁴/₁ 1855, til Beder^sMalting ²¹/₈ 1861, til Fejø ²⁰/₇ 1869, entl. ⁶/₂ 83, død ³⁰/₁₁ s. A. Gift 23. November 58 i med Johanne Cathrine Christensen, Datter af Sognepræst Michael Paludan Thorning Christensen til Søndbjærg^sOdby og Johanne Larsen, født 22. April 1836 i Hvidbjærg, død 1906.

[199] 2. Nanna Paludan, født 30. Januar 1812 i København, død 20. Marts 1812 samme Sted.

[200] 3. Thora Paludan, født 1. Februar 1813 i København, hjemmedøbt ¹/₉ 1813 (Bremerholm Kirke), død 6. Juni 1841 i Aarhus.

Om hende staar der i Kommandør Jens Jacob Paludans Ungdomserindringer S. 202:

Her [?: paa Christiansø, hvor han var Kommandant,] blev hans rolige Familieliv afbrudt engang — vistnok 1835 — ved et længere Besøg af den unge preussiske Prins Adalbert¹⁾, der blev hæftigt forelsket i Paludans ældste Datter Thora. Prinsen indbød Aaret efter sin Vært til Hofset i Berlin til Tak for den udviste Gæstfrihed, men den unge Pige hensefaldt i den sørgeligste Melankoli og døde faa Aar efter, den 6. Juni 1841, 24 Aar gammel.

[201] 4. Alvilde Paludan, født 25. Marts 1815, døbt ¹³/₆ 1815 (Bremerholm Kirke), død 16. Oktober 1871.

¹⁾ Heinrich Wilhelm Adalbert, Prins af Preussen, Brodersøn af Fr. Wilh. III, født 1811, død 1873, fra 1850 morganatisk formælet med Danserinden Theresa Elszler.

- [202] 5. Nanna Paludan, døbt 10. Juli 1818¹⁾, død 18. Maj 1841 i Aarhus.
- [203] 6. Frederikke Louise Vilhelmine Paludan, født 9. April 1821, død 20. Januar 1873.
 Gift med Paul Poulsen, født ³¹/₅ 1824, Søn af Dyrlæge Mads Poulsen, Solbjærg paa Mors († 1865); Militærdyrlæge 1849, Distriktslæge i Hurup v. Thisted 60, død 1881 (56 Aar)²⁾

Hans Paludan [Nr. 155] og Elisabeth Marchers Børn.

- [204] 1. Carl Peder Paludan, født 19. Januar 1814 i Drammen, lærte Landvæsen paa Møen, men blev brystsyg, kom hjem og døde 20. Februar 1836.
- [205] 2. Johanne Benedicte Paludan, født 5. Oktbr. 1815 i Drammen, død 14. Decbr. 1903 i Porsgrund.
 Gift 29. Septbr. 1838 med Cornelius Johan Wessel, Søn af Sorenskriver i Nedre Telemarken og Tin, Stortingsmand Jonas Wessel (Olsen) og Severine Alette Huitfeldt, født 28. August 1814 paa Bjørndalen, Købmand i Christiania, Vexelmægler, død 28. Februar 1880 i Porsgrund. »Hans joviale og vennesæle Væsen gjorde ham kjær og afholdt af alle, med hvem han kom i Berørelse«³⁾.

Kommandør Fr. Paludan skriver bl. a. følgende:

Lørdag den 28. Februar [1880] døde hos Svogeren Borchsenius den stakkels blinde Wessel. — Hans Liv var alt slukt med Synets Tab, som han saa inderligt ønskede tilbage uden at [det] lykkedes ved gientagende Forsøg at skaffe ham det. Der er noget vemodigt for Hanne og alle os, der kjendte ham, ved dette Dødsfald; thi han var mild, kærlig og god, men hans svage Forstand bragte alt tidligt Tab af al hans Formue og dermed Sorg for dagligt Brød.

- [206] 3. Hans Koefoed Paludan blev født 12. Septbr. 1817 i Drammen, Student fra Skiens Skole 1836 og juridisk Kandidat Decbr. 1840. Fra 1841 var han i c. 8 Aar Kopist i Kirkedepartementet, gennemgik senere et Kursus i Steno-

1) Fødselsdagen ikke opgivet (Bremerholms Kirke).

2) H. Krabbe: Fortegnelse over Dyrlæger. Kbh. 1883, S. 15 og 33.

3) Familien Wessel, Christiania 1898, S. 43.

grafi i Stockholm og fik 1848 Ansættelse som Hurtigskriver ved den danske grundlovgivende Rigsdag, foredrog derpaa Stenografi i København og blev Chef for Hurtigskriverne ved det danske Folketings følgende Møde 1849–50. I 1849 fik han Autorisation som Overretssagfører i Kristiania, fungerede 1852–54 som Referent i Kommissions-Justitssagen mod Markus Thrane m. fl. og blev 1856 tillige Referent ved Kristiania Stiftsoverrets 2. Afdeling og ved Konsistorialretten. Efter offentlig Foranstaltning gav han i 50de Aarene forskellige Kursus i Hurtigskrivning i Kristiania og var fra 1857, da Stortinget første Gang lod sine Forhandlinger optage med Hurtigskrift, Formand for Thingets Stenografkorps i Sessio-
nerne 1857, 1858 og 1859–60. Den 13. Juni 1860 blev han udnævnt til Højesteretsadvokat og 16. Juli 1864 konst. som 3die, 1866 som 2den Assessor i Kristiania Stiftsoverrets 2den Afdeling, fra hvilket Embede han erholdt Afsked i Naade med Ventepenge 19. Oktbr. 1867. Den 15. Maj 1858 blev han udnævnt til Kammerherre ved det norske Hof. Han døde i Kristiania 9. Decbr. 1868.

- [207] 4. Marie Louise Paludan, født 21. April 1819 i Drammen, død 9. Oktober 1884 i København.
Gift 27. Januar 1847 i med Hans Jacob Dorph Paludan, dav. Sognepræst paa Nyord, født 22. September 1814, død 24. Marts 1883, [Nr. 174].
- [208] 5. Louise Frederikke Paludan, født 12. April 1821 i Drammen, død ^{26/11} 1916.
Gift 7. August 1846 i København med Frederik Paludan, da Premierlieutenant, født 30. Marts 1808, død 18. Oktober 1880 [Nr. 177]. Uden Børn.
- [209] 6. Christian Frederik Julius Paludan, født 1823 i Drammen, død 1823.
- [210] 7. Mathea Elisabeth Paludan, født 1825 i Drammen, død 1828.
- [211] 8. Julius Leopold Paludan, født 19. April 1828, Styrmand, død 15. Maj 1862 i Callao (Peru) paa et Sygehus efter Skudskaar under Urolighederne sammesteds.

- [212] 9. Jens Georg Vilhelm Paludan, født 24. Juli 1832 i Skien, blev juridisk Kandidat 1856, fik samme Aars Høst Ansættelse i Departementet, var 2 Aar ansat som Forvalter og Sekretær ombord i de norske Orlogsskibe, blev 1885 Foged i Valdres Fogderi, tog sin Afsked 1909, død 14/1 1915 i Nordre Aurdal, 83 Aar, ugift.

Louise Paludan [Nr. 157] og Jesper Peter Withs Børn.

- [213] 1. Moritz Peter With, født 4. Maj 1814 i København, Student fra Horsens 1832, cand. jur. 1837, Fuldmægtig paa Bjerge og Hatting Herreders Kontor (hos Faderen) 1839. 1850 blev han Underretsprøveprokurator i Horsens, men udnævntes 1852 til Herredsfoged i Gram Herred og Præsident i Kriminalretten for Haderslev Øster og Vester Amt, efter at han et Par Aar havde været konstitueret i Embedet. 1857–58 byggede han Gaarden Damager tæt udenfor Haderslev, men maatte sælge den 1861. Efter Fredsslutningen 1864 blev han entlediget fra sin Stilling som Herredsfoged. Prokurator i Horsens 1866–76, Overretssagfører i København 1876, død paa Frederiks Hospital 7. August 1883.

Gift 12. November 1843 i Ørum med Louise Binzer, Datter af Overtoldbetjent, Kaptain Carl Ludvig v. Binzer og Maren Christine Schmidt, født i Horsens 15. April 1815, død i København 18. Novbr. 1882.

- [214] 2. Blanca Magdalene Benedicte With, født 13. Oktbr. 1815 i København, død 27. Juni 1816 sstd.

- [215] 3. Rudolph Joachim With, født 4. Februar 1817 i København, deltog i det første slesvigske Felttog som Frivillig, avancerede til Underofficer, Secondlieutenant 1849, praktiserede fra 1842 som Landmaaler og døde ugift 3. November 1851 i Ørum.

- [216] 4. Christian Fenger With, født 9. Maj 1818 i København, Sømand. Død 9. Aug. 1837 i New York.

- [217] 5. Blanca Magdalene Margrethe With, født 22. Maj 1819 i København, død 23. Juli 1886 sstd. Gift 1. August 1843 i Hatting Kirke med Christian Johan Lodberg

Krarp Høst, Søn af Provst Peter Damgaard Høst og Inger Marie Sølling, født 18. Juni 1808, exam. jur. 1830, Fuldmægtig i Boller Birk til 1843, købte Rødemølle og blev 1856 Ejer af Withsminde, død 1. Sept. 1858 paa Withsminde.

- [218] 6. Viggo With, født 26. Juni 1820 i København, kom i Handelslære, rejste 1847 til Spanien, paabegyndte 1852 sin egen Agenturforretning i Vin og Sydfrugter i København og tog Borgerskab som Grosserer 1859; var kgl. Translatør i Tysk, Engelsk og Spansk og brasiliansk Vicekonsul i København, død 4. Febr. 1873 i København.

Gift 11. Novbr. 1854 i København med Adelaide Ernestine Carstensen, Datter af Proprietær Isak Christian Carstensen og Anna Cathrine Møllerup, født 10. Oktbr. 1825 paa Kildevældegaard paa Strandvejen, død 15. August 1906.

*Julius Ferdinand Paludan [Nr. 161] og
Johanne Petrine Bangs Børn.*

- [219] 1. Mariane Paludan, født 24. December 1829 i København, døbt 11. Maj 1830 i Garnisons Kirke, død 9. Oktober 1874 i København efter en Operation. Generalen skriver: . . . selv gik hun det skæbnsvangre Øjeblik i Møde med et saa frejdigt Mod, at jeg efter hendes Anskuelser for flere Aar tilbage ikke havde tiltroet hende det, men det var forenet med en Gudhengivenhed, som søger sin Mage.

Gift 8. Februar 1856 i Garnisons Kirke med Rasmus Bang Knudsen, Søn af Skibsfører, senere Ejer af Nimtofte Mølle, Knud Knudsen og Margrethe Cathrine Bang, født 31. Maj 1817, blev som nykonfirmeret Dreng sendt til Slagelse for at staa i Lære hos Manufakturhandler David (utvivlsomt Slagelses første egentlige Manufakturhandler), hos hvem han efterhaanden avancerede, til han tilsidst overtog Forretningen. Han var i sin Tid Ejer af »Postgaarden« i Slagelse. Da Grosserer Philipsens Lager i Pilestræde brændte (1856), fik Knudsen Tilbud om at overtage dennes Forretning og modtog det. Fra da af boede de i Pilestræde. Han døde 18. Januar 1893. [Han havde 1ste Gang været

gift med Marie Dortha Fischer, Datter af Købmand i Slægelse Johan Peter Fischer og Frederikke Henriette Klemme, født 26. August 1818, død 1854, i hvilket Ægteskab der var Børnene: Knud, død som lille, Frederikke Margrethe (1845–1913), gift med Overformynder M. Trolle, Louise Josephine (1848–1900), Assistent i Københavns Magistrat, Marie Rasmine (1850–1890), Malerinde, og Charles Fischer Knudsen (1853–1910), Grosserer. Om Rasmus Bang Knudsens Bekendtskab med Mariane Paludan skriver Lektor C. J. C. Lauritzen: »Imidlertid var Mariane Paludan kommet til Idagaard ved Slægelse hos sin Kusine Line Trolle. Som Egnens andre Herregaardsfolk købte Trolles deres Sager hos Knudsen, og denne lagde fra sit Kontor Mærke til hende, dels fordi hun gik saa moderligt og kærligt med Trolles Børn, dels fordi hun i Butikken saa frimodigt forlangte »Snørelivstøj« og ikke som andre unge Piger »Korsetdrejl«. Brylluppet fejredes, som ovenfor nævnt, ⁸/₂ 1856, samme Dag som Marianes Fader blev udnævnt til General¹). Knudsen har senere sagt, at det var godt, den Udnævnelse kom saa sent, for til en Generals Datter havde han ikke turdet fri«.

[220] 2. Petrine Frederikke Hansine Paludan, født 5. November 1831 i København, hjemmedøbt 2. April 1832, død 26. Maj 1910 i Odense.

Gift 2. Marts 1859 i Garnisons Kirke med Frederik Carl Krag, Søn af Proprietair, senere Sparekassedirektør Moritz Gottholdt Krag og Antoinette Frederikke Esbensen, født 26. April 1828 paa Ringkloster, Hylke Sogn. Student 1847, blev 1854 juridisk Kandidat og tog Aaret efter slesvisk juridisk Eksamen; fik Ansættelse paa Sjællands Stiftskontor og i Domænedirektoratet, men antoges 1857 som Volontør i det slesvigske Ministerium; blev 22. November 1861 Kancellist og 30. September 1863 Fuldmægtig; ved Nytaarstid 1863 var han bleven konstitueret som Herredsfoged i Lundtofte Herred og Birkedommer i Varnæs Birk

1) Dette beror paa en Fejltagelse af Lektor Lauritzen. Det var Forlovelsen Aaret i Forvejen, som fandt Sted paa den Dag, da J. F. Paludan blev udnævnt til Generalmajor.

og forblev i denne Stilling til Krigens Udbrud i 1864; 26. Februar fik han, der af Fjenden i nogen Tid havde været belagt med Arrest, Ordre til at aflevere Embedet til den af Fjenden udnævnte Efterfølger og forlade Slesvig. Han opnaaede saa Ansættelse i Feltpolitiet, og efter Krigens Afslutning afskedigedes han som Fuldmægtig under Slesvigs Ministerium 28. Oktober 1864, da dette ophævedes¹⁾.

General Paludan skriver i sine Familieoptegnelser:

Krag var ved Fjernelsen fra det Embede, hvori han var konstitueret, men just derfor maaske med vel store Forventninger om noget Blivende, styrtet fra Toppunktet af, hvad han paa den Tid kunde ønske sig i Embedsstanden, og han, som da var uden Employ, besluttede at tage Ophold i Odense, tildels for at kunne hjælpe den svagelige Broder. Begivenhederne dersteds, saasom hans Broders og hans Moders Død, hans og hans Svoger J. Bangs Køb af Munkemølle nævnes kun kortelig for at tilføje, at jeg i Aaret 1865 har havt stor Tilfredsstillelse af at have seet ham i Virksomhed. . . . Gud give ham Held til at fortsætte, som han har begyndt. — Der trak vel saaledes et svært Uvejr op mod Krag og hans i Aaret 1864; han led vel Tab ved det, men Himlen være takket, han har nu lysere Udsigter i den nye og uvante og for ham mindre tiltalende Virkekreds end han havde — og nu vilde have — i den tidlige for ham kjærlere Virksomhed som Embedsmand.

I Odense overtog han sammen med en Svoger Munke Mølle, der senere afhændedes. Fra 1867—1907 var han Medlem af Odense Byraad, blev 1869 Medlem af Repræsentantskabet for Fyens Stifts Sparekasse og valgtes $\frac{4}{6}$ 1872 til Direktør. $\frac{28}{4}$ 1880 udnævntes han til R. af Dbg., $\frac{30}{8}$ 1890 til Danebrogsmand og $\frac{5}{6}$ 1897 blev han Etatsraad. Han døde 25. Marts 1915 i Odense.

»Han skal have været et godt Hoved og en virkelig Dygtighed, men ikke helt behagelig i Omgang, hvilket hans underordnede af og til fik at føle«²⁾.

- [221] 3. Anna Julia Paludan, født 23. August 1834 i København, død 29. Februar 1912, Konventualinde i Gisselfeld. Fra Juni 1850 til April 1851 deltog hun i den i sin Tid ansete Institutbestyrerinde Athalia Schwartz'

¹⁾ Fyens Stifts Sparekasse 1832—1932, Odense 1931, S. 250.

²⁾ Smstd. S. 180.

Manuduction for Damer og nød Undervisning i Dansk, Tysk, Fransk, Engelsk, Historie, Geografi, Pædagogik, Regning, Tegning og Skrivning. Holdt sammen med sin Søster Skole paa Blegdamsvejen.

[222] 4. Marie Benedicte Paludan, født 6. April 1836 i København, død 21. Februar 1918, Konventualinde i Gisselfeld.

[223] 5. Ludvig Gottfred Paludan, født 29. Januar 1838, Discipel i Metropolitanskolen, død 29. August 1856 af Brystsyge. Generalen skriver:

I 2 Aar imødesaa vi hans tidlige Bortgang, som Lægehjælp og Pleje og kjærlig Deltagelse ikke kunde forhindre, men kun lindre. Han døde uden synderlige Lidelser omgiven af dem, der elskede ham især; thi hans Forældre og, med Undtagelse af Mariane — hans Søskende stode alle om hans Dødsleje og saa ham drage det sidste Suk. — Fred med hans Sjæll!

[224] 6. Gustav Victor Paludan, født 10. Marts 1840, Student fra Metropolitanskolen 1858, Cand. juris ¹⁴/₆ 1864, død 18. Juli 1865 i Innsbruck uden at have faaet nogen Ansættelse. Generalen skriver:

I denne Periode svandt mange af mine bedste til min eneste Søn, Gustav Victor Paludans Fremtid knyttede Forventninger; de svandt efterhaanden ved hans i de sidste Aar meer og meer tiltagende Sygelighed, indtil de ganske udslukkedes ved hans Død; hans Død, som er det haardeste Skjebnens Slag, der har rammet mig; fordi Tabet af ham er uerstatteligt og uforglemmeligt. — Nedbøiedes jeg — og jeg vil sige vi Alle, som elskede ham saa inderligt — nedbøiedes vi ikke ved den dybe Sorg, som hans Bortgang herfra maatte fremkalde hos os, da tør jeg vel sige, at Hengivenhed i Guds Villie væsentligen har bidraget til at opretholde os. Glemme Tabet kunne vi aldrig og ville det ikke; men vi kunne og ville heller ikke glemme ... Overbevisningen om, at vor kjære saa tidligt bortgangne Søn og Broder kun vilde havt en mørk Fremtid i Forhold til den lyse Fortid, i hvilken han havde Helbred, var afholdt af Alle, der kjendte ham, og kun behøvede disse Goder for at være lykkelig og glad. Vi skulle heller ikke glemme, at hører der Sjæls- og Legemsstyrke til at bære en saadan Sorg, saa skulle vi erkjende, at disse Goder ere Guds Gaver og ham alene yde vi Ære og Tak derfor.

Vilhelmine Paludan [Nr. 162] og David Borgens Børn.

- [225] 1. Waldemar Peter Borgen, født $^{19}/_{10}$ 1819, Grosserer i København 1860, Ridder af Danebrog 1872, død $^{6}/_{4}$ 1901.
 Gift $^{17}/_{2}$ 1854 m. Emma Angelica Eckert, født $^{7}/_{5}$ 1829, død $^{10}/_{5}$ 1921.
- [226] 2. Mathilde Borgen, født $^{22}/_{8}$ 1821, død $^{29}/_{10}$ 1827.
- [227] 3. Lovise Borgen, født $^{11}/_{7}$ 1823, død $^{26}/_{4}$ 1919.
 Gift $^{19}/_{9}$ 1851 m. Harald Valdemar Dahlerup, født $^{24}/_{5}$ 1815 i Hillerød, Sognepræst, sidst til Ørbæk paa Fyen, død $^{2}/_{2}$ 1894.
 [Han gift 1. $^{28}/_{9}$ 1843 med Sophie Charlotte Laurenze Lorenzen, f. $^{2}/_{12}$ 1817, død $^{7}/_{1}$ 1845].
- [228] 4. Therese Borgen, født $^{2}/_{9}$ 1825, død
 Gift $^{27}/_{3}$ 1857 m. Emanuel Christian Gamst Schrøder, f. $^{16}/_{6}$ 1823, Grosserer i København, død $^{27}/_{10}$ 1857.
- [229] 5. Edvard Borgen, født $^{18}/_{3}$ 1827, Kapt af Infanteriet, Graver ved Trinitatis Kirke og Stadsbedemand, død $^{18}/_{11}$ 1897.
 Gift $^{30}/_{11}$ 1855 m. Elise Julie Antonie Rohde, født $^{25}/_{7}$ 1825, død $^{6}/_{4}$ 1901.
- [230] 6. Carl Emanuel Borgen, født $^{7}/_{7}$ 1829, cand. juris, Justitssekretær i Københavns Kriminal- og Politirets Justitskontor, død $^{23}/_{10}$ 1891.
 Gift $^{30}/_{9}$ 1878 m. Mathilde Meisling, f. Brenner.
- [231] 7. Mathilde Benedicte Borgen, født $^{24}/_{10}$ 1830, død $^{10}/_{2}$ 1846.
- [232] 8. Christiane Frederikke Margrethe Borgen, f. 15. Aug. 1833, død
- [233] 9. Maria Julie Borgen, f. $^{15}/_{8}$ 1833, død $^{26}/_{8}$ s. A.
- [234] 10. Emma Borgen, født $^{1}/_{7}$ 1835, død $^{15}/_{5}$ 1912, 76 Aar.

- [235] 11. George Ryan Borgen, født ²⁰/₈ 1836, Landmand i Nordamerika.
Gift med Christine Christensen.
- [236] 12. Otto Borgen, født ¹⁸/₁₀ 1837, Landmand i Nordamerika.
Gift ¹⁶/₁₀ 1872 med Sara Ann Reed.
- [237] 13. David Vilhelm Borgen, født ¹⁷/₉ 1837, død ¹/₇ 1869.

*Julius Frederik Paludan [Nr. 143] og
Gurine Elisabeth Thesens Børn.*

- [238] 1. Karen Elisabeth Paludan, født ¹³/₁₂ 1821 i Aamodt Præstegaard, Hamar Stift. Da hendes Moder døde (1828), optoges hun i Huset hos sin Faster Johanne Jacobine Paludan og hendes Mand Kommandør Christian Carl Paludan, der senere adopterede hende, død ¹/₅ 1916 paa Frederiksberg.
Gift ¹¹/₄ 1856 i Holmens Kirke med Hans Christopher Elers Koch, Søn af Konsistorialraad, Sognepræst Hans Christopher Koch og Laurentze Marie Buntzen, f. ⁴/₈ 1819 i Horbelev, Student 39, Cand. theol. 44 og 45, pers. Kapellan hos sin Fader 45, o. ⁶/₂ 46, Kap. i Veggerløse 48, Sognepræst til Gjesing-Nørager 55, Provst for Rougsø, Sønderhald og Nørre Herreder 59, Sognepræst til Gjerrild-Hemmet 61, til Horbelev-Falkerslev 77, entl. 94, død ¹⁶/₁ 1895 i Horbelev.
- [239] 2. Emilie Vilhelmine Paludan, født ¹³/₄ 1823. Ved Moderens Død (1828) blev hun optaget i Huset hos sin Faders Kusine, Elise Christence Paludan og hendes Mand Kommandør Frederik August Paludan, som senere adopterede hende. Hun døde ²¹/₃ 1867. Generalmajor Jul. Ferd. Paludan skriver, at hun »endte sin stille Virksomhed i min Broders Hus og efterlod sig navnlig hos ham i hans svage lige og fremrykkede Alderdom et uerstatteligt Savn«.
- [240] 3. Johan Frederik Paludan, født ¹⁸/₂ 1826, død ²⁵/₁₀ 1846.

*Hans Jacob Peder Dorph Paludan [Nr. 174]
og Marie Louise, f. Paludan's Børn.*

- [241] 1. Cathrine Margrethe Paludan, født 13. Januar 1848 paa Nyord, død 21. December 1922 i Oslo.
Gift 23. Maj 1873 i Vestenskov med Georg Jacob Bull, Søn af Generalkrigskommissær Anders Sandøe Ørsted Bull og Caroline Elisabeth Dahl, født 18. Marts 1849, Justitiarius i Kristiania Byret, død 20. Juni 1916 i Kristiania.
- [242] 2. Elisabeth Birgitte Paludan, født 5. Juli 1850 paa Nyord, ugift, død $\frac{2}{8}$ 1912. Assistent i Husmandskreditforeningen for Østifterne, boede i en Aarrække sammen med sin Moster Louise Paludan, gift med Kommandør Fr. Paludan.
- [243] 3. Joachim Henrik Puttfercken Paludan, født 11. August 1852 paa Nyord, Student fra Nykøbing F. 1871, cand. phil. 1872. Grosserer i København, død 4. December 1886 i København.
Gift $\frac{24}{9}$ 1884 i Frue Kirke med Augusta Jenssigne v. Schwanenflügel, Datter af Grosserer Vilhelm v. Schwanenflügel og Nathalie Pauline Selin, f. 23. September 1855 i København, var i 80erne 1 Aar i Paris for sin Uddannelses Skyld; i 90erne ansat som Bestyrerinde af den kgl. Porcellænsfabriks Udsalg i Paris, hvilken Stilling hun beklædte i adskillige Aar. Sine sidste Aar tilbragte hun privat i København, død 1924.
- [244] 4. Ida Johanne Louise Paludan, f. 1. Oktober 1854 paa Nyord, død 20. August 1896 i København.
Gift 8. Juli 1879 med Oluf Christian Fogh Brønnum, Forpagter til Gudumlund, født 22. Oktober 1846, død 13. November 1911.
- [245] 5. Hans Ebbe Georg Paludan, født 14. Februar 1857 i Holeby Præstegaard, Landmand, Forpagter af Hellingegaard, Halsted Sogn (under Baroniet Juellinge), død 3. August 1890.
Gift 14. Maj 1883 i København med Emmy Elise Cathrine Goos, Datter af Borgmester i Stege Heinrich Adolph

Theodorus Wadsted Goos (1830–81) og Josephine Margrete Augusta Nyeboelle (1835–1917), født 12. September 1856 i København, død 12. Februar 1927.

- [246] 6. Christian Frederik Paludan, født 18. Februar 1859 i Holeby Præstegaard, Secondlieutenant 1878, Premierlieutenant 1886, Kaptain og Kompagnichef ved den vestindiske Hærstyrke paa St. Thomas 1892, død 5. November 1896 paa St. Thomas.

Gift 19. Maj 1886 i Christianssted paa St. Croix med Helene Wright Nelthropp, Datter af Plantageejer Henry Christian Nelthropp (1829–93) og Maria Angelica Bithorn (1836–1906), født 31. Januar 1863 paa St. Croix, død i København 19. April 1933.

- [247] 7. Ida Marie Sophie Paludan, født 25. November 1861 i Holeby Præstegaard.

Gift 25. November 1880 i Vestenskov paa Lolland m. Edvard Isak Hambro Bull, Søn af Korpslæge Johan Randolph Bull (1815–94) og Theodora Josephine Marie Hambro (1818–49), født 30. Juni 1845 i Bergen, Student fra Bergens Kathedralskole 1862, cand. med. 1868, nedsatte sig 1870 som Læge i Kristiania, dr. med. 1875, Overlæge ved Rigs-hospitalets medicinske Afdeling og klinisk Lærer 1880–87. Efter at have taget Afsked fra Rigshospitalet øgede han sin allerede meget betydelige Privatpraksis og blev efterhaanden en af Landets mest kendte og søgte Læger, særlig som Huslæge og indremedicinsk Praktiker. Han døde $\frac{5}{6}$ 1925 i Oslo. [Han g. 1. 31. December 1869 i Kristiania med Gine Falsen, Datter af Premierlieutenant Christian Balthazar Falsen og Hanne Elisabeth Møller, f. 6. Oktober 1846 i Kristiania, død der 18. Oktober 1879].

*Hans Jacob Paludan [Nr. 176] og
Sophie Jacobine Lønborgs Børn.*

- [248] 1. Julius Paludan, født 11. August 1843 i Allinge, kom i Horsens Latinskole under den gammelhumanistiske Rektor Birch 1859 og blev Student herfra 1862. $\frac{25}{6}$ 1868 tog han theologisk Embedseksamen og foretog samme Aar en Studierejse til Paris. Efter sin Hjemkomst blev han Læ-

rer i Sprog og Historie ved forskellige københavnske Latin-skoler og disputerede $\frac{1}{7}$ 1878 for den filosofiske Doktorgrad (Om Holbergs Niels Klim, med særligt Hensyn til tidligere Satirer i Form af opdigtede og vidunderlige Rejser. Et Bidrag til Kundskab om fremmed Indvirkning paa det attende Aarhundredes danske Literatur). »Ved denne afhandling . . . indledes Paludans akademiske løbebane og indtog han den stilling i vor hjemlige litteraturforskning, som han i sin senere gerning fastholdt: med det ene ben så at sige plantet i vor ældre lærdomshistorie, det andet i udlændets, et vidtstrakt overblik til mange sider og ordnende og forbindende de forskellige enkeltfænomener med en fast, noget tung hånd¹⁾. Han holdt derefter som Privatdocent Forelæsninger ved Universitetet, men blev efter Svend Grundtvigs Død 1884 ansat som midlertidig Docent i nordisk Literatur sammen med C. Rosenberg og udnævntes 8 Aar senere (1892) til Professor i Æsthetik, særlig i almindelig og sammenlignende Literaturhistorie, med Pligt til at holde Forelæsninger og Prøver i dansk Literatur. Som Professor tog han sin Afsked 1918 efter 40 Aars Universitetsarbejde. Fra 1888 til 1906 var han et meget skattet Medlem af Undervisningsinspektionen for det højere Skolevæsen. Denne Virksomhed var ubetinget den, han holdt mest af og følte sig bedst tilpas ved (og savnede efter 1906). Ridder af Dannebrog $\frac{26}{3}$ 1892, Danebrogsmand $\frac{6}{6}$ 1899. Han døde 2. December 1926.

Ved den Fest, som holdtes for Jul. Paludan i Tilknytning til hans 70 Aars Fødselsdag, talte, foruden adskillige andre, Professor, dr. phil. Vald. Vedel og sagde bl. a., at han nødig vilde stikke under Stolen, at han »i mange store Spørgsmaal, som skiller Mennesker, staar paa et temmelig forskelligt Standpunkt fra deres, der har indbudt, og dens, der som Hædersgæst er indbudt her i Aften«. Alligevel følte han Trang til »at være med om at hædre Prof. Paludan«, da det i Sandhed maatte være »et følesløst Menneske, som ikke var gennemtrængt af Respekt, af Ærbødighed overfor dette lange Forsker- og Lærertiliv, fortsat i det samme Spor . . . viet Aandslivets Historie i vort eget og de andre

1) Vald. Vedel i Universitetets Aarsskrift Novbr. 1927, S. 117.

Lande, ene med det for Øje at faa Rede paa Tingenes sande Sammenhæng, ... viet Vejledningen af Studerende ... ene med det for Øje at belære dem og lære dem at studere«. Om Paludans videnskabelige Forfatterskab sagde han, at det har »sin Værdi i den vide, faste og samlede Kundskabskreds, det bygger paa, og i den Trang til at skabe Orden og Sammenhæng i Kundskaberne, som er en Grunddrift i Menneskeforstanden. Man kan roligt sige, at et Værk som Professor Paludans Fremmed Indflydelse paa den danske Nationalliteratur i det 17. og 18. Aarhundrede kunde ingen anden for Tiden skrive«. Og han endte sin Tale med at sige: »De har gennem en Menneskealder, netop fordi De er, som De er, havt en klog og mægtig Ondskab og et hujende, piftende Grin sluppet løs efter Dem. Men mod denne Ondskab og Grinets Terrorisme, som alle de bedste i Landet kan være udsat for, skulde vi gærne, saa mange som muligt og hvor forskellige vore Anskuelser end er, staa Ryg mod Ryg, saa det i alt Fald indenfor en vis Kreds kan gælde om denne Skademagt, hvad Digteren synger:

*Hvad den bander, det bygger den,
hvad den tramper, det trygger den.*

Og Professor Drachmann, der senere havde Ordet og bragte Fakultetets Hilsen og Tak, bekendte i sin Tale, at hans Opfattelse af Paludan nu var en ganske anden end den, der i sin Tid var bleven doceret i radikale Kredse. Der var det blevet ham indprentet, at Paludan var Indbegrebet af Bagstræb, men Sandheden havde vist sig at være en anden. Paludan var en Mand, der altid gav Grunde for sit Standpunkt og som, hvis andre kunde fremføre bedre Grunde end hans, var i Stand til at lade sig overbevise. Professor Drachmann udtalte sine Kollegers og sin egen dybe Respekt for Jubilarens ubestikkelige Saglighed og ubetingede Loyalitet.

Da Jul. Paludan var død (1926), fremkom der, som Sæd og Skik har været i de senere Tider, i Universitetets Festskrift til dets Aarsfest Novbr. 1927, en Nekrolog, udarbejdet af Professor, dr. phil. Vald. Vedel, efter hvad denne har meddelt mig. Derfra henter vi følgende Linjer, der kan bidrage til at supplere det foregaaende:

Paludans fortjenester som universitetslærer og som videnskabsdyrker har ofte i det offentlige omdømme været genstand for nogen miskendelse, fordi han, på alle områder meget konservativ, lige fra først af stod i en afgjort kampstilling overfor de bevægelser fra 1870—80'erne, der i længden blev de sejrende, og fordi hans ansættelse følte som et kulturpolitisk træk af de konservative magthavere mod disse bevægelseslitterære fører, der af en voksende opinion udpegedes til den lærerpost, som blev Paludans. Nu, 50 år efter vil selv den, der nærmest føler sig som Georg Brandes' discipel, ved at læse Paludans gamle artikler i »Nær og Fjern« og »Dagbladet«¹⁾ kunne anerkende den fulde berettigelse af mange faglige, i en loyal saglig tone fremførte indvendinger mod »Hovedstrømningerne«. Og uden længere at tænke på striden om hans ansættelses måde vil man kunne yde Paludans fortjenester retfærdighed, selv om tillige deres begrænsning ikke er bleven mindre synlig med tiden.

Om Paludans Syn paa det Fag, han var sat til at røgte, skriver Vedel:

Litteraturhistorien var for ham hverken filologi eller æstetik og ikke heller forfatterpsykologi eller kulturpsykologi, men den var en historisk disciplin, som afgav den nødvendige forudsætning for alt det andet. En boghistorie og forfatterhistorie først, kronologisk indordnende stoffet og hellere tagende rub og stub med end indladende sig på en — altid subjektiv — udvælgelse af det »interessante« eller »værdifulde«. Men ud herover dernæst en sammenknytning af værker og forfattere efter afhjemlede påvirkninger og påviselige, stoflige eller formelle lån og en — ikke mindre forsigtig — udredning af litteraturens idéer og smagsretninger i deres sammenhæng med de historiske livs- og samfundsforhold.

... med en vis normal sund fornuft bestemmes forfattere og værker og kulturstrømninger og forholdet imellem dem, og ud fra en vis normal sund sans vurderes det betragtede som sundt eller »sygt«, ægte eller »affektert«, modent eller »umodent«, fornuftigt eller »overspændt«, — men noget forsøg på ved fantasiindlevelse og sympatisk selvudvidelse at nå udover den »sunde« fornuft og den »sunde« sans' rækkevidde gøres der sjælden.

Gift 12. Juli 1884 i Garnisons Kirke med Gerda Puggaard, Datter af dr. phil., Godsejer Hans Christopher Vilhelm Puggaard til Hjuleberg i Halland (1823—64) og Louise Henriette Amalie Wormstrup (1817—1911), født 7. April 1859, død 30. September 1926.

¹⁾ Se saaledes Paludans Kritik af Emigrantlitteraturen (Nær og Fjern 1877), Den moderne Realisme, Et Kontraindlæg (Nær og Fjern 1878), Læsefriheden og Demokratiet (Dagbladet 1880) og Kritik af Reaktionen i Frankrig (Nær og Fjern 1880). Noten tilføjet af os.

[249] 2. Holger Frederik Paludan, født 4. Oktober 1845 smstd., kom 1855 i Horsens Skole, hvor han hele sin Skoletid igennem udmærkede sig ved sin Dygtighed¹⁾. Det medførte ogsaa, at han hvert af Aarene 1856–62 (dog 1860 undtaget) modtog en Bog som »Flittigheds Belønning« af Borgmester Flensborgs Legat²⁾. 1863 blev han Student (1ste Karakter med Udmærkelse), ^{18/1} 1870 Cand. juris. »I Studieaarene sluttede den vindende, omend lidt afmaalte, med en klar Forstand og nøgtern Dømmekraft udrustede unge Mand sig til radikale Krese, og han indgik her Venskaber, som varede Livet ud, selvom Ungdomstidens Radikalisme med Aarene afsvækkedes noget³⁾. 1870 Fuldmægtig hos Overretsprokurator Casse, »etablerede sig senere paa egen Haand og erhvervede sig med Aarene et ikke ubetydeligt Klientel, der i Paludan fandt en baade paalidelig og forstandig Raadgiver, til hvem man kunde henvende sig med fuld Tillid«³⁾. 1875 blev han Overretssagfører. Da Højesteretssagfører L. Arntzen 1889 traadte tilbage som Formand for Bestyrelsen i Husmandskreditforeningen, gik Paludan, der var blandt Ansøgerne, af med Sejren, og Tiden skulde vise, at man havde været heldig med sit Valg. »Thi naar Østifternes Husmandskreditforening i Dag er, hvad den er, tør man uden Overdrivelse tilskrive Paludan en meget væsentlig Del af Æren derfor. . . . Han fik . . . rig Lejlighed til at udfolde sine Evner indenfor Kreditforeningen, for hvis Bestyrelse han med sin noble, retsindige Karakter og sine repræsentative Egenskaber blev en anset Formand, samtidig med at han i en Menneskealder med aldrig svigtende Pligtfølelse

1) »Holger Paludan er stadig Dux og maaske Skolens bedste Elev«. (Brev fra Janus August Paludan til Otto Frederik Paludan ^{16/4} 1857).

2) I dettes Fundats hedder det bl. a.: . . . naar nogen, hvo han saa er, skønt han ej just er trængende eller barnefødt i Byen, ved overordentlig Flittighed udmærker sig fremfor Hoben, skal han til Næring for sin usædvanlige Lærvillighed belønnes med en nyttig indbunden Bog med . . . Paaskrift »Flittigheds Belønning«. 1856 fik han i 1. Kl. Chr. Wilsters Oversættelse af Iliaden og Odysseen, 1857 Ingemanns Valdemar Sejr, 1858 Meinert: Naturen og Menneskelivet, 1859 Oehlenschlägers udvalgte Digterværker, 1861 Ossians Digte ved Mynster og 1862 Oehlenschlägers Tragedier i et Bind.

3) Østifternes Husmandskreditforening 1880–1930, Kbh. 1930, S. 84.

og Samvittighedsfuldhed udførte det daglige Arbejde, som Direktørstillingen førte med sig. ... »udadtil havde Foreningen i ham den bedst mulige Ordfører, saavel overfor Indenrigsministeriet som i Kreditforeningernes staaende Fællesudvalg«¹). Ogsaa i Dampskibsselskabet »Norden«s Bestyrelse virkede han i en lang Aarrække som Formand. »Og hvor anset et Navn Paludan i Aarenes Løb erhvervede sig, fremgaar ikke mindst af, at han i 1908 fik overdraget at føre den store Sag mod Alberti. Aktoratet gennemførtes vel ikke af ham selv personligt, men under hans Ansvar«²). Han døde 4. Oktober 1923. Ugift.

- [250] 3. Johan Christopher Paludan, født 29. Juni 1849 smstd., Student fra Haderslev Læreres Skole 1868, Landvæsenselev hos sin Fætter, Forpagter Fr. Crone paa Engelholm, Snesere Sogn, bestyrede bl. a. Broksø for Hofjægermester Post; selv Proprietær (Gammelgaard i Hjortespring, Herlev Sogn) fra 1879; kunde ikke faa Gaarden til at bære sig. »Paa Bunden godmodig og hyggelig, men hypigst indesluttet, taus, melankolsk, led af daarligt Helbred, kun opmuntret af Broderens faste Søndagsbesøg« (Hans Aage Paludan). Han døde i København (St. Josephs Hospital) 29. August 1911. Ugift.

*Anna Cecilia Paludan [Nr. 180] og
Peter Frederik Jacobsens Børn.*

- [251] 1. Holger Engelbrecht Jacobsen, født ¹⁹/₁₂ 1837 i Korsør, Student fra Herlufsholm 1857, cand. jur. ⁸/₆ 1863, Byfuldmægtig i Horsens, død ²⁶/₈ 1866 i Korsør. Ugift.
- [252] 2. Axel Jacobsen, født ¹⁸/₁₀ 1839, Handelsmand, død ca. 1882 i København. Ugift.
- [253] 3. Engelbrecht Jacobsen, født ²⁶/₁₁ 1841 i Korsør, Student fra Herlufsholm 1859, Cand. jur. ³¹/₅ 1866, s. A. Byfuldmægtig i Korsør, 1870 Fuldmægtig i Østifternes Kreditforening, død ⁵/₁₀ 1877 i Korsør. Ugift.

¹) Østifternes Husmandskreditforening 1880—1930. Kbh. 1930, S. 84—85.

²) Smstd. S. 85.

Kommandør Fr. Paludan skriver i sine Erindringer af mit Liv bl. a. følgende:

5. Oktober 1877 døde Engelbrecht Jacobsen i Korsør hos Faderen, efter flere Aars haabløs Sygdom – hæderlig, brav, reen i al sin Færd, men med et tungt og trist Blik paa Livet! Jeg har aldrig seet ham glad. Hans Liv var en evig Ængstelse ved hans Sygdom.

- [254] 4. Juliane Charlotte Amalie Jacobsen, født $7/5$ 1843 i Korsør, død $28/3$ 1853 smst.

*Rosalia Nathalia Paludan [Nr. 181] og
Hans Carl Fog Nagels Børn.*

- [255] 1. Holger Frederik Muus Nagel, født $3/7$ 1847, død $17/3$ 1891, Købmand i Skelskør.

- [256] 2. Regine Nagel, født $16/8$ 1849, død $14/1$ 1925.

*Elise Christiane Paludan [Nr. 182] og
Peter Frederik Jacobsens Børn.*

- [257] 1. Johan Julius Jacobsen, født $26/12$ 1853, Lærling paa Nyborg Apotek, død $31/12$ 1869 under Ophold i Hjemmet i Korsør.

- [258] 2. Emil Jacobsen, født $7/11$ 1855, gik i Isenkramlære i Korsør, drog til Amerika, døde der ca. 1885. Ugift.

- [259] 3. Anna Cecilie Jacobsen, født $19/4$ 1858, lever i Korsør.

Gift $27/3$ 1883 med Prokurator Hans Christian Melson i Korsør († $28/2$ 1918).

*Frederik Høgh Paludan [Nr. 187]
og Anne Nicoline Christine Hertzbergs Barn.*

- [260] 1. Jens Theodor Paludan.

*Mariane Jensine Paludan [Nr. 188] og
Hans Nicolai Wraamanns Børn.*

- [261] 1. Jacobine Dorothea Wraamann, født $25/5$ 1832, død $4/10$ 1916.

Gift $^{13}/_6$ 1855 med Sognepræst i Christiania Ole Larsen Domaas, død $^{21}/_6$ 1902 i Christiania, 83 Aar gl.

- [262] 2. Jens Andreas Wraamann, født 1834, død s. A.
- [263] 3. Jens Wraamann, født 1835, Skibsfører, død
Gift med Adelheid Schjelderup.
- [264] 4. Erasmie Johanne Wraamann, født $^{19}/_5$ 1837,
død $^{14}/_{11}$ 1911 i Borge.
Gift $^{15}/_5$ 1864 med Sognepræst til Vaage, Provst Jens
Gerhard Holmboe, død $^{24}/_8$ 1908 i Koterød pr. Aasgaards-
strand.
- [265] 5. Louise Kanuta Ørn Wraamann, født $^{31}/_1$ 1839,
g. m. Juveler Nielsen i Amerika.
- [266] 6. Hanna Marianne Wraamann, født $^{29}/_{11}$ 1840,
Lærerinde, død ugift $^{11}/_2$ 1916 i Christiania.
- [267] 7. Christine Johanne Frederikke Wraamann,
født $^{10}/_2$ 1842, død $^{1}/_4$ 1912 i Christiania. Ugift.
- [268] 8. Hans Peder Holst Wraamann, født $^{10}/_1$ 1844,
Maskinist, Fyrvogter, død $^{6}/_{11}$ 1909 i Mandal. Gift med
Caroline Asbjørnsen, f. 1846.

*Johan Kipnasse Paludan [Nr. 192] og
Emma Hansine Torps Børn.*

- [269] 1. Thyra Bolette Emilie Christine Kipnasse
Paludan, født 3. December 1872 paa Hornskovgaard, tog
Præliminæreksamen fra Lemvig Realskole 1889, var en Tid
Lærerinde paa Skikkild i Vejrum Sogn, flere Gange i længere
Tid Vikar ved Skolerne i Lemvig, Lærerinde paa Kappel, Nr.
Lem Sogn. 1903–26 Kontorassist. paa Vandbygningsvæsenets
Ingeniørkontor i Lemvig. Foretog Foraaret 1922 kortere Rej-
ser i Tyskland med Thøger Larsen, 1925–26 $^{1}/_2$ Aars Ophold
i Italien (Sygeorlov) og Efteraaret 1927 paany Ophold i
Italien, begge Gange sammen med Thøger Larsen, der til
sin 50 Aars Fødselsdag i 1925 modtog en stor Pengegave

til Rejser. 1929–30 og 1932–33 lange Italiensophold alene, først og fremmest for Helbredets Skyld, der daarligt taaler den danske Vinter.

Gift 10. September 1904 med Thøger Larsen, Søn af Møllebygger og Husmand Peder Larsen (død 1892) og Kirsten Thøgersen (død 1916), født 5. April 1875 i Tørring v. Lemvig, tog Præliminæreksamen ved Lemvig Realskole, Huslærer 1892–95, Landinspektørassistent 1896–1911, Redaktør af Lemvig Dagblad 1904–22, Redaktør og Udgiver af Maanedsskriftet Atlantis 1923–25. Har skrevet en Række Digtsamlinger: Jord (1904), Dagene (1905), Det Fjerne (1907), Bakker og Bølger (1912), Slægternes Træ (1914), I Danmarks Navn (1920), Vejr og Vinger (1923), Limfjords-sange (1925) og Søndengalm (1926); endvidere Novellesamlingen »Fjordbredden« (1913) og Romanen »Frejas Rok« (1928).

Beskæftigede sig gennem mange Aar indgaaende med astronomiske Studier. Byggede flere astronomiske Kikkerter. Udfandt en ny Periode som Grundlag for Maanetavler (til Beregning af Formørkelser), nemlig den 391-aarige Periode, offentliggjort i »Stjerner og Tid« (1914). — Drev særlig efter 1914 omfattende mytologiske og etymologiske Studier, der bl. a. gav sig Udslag i forskellige Oversættelser fra Oldnordisk, Latin og Græsk. Han døde 29. Maj 1928 i Lemvig.

Her er ikke Stedet til at bedømme Thøger Larsens literære Produktion eller til at udtale sig om hans digteriske Indsats, men det kan forhaabentlig forsvares, at vi hidsætter Digtet: Til min Hustru, der findes optaget i Digtsamlingen: I Danmarks Navn. Kbh. 1920. Det er dog skrevet til en Paludan.

Du fulgte mig tro gennem trange Aar,
fik graanet Haar;
vor Ungdoms Længsler, vor Ungdoms Krav
hvor blev de af?

Og Vaaren om sig med Roser strør,
og Rosen dør,
dog staar der af døde Roser Duft
i Mindets Luft.

Den Fugl, der synger i Foraarsgry,
 gaar højt i Sky.
 Men Solen maa dele sin Himmelfryd
 mellem Nord og Syd.

Og stirrer vi træt fra en vissøn Strand
 mod Ægyptens Land —
 saa lad os se i vor Ungdoms Navn
 mod Drømmens Havn.

Thi Drømmen er Virkelighedens Sjæl
 og Guddomsskær,
 og Smudset paa Virkelighedens Hæl
 det smuldrer der.

- [270] 2. Christian Frederik August Torp Paludan, født 29. April 1877 paa Højgaard, blev 1896 Student fra Odense Latinskole, tog 1897 Filosofikum og Hebraicum, studerede Theologi, men faa Maaneder efter at han havde taget Patristicum (m. Udm.) maatte han — ved Fastelavnsdagstid 1900 — som sindssyg indlægges paa Kommunehospitalet; han kom sig aldrig, men døde (af Lungebetændelse) paa Sindssygeanstalten i Viborg 30. August 1916, begravet paa Lemvig Kirkegaard.

*Otto Frederik Paludan [Nr. 193]
 og Sophie Frederikke Worms Børn.*

- [271] 1. Camilla Augusta Paludan, født 26. Maj 1868 i Raarup Kapellanbolig, tog 1886 Præliminæreksamen fra Frk. Zahles Skole, forberedte en Broder til samme Eksamen, tog 1890 Almueskolelærerindeeksamen og underviste først nogle mindre Søkende, derefter i Frk. Sørensens Pigeskole i Aarhus.

Gift 31. Juli 1896 i Gunderup med Hans Adam Vilhelm Bülow, Søn af Provst Hans Adam Franz v. Bülow og Karen Rasmussen, født 8. April 1866 i Skjødstrup Præstegaard, bestyrede i sin Ungdom Firgaard ved Skanderborg, var 6 Aar i Amerika, kom hjem til Julen 1894, forpagtede Sølund ved Skanderborg, købte 1900 Næsholm ved Nykøbing S., solgte den 1914 og købte Søgaarden paa Sjællands Odde, hvor han døde 7. Februar 1933.

[272] 2. Otto Helge Paludan, født 3. Januar 1870 sstd. »Som Dreng var det en vigtig Begivenhed for mig, da jeg i 1882 med mine Forældre kørte med vor egen Befordring fra Hjemmet i Aarup Præstegaard (Torslev Sogn) i Handerred via Løgstør til Viborg for at optages i Katedralskolen«. 1885 Præliminæreksamen, i Lære paa Orlogsværftets Maskinværksted, 1887–91 Elev paa »Skolen for Skibbygning og Maskinvæsen«, 1891 Afgangseksamen herfra, 1891–99 Maskinassistent i Marinen, derefter Ansættelse ved Statsbanerne, Maskinmester ved Gedser–Warnemünde Overfarten 1930, Ridder af Danebrog 1934, Afsked paa Grund af Alder 1935, idet Aldersgrænsen midlertidig blev nedsat fra 70 til 65 Aar.

Gift 1. ²⁶/₆ 1901 i Slagelse St. Peders Kirke med Minna Hvalsøe, Datter af Proprietær Frederik Vilhelm Hvalsøe og Ellen Marie Jensen, født ⁹/₄ 1873 paa Mariagergaard, død ¹⁹/₁₁ 1919.

2. ¹¹/₇ 1921 i Borris Kirke med Emilie Amalie Hvalsøe, Søster til hans 1ste Hustru, født ³⁰/₉ 1876 i Næstved.

[273] 3. Hother August Paludan, født 9. Oktober 1871 smstd., opholdt sig 1889 i Hamburg for at sætte sig ind i det praktiske Byggeri der, gennemgik Københavns tekniske Skoles Bygningsafdeling, blev 1895 optaget paa Kunstakademiet, tegnede paa Professor Hans I. Holms Tegnestue nogle Aar til Efteraaret 1898, da han blev Konduktør paa Aalholm og Vallø Slotte, fik Afgangsbetegnelse som Arkitekt fra det kongelige Akademi for de skønne Kunster ³⁰/₄ 1904, nedsatte sig Aaret efter som Arkitekt i Aalborg og har bygget bl. a. en Række af Kirker (i Sindal, Thyborøn, Jegindø, Hollund, Vejlbj og Aalborg (Ansgar Kirken)), Stiftsprovstegaarden i Aalborg, flere Præstegaarde (saaledes i Nørresundby og Løkken), Skoler, Lægeboliger og Villaer, Aalborg Amts Sygehuskompleks, har udvidet og ombygget Aalborg Diskontobank og Aalborg tekniske Skole m. m. Ridder af Danebrog ²¹/₁ 1929, Palæforvalter paa Amalienborg ¹/₁ 1933.

Gift 10. September 1905 i Valløby Kirke med Elisabeth Rode, Datter af Stiftslæge paa Vallø Ludvig Ferdinand

Jacobi Rode (1839–1920) og Charlotte Louise Klingberg (1843–1918), født 23. Februar 1875 i Lægeboligen i Nyrup, Tikøb Sogn.

- [274] 4. Hroar Paludan, født 26. December 1872 smstd., Student fra Frederiksberg Skole 1892, Cand. med. & chir. 1899, Amanuensis og Vikar 1899–1901, konst. Kandidat ved Kommunehospital 1901–02, Reservelæge ved Kolding Sygehus 1902–03, praktiserende Læge i Skelund 1903, Jernbanelæge s. A., købte Kildegaarden 1931.

Gift 29. August 1903 i Mou med Olga Kirsten Frederikke Dietz, Datter af Forpagter Fritz Wegge Dietz (1850–1911) og Maren Kirstine Olsen (1848–1917), født 23. Maj 1880 i Høstmark, Mou Sogn.

- [275] 5. Otto Kirketerp Paludan, født 23. Juni 1874 smstd., gik til Handelen og tog 1892 Handelseksamen fra Aalborg Handelsskole, Købmand i Frausing, lever nu hos Sønnen [Nr. 358] i Hjerminde Præstegaard.

Gift 8. Juli 1904 i Ørsted med Ane Pedersen Bay, Datter af Gaardejer Peder Lauritsen Bay (1832–1909) og Elisabeth Nygaard (1842–). født 9. Oktober 1880, død 1934.

- [276] 6. Louise Paludan, født 31. Oktober 1875 i Blære Præstegaard, tog Privatlærerindeeksamen fra Frk. Zahles Skole 1901.

Gift 2. December 1902 i Gunderup med Lars Frederik Andersen, Søn af Gaardejer Frederik Andersen (1839–75) og Dorthe Larsen (1840–73), født 5. Februar 1873 i Maarsø, Student (privat) 1892, Cand. theol. ^{19/1} 1898, personel Kapellan i Købelev (hos Stiftsprovst H. F. Helveg) 1899–1902, ord. ^{31/5} 1899, Sognepræst til Ringive-Give 1902–6, til Ringive-Langelund 1906–14, Provst for Nørvang-Tørrild Herreders vestre Provsti ^{24/6} 1909–14, Sognepræst til Grejs-Sindbjerg 1914–20, til Ullerup i Sundeved 1920–33, død 25. September 1933.

[277] 7. Jacob Vilhelm Paludan, født 26. Oktober 1876 smstd., blev undervist i Hjemmet, kom i Boghandlerlære hos Th. Køster, Aarhus, 1892, udlært 1896, Boghandler^s medhjælper 1896–98, Forretningsfører i Bryndums Bog^s handel i Kalundborg til 1900, hos Bastue^sJacobsen, Slagelse, 1900–04; var 1904–30 Repræsentant for Schönemann, Ny^s borg, og drev samtidig selvstændig Forretning med Papir til Andelsmejerier o. fl.; var $\frac{1}{2}$ 30–Aug. 31 hos Jensen og Kjeldskov og er nu Papirhandler for Dansk Papirvarefabrik, København.

Gift $\frac{29}{1}$ 1918 i Frederiksberg Kirke med Augusta Wi^s borg, Datter af Direktør Rasmus Hansen og Petrine Hansen, f. Hansen, født i Ellede pr. Kalundborg 16. Oktober 1891, gik i Skole i Ondløse Præstegaard sammen med Præstens Børn og blev konfirmeret her; boede derefter i Nyborg, hvor hendes Fader byggede Elektricitetsværk; har opholdt sig 3 Aar i England. Hun nedstammer fra Professor Wiborg.

[278] 8. Sophie Paludan, født 19. Marts 1878 i Aarup Præstegaard, Torslev Sogn, tog Præliminæreksamen fra Uni^s versitetet; var i nogle Aar Lærerinde og derefter en Aarrække ved Husgerning i Hjemmet, hvor hun plejede sin Fader paa hans gamle Dage til hans Død (1917). Derefter besluttede hun at tage til Syrien som Missionær blandt Muhamed^s nerne. Uddannede sig i Sprog herhjemme og paa Frelsens Hærs Hospital i London, hvor hun tog Jordmodereksamen, fik derefter Ansættelse i »English Syrian Mission« i Syrien med Hovedsæde i Beirut, hvor hun uddannede sig videre i det arabiske Sprog. Siden 1921 har hun virket under dette Selskab i flere Byer, navnlig Tyrus, Ain Zahalteh og i Aar (1935) i Baalbek. Hun indtager nu en overordnet Stilling i dette Missions^sselskab¹).

[279] 9. Signe Paludan, født 4. Juni 1879 smstd., død 22. Juni 1880.

[280] 10. Holger Paludan, født 28. August 1880 smstd., død 20. Juni 1881.

1) Meddelt af Hother Paludan [Nr. 273].

[281] 11. Julius Gustav Paludan, født 17. Marts 1882 smstd., Student fra Aalborg 1900, Cand. med. & chir. 1909, Reservelæge ved Skørping Sanatorium Marts 1909–Februar 10, Kandidat og senere Reservelæge paa Hjøring Sygehus Marts–Novbr. 10, praktiserende Læge i Hjøring 10–19, 2. Reservelæge ved Vejlefjord Sanatorium Maj 19–Marts 20, Reservelæge ved Silkeborg Sanatorium April 20–Decbr. 22, Kandidat ved Aarhus Kommunehospital Januar–Juni 23, praktiserende Læge (med Speciale: Brystsygdomme) i Aarhus 23, Specialistanerkendelse (Lungetuberkulose) Oktober 21. Studierejser (Tuberkulose) til Bryssel i 1922, til London i 1923. – Artikler i Ugeskrift for Læger (paa Grundlag af egne Undersøgelser) i 1922 og 1923.

Gift 1. December 1911 i Kristiania med Marie Louise Bull, Datter af dr. med. Edvard Isak Hambro Bull og Ida Marie Sophie Paludan [Nr. 247], født 14. Oktober 1884 i Kristiania, død 10. Februar 1927 i Aarhus.

[282] 12. Holger Paludan, født 28. Februar 1885, død 15. Marts s. A.

[283] 13. Vilhelmine (Ville) Paludan, født 22. Juli 1886 i Gunderup Præstegaard, gik 1898–1902 i Frkn. la Cour og Tvedes højere Pigeskole i Aarhus og boede hos sin Faster Bolette [Nr. 194]. 1908 Sygeplejerske paa Frederiksberg Hospital, 1914 paa Vejlefjord Sanatorium.

Gift 29. Juni 1916 i Nørresundby med Frithiof Emanuel Gustafsson Persson, Søn af Skrædermester Gustav Persson og Karin Larsson, født 6. Maj 1888 i København, Student fra Borgerdydsskolen i Kbh. 1907, Cand. med. & chir. 14, 2den Reservelæge ved Vejlefjord Sanatorium Febr.–Novbr. 14, Kandidat ved Odense Sygehus 14–15, Vikar, Turnus-kand. ved Rigshospitalet Juni 15–Juni 16, Reservelæge v. Odder Sygehus Juni 16–Juni 18, Kandidat ved St. Lukas-stiftelsen Juni 18–Marts 20, Reservekirurg ved St. Josephs Hospital Marts 20–Februar 22, Sygehuslæge i Esbønderup Februar 1922, død 23. Juli 1923.

*Hother August Paludan [Nr. 195] og
Elsigne Marie Topps Børn.*

- [284] 1. Frederik August Paludan, født 28. September 1868 i Randers, havde 1899–1905 Forretning i Ordrup, 1905–07 i Brabrand, flyttede derfra til København.
Gift 1. September 1899 i Valløby Kirke med Marie Sophie Frederikke Rasmussen, Datter af Portner ved Vallø Slot Hans Peter Rasmussen (1849–1907) og Maren Rasmussen, f. Nielsen (1846–1928), født 6. Marts 1878 paa Vallø.
- [285] 2. Camilla Augusta Paludan, født 26. Maj 1870 smstd., levede de to første Aar af sit Liv i Randers, derefter, til hun blev 40, i Viborg og de sidste 25 Aar i København; tog i sin Tid Handelseksamen uden at gøre Brug af den. Har virket hele sit Liv ved Husgærning. Ugift.
- [286] 3. Daniel Andreas Paludan, født 26. Febr. 1872 smst., aabnede en optisk Forretning i Aarhus 1899, død 1. August 1917 i Aarhus.
Gift 1) 4. Maj 1897 i Viborg Domkirke med Louise Ernestine Rasmussen, Datter af Stabssergent Jens Rasmussen og Johnie Marie Jacobine Dyhrberg, født 19. Februar 1876 i Viborg, død 7. Oktober 1914. 2) 30. Oktober 1915 i Langaa Kirke med Hedvig Marie Dorothea Knudsen, Datter af Maskinmester Jens Lund Knudsen og Henriette Konradine Augusta Pløyer, født 23. Januar 1883.
- [287] 4. Anna Marie Paludan, født 28. Maj 1874 i Viborg, død 2. Maj 1875.
- [288] 5. Hother August Paludan, født 1. August 1876 smst., Bygmester i København.
Gift 16. December 1901 med Dagmar Caroline Louise Jensen, født 29. November 1878, død 7. Juli 1917.
- [289] 6. Otto Edvard Paludan, født 8. Juni 1879 smst., tog 4. Klasses Hovedeksamen fra Viborg Katedralskole 1896, i Planteskolelære i Jylland 1896–98, i Planteskoler i Tyskland 1898–1902, Stifter og Medindehaver af Faaborg Forstplanteskole 1903–09, købte August 1909 Tjørnhøjgaard ved

Klarskov og paabegyndte der samme Aar den nuværende Paludans Planteskole.

Gift 14. Maj 1905 i Brabrand Kirke med Else Marie Rasmussen, Datter af Stabssergent Jens Rasmussen og Johnie Marie Jacobine Dyhrberg, født 12. September 1877 i Viborg.

[290] 7. Aage Hjalmar Paludan, født 15. Januar 1881 smst., tog Præliminæreksamen fra Viborg Katedralskole 1897, gik i Murerlære, tog Husbygningseksamen ved Aarhus tekniske Skole 1901, s. A. Murersvend, nedsatte sig som Arkitekt og Murermester i Viborg, Tegnælærer paa Viborg tekniske Skole.

Gift 25. April 1908 i Bjørnsholm Kirke med Hedvig Thomsen, Datter af Landmand Christoffer Thomsen og Kirsten Nielsen, født 18. Marts 1880 i Øster Falde v. Løgstør.

*Carl Edvard Paludan [Nr. 196] og
Anna Sophie Dagmar Clausens Børn.*

[291] 1. Camilla Augusta Paludan, født 7. September 1873 i Høve.

Gift 7. September 1899 i Søndbjærg med Henrik Martin Laursen, Søn af Bødker Conrad Laursen og Ane Marie Henriksen, født 18. Marts 1866 i Børkop, Student fra Fredericia 1884, Cand. theol. ^{25/1} 1896, uord. Medhjælper i N. Nissum og Seminarielærer der Aug. 1896, Sognepræst til Aastrup-Starup ^{18/10} 1898, til Vestervig-Ågger 1912–33.

[292] 2. Frederik August Paludan, født 21. Marts 1878 i Idom, Student 1895 fra Viborg Katedralskole, studerede Theologi, døde 29. November 1899.

[293] 3. Helga Cathrine Elisabeth Paludan, født 24. November 1881 smstd., gik hos Frk. Zahle paa Privatlærerindekursus, plejede sin Moder under hendes Sygdom og styrede derefter Huset for sin Fader indtil hans Død. Giver nu Undervisning i Haandgærning i Søndbjærg Kommuneskole og er Organist i Kirken.

[294] 4. Emilie Marie Paludan, født 30. Januar 1887 i Søndbjærg.

Gift 28. September 1920 i Søndbjærg Kirke med Peder Riis, Søn af Gaardejer Christen Riis og Ane Cathrine, født Jensen, født 9. September 1894 i Hvidbjærg, Thisted Amt, Gaardejer i Vestervig.

*Christian Frederik Paludan [Nr. 197] og
Caroline Elisabeth Kirketerps Barn.*

[295] 1. Hother Kirketerp Paludan, født 3. Juni 1889 i København, Gartnerelev 1905–09, tog Havebrugseksamen fra Landbohøjskolen 1911, Assistent hos Landskabsgartner E. Glæsel 1911–12, foretog Studierejser til Tyskland, Frankrig, Belgien, England og Holland 1913–14, Undergartner paa Gisselfeld 1914–15, paa Bernstorff 1915–18, Gartner paa Sølyst 1918–24, Bestyrer paa Havebrugsskolen Vilvorde 1923–24, af C. H. Kochs Handelsgartneri 1924–26, Rejse til Amerika 1926, Docent ved Landbohøjskolen 1926, Redaktør af »Haven« fra 1925, af »Sig det med Blomster« fra 1927.

Gift 2. November 1918 i Hofs Kirke, Ø. Gøtland, med Edel Dorothea Secher, Datter af Patron Alfred Secher (1853–1932) og Signe Marie Kirketerp (1854–1926), født 28. Marts 1893 paa Hofgaarden, Øster Gøtland, var 1915–17 Forstanderinde for Linköpings »Arbetsstuga«.

SYVENDE SLÆGTLED.¹⁾

3 Børn (296–98) af Harald Paludan (Nr. 198), 1 Barn (299) af Frederikke Louise Wilhelmine Paludan, g. Poulsen (Nr. 203), 7 Børn (300–306) af Johanne Benedicte Paludan, g. Wessel (Nr. 205), 7 Børn (241–47) af Marie Louise Paludan, g. Paludan (Nr. 207), 3 Børn (307–09) af Marieane Paludan, g. Knudsen (Nr. 219), 5 Børn (310–14) af

¹⁾ For at lette Oversigten og for at spare Plads er der under Syvende Slægtled optaget de ikke mange (ialt 22) og de endnu færre (foreløbig kun 1), der vilde udgøre Ottende og Niende Slægtled.

Petrine Frederikke Hansine Paludan, g. Krag (Nr. 220), 4 Børn (315–18) af Karen Elisabeth Paludan, g. Koch (Nr. 238), 1 Barn (319) af Cathrine Margrethe Paludan, g. Bull (Nr. 241), 1 Barn (320) af Joachim Henrik Puttferchen Paludan (Nr. 243), 4 Børn (321–24) af Ida Johanne Louise Paludan, g. Brønnum (Nr. 244), 2 Børn (325–26) af Hans Ebbe Georg Paludan (Nr. 245), 4 Børn (327–30) af Christian Frederik Paludan (Nr. 246), 4 Børn (331–34) af Ida Sophie Marie Paludan, g. Bull (Nr. 247), 2 Børn (335–36) af Julius Paludan (Nr. 248), 11 Børn (237–47) af Camilla Augusta Paludan, g. Bülow (Nr. 271), 4 Børn (348–51) af Otto Helge Paludan (Nr. 272), 3 Børn (352–54) af Hother August Paludan (Nr. 273), 2 Børn (355–56) af Hroar Paludan (Nr. 274), 3 Børn (357–59) af Otto Kirketerp Paludan (Nr. 275), 4 Børn (360–63) af Louise Paludan, g. Andersen (Nr. 276), 2 Børn (364–65) af Jacob Vilhelm Paludan (Nr. 277), 4 Børn (366–69) af Julius Gustav Paludan (Nr. 281), 3 Børn (370–72) af Vilhelmine (Ville) Paludan, g. Persson (Nr. 283), 1 Barn (373) af Frederik August Paludan (Nr. 284), 6 Børn (374–79) af Daniel Andreas Paludan (Nr. 286), 3 Børn (380–82) af Hother August Paludan (Nr. 288), 5 Børn (383–87) af Otto Edvard Paludan (Nr. 289), 3 Børn (388–90) af Aage Hjalmar Paludan (Nr. 290), 2 Børn (391–92) af Camilla Augusta Paludan, g. Laursen (Nr. 291), 3 Børn (393–95) af Hother Kirketerp Paludan (Nr. 295).

*Harald Paludan [Nr. 198] og
Johanne Cathrine Christensens Børn.*

- [296] 1. Jens Harald Thorning Paludan, født 15. September 1859, rejste som ung til Chile, hvor han oprettede egen Forretning og forblev indtil sin Død ca. 35 Aar senere.
Gift i Chile 1886 med Amelia Vildosola, død 1912.

Børn:

- [396]¹⁾ 1. Louise Paludan, født ¹⁴/₇ 1887, død 1919.
[397] 2. Johanne Paludan, født ¹²/₄ 1889.
[398] 3. }
[399] 4. } To Børn, døde som smaa.

1) Se Noten Side 180.

[297] 2. Johan Louis Harald Paludan, født 24. April 1861 i Hurup, død 24. December 1914, Grosserer i Chile.

Gift 1894 i Frederiksberg Slotskirke med Martha Malmstrøm, Datter af Stationsforstander Morten Malmstrøm og Hanna Camilla Borgen, født 29. Oktober 1867 i Korsør.

Børn:

[400] 1. Karen Paludan, født 12. Juni 1895 i Valparaiso, har været bosiddende i Danmark siden 1916, fik Bevilling som kgl. aut. Translatør i Spansk 1926.

[401] 2. Erik Paludan, født 21. April 1904 smst. I Boghandel siden 1918, nu med Titel Fuldmægtig.

Gift ^{19/5} 1934 i Frederiksberg Kirke med Estrid Andersen, Datter af Grosserer Niels Viggo Andersen og Ellen Marie Henriette Andersen, født 6. Juli 1907.

[402] 3. Axel Paludan, født 25. Marts 1906 smst., Student fra Frederiksberg Gymnasium 1925, tog Landinspektøreksamen 1930, Bestalling som Landinspektør 1932.

Gift ^{16/4} 1933 i Tveje Merløse Kirke med Ida Krarup, Datter af Apoteker Arnold Vilhelm Krarup og Anna Nyeberg, født 8. Oktober 1909.

[418] Barn: Peter Axel Paludan, f. ^{20/11} 1934 paa Frederiksberg.

[403] 4. Ivar Paludan, født 1. Juli 1908 smst., Elektroingeniør 1931.

[298] 3. Johanne Palmine Flora Susanne Frederikke Louise Grodtschilling Paludan, født 1. Januar 1863 i Beder, død 1906 i København.

Gift 1900 med Alfred Grauleff, Kommunelærer i København.

Barn: [404] Elise Grauleff, født 1901.

*Frederikke Louise Vilhelmine Paludan [Nr. 203]
og Paul Poulsens Barn.*

[299] 1. Julie Gotfredine Thora Pouline Poulsen, født 12. September 1857.

Gift 28. Oktober 1878 i Veringe med Christian Andreas Melson, Søn af Købmand i Rudkøbing Hans Madsen Melson og Marie Louise Rasmussen, født 3. Marts 1843 i Rudkøbing, Student fra Sorø Akademi 1864, Cand. med. & chir. Januar 1875, Juli–Decbr. 1875 surnum. Kandidat paa Kommunehospital, Maj 1876 praktiserende Læge i Rudkøbing, $\frac{5}{6}$ 1877 i Veringe ved Odense, $\frac{1}{9}$ 1884 i Kærby ved Middelfart, $\frac{1}{11}$ i Skovshøjrup v. Ejby, død 10. Juni 1898 i Skovshøjrup.

*Johanne Benedicte Paludan [Nr. 205] og
Cornelius Johan Wessels Børn.*

[300] 1. Hjalmar Wessel, født $\frac{31}{7}$ 1839, død $\frac{29}{6}$ 1862.

[301] 2. Jonas Wessel, født $\frac{7}{6}$ 1841, Sekondlieut. 1862, Premierlieut. 1864, Kaptain 1874, Stadsingeniør i Porsgrund 1869, død Oktober 1910.

Gift $\frac{12}{8}$ 1873 med Hanne Flood, Datter af Grosserer Fritz Trampe Flood og Marie Didrikke Cappelen, f. $\frac{21}{11}$ 1854 i Porsgrund, død $\frac{3}{2}$ 1879 smst.

[302] 3. Elise Wessel, født i Kristiania $\frac{27}{2}$ 1843, død i Bergen $\frac{4}{7}$ 1906.

Gift $\frac{11}{7}$ 1866 i Kristiania med Edvard Hans Hoff, Søn af Generalmajor Nicolai Engelbrecht Hoff og Gerhardine Marie Hambro, født $\frac{11}{4}$ 1838 i Bergen, Student 1856, Kadet 57, Sekondlieutenant 1860, Premierlieutenant 1861, cand. jur. 1862, Kaptain 1873, Oberstlieutenant 1888, Chef for Forsvarsdepartementet og Oberst 1889, afgik som Minister 1891, Generalmajor og Kommandant paa Bergenhus 1895, Generalmajor 1905, tog Afsked 1906, død 7. Juni 1933 i Bergen. Han udfoldede en stor og omfattende Virksomhed som Forfatter, særlig om militærpolitiske Emner.

- [303] 4. Hans Paludan Wessel, født $^{22}/_2$ 1845, død $^{30}/_{11}$ 1846.
- [304] 5. Johan Herman Wessel, født $^{31}/_9$ 1847, Sekondelieut. 1869, Premierlieut. 1876, Kaptain 1889, Artillerioberst, død Aug. 1925. Ugift.
- [305] 6. Hanna Marie Louise Wessel, født $^{26}/_8$ 1850, død $^{19}/_3$ 1857.
- [306] 7. Fanny Wessel, født $^{13}/_3$ 1861, død $^{12}/_4$ 1861.

*Marie Louise Paludan [Nr. 207] og
Hans Jacob Peder Dorph Paludan [Nr. 174]s Børn.
Nr. 241–47.*

1. Cathrine Margrethe Paludan (1848–1922), Nr. 241, g. m. Byretsassessor Georg Jacob Bull.

2. Elisabeth Birgitte Paludan, Assistent (1850–1912), Nr. 242.

3. Heinrich Joachim Puttferchen Paludan, Grosserer (1852–1886), Nr. 243, g. m. Agnete Schwanenflügel (1859–1924).

4. Ida Johanne Louise Paludan (1854–96), Nr. 244, g. m. Oluf Christian Fogh Brønnum (1846–1911).

5. Hans Ebbe Georg Paludan (1857–90), Forpagter, Nr. 245, g. m. Emmy Goos (1856–1927).

6. Christian Frederik Paludan (1859–96), Kaptain, Nr. 246, g. m. Helene Nelthrop (1863–1933).

7. Ida Marie Sophie Paludan (1861–), Nr. 247, g. m. Dr. med. Edvard Bull (1845–1925).

Mariane Paludan [Nr. 219] og Rasmus Bang Knudsens Børn.

- [307] 1. Johanne Petrine Knudsen, født $^{30}/_6$ 1857 i København, døbt $^{19}/_8$ i Garnisonskirken, død $^{26}/_2$ 1922 i Sorø.

Gift $^{20/3}$ 1894 med Carl Johan Christian Lauritzen, Søn af Toldforvalter i Slagelse Johan Wilhelm Lauritzen (1822–86) og Christiane Cathrine Fischer (1823–94), født $^{27/6}$ 1855 i Slagelse, Cand. polyt. 1878, blev 1880 Timelærer ved Sorø Akademis Skole, 1884 Adjunkt, 1901 Overlærer og 1919 Lektor. R. af Dbg. 1917, død $^{6/4}$ 1931 i Sorø.

[308] 2. Alma Julia Knudsen, født $^{5/1}$ 1861 smstd., døbt $^{/3}$ i Helligaandskirken, ansat i Skattedirektoratet, død $^{3/2}$ 1916.

[309] 3. Knud Gottfred Knudsen, født $^{17/12}$ 1862 smst., døbt $^{11/3}$ 1863 i Vor Frue Kirke.

Student fra Metropolitanskolen 1880, Cand. theol. $^{21/6}$ 86, underviste nogle Aar, pers. Kap. i Hjørring 88, Kap. p. l. i Assens 91, Sognepræst i Lem 95, Nykøbing og Rørvig 1904, R. af Dbg. 1928.

Gift 1. $^{22/7}$ 91 m. Gregersine Kirstine Preisler, f. $^{27/11}$ 70 i Viborg, død $^{5/6}$ 02 i Assens. 2. $^{6/12}$ 93 m. Anna Kristiane Hedevig Kampmann, f. $^{29/6}$ 52 i Sejling, død $^{29/10}$ 1917.

*Petrine Frederikke Hansine Paludan [Nr. 220] og
Frederik Carl Krags Børn.*

[310] 1. Ingeborg Krag, født $^{5/2}$ 1862 i København, død $^{11/12}$ 1905 paa Sindssygehospitalet i Middelfart. Ugift.

[311] 2. Mariane Krag, f. $^{3/3}$ 1864 smst. død $^{6/5}$ 1924 paa Sygehuset i Horsens efter et Ulykkestilfælde.

Gift 30. Marts 1887 i Odense m. Niels Anton Frederik Ferdinand Andersen, Søn af Etatsraad Andersen paa Søvertorp, født $^{30/3}$ 1860 paa Søvertorp, død $^{5/9}$ 1923 paa Sygehuset i Horsens, Forpagter af Lykkesholm m. m. paa Lange-land, Ejer af Biskopstorp og Reballegaard (i Søvind Sogn).

[312] 3. Knud Krag, født $^{24/12}$ 1866, død $^{20/2}$ 1867.

[313] 4. Valdemar Krag, født $^{26/12}$ 1866, død $^{17/2}$ 1867.

De to sidstnævnte, der var Tvillinger, er — hvad vistnok maa anses for en stor Sjældenhed — ikke født kort efter hinanden, men med et

Tidsforløb af 51½ Time imellem første og anden Fødsel, idet den første fandt Sted d. 24. Decbr. Kl. 1 Midd., den anden Kl. 4½ d. 26. s. M.1).

- [314] 5. Knud Valdemar Krag, født ^{18/7} 1868 i Odense, død ^{29/3} 1869.

*Karen Elisabeth Paludan [Nr. 238]
og Hans Christopher Elers Kochs Børn.*

- [315] 1. Christian Carl Paludan Koch, født i Gjesing ^{7/5} 1857, Student fra Aarhus 1875, Cand. theol. 1882, Time- lærer i Nykøbing F. 1885, Adjunkt 1887, Sognepræst til Aardestrup og Haverslev 1889, til Skelund og Visborg 1897, død i Skelund ^{1/9} 1905.

Gift ^{29/5} 1890 i Landskrona med Dagmar Sophie Frederikke Carlberg, Datter af Raadmand i Landskrona Gustav Frederik Carlberg og Hanne Othilia Walsøe, født i Landskrona ^{16/7} 1865.

- [316] 2. Hans Christopher Elers Koch, født i Gjesing ^{30/11} 1858, Havebrugskand. 1880, Assistent ved de kgl. Lyst- haver 1882–83, Blomstergartner ved Rosenborg Slots Driveri- haver 1884–86, Gartner ved Stamhuset Moltkenborg (Glorup) ^{1/11} 1886, Inspektør ved de Kgl. Haver med Bolig i Frederiksberg Have ^{1/3} 1901, R. af Dbg. 1906, død ^{22/2} 1912.

Gift 7. Oktbr. 1886 i Horbelev med Kirstine Elisabeth Marcussen, Datter af Forp. Jørgen Nicolaj Marcussen og Jensine Elisabeth Sass, f. paa Benzon ^{21/3} 1860, død ^{28/6} 1928.

- [317] 3. Gurine Elisabeth Koch, født i Gjesing ^{22/1} 1861, død i København ^{10/5} 1910.

- [318] 4. Johan Buntzen Koch, født i Gjesing ^{27/3} 1863, lærte Landvæsen, udvandrede til Nordamerika 1886, ansat

1) Generalen angiver Valdemar som den først fødte og Knud som den sidst fødte, men Kmhr., Etatsraad G. Krag, hvis Farbroder var Etats- raad Frederik Carl Krag i Odense, meddeler Forfatteren af dette Arbejde, at han har Knud som den ældste og Valdemar som den yngste og føjer til: »Jeg tror, at dette er rigtigt, selv om det ikke stemmer med Bedste- faderen, den gamle Generals Optegnelser, eller rettere, jeg ved det«.

1899 i en Vognmandsforretning i Denver, Colorado, udfører nu Arbejde af forskellig Art.

Gift $\frac{1}{4}$ 1904 i Golden Denver med Katherine (Kate) Mari Elisabeth Bennet, f. Dalke, Datter af Købmand Andrew Dalke og Mary Josephine Schultz, født i Milwaukee, Wisconsin, $\frac{6}{4}$ 1877, død Novbr. 1934.

*Cathrine Margrethe Paludan [Nr. 241]
og Georg Jacob Bulls Barn.*

- [319] 1. Anders Sandøe Ørsted Bull, født 5. April 1874, død 4. Novbr. 1887.

*Joachim Henrik Puttfercken Paludan [Nr. 243]
og Augusta Schwanenflügels Barn.*

- [320] 1. Svend Paludan, født 1885 i København, død 1886.

*Ida Johanne Louise Paludan [Nr. 244]
og Christian Oluf Fog Brønnums Børn.*

- [321] 1. Ida Johanne Henrikke Brønnum, født $\frac{31}{5}$ 1880 paa Gudumlund.

Gift $\frac{31}{8}$ 1906 i Gudum Kirke med Knud Peder Tommerup, Søn af Sognepræst Peder Tommerup og Vilhelmine Marie Jensen, født $\frac{25}{2}$ 1878 paa Sejerø, Cand. theol. 1901, ansat i Københavns Magistrats 3. Afdeling, død $\frac{30}{1}$ 1915.

- [322] 2. Peter Harboe Brønnum, død som lille.

- [323] 3. Holger Fangel Brønnum, født $\frac{1}{7}$ 1884 smstd., 4. Kl.s Hovedeks. fra Aalborg 1901, Eksamen fra den Classenske Agerbrugsskole paa Næsgaard 1905, Forpagter af Gudumlund 1910–16, Husejer paa Amager 1916–20, fra 1927 Forvalter og Gartner paa Badehotellet »Bautahøj« pr. Jægerspris.

Gift 1915 i Aarhus med Rosa Lafontaine, Datter af Barnevognsfabrikant Lafontaine og Lydia Brandt, født $\frac{29}{11}$ 1888 i København.

[324] 4. Maria Agathe Brønnum, født $\frac{4}{7}$ 1888 smstd., købte Klostervang Nr. 7 1923.

Gift $\frac{29}{11}$ 1918 i St. Magleby Kirke med Julius Frands Hansen, Søn af Gaardejer Rasmus Hansen (1844–1906) og Maren Sophie Hansen (1866–), født $\frac{30}{10}$ 1895 i Sner-
tinge, Svendborg Sogn, Ejer af Længstehøj, St. Magleby
Fællid, Amager, død $\frac{12}{3}$ 1923.

Hans Ebbe Georg Paludan [Nr. 245] og Emmy Goos' Børn.

[325] 1. Maja Paludan, født 31. Marts 1884 i København, tog 1901 Præliminæreksamen ved Universitetet, fik $\frac{1}{1}$ 1903 Ansættelse ved Direktoratet for Københavns Skattevæsen, afgik 1910.

Gift $\frac{18}{3}$ 1910 i St. Lukas Kirke, Frederiksberg, med Andreas Frederik Boje, Søn af Sognepræst Andreas Frederik Boje (1841–1921) og Marie Sofie Mathilde Scharling (1848 –), født 27. Maj 1882 i Aarby pr. Kalundborg, Student fra Metropolitanskolen 1900, Cand. theol. 1907, ansat under Kristelig Forening til Børns Redning 1907–08, ved Københavns Magistrats 3. Afd. 1909–15, Sekretær for Det sociale Sekretariat, nu Dansk Forening for social Oplysning fra 1913. Formand for Fællesraadet for Folkeopdragelse, der stiftedes 1925 som en Sammenslutning af Institutioner og Enkelt-
personer, hvis Interesse og Arbejdskraft helt eller delvis er viet Folkeopdragelse. Medredaktør af »Børnesagens Tidende« (fra 1920), Redaktør af »Samfundets Krav« (fra 1913). Har bl. a. skrevet »Det tyske Socialdemokrati før og under Verdenskrigen« (1916) og »Politisk Nyorientering« (1918). In-
gen Børn.

[326] 2. Ebba Marie Augusta Paludan, født 19. Marts 1885, uddannet til Malerinde hos Malerne Luplau Janssen og Rud. Petersen 1901–07 (de to sidste Aar med Støtte fra det Classenske Fideicommis), ansat paa den kgl. Porcelænsfabriks Kunstafdeling $\frac{1}{7}$ 1907– $\frac{1}{9}$ 1916, efter Opfordring atter i Arbejde i 3 Maaneder i Efteraaret 1924 i Anledning af Verdensudstillingen i Paris.

Gift ²⁴/₆ 1914 i St. Lukas Kirke, Frederiksberg, med Otto Peter Christian Rehlin Brummerstedt, Søn af Murermester Peter Christian Theodor Jørgensen (1843–1925) og Anna Jacobine, f. Brummerstedt (1844–1925), født 19. September 1885 i København, tog Præliminæreksamen ved Universitetet 1902 og Adgangseksamen til Polyteknisk Læreanstalt 1907, ansat i Magistratens III Afdeling ²⁰/₂ 1902, Fuldmægtig ¹/₇ 1916. Ingen Børn.

*Christian Frederik Paludan [Nr. 246] og
Helen Nelthropps Børn.*

- [327] 1. Ida Paludan, født 14. Juni 1887 i Christiansted paa St. Croix, bor i København. Ugift.
- [328] 2. Helen Paludan, født 24. Januar 1890 paa St. Thomas, er ansat i Forsikringselskabet »National« i København, fra ¹/₁₁ 1919 først som Privatsekretær, nu som Assistent. Gift og derefter skilt.
Barn: [405] Palle Ulrich Paludan, født ⁵/₉ 1919 i Sakskøbing.
- [329] 3. En Datter.
- [330] 4. En Datter.

*Ida Marie Sophie Paludan [Nr. 247] og
Edvard Isak Hambro Bulls Børn.*

- [331] 1. Edvard Bull, født i Kristiania 4. December 1881, Student 1899, tog filologisk Embedseksamen 1906, var 1906–07 paa Studierejse i Berlin og Paris, fik 1909 Kongens Guldmedalje for Afhandlingen »Skrifte og Bod«, Universitetsstipendiat 1910, studerede 1910–11 i Oxford, London og München, dr. phil. 1912, Docent i Historie 1913, Professor i Historie (efter Ernst Sars) 1917, Udenrigsminister 1928 i den første Arbejderregering (under Hornsrud), død i Oslo 26. August 1932.
Gift i Kristiania ⁵/₇ 1909 med Lucie Juliane Antonette Voss, Datter af res. Kap. Jacob Voss og Karen Larsen Russ, født i Ørskog 9. Decbr. 1886.

- [332] 2. Johan Peter Bull, født smstd. 3. August 1883, Student 1901, studerede Jura, derefter Skuespilkunst, var en Tid ved Nationaltheatret, fik 1909 fast Ansættelse, blev 1918 Theatrets Sekretær, Medstifter af Kristiania theaterhistoriske Forening, Formand i Norske Selskab 1932, Ridder af Danebrog p. p. Ugift.
- [333] 3. Marie Louise Bull, født smstd. 14. Oktbr. 1884, død i Aarhus 10. Februar 1927.
Gift i Kristiania $\frac{1}{12}$ 1911 med Cand. med & chir. Julius Gustav Paludan [Nr. 281], født i Aarup Præstegaard 17. Marts 1882, nu Læge i Aarhus.
- [334] 4. Francis Bull, født smstd. 4. Oktober 1887, Student 1905, tog filologisk Embedseksamen 1911, fik 1913 Kongens Guldmedalje for Afhandlingen »Ludvig Holberg som Historiker«, Universitetsstipendiat 1913–18, dr. phil. 1916, Professor i nordisk Literatur 1920 (efter Gerh. Gran), har udgivet en Række literaturhistoriske Afhandlinger og Værker og er Redaktør af Tidsskriftet »Edda«. Ridder af Danebrog p. p.
Gift i København $\frac{12}{6}$ 1924 med Ingrid Berntsen, Datter af Konseilspræsident Klaus Berntsen og anden Hustru Anny Christine Mathilde Octavia Thomsen, født i København 13. Maj 1896.

Julius Paludan [Nr. 248] og Gerda Puggaards Børn.

- [335] 1. Hans Aage Puggaard Paludan, født i København 21. April 1894, Student fra Metropolitanskolen 1912, Cand. mag. (Fransk, Dansk, Engelsk) 1920, pædagogisk Eksamen 1923, underviste ved den Tid i Ordrup Gymnasium og Metropolitanskolen, men var allerede 1920 Vikar ved Det kgl. Bibliotek, 1921–23 og atter 1924–25 knyttet til Universitetsbiblioteket, 1925 Underbibliotekar ved Det kgl. Bibl., 1931 Bibliotekar af 2. Grad, 1920–31 Sekretær hos Dr. Gigas. Har foretaget talrige Rejser, især i alle Middehavslændene, har skrevet filologiske og literære Afhandlinger og lettere Artikler i mange inden- og udenlandske Tidsskrifter, Festskrifter og Aviser og som Bøger: Rabelais'

Opdragelsesprinciper (1925), Sproglige Misvisere (1934), Spanien i vore Dage (1935).

Gift 6. Juli 1922 i Hellerup Kirke med Agnes Amelia de Roepstorff, Datter af Lektor Peter William de Roepstorff (1849–95) og Amelia Augusta de Seuves de Oliveira (1853–1919), født i Ouro Preto (Brasilien) 19. Oktober 1890, kom til Danmark 1898, adopteret og opdraget af Farbroderen Klitplantør C. S. de Roepstorff og Hustru J. Wodsrow, først ved Varde, saa i Kbh. Dansk Indfødsret 1912, Student (Ingr. Jespersens Skole) 1911, Cand. phil. 1912, ansat i Københavns Magistrats 2. Afdeling 1912–21.

Børn:

[406] Gerda de Roepstorff Paludan, født $^{28/3}$ 1923 i Hellerup (Tvilling).

[407] Vibeke de Roepstorff Paludan, født $^{28/3}$ 1923 i Hellerup (Tvilling).

[408] Elisabeth de Roepstorff Paludan, født $^{11/2}$ 1926 i København.

[336] 2. Stig Henning Jacob Puggaard Paludan, f. 7. Februar 1896 i København, tog Realeksamen 1912, Apotekerelev (Nykøbing F. og Aalborg) 1913–16, pharm. Medhjælpereksamen 1916, Cand. pharm. 1918, konditionerede paa Fredensborg, Helsingø og Fasan Apotek, Kbh., samt Botica Glæsel, Gyayaqvil, Ecuador 1920–21.

Literær Debut: »De vestlige Veje«, Aschehoug 1922, »Urolige Sange«, ibid. 1923, »Søgelys«, Hasselbalch 1923, »En Vinter lang« 1924, »Fugle omkring Fyret« 1925, »Markerne modnes« 1927, »Landet forude« (s. m. Erik Eberlin) 1928, »Aaret rundt« 1929, »Torden i Syd« 1932, »Under Regnbuen« 1933. Diverse Oversættelser. Talrige Bladkroniker mest i Dagens Nyheder og Politiken. Modtog Otto Benzons Legat 1933. (Søren Hallar: Jacob Paludan. 1927). Ugift.

*Camilla Augusta Paludan [Nr. 271] og
Hans Adam Vilhelm Bülow's Børn.*

[337] 1. Adam Otto Gunnar Bülow, født $^{19/5}$ 1897 paa Sølund i Skanderborg. Fiskehandler i Hjørring.
Gift i Hjørring med Agnes Nielsen.

- [338] 2. Alf Bülow, født $^{21/8}$ 1898, død s. D.
- [339] 3. Karen Sophie Bülow, født $^{8/11}$ 1899, driver Forretning med Haandvævning i Montreal.
- [340] 4. Agnes Benedicte Bülow, født $^{26/9}$ 1901, tog 1934 Afgang som Arkitekt fra Akademiet.
- [341] 5. Bodil Margrethe Bülow, født $^{23/5}$ 1903, har taget Lærerindeeksamen.
 Gift med Gartner Aage Jepsen i Montreal i Canada.
- [342] 6. Axel Wilhelm Paludan Bülow, født $^{4/4}$ 1905, Bankkasserer i Handelsbankens Ordrupafdeling.
- [343] 7. Ingeborg Paludan Bülow, født $^{28/8}$ 1906, ansat paa Børnehjemmet Holsteinsminde ved Fuglebjerg.
- [344] 8. Sophie Frederikke Paludan Bülow, født $^{30/4}$ 1909.
 Gift med Baneingeniør Erling Vogel.
- [345] 9. Otto Paludan Bülow, født $^{8/11}$ 1910, bestyrer Gaarden for Moderen.
- [346] 10. Vivi Vilhelmine Louise Paludan Bülow, født $^{25/5}$ 1912, har uddannet sig i Keramik paa Kunst- og Industriskolen.
- [347] 11. Camilla Paludan Bülow, født $^{9/11}$ 1913, uddanner sig som Møbelarkitekt.

Otto Helge Paludan [Nr. 272] og Minna Hvalsøes Børn.

- [348] 1. Else Margrethe Paludan, født $^{18/2}$ 1903 i Masnedsund. Efter Konfirmationen uddannet som Barneplejerske, derefter 1927–31 som Sygeplejerske. Efter en Del Vikariater paa Hospitaler ansat som Hjemmesygeplejerske i Thise Sogn $^{1/11}$ 1933.
- [349] 2. Ellen Marie Paludan, født $^{18/4}$ 1904 smstd., har modtaget Uddannelse til Køkkenassistent paa Københavns kommunale Hospitaler 1923–26 og har siden da været Assistent paa forskellige Hospitaler; er for Tiden paa Sygehuset i Thisted.

- [350] 3. Otto Frederik Paludan, født $\frac{4}{5}$ 1905 smstd., Student fra Haslev Gymnasium 1925, Cand. theol. 1932, Sognepræst for Børglum Menighed $\frac{8}{8}$ 1932, ordineret i Børglum Klosterkirke $\frac{7}{9}$ 1932.

Gift 8. Januar 1934 i Børglum Klosterkirke med Katinka Jensen Mariegaard, Datter af Gaardejer Lars Jensen Mariegaard og Anna Margrethe Madsen, født 4. Oktober 1904 i Vittrup, Børglum Sogn.

Barn: [409] Helge Paludan, født $\frac{12}{2}$ 1935 paa Hjørring Amts og Bys Sygehus.

- [351] 4. Margrethe Sophie Paludan, født $\frac{30}{4}$ 1908 i Korsør.

Hother August Paludan [Nr. 273] og Elisabeth Rodes Børn.

- [352] 1. Bodil Agnete Paludan, født 30. Januar 1908, tog Realeksamen fra Aalborg Katedralskole 1924, gennemgik Kunstakademiets Bygningsskole 1927–31.

Gift $\frac{26}{4}$ 1934 i Vartov med Erik Møller, Søn af Sygehuslæge i Usserød Aage Møller (1880–1920) og Ida Møller, f. Bruun (1882–), født 7. November 1909 i Aarhus, Student fra Aarhus 1928, Afgang fra Kunstakademiet 1935, Studierejse til Italien og Sydfrankrig med Understøttelse af H. A. Larssen og Hustru L. M. Larssen, f. Thodbergs Legat Foraaret 1935; har gentagne Gange vundet Præmier ved Konkurrencer.

Barn: [410] Jørn Møller, født 11. Oktober 1935 paa St. Lucasstiftelsen, Hellerup.

- [353] 2. Sven Arvid Rode Paludan, født 27. Juni 1910, Student fra Aalborg Katedralskole 1928, Cand. jur. 1935, fg. Sekretær i Landbrugsministeriet 1935.

- [354] 3. Ingrid Elisabeth Paludan, f. 4. Januar 1920.

*Hroar Paludan [Nr. 274] og
Olga Kirsten Frederikke Dietz' Børn.*

- [355] 1. Inger Paludan, født 15. Februar 1904 i Skelund. Student 1922 fra Aalborg Katedralskole, tog Kommunelærer-

indeeksamen 1929, Faglærerinde i Engelsk 1934, ansat ved Frederiksberg kommunale Skolevæsen.

- [356] 2. Ida Paludan, født 22. Maj 1905 i Skelund, har taget Præliminæreksamen, uddannet som Landmand paa forskellige Gaarde og paa Tystofte Forsøgsstation samt Lyngby Landboskole. Ejer af Kildegaard i Visborg Sogn fra $\frac{1}{12}$ 1931. Gift $\frac{17}{2}$ 1935 i Skelund med Hans Juul Mygind, Søn af Jacob Mygind og Rose Buttenschön, født $\frac{1}{10}$ 1907 i Sølested, Proprietær.

Barn: En Datter (udøbt) født $\frac{6}{12}$ 1935.

*Otto Kirketerp Paludan [Nr. 275] og
Ane Pedersen Bays Børn.*

- [357] 1. Signe Sophie Bay Paludan, født 22. April 1905 i Sønderhaa, død 16. Januar 1906 i Ørsted (paa Djursland).

- [358] 2. Otto Frederik Bay Paludan, født 25. Oktober 1906, tog Præliminæreksamen fra Struer Realskole 1922, derefter nogle Maaneder Huslærer, Student fra Viborg 1926, Cand. theol. 1933, uordineret Medhjælper hos Sognepræst C. Bartholdy, Ravnkilde, Marts—Juni 33, Sognepræst til Hjermind^sLee^sHjorthede Juni 1933. Ugift.

- [359] 3. Marie Elisabeth Bay Paludan, født 13. November 1908 i Fousing Sogn, tog Sommeren 1924 Præliminæreksamen fra Struer Realskole, styrer nu Huset for sin ovennævnte Broder.

Louise Paludan [Nr. 276] og Lars Frederik Andersens Børn.

- [360] 1. Otto Frederik Paludan Andersen, født 28. August 1904 i Ringive, Student fra Sønderborg Statsskole 1923, tog 1924 Handelsskoleeksamen i Aalborg, Volontør i Kornfirmaet E. R. Rasmussen, Kbh., 1924—25, havde Ansættelse i Kornfirmaet Krusøe & Co., Kbh., 1924—29, i Udlandet (Marseille) 1929—30, fra 1931 Fuldmægtig i Firmaet A. Skjøt^sPedersen.

[361] 2. Bolette Dorothea (kaldet Bo) Paludan Andersen, født 20. Juli 1906 smstd., tog 1922 Realeksamen i Sønderborg Statsskole, Privatlærerinde i 6 Aar dels her i Landet, dels i Frankrig.

Gift ^{30/4} 1931 i Ullerup med Carl Emil Back, Søn af Direktør Christian Jacobsen Back og Andrea Back, f. Andersen, født ^{25,7} 1904 i Viby (Jylland), Cand. polyt. 1928, Ingeniør i forskellige Entreprenørvirksomheder.

[362] 3. Sophie Louise (kaldet Felice) Paludan Andersen, født 27. Marts 1910 smstd., Student fra Sønderborg Statsskole 1928, havde Ansættelse paa Statsbiblioteket i Aarhus 1929–32.

Gift ^{27/9} 1932 i Ullerup med Jens Karsten Isager, Søn af Sanatorielæge, dr. med. Kristen Isager og Maren Isager, f. Jensen, født ^{19/4} 1902 i Ry, Dover Sogn, Student fra Th. Langs Skole i Silkeborg 1920, Cand. med. & chir. 1928, Specialanerkendelse i Lungetuberkulose 1934, Læge ved Nationalforeningens Sanatorium ved Ry April 1934, desuden praktiserende Læge i Ry. Dr. med. 1934 (Om den aabne Lungetuberkuloses Optræden i en større dansk By i Aarene 1920–32), Overlæge ved Aalborg Amtssygehus' Tuberkuloseafdeling og Tuberkulosestation April 1936.

Barn: Lars Henrik Isager, født ^{14/10} 1934 paa Petersborg, Ry.

[363] 4. Hother Peter Paludan Andersen, født 30. September 1913 smst., tog Realeksamen fra Sønderborg Statsskole 1932, i Lære paa A/S Titan 1933.

Jacob Vilhelm Paludan [Nr. 277] og Augusta Viborgs Børn.

[364] 1. Poul Otto Paludan, født 20. Januar 1920, gaar i St. Jørgens Gymnasium.

[365] 2. Bent August Paludan, født 22. December 1924, gaar i Skole (Mathæusgade).

Julius Gustav Paludan [Nr. 281] og Marie Louise Bulls Børn.

[366] 1. Elisabeth Birgitte Bull Paludan, født 14. November 1915 i Hjørring, Student fra Aarhus Katedralsskole 1934, studerer f. T. ved Kings College i London.

- [367] 2. Marie Louise Bull Paludan, født 13. September 1917 i Hjørring, er f. T. Gymnasieelev i Aarhus Katedralskole.
- [368] 3. Janus August Worm Paludan, født 20. August 1920 i Silkeborg, er f. T. Gymnasiast paa Herlufsholm.
- [369] 4. Edvard Bull Paludan, født 15. Januar 1925 i Aarhus, Skolediscipel.

*Vilhelmine (Ville) Paludan [Nr. 283]
og Frithiof Perssons Børn.*

- [370] 1. Sigrid Paludan Persson, født $\frac{8}{5}$ 1917 paa Odder Sygehus, Student fra Ordrup Gymnasium 1935, studerer Medicin.
- [371] 2. Britta Paludan Persson, født $\frac{5}{10}$ 1920 paa Frederiksberg, gaar for Tiden i 4de Mellemskoleklasse i Ordrup Gymnasium.
- [372] 3. Karin Paludan Persson, født $\frac{10}{11}$ 1921 paa Frederiksberg, gaar for Tiden i 3die Mellemskoleklasse i Ordrup Gymnasium.

*Frederik August Paludan [Nr. 284] og
Marie Sofie Rasmussens Barn.*

- [373] 1. Gerda Paludan, født $\frac{1}{7}$ 1902 i Ordrup.

*Daniel Andreas Paludan [Nr. 286] og
Louise Ernestine Rasmussens Børn.*

- [374] 1. Signe Elisabeth Paludan, født 19. Marts 1898 i København, rejste i August 1928 til Argentina, gift $\frac{12}{9}$ 1928 i Buenos Aires danske Kirke med Christian Bendixsen, født $\frac{21}{10}$ 1894 i Vestervig, Farmbestyrer i Argentina.
- Børn:
- [411] 1. Ellen Elisabeth Bendixsen, født $\frac{22}{11}$ 1924 i Vinderup.
- [412] 2. Marie Louise Bendixsen, født $\frac{3}{6}$ 1932 i Buenos Aires.

- [375] 2. Hother Harry Paludan, født 16. Oktober 1900 i Aarhus, tog 1922 Optikereksamen i Jena, Optiker i Aarhus.

Gift ^{15/10} 1926 i Aarhus Domkirke med Ellen Margrethe Holm, Datter af Bogtrykker Niels Carl Holm og Agnethe Caroline Henriette Arbs, født ^{21/9} 1902 i Aarhus.

Børn:

[413] Jens Paludan, født ^{19/12} 1928.

[414] Ole Paludan, født ^{23/3} 1932.

- [376] 3. Jens Kjær Paludan, født 1. Juli 1903 i Brabrand, tog Præliminæreksamen 1918, Bankassistent i Aarhus Privatbank.

Gift ^{27/5} 1928 i Aarhus med Ellen Lilly Secher, Datter af Repræsentant Viggo Bernhard Emanuel Secher og Karen Harriet Alfa, f. Nielsen, født ^{19/1} 1908 i Aarhus.

- [377] 4. Gerda Margrethe Paludan, født 27. Juni 1905 smstd., rejste ^{30/4} 1932 til Argentina.

Gift ^{28/7} 1929 i Vejlbj Kirke med Frederik Nielsen, født i U. S. A. ^{11/3} 1907 (?)

Børn:

[415] 1. Janus Paludan Nielsen, født ^{5/1} 1930 i Brabrand.

[416] 2. Claus Jørgen Nielsen, født i Pirorano, Argentina.

- [378] 5. Dan Hage Paludan, født 17. Oktober 1909 i Aarhus, tog Præliminæreksamen 1928, uddannede sig som Optiker i København 1926–30, er nu i Forretningen i Aarhus.

- [379] 6. Otto Paludan, født 6. November 1911 smst., tog Præliminæreksamen 1928, fik Svendebrev som Optiker i Rathenau (Preussen) 1931, er nu i Forretningen i Aarhus.

Gift ^{22/7} 1934 i Vejlbj med Ingeborg Margrethe Christine Edith Elfrida Nielsen, Datter af Maskinmester Niels Laurids Nielsen og Anna Christine Nielsen, født i Ginnerup Sogn ^{26/10} 1910, tog 1927 Præliminæreksamen.

*Hother August Paludan [Nr. 288] og
Dagmar Caroline Jensens Børn.*

- [380] 1. Irma Paludan, født 8. April 1903, død 10. September 1912.
- [381] 2. Sonja Paludan, født 1905, død 1906.
- [382] 3. Karen Paludan, født 1. April 1908, død 10. September 1912.

*Otto Edvard Paludan [Nr. 289] og
Elise Marie Rasmussens Børn.*

- [383] 1. Hother Andreas Paludan, født 10. Marts 1906 i Faaborg, tog Realeksamen fra Bogø Kostskole 1922, uddannede sig i Hjortsøes og D. T. Poulsens Planteskoler, derefter i Planteskoler i Tyskland, Holland og Frankrig. Siden 1928 ansat i Faderens Forretning.
Gift ^{30/7} 1932 i Kastrup Kirke med Inger Margrethe Bruun Hasselbalch, Datter af Forvalter Axel Hasselbalch (1871–) og Dagmar Bruun (1881–), født 1. September 1909 paa Oregaard, Præstø Amt, tog Realeksamen 1926 i Vordingborg, Handelseksamen 1928, ansat paa Kontor 1928–30, ved det huslige 1930–32.
- [384] 2. Knud John Paludan, født 2. November 1908 i Svanninge Sogn, Student fra Herlufsholm 1927, Magister i Zoologi Dec. 1933, Enedeltager i ornithologisk Ekspedition til Persien Februar–September 1935.
- [385] 3. Erik Vagn Paludan, født 19. Juni 1911 paa Tjørnhøjgaard, tog Realeksamen i Lundby 1928, Lærling i Automobilmekanik 1928–30, i Viborg 33–34. Siden November 1934 Korporal ved Flyvermekanikerskolen i Værløse.
- [386] 4. Elsemarie Paludan, født 13. December 1915 smstd., uddannet i Frugtavl.
- [387] 5. Otto Helge Paludan, født 2. Februar 1919 smstd., tog Realeksamen i Lundby 1935.

Aage Hjalmar Paludan [Nr. 290] og Hedvig Thomsens Børn

[388] 1. Signe Paludan, født 10. Januar 1909, uddannet som Gartner.

Gift $\frac{6}{5}$ 1932 i Viborg med Willy Folmer Hansen, Søn af Alfred Julius Hansen og Vilhelmine Ferdinanda Hansen, født i Helsingør $\frac{20}{6}$ 1902, Gartner.

Barn: [417] Mogens Paludan Hansen, født $\frac{28}{8}$ 1935.

[389] 2. Johannes Paludan, født 3. August 1912, tog Realeksamen fra Viborg Katedralskole 1929, optaget paa Kunstakademiet $\frac{1}{10}$ s. A., for Tiden Elev i Akademiets 4de Bygningsklasse.

[390] 3. Aage Daniel Paludan, født 14. Oktober 1917, tog 1935 Realeksamen, er for Tiden Murerlærling.

*Camilla Augusta Paludan [Nr. 291]
og Henrik Martin Laursens Børn.*

[391] 1. Carl Peter Frederik Paludan Laursen, født 23. Novbr. 1902 i Aastrup Præstegaard, Cand. phil., Boghandlermedhjælper.

[392] 2. Sven Conrad Paludan Laursen, født 22. Juli 1908 smstd., Boghandlermedhjælper.

*Hother Kirketerp Paludan [Nr. 295] og
Edel Dorothea Sechers Børn.*

[393] 1. Rasmus Frederik Paludan, født 8. April 1923 paa Sølyst, Klampenborg.

[394] 2. Astrid Louise Paludan, født 4. Juli 1924 i København.

[395] 3. Niels Alfred Paludan, født 2. Juli 1927 paa Bjergeliden, Gentofte.

Over Døren i den nuværende Aal Præstegaard, der for-
modentlig er ca. 150 Aar gammel, er indmuret et Stykke
Egetømmer, 1,25 Meter langt og 18 cm højt. Herpaa staar:

GUD SELF BESKIÆRME DETTE HWS – ANNO

MOD ILDENS OG ULLYKIS KNWS – 1688

NAVNELISTE

I et Værk som nærværende findes der selvfølgelig en Mængde Personer omtalt, baade saadanne, der bærer Slægtens Navn, og andre. En fuldstændig Navneliste vilde derfor blive meget omfangsrig og lægge Beslag paa mere Plads, end man mener at turde ofre derpaa. Imidlertid optages her 1) en Liste over dem af Slægten, der er fyldigere omtalt, og 2) en Liste over de i Slægten indgiftede Mænd og Kvinder.

De ældste Slægtled.	Side	3die Slægtled.	Side
1ste Slægtled.		H. J. Paludan, Præst....	53— 57
Søren Kjær	7— 11	Hans Paludan, Præst ...	59— 62
2det Slægtled.		J. L. Paludan, Præst....	65— 68
Dorthea S. Paludan ...	12— 13	4de Slægtled.	
Johannes S. Paludan ...	13— 15	Peder Paludan, Præst ...	72— 79
3die Slægtled.		Johan Paludan, Præst... ..	79— 85
Hans Hansen Kier.....	15— 17	H. F. Paludan, Telegrafbst.	89— 92
4de Slægtled.		J. A. Paludan, Præst....	99
Elisabeth Hansdatter Kjær	19— 21	5te Slægtled.	
De yngre Slægtled.		J. J. Paludan, Kommandør	102—104
1ste Slægtled.		C. C. Paludan, —	108—110
H. N. Paludan, Præst... ..	21— 24	Fr. A. Paludan —	110—111
2det Slægtled.		J. F. Paludan, General..	111—115
N. H. Lunde, Borgmester	25— 30	H. J. Paludan, Herredsskr.	122—130
N. H. Heebo, Præst....	30— 33	Fr. Paludan, Kommandør	130—134
C. H. Paludan, Klokker.	33— 34	J. K. Paludan, Planteur .	137—138
P. H. Paludan, Præst ...	34— 40	Otto Fr. Paludan, Præst.	138—145
Jens Paludan, Præst.....	41— 46	H. A. Paludan, Arkitekt	146
		C. E. Paludan, Præst....	146—150
		C. F. Paludan, Slotsgartn.	150—152
		6te Slægtled.	
		Julius Paludan, Professor	164—167
		H. F. Paludan, Overretssgfg.	168—169

M Æ N D

	Side		Side
Alban, M. P.	12	Kongslev Troels, Generaldecisor	94, 98
Andersen, L. F., Præst	175	Krag, F. C., Etatsraad	158
» N. A. F. F., Forp.	185	Larsen, Thøger, Forfatter	172
Arensberg, J. P., Præst	50	Lauritzen, C. J. C., Lektor	185
Bach, C. E., Ingeniør	195	Laursen, H. M., Præst	179
Becher, M. H., Overvisitør	51	Lemming, Hans, Søofficer	93
(Børn S. 72).		Lønborg, Christopher, Officer ..	87
Bendixsen, Christian, Farmbest..	196	Meden, A. P., Præst	96
Bertelsen, F. U., Kammersekretær	72	Melson, C. A., Læge	183
Boje, A. F., Sekretær, cand. theol.	188	» H. C., Sagfører	170
Borgen, David, Kæmner	116	Milling, S. I., Købmand	53
Brummerstedt, Otto, Fuldmægtig	189	Mygind, Hans, Propr.	194
Brønnum, O. C. F., Forpagter ..	163	Müller, C. P., Godsforvalter	63
(Børn S. 187-88).		(Børn S. 96-98).	
Bull, E. I. H., dr. med.	164	Møller, Erik, Arkitekt	193
» G. J., Justitarius	163	Nagel, H. C. F., Købm.	135
Bülow, H. A. V.	173	Nielsen, Juveler	171
Clauswitz, C. C., Etatsraad	71	Persson, Frithiof, Læge	177
de Coninck, J., Konsul	71	Pontoppidan, C. F., Kontreadm.	70
Crone, Rasmus, Amtsforvalter ..	118	Poulsen, Paul, Dyr læge	154
Dahlerup, H. V., Præst	161	Puttfercken, J. H., Kammerraad	119
Domaas, O. L., Præst	171	Reiersen, A., Præst	50
v. Eyben, C. A., Postmester	119	(Børn S. 71-72).	
Friis, H. H., Præst	24	Reiersen, N. L., Kancellisekretær	70
(Børn S. 47-48).		» P., Justitsraad	49
Fuglsang, Diderik, Gæstgiver ..	41	(Børn S. 70-71).	
Grauleff, Alfred, Kommunelærer	182	Riis, Peter, Grd.	180
Haar, A., Landinspektør	92	Rindom, N. L., Præst	19
Hammond, Bastian, Justitsraad .	71	Robsahm, E., Kordegn	88
Hansen, J. F., Landmand	188	Rothe, C., Konferensraad	97
» Willy Folmer, Gartner.	199	Schrøder, E. C. G., Grosserer ..	161
Hansteen, Mathias, Raadmand ..	48	Schwarz, J. C., Officer	135
(Børn S. 69-70).		Selmer, J. H., Amtmand	97
Heiberg, J. W., Præst	65	Simonsen, Rasmus, Grd.	95
Hoff, E. H., Generallieut.	183	Smith, H., Konsumptionsforpagter	41
Holmboe, J. G.	171	Tommerup, K. P., Cand. theol. .	187
Holst, P. C., Direktør	136	Torm, U. F., Provst	58
Høst, C. J. L. K., Fuldm.	156-57	(Børn S. 92-93).	
Isager, Jens K., Læge, dr. med. .	195	Tryde, E. C., Stiftsprovst	95
Jacobsen, P. F., Prokurator	134	Vogel, Erling, Baneingeniør	192
Jepsen, Aage, Gartner	192	Warde, C. S., Præst	20
Knudsen, Rasmus Bang, Kbm. ...	157	Wessel, C. J., Vexelmægler	154
Koch, H. C. E., Provst	162	With, J. P., Justitsraad	107
Kongslev, L. L., Professor	62	Wium, F., Etatsraad	70, 71
(Børn S. 94-96).		Wraamann, H. N., Præst	137
		(Børn S. 170-71).	

KVINDER

	Side		Side
Andersen, Estrid, g. Paludan...	182	Jacobsen, A. M., g. Hansteen ..	69
Arensberg, J. P., g. Heebo.....	33	» Frederikke, g. Paludan	57
Asbjørnsen, C., g. Wraamann ..	171	Jensdatter, Karen, g. Kier	16
Aschenberg, T. E., g. Paludan ..	100	Jensen, A. S., g. Paludan	99
		» D. C. S., g. Paludan ...	178
Bang, P., g. Paludan.....	114	Kampmann, A. K. H., g. Knudsen	185
Basse, R., g. Reiersen.....	71	Kastensdatter, M., g. Paludan ...	14
Bay, Ane, g. Paludan.....	175	Kipnasse, C. A., g. Paludan	99
Bennet, Kate, g. Koch	187	Kirketerp, C. E., g. Paludan ...	152
Bernth, B. C., g. Reiersen.....	71	Kneus, Maria, g. Paludan	13
Binzer, Louise, g. With.....	156	Knudsen, Hedvig, g. Paludan ..	178
Bjørnsen, Johanne, g. Lunde...	30	Krag, J. C., g. Paludan	86
Bull, Marie Louise, g. Paludan .	177	Krarup, Ida, g. Paludan.....	182
Busch, N. M., g. Torm	92	Krüger, C. H., g. Lønborg.....	119
Carlberg, D. F. S., g. Koch.....	186	Lafontaine, Rosa, g. Brønnum .	187
Carstensen, Adelheid, g. With..	157	Laurberg, A., g. Torm	93
Christensen, Christine, g. Borgen	162	Lorenzen, S. C. L., g. Dahlerup	161
Christensen, J. C., g. Paludan ..	153	Low, A. M., g. Paludan.....	33
Clausen, A. L. D., g. Paludan..	149	Lund, E. L., g. Friis	48
Dietz, Olga, g. Paludan.....	175	Lønborg, A. E., g. Paludan	56
Dorph, C. M., g. Paludan.....	88	« C., g. Paludan	59
Eckert, E. A., g. Borgen	161	» M. C., g. Paludan....	45
Faber, Gotfredine, g. Paludan..	115	» Sophie, g. Paludan	122, 130
Fleischer, M. C., g. Paludan....	59	Malmstrøm, Martha, g. Paludan	182
Flood, Hanne, g. Wessel.....	183	Marcussen, K. E., g. Koch	186
Goos, Emmy, g. Paludan	163	Marcher, E. B. F., g. Paludan ..	107
de Grodtschilling, F. L., g. Paludan	104	Mariegaard, Katinka, g. Paludan	193
Hansteen, Cecilie, g. Paludan ..	40	Meisling, Mathilde, g. Borgen..	161
Harboe, Maren, g. Hansteen ...	70	Mourier, Laura, g. With	107
Hasebard, C. H. W., g. Paludan	45	Müller, Nicoline, g. Kongslev ..	94
Hasselbalch, J. M., g. Paludan .	198	Nelthropp, Helene, g. Paludan .	164
Haugaard, C. E., g. Reiersen ...	71	Nielsen, Agnes, g. Bülow.....	191
Heebo, A. N., g. Paludan.....	21	Nielsen, Ingeborg, g. Paludan ..	197
Hertzberg, A. N. C., g. Paludan	136	Paludan, Anna, g. Paludan.....	67
» D. C., g. Paludan...	93	» A. E., g. Paludan	82
» J. C., g. Lemming ...	94	» E. C., g. Paludan	111
Hoffmann, J., g. Kongslev	95	» H. J., g. Paludan	108
Holm, Ellen Margrethe, g. Paludan	197	» L. F., g. Paludan.....	133
Hvalsøe, Minna, g. Paludan....	174	» M. L., g. Paludan ...	121
» E. A., g. Paludan.....	174	Preisler, G. K., g. Knudsen	185
Höbling, V. S. C., g. Paludan .	86	Puggaard, Gerda, g. Paludan ...	167
Iversdatter, Anna, g. Paludan ..	14		

	Side		Side
Rasmussen, E. M., g. Paludan ..	179	Thesen, G. E., g. Paludan.....	100
» L. E., g. Paludan ...	178	Thillerup, M. B., g. Paludan ...	77
» M., g. Paludan	178	Thomsen, Hedvig, g. Paludan ..	179
Reed, Sara Ann, g. Borgen	162	Thura, Louise, g. Paludan.....	121
Reiersen, J. E., g. Reiersen.....	71	Thuresen, A. K., g. Kjær.....	11
Rode, Elisabeth, g. Paludan....	174	(Paludanus)	
de Roepstorff, A. A., g. Paludan	191	Topp, Abel, g. Paludan.....	146
Rohde, E. J. A., g. Borgen	161	» E. M., g. Paludan.....	146
Rosted, C. H., g. Reiersen	70	Toppe, M. M., g. Paludan.....	41
Sabroe, A. C., g. Jacobsen.....	135	Torp, E. H., g. Paludan	138
Scheel, L. D., g. Lønborg.....	119	Usgaard, A. M., g. Paludan	33
Schjelderup, A., g. Wraamann..	171	Vildosola, Amelie, g. Paludan..	181
Schiern, S. G., g. Heebo.....	32	Weile, Maren, g. Paludan.....	30
Schiøtt, D. C., g. Paludan	91	» Margrethe, g. Paludan... ..	40
v. Schwanenflügel, A., g. Paludan	163	Wiborg, Augusta, g. Paludan... ..	176
Secher, Edel Dorothea, g. Paludan	180	Worm, S. F., g. Paludan.....	145
» Ellen Lilly, g. Paludan ..	197		
Sletting, A. C., g. Lunde	50		

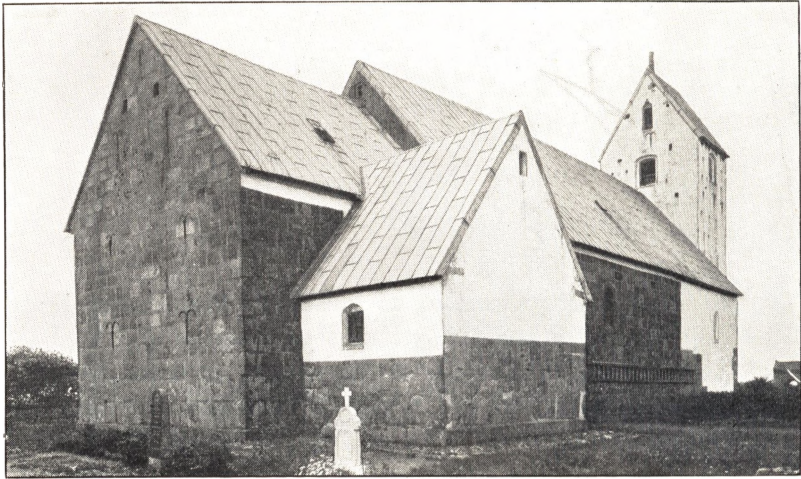
EFTERSLÆT

Da der fra Slægtens Side er aabnet Mulighed for at føje de efterfølgende Bidrag til den egentlige Skildring af Slægten Paludans Historie, hidsættes her – foruden enkelte Rettelser – forskellige Tilføjelser til og Udvidelser af den foregaaende Tekst. Endvidere indsættes Billeder af: Lunde Kirke, ved hvilken Niels Lauritzen Rindom var Præst 1645–1676 (se S. 19–20), Aal Kirke, som hans Søn, Hans Nielsen Paludan, virkede ved 1673–1709 (se S. 21–22), Kallundborg Kirke, som dennes Søn, Peder Hanssøn Paludan var Sognepræst ved 1732–53 (se S. 36), og endelig Thorslundemagle Kirke, hvorved denne sidstnævntes yngste Broder, Jens Paludan, var Præst gennem nær ved 50 Aar, 1734–82. Naar en Slægt kan føres 400 Aar tilbage i Tiden, er det selvsagt, at dens Medlemmer har været knyttet til mange forskellige Steder, og andre kunde ogsaa gøre Krav paa at afbildes, men vi maa nøjes med disse fire.

DET blev under Omtalen af Elisabeth Hansdatter Kjær og hendes Mand Niels Lauritsen Rindom stillet i Udsigt (se S. 19 Anm.), at der »i Slutningen af dette Arbejde vilde blive optaget en saa fyldig Redegørelse for hans og hans Paarørendes Liv og Virken, som det er muligt at skaffe til Veje paa Grundlag af de endnu eksisterende Arkivalier«. Men det viser sig, at de Undersøgelser, der er bleven foretaget dels af Forfatteren af dette Arbejde, dels (paa Foranledning af Docent Hother Kirketerp Paludan) af Arkivar A. Køcher, ikke har kunnet bringe nævneværdigt nyt frem. I Præste- og Provstearkiverne findes intet vedrørende Niels Lauritsen Rindom, i Bispearkivet findes i Edsbogen hans Embedsed, dateret Ripis die 15. December 1645 Nicolaus Laurentii Rindomius manu propria. I Landemodsprotokollen 1635–64 findes ingen Oplysninger om ham, og i en Pakke vedrørende Vester Horne Herred 1570–1774 findes ikke noget Brev fra Niels Lauritsen Rindom. Det ser derfor ud til, at man foreløbig maa nøjes med de Oplysninger, der findes foran, Side 19–20.

Derimod kan der maaske være Grund til paa dette Sted at nævne hans Børn foruden Hans Nielsen Paludan og føje nogle enkelte Ord til om hver især, idet vi dog paa dette Omraade holder os til den trykte Literatur.

Da Niels Lauritsen Rindoms Fader utvivlsomt har heddet Laurits, er der vel stor Sandsynlighed for, at den Søn, der bar Navnet Laurits Nielsen Lunde, har været den ældste. Han var Købmand i Varde og drev en Slags Sagsførervirksomhed. Omkring 1700 blev han indviklet i en stor Sag, der drejede sig om et Mord paa Bondeplageren Jørgen Jensen Bramming paa Lydumbaard, en Herregaard tæt ved Lunde Præstegaard, som Karen Christensdatter Vodde, Enke

Lunde Kirke.

efter den tidligere Ejer Peder Klemmensen havde testamenteret ham »i Henseende til det Venskab og Fortrolighed, som bemeldte Laurits Nielsen Lunde min sl. Mand i hans levende Live bevist haver, saavel som og mig efter hans Død«. ^{5/12} 1703 arresteredes Laurits Lunde og var derefter i omtrent et Aar indespærret i et Værelse i sit Hus, hvis Dør blev tilspigret, og hvor fire Borgere fra Byen stadig holdt Vagt over ham. Imidlertid frikendtes han ved Dommen, der faldt i Begyndelsen af 1705¹⁾.

En anden Søn af Niels Lauritsen Rindom var Magister Anders Nielsen Lunde, der var født 1655, blev Student 1690, Amanuensis hos Biskop Lodberg, tog Magistergraden 1702, Rektor ^{7/4} 1698—^{1/12} 1723, † 1723 (begr. ^{23/12}). Han var gift med Barbara Winding, Datter af Assessor, dr. jur. Peter Winding. Og Rektor Georg Bruun skildrer ham paa følgende Maade²⁾:

Magister Anders Nielsen Lunde (Andreas Nicolai Lundius) 1698—1723, den længst fungerende Rektor, var en Mand med udpræget økonomisk Sans. Han forbedrede sin egen økonomiske Stilling ved at overtage Bispisningen af de syv Kostdisciple. Desuden skaffede han begge sine Søn-

1) Saml. t. jy. Hist. og Top. 2 R. III Bd. 299—334.

2) Dronning Dorotheas Skolehus, Kolding 1928. S. 130—31.

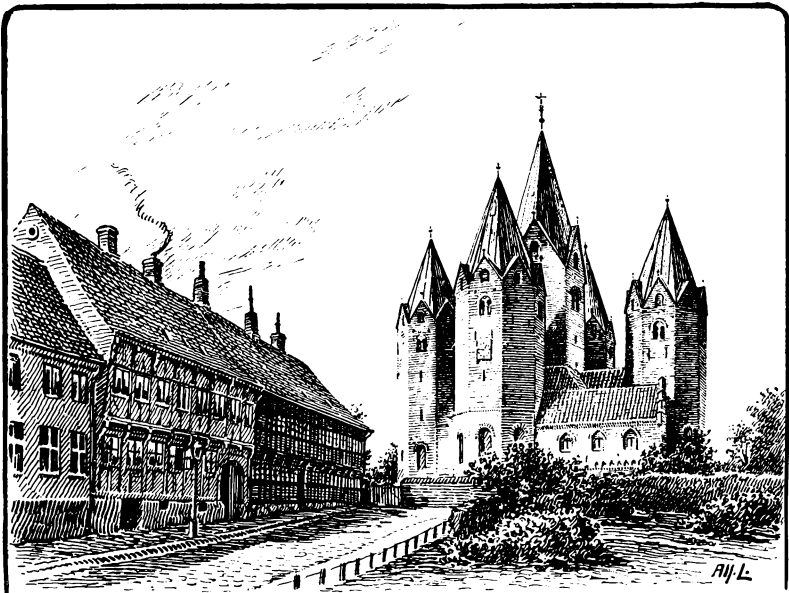

Aal Kirke.

ner helt Koststipendium og Degnepension. At han økonomisk og socialt var blandt Byens Spidser, ses af, at han betalte højeste Parykskat, og at hans Hustru havde et af de fornemste Kirkestader. I en hidsig Strid lader Stadsmusikanten, Henrich Henrichsen, Rektor høre, at han kun interesserede sig for Skolens Musikundervisning, naar de musiske Tiggertog de fire Helligaftener og Majfestdagen forberedtes til Indsamling af Penge til Rektor. Han varetog energisk Skolens økonomiske Interesser, naar disse truedes. Om Bøsepengene er talt S. 74¹⁾. I Striden om Slotsavlspengene (S. 87) værgede han Skolen og Hospitalet mod Kravet om Tilbagebetaling af det store Beløb ved at meddele, at Pengene var brugt »til Klæder og højfornøden Brug for at bedække Skolens og Hospitalets Lemmer, varme og vederkvæge deres fattige Legemer«. Ligeledes modsatte han sig kraftigt Kirkens Forlangende om Onsdagstavlepengene og opnaede, at Skolen beholdt Halvdelen (S. 86). Derimod synes Disciplene i Skolen at have været mindre tilfredsstillende. Ganske vist stammer den direkte Meddelelse herom fra hans arge Mod-

¹⁾ S. 74 staar: Daværende Rektor Lunde siger, at Brødindsamlingen «var Disciplene nok saa god som Collecten udi Bysserne», en Udtalelse, der viser, at der vedblivende kom rigeligt ind af Spisevarer.

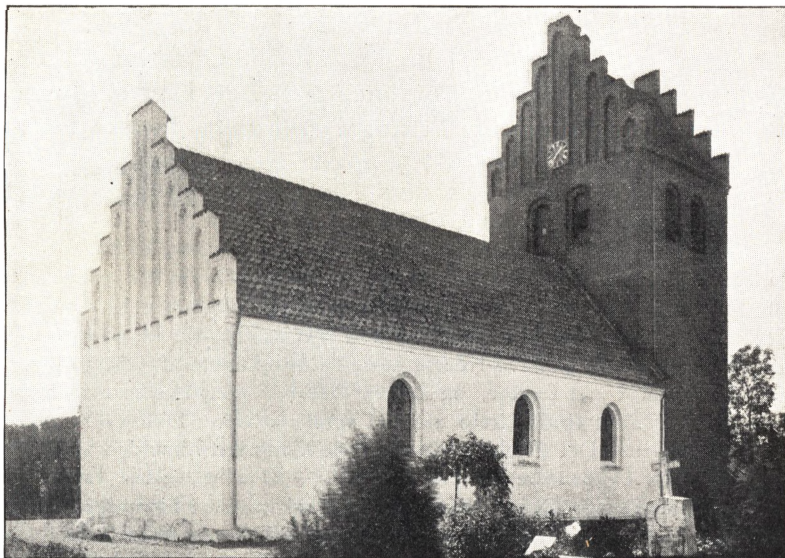

Kallundborg Kirke.

stander, Henrich Henrichsen, men den støttes af andre Oplysninger. I Skolens Regnskaber 1715–1723 findes Eksempler paa, at Disciplene løb bort fra Skolen og først efter lang Tid vendte tilbage. I 1719 blev der efter kongelig Ordre rejst Sag mod to af Skolens unge Studenter, Jens og Søren Pedersen Storm, dimitterede om Sommeren samme Aar. En Aften i Begyndelsen af November havde de listet sig ind paa Slottet, skaffet sig Adgang til Klokketaarnet ved at brække nogle Døre op, klemtet med Klokkerne – hvorved de sikkert har skræmt Borgerne i Kolding med Frygt for Ildebrand – og dernæst stillet sig paa Lur for at angribe Husfogeden, Hans Svendsen. Sagens Udfald kendes ikke. At Skolens Omdømme i Rektor Lundes sidste Aar har været daarligt, kan sluttes af det lave Elevtal, 14–20, medens det under Thuras toaarige Ledelse naaede 32¹⁾.

Endelig havde Niels Lauritsen Rindom i hvert Fald een Datter, Birgitte, der 1685 ægtede Rasmus Rasmussen Larsen, som var født $\frac{5}{8}$ 1651 i Aarhus, blev Student 1669 og tog theologisk Embedseksamen 1672. $\frac{19}{2}$ 1684 blev han

1) Eliassen: Kolding 310. 353. Jy. T. $\frac{4}{12}$ 1719. Skolens Arkiv.

Thorslundemagle Kirke.

kaldet til Sognepræst for Lunde-Outrup og blev indsat ²⁸/₄. Deres Ægteskab varede gennem 40 Aar. De havde 4 Døtre og 4 Sønner, hvoraf een, Niels, blev Præst i Vadum. R. R. Larsen var en lærd Mand, hvis kæreste Opholdssted var Studerekamret, som han ikke kom udenfor, undtagen Embedssager drev ham. Præstekjolen beholdt han altid paa, men viste sig aldrig for Bønderne, før han tillige havde faaet Præstekraven paa. Han døde ⁸/₂ 1726¹⁾.

S. 53, 57 og 58. Hans Jacob Paludan (Nr. 33), Else Cathrine Paludan (Nr. 34) og Anna Elisabeth Paludan (Nr. 35) var ikke Børn af Margrethe Weile, men af Cecilie Cathrine Hansteen (se S. 40).

S. 65–69. Sognepræst Johan Lønborg Paludan var Medindbyder ved Oprettelsen af Sparekassen for København og Omegn 1820, men maatte efter kort Tids Forløb trække sig tilbage paa Grund af sin Øjensvaghed.

S. 87. Smaa skriftlige Minder om Cecilie Cathrine Paludan, g. Lønborg. I ny kgl. Saml. Nr. 1883 Fol. findes blandt

¹⁾ Lunde Sogn i Vester Horne Herred af H. K. Kristensen, S. 118.

Lønborgske Papirer bl. a. følgende skriftlige Efterladenskaber, som vi ikke kan nægte os den Glæde at indføje her:

Brev fra [daværende] Premierløjtnant Christopher Lønborg til hans Fæstensmø. Som man ser, er det skrevet i Nordamerika, hvor han gjorde Felttoget med under franske Faner.

I Leyren ved Nieuport
den 7de Septbr. Ao. 1780.

Min beste, elskværdigste Cecilia!

Du har dog faaet mit sidste Brev? som nogenledes har kundet betage Dig, min Elskværdigste! den Uvished og Frygt Du svævede i; da Du deraf har kundet see at jeg Lykkelig er ankommen til Amerika. Jeg troer, at Dine ivrige Bønner for mit Vel og Opholdelse afvende alle Fiender fra os, thi vi have i dette heele Feldttog næsten Ligesaalidet seet Fienden, som i det forrige, og sluttet Freden i Vinter, som man troer, saa kand jeg næst Guds Hielp uskadet vende tilbage i Dine aabne Arme næste Sommer. — Det Øyeblik, da vi første Gang see hinanden igien, vil vist være det Lykkeligste i heele vort Liv. — O denne glade Tanke om den os forestaaende Glæde, naar vi igien skal omarme hinanden, er mig her den kiereste, der kand opkomme i mig. — Ofte, ja meget ofte i alle mine eenlige Timer tænker jeg mig hos Dig, taler med Dig, ja seer Dig og mine Lykkeligste Timer ere, naar jeg paa en eensom Spadseregang kand sette mig i en Busk eller under et skyggefuldt Træ i Græsset og Læse Dine mig saa kiere Breve, som saa troe saa Livagtig male Dit Hiertes inderste — Gid jeg kuns maae være saa Lykkelig! Gid Skiebnen kuns vilde føye det saa, at jeg kunde giengielde Dig ald den Kierlighed Du har for mig! Hvis min heele Kierlighed kand i nogen Maade giengielde Din, da har Du den; Længe alt er mit hele Hierte Dit, men Din Kierlighed for mig hvad fortienner den ikke? Mit heele Liv skal være henvendt til Omsorg for Din Lykke og ald min Fliid alle mine Idrætte skal have Hensigt til Din Lykke og Dit Vel. — Den Gud som hidtil opholdt os, som i ald vor Livs Tiid saa synlig var vores Beskiermere, vil og vist føye det saa at vi glade skal samles igien og med forenede Kræfter offre ham Tak og Priis for sin os beviiste Naade og Beskiermelse. — Vær imidlertid vel til Mode alle Ting faae vist et godt Udfald. — Hils Dine Søkende og i sær Anna, Din Broderkone og Hans, den herlige Mad Fabritius og hendes rare Mand ey at forglemme. — Jeg haaber med det første Skib, som bringer os Breve at faa Brev fra Dig, thi jeg Længes meget efter at see hvorledes du lever og er til Mode. — Jeg selv Lever Gud være Lovet! ret vel — men Længsel efter Dig, mine Venner og mit Fødeland koste mig mange mørke Timer, mangan et Længselsfuldt Suk! For reste[n] er jeg frisk og dette er det fornemmeste. — Farvel min Beste eeneste Engel, Lev vel og vær forsikkeret at jeg Bestandig og uforandret er

Din Troe og oprigtige
Elskere
Christopher Lønborg.

Fødselsdagsdigt og Brev fra samme til samme:

Til min Cecilia paa hendes Fødselsdag,
d. 27. Januar 1782. Ved Oversendelsen af et
Skyggestykke.

Imodtag denne Skygge af Din Ven,
Hvis Kierlighed til Dig Du eene kiender:
O! at mit Hierte kunde siige Dig
Hvor gierne jeg i Skyggens Sted selv ønskede
At trykkes til din Mund, at høre selv
Det glade Sprog, den fromme Tak du offerer
Til Himmelen, for denne ringe Gave,
Som gandske er uværdig denne glade
I heele Aaret Lykkeligste Dag
Da Du blev født for mig! — Giid Skiebnen vilde
Bønhøre mine tavse Suk, som stedse
Opstige fra mit Hierte til dens Throne,
Ey Bedende om Rang, om Lykke, Rigdom
Ney! Eene Du er Maalet, Du for alle
Mit Hiertes Ønsker! O gid jeg dog kunde
Før dette nysbegyndte Aar fuldender
Sit foreskrevne Løb, forbindes med Dig,
Og altid følge Dig som denne Skygge;
Og elske stedse! — Da skulde hvert et Lys,
Hvert Ord, hver Handling overtyde Dig,
At Lønborgs Hierte, for sin elskte troe
og evig dyrebare Piige altid
Er uforanderligt! —

Min Beste, elskværdigste Cecilia!

Hvor glad er jeg ikke, at Du just paa Din Fødselsdag kand imodtage dette Billede af Din Ven, som med de inderligste Ønsker anraaber Himmelen, at han selv, inden denne glade Dag kommer igjen, maatte være uadskillelig hos Dig! De mange opfyldte Ønsker vi allerede i dette Aar have at glæde os ved, give mig end meere Haab at vore Ønsker og skal blive opfyldte; jeg haaber i en 5 a 6 Uger at kunde skrive Dig meere herom. Vores Broder og Fætter have gjort et vigtigt Skridt og des angenommere da de begge have indlagt sig megen Ære derved, O min Elskværdigste, min Glæde har i disse Dage været Himmelsk og kuns den Tanke at Du ey var hos os, sagtnede den Lidt, dog Du elsker mig, Lever for mig og tænker paa mig, og dette oplivede mig, naar din Fraværelse nedtrykte mig Lidt.

I Torsdag havde vi alle en glad Dag hos den rare Tante Lunde¹⁾, som ved alle Lejligheder viser, hvor stor Deel hun tager i sine Venners

1) Antagelig Anna Cathrine Lunde, f. Sletting (se S. 50).

Velgaaende. Begge Frøken Groverne vare der og deres Broder Lieutenanten¹⁾, og vi tree og Fruens Brødre og Søstre, og vi dansede til Kl. 5 om Morgen. Frue Lunde har paalet mig Hilsen til Dig og den ældste Frøken Grove Ligeledes, denne rare Pige har og paa det tydeligste viist, hvad Deel hun tager i vore Brøders Lykke, hun elsker Dig saa høyt, skiøndt hun kuns kiender Dig af min Beskrivelse, at hun har foresadt sig at skrive Dig til, men i Dag kand hun nok neppe sende det. Tusinde Ønsker sender hun ved mig, at vi maae opnaae vort Maal, thi hun Længes inderlig at tale med Dig! O du velsignede Piige, Giid ald Hæld og Lykke følge Dig i dette Aar Du nu igien begynder, gid Dine Ønsker opfyldes, thi de ere de samme som mine.

»Du hvis Smil er ald min Lykke!«
 »Du Naturens Mesterstykke,«
 »Elsk mig som jeg elsker Dig!«
 »Hvad kand mod den Lykke veje,«
 »Dig min bedste Ven at eye?«
 »O hvor er jeg Lykkelig!«

Hils Din og min Søster Anna og vor Hans og undskyld at jeg ey skriver Dem selv, med første Lejlighed skal de vist faae Brev. Hils vore Mostere og Søkende og alle fælleds Venner fra Din Lønborg. Du min udvalgte Du ved at jeg uden Ophold og uden Forandring er Din troe og uforanderlige Elskere

Christopher Lønborg.

P. S. Fætter er i Dag reyst til Torslunde, hvis jeg kunde, reyste jeg med, men Mandag og Tiisdag er Kron-Prindsens og Kongens Geburts-Dage og da maa jeg til Hove, og jeg er saa nye som en Kram-Dukke. Fætter Lader hilse.

Udskrift:

Til
 Jomfru Cecilia Cathr. Paludan
 i
 pr. Couvert. Callundborg.

Da Anna Paludan, gift med Sognepræst Johan Lønborg Paludan, døde ²/₅ 1827 og 6 Dage senere stedtes til Hvile, modtog hendes Søster, Cecilie Lønborg, Meddelelse derom gennem følgende Linjer fra hendes Søn Hans, der var Præ-

1) Antagelig Cathrine Marie Grove (1759—1797), g. ³/₉ 1788 m. Jacob Bang, Etatsraad; Maren Grove (1762—1827), g. ³/₉ 1788 m. Peter Hersleb Selmer, Commandør i Søetaten, og deres ældre Broder Carl Frederik Grove (1758—1830), alle Børn af Etatsraad, Bureauchef ved Holmen Johan Christian Grove (1713—1784) og Mette Marie Æreboe (1733—89).

mierlieutenant og boede i Citadellet. Men inden en Maaned var gaaet havde hun fristet den endnu tungere Lod at miste sin Mand, der døde $\frac{4}{6}$ 1827. Derom bærer det næstfølgende Brevuddrag et rørende Vidne.

Brev fra [daværende] Premierlieutenant Hans Lønborg [Nr. 165] til hans Moder Cecilie Lønborg [Nr. 95].

Citadellet den 8de May 1827.

Idag har vi begravet Din kjære fromme taalmodige Søster¹⁾, søde Engle Moder²⁾, og med den hjertelige Sang, som 12 af Augusts Skolekammerater saa højtidelig udførte over hendes Grav, sender jeg dig hendes sidste Lev vel! *Hils Din Moder og tak hende fra mig!* det var den sidste Ord jeg hørte af hende, som ogsaa har været mig en troe og kærlig Moster, hvis Minde jeg evig skal bære i mit taknemlige Hjerter. — Inderlig bedrøvede ere jo alle hendes Efterladte, men den fromme Trøst vor kjære, kjære gamle Onkel saa ofte har indgydt andre i Sorgens Stund vil sikkerlig ogsaa snart mildne hans og hans stakkels Børns Smerte, som allerede er roligere og blidere; saa snart som muligt vil de see at faae Oncle ud i de Værelser, han har leiet i Walbye. Ogsaa Du søde kjære englefromme Moder! vil jo vide at finde Trøst hos den gode Gud, om hvis bedste Velsignelse for Dig jeg saa inderlig beder, ved denne som alle Lejligheder.

....

Tusind Tak for dit Brev søde Moder! det har været mig saameget kjærere som jeg deraf nærer det sikre Haab, at det Sørgebudskab Fritz³⁾ afsendte i min Fraværelse, ikke har truffet dig uforbered. Jovist tænker jeg paa at komme hjem til Dig i Sommer, og om jeg saa skal bruge Apostlernes Befordring for kun at være hos Eder i 8 Dage, saa kommer jeg ....

Jeg har kun meget knap Tiid, derfor maa du undskylde dette Hastværk, hvis hoved Indhold [er] at bevidne Dig søde rare Moder og den søde Fader og Søstrene, at jeg er Eders inderlig hengivne

H. Lønborg⁴⁾.

Der er bevaret 5 smaa Breve fra Cecilie Paludan, gift Lønborg, til hendes Sønnedatter Frederikke Lønborg (1819—1904). Nedenstaaende maa være fra 1827 eller 28. Vi lader det følge efter de to Kærlighedsbreve, som hun modtog, da hun stod i sin fejreste Vaar. Nu er Aarene rundne, og hun

1) Anna Paludan [Nr. 94] g. m. Johan Lønborg Paludan.

2) Cecilie Cathrine Paludan [Nr. 95] g. m. Christopher Lønborg.

3) Frederik Lønborg [Nr. 166].

4) Hans Lønborg [Nr. 165].

er ikke alene bleven Moder til en Række Børn (se S. 118–19), men har ogsaa set Børnebørn vokse op om sig. Til en af dem skriver hun:

Min lille kere Frederige.

Tak for dit lile brev og den lile Fingerring[?] ney ieg vil ikke gleme dig min søede lile Tøs du er mig saae kier, og det er i mig alle men du dog mest snart haaber ieg at komme Til dig min søede lile Piige men din gamle bestemoder er saae bedrøvet for die at den Rare søede beste Fader er ikke mere hos os han haalt saae meget af dig og dine brødre.... naaer ieg kommer til dig saae vil du haalle saae meget af mig, fordi ieg ikke skal grede....

..... du min velsinede Frederige som inderlig elskes af din gamle bestemoder

Cec[i]lia Lønborg.

S. 119. Frederik Lønborg var født 18. (ikke 28.) Decbr. 1790, hans Hustru hed Christiane (ikke Christine), og hans Søster, Caroline Christiane Lønborg, døde 18. August (ikke Maj) 1855.

S. 130. Kirkebogen for Garnisons Kirke V, 1838–44 Copulerede indeholder følgende:

Hr. By^s og Herredsskriver Hans Jacob Paludan, fungerende Politimester i Allinge og Sandvig paa Bornholm, 38 Aar gammel.

Frøken Sophie Lønborg, Datter af Herr Oberstlieutenant v. Lønborg, 33 Aar gl.

Forlovere: Oberstlieutenant F. Lønborg.

Capitain i Sætaten C. Paludan.

Vielsesdag: 28. Juni [1841]. Huscopulation: Kongebrev af 26. Juni 1841.

[Oberstlieutenant, Commandeur for den kgl. militaire Højskole F. v. Lønborg boede Kg. Nytorv 268, hvilket Sted hørte til Garnisons Sogn].

S. 135. Hans Carl Fog Nagel blev født ¹⁶/₃ 1813.

S. 164 og flg.: Professor Julius Paludans Ungdoms-erindringer.

Da Erik Rindom forberedte den i 1924 udkomne Minder fra Studenterdagene (med Bidrag af Professorerne Oscar Bloch, Fr. Buhl, Chr. Gram, Harald Høffding, K. Kroman, Vilh. Thomsen og Harald Westergaard), henvendte han sig ogsaa til Professor Jul. Paludan, der udarbejdede efterfølgende: Minder fra Studietiden i 60erne og 70erne, men hans

Bidrag kom for sent og blev derfor ikke optaget. Vi kan ikke nægte os (og dette Arbejdes Læsere) den Glæde at indføje det til Trods for, at ogsaa det tager mere Plads, end der vel kan forsvares. Det rummer imidlertid saa meget af Interesse og har sin naturlige Plads her, at vi har givet efter for vor Lyst at optage det.

Minder fra Studietiden i 60erne og 70erne.

Min egentlige active Deltagelse i Studenterlivet begynder først fra min Candidattid. Dog række mine Erindringer lige tilbage til den gamle Studenterforenings noget snuskede Localer, 1. og 2. Sal paa Hjørnet af Boldhus- og Admiralgade, hvor

Heyman raaded for Borgen

og hvor

*Bordene blev ikkun vasket med Punsch,
Men Suppen blev vasket med Vandet.*

Her var jeg Medlem i mit Rusaar, det begivenhedsrige Aar 1862–63, og strax havde den Tilfredsstillelse at vinde Præmien for en af de Prisopgaver, som det dengang var Skik at udsætte hvert Aar ved Juletid. De fleste løb egentlig blot ud paa Vittigheder og Brandere som Parodi paa Universitetets Prisopgaver (f. Ex. i Anl. af Professor Kromans Disputats: »Hvad forstaa Bønder sig paa Agurkesalat eller en Kroman(d) paa Sjælens Udødelighed?«), men nogle, som den jeg besvarede, var ogsaa alvorlig mente; en Samling lyriske Digte, en Novelle o. desl. Den 17. April 1863 var jeg med i Processionen fra Boldhusgade til den smukke Studenterforeningsbygning foran paa Gammelholm samt til den temmelig tumultuariske »staaende Sexa« om Aftenen.

I Begyndelsen af 1863 stod Kbh. paa den anden Ende, dels p. Gr. af den smukke og populære Pr. Alexandras Afrejse til England som Tronfølgerens Brud, dels i Anl. af den gr[æske] Deputation, der med den gamle Admiral Karnaris i Spidsen kom for at tilbyde Pr. Vilhelm Grækenlands Trone. Den raske Kadet tog det saa naturligt, at han, da hans fordums Kammerater stod opstillede til Parade for ham, hviskede til en af dem: »Det er s'gu en anden Sludder, min Ven!«

Begivenhederne tog dog først rigtig Fart den 15. Nov.,

da Efterretningen kom om Fr. d. VII's Død paa Glücksborg i det mest kritiske Øjeblik umiddelbart efter Vedtagelsen af den skæbnesvangre Novemberforfatning. Ligets Overførelse fra Dampskibet Slesvig ude paa Rheden til Christiansborg Slot var en stemningsfuld Højtidelighed, da den store Pram med Katafalken omgiven af Gardervagt gled i den sene Novemberaften stille op gennem de af Begfakler oplyste Kanaler og fulgt af en Række ligeledes oplyste Baade ind til Slotsholmen. Ikke mindre højtidelig var Kongens Castrum doloris, hvor Menneskemængden efter mange Timers Ventetid hinsides Marmorbroen i smaa Hold rykkede over Ridebanen op ad Trapper og gennem Rækker af tomme sortbetrukne Gemakker med blændede Lamper defilerede forbi Katafalken med dens Æresvagt af Officerer og Stordignitarer ubevægelige som Støtter. Ved Overførelsen til Roskilde Domkirke dannede Studenterne og andre Foreninger Espalier op ad Gaderne for at holde Mængden tilbage. I den lange Ventetid frøs vi gudsjammerligt paa vor Post i Vimmelskaftet trods de Opstrammere, som velvillige Tilskuere firede ned til os fra Vinduerne og trods hyppige Afstikkere ind i de nærliggende Cafèer. Endelig sluttede vi os til det imponerende Ligtog og fulgte ud til »Jernporten« ved Frederiksberg Have.

Mindre stilfuldt gik det til ved den nye Konges Hyldning. Kongen, der havde et sundere Blik paa den alvorlige politiske Situation end hans Ministerium og Folket, havde forlangt Betænkningstid, før han underskrev Novemberforfatningen. Kjøbenhavnervittigheden døbte ham derfor »Christian den betænkkelige« og beskyldte ham for tyske Sympathier, saa at Staden kom i en høj Grad af Ophidselse, forøget ved Rygter om Oprør i Holsten. Studenterforeningen var et Midtpunkt for Bevægelsen, Senioratet stod i stadig Forbindelse med Myndighederne og andre Foreninger og meddelte Medlemmerne, der hele Dagen og Aftenen fyldte Lokalerne, alle Rygter og Oplysninger. Senioratet Vilh. Rodes Ledelse var iøvrigt dygtig og taktfuld, man stræbte paa alle Maader at berolige Folkemængden, der stadig trængte indenfor Gitteret, og skal endog paa en lidt ubetimelig Henvendelse fra Politiet til Studenterne om at forholde sig rolige i de første

24 Timer, have svaret, at man heller ikke efter den Tid agtede at gjøre Oprør. Den alm. Forstaaelse af hvad der foregik, kan maales paa følgende Samtale mellem et Par af de ivrigste Demonstranter: »Har han underskrevet?« »Nej, men hør Du, hvad er det egentlig, han skal underskrive?« »Ja, det ved jeg ikke, men underskrive skal han F. g. m.!«

Da Minister Hall om Morgenen den 16. Novbr. midt under alt dette traadte frem paa Balkonen paa Christiansborg for ud over den myldrende Slotsplads at udraabe den nye Konge, var Hyldesten naturligvis kølig og blandet. Trykket af Situationen skred Kongen frem med Dansetrin og tog sig ret ubetydelig ud ved Siden af Halls statelige og populære Personlighed. Stemningen var aabenbart mere for Republik med Hall som Præsident eller for Tilslutning til Sverig-Norge. Sjelden har vel Intelligens og Charakter staaet i den Grad Ansigt til Ansigt, og mindst anede man dengang, hvilken straalende Oprejsning der var forbeholdt Chr. IX paa samme Sted 25 Aar senere, da han efter Rege- ringsjubilæums-Couren kjørte ud paa Slotspladsen gennem et Æresespalier af Kejsere, Konger og Fyrster, ombølget af Mængdens stormende Jubel.

I den følgende Tid vedblev den politiske Spænding at ytre sig i Studenterforeningen, hvor det blev opfattet som en Demonstration at have holdt Flaget paa halv Stang lige til Fr. VII var begravet, og hvor Politinspect. Hertz's og senere Justitsminister Heltzens Forsøg paa at udsponere Stemningen vakte stor Harme. Stiftelsen af den reactionære »Augustforening« og maliciøse Angreb paa denne og in- directe paa Kongen, især af Skuespiller Mantzius, gav ogsaa Anledning til stormende Generalforsamlinger, Uro og Pole- mik. Stærkest kom Uhyggestemningen til Udbrud d. 7. Febr. 1864, da Efterretn. om Danevirkes Rømning naaede Staden. Man raabte paa Forræderi af Kongen, Monrad og de Meza; de national-liberale Blade nærede Ophidselsen og i den raa, mørke Vinteraften trængtes Pøbelhobene hujende og pibende udenfor Studenterforeningen ligesom ved Tronskiftet under Raab om Tiltale og Førelse. Her forholdt man sig dog passiv og nøjedes med smaa Excursioner i de myldrende Gader og paa Kongens Nytorv, hvor Hestgarden og Politiet

Aftensmad paa den hjemmefra sendte Tørkost med Øl og en Snaps, som ikke dengang som nu var Luxus, tilbragte Tiden til langt ud paa Natten med Samtaler eller L'hombre; Bridge var et ukjendt Navn.

Communicationen i Hovedstaden var primitiv: et Par Omnibuslinier, der holdt tidlig op, og Drosker, som vi ikke havde Raad til at bruge, saa naar jeg tilbragte Aftenen hos en fjærnere boende Ven, f. Ex. paa Bryggeriet Rabeshave ude ved Christianshavns Vold, foretrak jeg ofte at ligge Natten over hos ham fremfor at vandre hjem ad de vintermørke Gader til Nørrevold, hvor min Broder og jeg var indlogerede hos en Dame af vort Bekjendtskab i en 5. Sals Kvistetage, hvor vi undertiden vaagnede en Vintermorgen og fandt Vaskevandet frosset, men til Gjængjæld havde den prægtigste Udsigt ned over Voldens Træer og Glaciere ud til Brønshøj Kirke og Bellehøj.

Heller ikke Universitetet spiller nogen stor Rolle i mine Erindringer fra Studentertiden. Mine Interesser samlede sig lige fra Skolen om nyere Sprog og Literatur, saa jeg naturlig ønskede at drive et friere Studium til en Magisterconferens. Men Slægt og Venner tilraadede indtrængende at tage en egentlig »Embeds«examen, der kunde føre til en Livsstilling. Skoleembedsexamen eksisterede dengang kun i Form af filosofisk Examen, som lagde hele Vægten paa de gamle Sprog og Historie. Jeg bestemte mig da med nogen Overvindelse til at studere Theologi uden dog at tænke paa Præstevirksomhed, og fulgte ogsaa nogenlunde, om end ikke con amore, Universitetets Cursus. Mest følte jeg mig tiltalt af Prof. Clausens klare, lidt rationaliserende, dogmatiske Foredrag, livfuldere, men løsere var Fr. Hammerich i Kirkehistorie; den grundlærde Hermansen var saare tør, medens Prof. Bornemanns hegelianiserende forvirrede Behandling af Ethiken ikke var til at følge eller forstaa og vakte skarp Kritik fra de studerende, som ogsaa førte til hans Afgang. Til Filosofikum forberedte den tidligere saa sympathetiske og aandfulde Sibbern, som dog var nu fuldkommen affældig og Gjenstand for de unge Russers raa Excesser, der gik saa vidt, at han under Examinationen maatte forskandse sig bag en Række Borde og Bænke, der dog ikke forhindrede de

raa Drengene i at lægge sig paa langs over Barrikaden og lange Mursten, og sufflere Examinanden efter den aabne Bog, som en af dem læste op af bag Forskandsningen. Derimod dannede Rasmus Nielsens propædeutiske Forelæsninger en ypperlig Overgang fra Skolen til det friere og selvstændigere Universitetsstudium, idet han afvekslende behandlede de forskjelligste Fag fra et aandshistorisk Synspunkt. I mit Rusaar gjaldt det nordisk Mythologi, og jeg fulgte med stor Interesse hans livlige, af aandfulde Sidespring, Vittigheder og Brandere gennemvævede Foredrag, der rigtignok bød mere æsthetisk Nydelse end positivt Udbytte. Han var i det hele en af de mest veltalende Mænd, jeg har kjendt baade her og i Udlandet; og f. Ex. ved hans Tale om »Ret og Magt« ved Universitetets Reformationsfest følte man det formelig kildre i Haarrødderne af Beundring. Nogen Pædagog var han derimod ikke, han var lunefuld og vilkaarlig som Examinator, og hans Forelæsninger kunde gaa helt hen over Hovedet paa de studerende, som da han Aaret iforvejen havde valgt at læse over Differential- og Integralregning, et Emne, som Tilhørerne savnede alle Betingelser for at forstå, især filosofisk behandlet, og hvor han selv kun var Dilettant. Følgen blev ogsaa et uhørt Mandefald og en skarp Polemik, bl. a. med Prof. Adolf Steen.

Ved Siden deraf dyrkede jeg mine literaturhistoriske Interesser og læste meget, bl. a. Italiensk og Engelsk, hvilket sidste Sprog dengang slet ikke var Fag i Latinskolen. Jeg savnede imidlertid al systematisk videnskabelig Træning. Ved Universitetet dreves de levende Sprog udelukkende lingvistisk, kun den ellers væsentlig politisk optagne Prof. Bjerring havde paa sit med faa Aars Mellemlum regelmæssig tilbagevendende Repertoire et Par Forelæsninger over gl. fransk Literatur Ch[anson] de Roland og Maître Pierre Pathelin. I Æsthetik hørte jeg kun sporadisk Hauch, der med al sin elskværdige Begejstring for dansk Digtning var en meget ubehændig Forelæser.

I Theatret kom jeg kun sjælden, men fra dets Guldalder erindrer jeg dog baade Fru Heiberg, Phister, Mantzius og Michael Wiehe, hvem jeg ogsaa personlig lejlighedsvis har truffet og hørt oplæse i Selskabslivet.

I Krigsaaret 1864 tilbragte jeg et Par fornøjelige Sommermaaneder i Hjertet af Sjælland hos Pastor Beyer i Herlufmagle, der var gift med min Kusine, og hvor jeg forberedte en Søn til Optagelse i Borgerdydsskolen. Der var jeg i mange følgende Aar en velset Feriegæst ligesom i Skelskør, hvor min Tante var gift med Kjøbmand Nagel, og det gik muntert til med Køreture og Lystsejlad. Efter Vaabenstilstanden, da Vejen blev fri til Jylland, tog jeg til mit Hjem i Vejle. Den jyske Jernbane fandtes endnu ikke. Rejsen gik dengang over Korsør med Dampskib og kunde stundom være haard nok paa Dæksplads i kolde, mørke Vinternætter, da de ferierende Studenter i Mangel af Pelse til Værn mod Kulden udrustede sig med Slobrokke og allehaande fantastiske Klædningsstykker samt lange Piber, naar man ikke var saa heldig at blive tilbudt Ophold i Styrmandens varme Lukaf. Denne Gang var det dog en Sommertur, som dog var vanskelig paa Grund af den tyske Occupation i Jylland. Fra Aarhus slog man sig sammen om Extrapost, Landevejene vrimlede af Soldater, hjempermitterede Danske, der slentrede af i civilt Tøj og i uheldig Modsætning til de stramme tyske Kolonner, svære fire- og sexspændige Militærtræn tildels med Baade og Pontoner til Overgang over Limfjorden dundrede Dag og Nat langs Vejene og gennem Byernes natstille Gader. I Vejle laa fortrinsvis Østerrigere, smaa raske Folk i maleriske Uniformer, som trods deres mindre Disciplin og jævnlige Smaarapserier kom langt bedre ud af det med Indbyggerne end de lange, stive Preussere, Elisabeth- og Augustagarden, betegnede ved paasyede Tøjstrimler paa Krave og Opslag, bl. a. under Commando af den ret brutale General Münster. Da de stormede ind efter en Artillerifægtning tværs over Byen fra Bakkerne mod Syd og Nord, skal de have været temmelig vilde, slaet Butiksruderne ind og drukket alt, hvad de fandt, ogsaa Petroleum o. s. v. Men senere skete der, i Modsætning til hvad der var Tilfældet under Verdenskrigen, ingen Voldshandlinger, naar undtages Afbrændelsen af et Par Gaarde i Landsbyen Assendrup som Hævn for et dansk Friskareoverfald. Trods Udskrivning af Contributioner og Krigsskat gik Livet i Byen tilsyneladende sin rolige Gang, og Indbyggerne sam-

ledes om Militærmusiken og ved Parader, f. Ex. i Anledning af den østerrigske Kejsers Fødselsdag. Efter en Messe i Kirken dannede Tropperne Karrè udenfor paa Torvet, Polakker af Regimentet Martini i »Spidsbuxer«, tyrolske Jægere, Windischgrätz-Dragerer, Lichtensteins Husarer og beredent Artilleri med Bjørneskindssadler, et imponerende Militærskuespil. Commandanten, Baron Piret de Bihain, i hvid guldbroderet Generalsuniform med røde Benklæder, udbragte midt i Carréen et Leve for Kejseren, efterfulgt af tre svære Kanonsalver.

Paa Grund af min Faders Sygdom slap vi med en Indkvartering af en Feldwebel og 4 Mand, yderst høflige Folk, som generede os meget lidt og sprang op og gjorde Honnør hver Gang de saa os gaa forbi Vinduerne. Men midt under alt dette døde Fader efter lange Lidelser; lykkeligvis var begge mine Brødre og jeg hjemme i Ferien og kunde hjælpe Moder under Sorgen og ved Begravelsen, men kort efter maatte vi forlade hende ensom under alle disse besværlige Forhold.

Næste Foraar, 1865, flyttede hun til Kbhvn., og mine Brødre og jeg fik et virkeligt Hjem, foreløbig paa St. Annæ Plads nær Kvæsthusbroen, hvor vi morede os over det Liv, der var med afgaaende og ankommende Dampskibe og jævnlige Besøg af Familien og Kamerater, ofte afsluttende med en L'hombre eller et Parti Billard paa et offentligt Sted. Næsten alle vore Ferier tilbragte vi rundt i Landet, bl. a. paa Bornholm, hvis Historie interesserede mig meget og gav den første Anledning til mine gennem 60 Aar fortsatte næsten daglige Besøg paa de offentlige Bibliotheker.

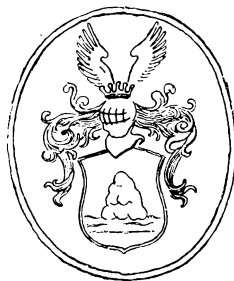

SLÆGTENS SEGL.

Af Brev fra General Julius Paludan til Pastor Otto Paludan, dat. 31/7 1877.

... i det ene af Dine ny Sogne — 3: nok Torslev — ligger en By ved Navn »Kjær«, i denne boede en Smed, der siges at være Familien Paludans Stamfader. Han efterlod sig nemlig en Søn: Hans Nielsen Paludan, der som Provst og Præst til Aal i Ribestift døde 1709.

... Da Kongslev som Conferentsraad blev Storkors af Dbrge., eller som det kaldes blev »hvid Ridder«, skulde han indlevere sit Vaabenskjold til Opbevaring i Frederiksborg Kirke; men han havde intet saadant Skjold, og der skulde da laves et. — I sin Faders Navn kunde han ikke finde et Motiv — hvorfor veed jeg ikke — og jeg erindrer, at han havde valgt »en Knivtang i hvidt Felt«, hvilket skulde hentyde til, at han ved sin Moder, en født Paludan, nedstammede fra Smeden i Kjær. — Om Knivtangen kom i Vaabenskjoldet, om dette er i Kirken, er mig ubekjendt, men Fortællingen er sand. — Han kjendte maaskee ikke, at Familien Paludan i lang Tid som Bomærke — ikke som Vaabenskjold — havde benyttet »en Tue i et Kjær« (see Aftrykket af mit Signet); nu troer jeg ikke, at andre af Familien end Harald og jeg benytte dette Bomærke. H. har sit som ældste Søn af ældste Søn efter min Fader, mit har jeg selv ladet stikke, da jeg paa Opfordring af H. gav ham det, som min Moder i sin Enkestand benyttede efter sin Mand. — Maaskee fik min Broder Jens det efter hendes Død.

EFTERSKRIFT.

Nu blot et Slutord.

Gentagne Gange og til forskellige Tider har der været fremsat Ønsker fra Medlemmer indenfor Slægten Paludan om at faa en Slægtshistorie udarbejdet, og der blev i sin Tid taget fat derpaa, uden at det lykkedes at faa Arbejdet dermed bragt til Ende. En Del Materiale blev indsamlet, men det var kun Brudstykker, jeg modtog, da jeg begyndte Udarbejdelsen af nærværende Skrift. Nu, da Arbejdet er gjort, og Slutordet skal skrives, føler jeg Trang til at bringe en Tak til dem af Slægten, der gik ind paa mit Forslag om at skrive Slægtens Historie og ved – sammen med andre – at yde Tilskud muliggjorde det, Bibliotekar Hans Aage Paludan, som var den første, jeg henvendte mig til, Læge Julius Paludan, Arkitekt Hother Paludan og Docent Hother Paludan, der alle fire har staaet mig bi med Raad og Daad. Men en Tak skylder jeg ogsaa alle dem indenfor og udenfor Slægten, som har svaret mig paa mine forskellige, ikke faa Spørgsmaal eller paa anden Maade har givet mig Adgang til Kilder at øse af.

Gid nu Arbejdet i nogen Maade maa kunne svare til Forventningerne og bidrage sit til at øge Sammenholdet i Slægten.

Sorø, 20. December 1935.

la C.

I N D H O L D:

	Side
De ældste Slægtled.	
1ste Slægtled	7— 11
2det Slægtled	12— 15
3die Slægtled	15— 17
4de Slægtled	18— 21
De yngre Slægtled.	
1ste Slægtled	21— 24
2det Slægtled	24— 47
3die Slægtled	47— 69
4de Slægtled	69—101
5te Slægtled	101—152
6te Slægtled	152—180
7de Slægtled	180—199
(indbef. 8de og 9de Slægtled).	
Efterslæt	205

DIS Danmark
SCANNED

1 0 5 3 3 7

